

ZÁKLADY BIBLIE

ŠTUDIJNÁ PRÍRUČKA

o radosti a pokoji pravého Kresťanstva

“Bible Basics” by Duncan Heaster in Slovakian

Carelinks, PO Box 152, Menai NSW 2234 AUSTRALIA www.carelinks.net email
info@carelinks.net

ZÁKLADY BIBLIE

Štúdium 1: Boh 1

- 1.1 Existencia Boha
- 1.2 Osobnosť Boha
- 1.3 Božie meno a charakter
- 1.4 Anjeli

Štúdium 2: Duch Boží 16

- 2.1 Definícia
- 2.2 Vnuknutie
- 2.3 Dary Ducha Svätého
- 2.4 Odobratie darov

Štúdium 3: Božie sľuby 43

- 3.1 Úvod
- 3.2 Sľub v Raji
- 3.3 Sľub Noemovi
- 3.4 Sľub Abrahámovi
- 3.5 Sľub Dávidovi

Štúdium 4: Boh a smrť 71

- 4.2 Povaha človeka
- 4.3 Duša
- 4.4 Duch človeka
- 4.5 Smrť je bezvedomie
- 4.6 Vzkriesenie
- 4.7 Súd
- 4.8 Miesto odmeny: Nebo alebo zem?
- 4.9 Zodpovednosť Bohu
- 4.10 Peklo

Štúdium 5: Kráľovstvo Božie 102

- 5.1 Definícia Kráľovstva
- 5.2 Kráľovstvo teraz ešte neexistuje
- 5.3 Kráľovstvo Božie v minulosti
- 5.4 Kráľovstvo Božie v budúcnosti
- 5.5 Tisícročie

Štúdium 6: Boh a zlo 121

- 6.1 Boh a zlo
- 6.2 Diabol a Satan

Štúdium 7: Ježišov pôvod 136

- 7.1 Starozákonné proroctvo o Ježišovi
- 7.2 Nepoškvrnený pôrod
- 7.3 Kristovo miesto v Božom pláne
- 7.4 „Na počiatku bolo slovo”

Štúdium 8: Ježišova podstata 152

- 8.1 Úvod
- 8.2 Rozdiely medzi Bohom a Ježišom
- 8.3 Ježišova podstata
- 8.4 Ježišova ľudskosť
- 8.5 Vzťah Boha a Ježiša

Štúdium 9: Pokrstenie v Ježišovi 165

- 9.1 Životná dôležitosť krstu
  - 9.2 Ako by sme mali byť pokrstení?
  - 9.3 Význam krstu
  - 9.4 Krst a spasenie
- Dodatok: Prekrstienie*

Štúdium 10: Život v Kristovi 180

- 10.1 Štúdium Biblie

- 10.2 Modlitba
- 10.3 Kázanie
- 10.4 Život v cirkvi
- 10.5 Lámanie chleba
- 10.6 Manželstvo
- 10.7 Spoločenstvo

Na konci každej kapitoly sú otázky. Napíšte svoje odpovede na list papiera a nezabudnite čitateľne uviesť svoju adresu a meno.

Odpovede zašlite na túto adresu:

ZÁKLADY BIBLIE

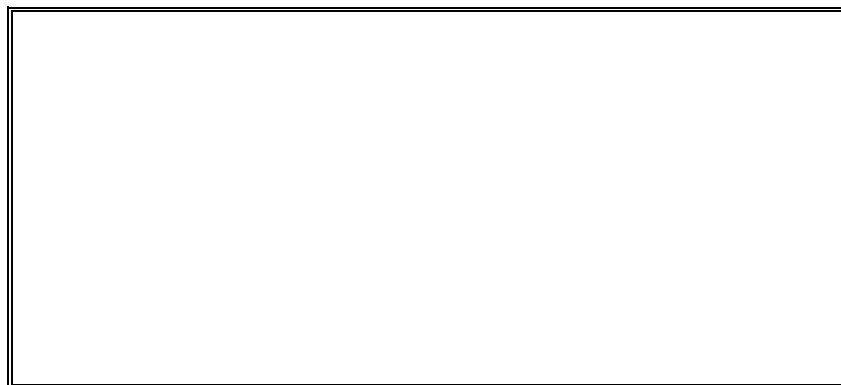
Christadelphian Advancement Trust

Company No. 3927037 Reg. Charity No. 1014615

PO Box 3034 South Croydon, Surrey CR2 0ZA ENGLAND

“Bible Basics” by Duncan Heaster in Slovakian

Carelinks, PO Box 152, Menai NSW 2234 AUSTRALIA www.carelinks.net email
info@carelinks.net

1.1 Existencia Boha

„Lebo kto prichádza k Bohu, musí veriť, že je a že odmieňa tých, čo ho hľadajú“. (Hebr 11,6). Cieľom týchto štúdií je pomôcť tým, ktorí sa chcú priblížiť k Bohu a už veria, že existuje, takže sa nebudeme musieť zat'azovať dôkazmi, ktoré potvrdzujú vieru v Jeho existenciu. Ak sa pozrieme na zložitú stavbu našich tiel (Ž 139,14), jasný vzor na rastline, ak sa zahľadíme hore do nekonečnosti priestoru za jasnej noci, iste sa nám vďaka týmto a ďalším opatrným úvahám o živote ukáže ateizmus neuveriteľným. Veriť, že Boh neexistuje určite vyžaduje väčšiu vieru než veriť, že existuje. Bez Boha nie je vo vesmíre žiadny poriadok, zmysel, či konečné vysvetlenie, a to sa preto odrazí v živote ateistu. Preto nie je prekvapujúce, že väčšina ľudí do určitej miery vieru v Boha pripúšťa - i vo spoločnostiach, kde materializmus prevláda ako „Boh“ v ľudských životoch.

Existuje však veľký rozdiel medzi nejasným pocitom, že je nejaká vyššia sila, a istotou o tom, čo nám Boh ponúka ako našu vernú službu. V Hebr 11,6 sa píše:

„ musí veriť, že (Boh) je“

A

že odmieňa tých, čo ho hľadajú“.

Väčšina Biblie je historickým záznamom dejín Božieho ľudu Izraela a opakovane sa píše, že ich prijímanie Božej existencie nebolo priamo úmerné ich viere v Jeho sľuby. Ich veľký vodca Mojžiš im povedal,

„A teda máš vedieť dnes a vezmeš si to k srdcu, že Hospodin je Bôh na nebi hore i na zemi dole a niet iného. A *teda* budeš dodržiavať jeho ustanovenia a jeho prikázania“ (Dt 4,39.40).

Jedná sa o to isté - naše uvedomovanie si Božej existencie neznamená, že nás Boh automaticky prijíma. Ak vážne súhlasíme, že naozaj máme stvoriteľa, mali by sme “dodržiavať jeho prikázania.” Zmyslom tejto série štúdií je vysvetliť, o aké prikázania sa jedná a ako ich dodržiavať. Pokiaľ sa budeme za týmto účelom zaoberať Písmom, zistíme, že naša viera v Božiu existenciu bude posilnená:

„viera je z hlásania a hlásanie skrze Kristovo slovo“ (Rim 10,17).

Rovnako tak v Knihe proroka Izaiáša 43,9-12 vidíme, ako nám porozumenie Božieho proroctva o budúcnosti dáva najavo, že „ja som on“ (Iz 43,13) - teda že Božie Meno „Som, ktorý Som“ je celkom pravdivé (Ex 3,14). Apoštol Pavol prišiel do mesta zvaného Berea, ktoré sa teraz nachádza v Severnom Grécku. Ako obyčajne kázal evanjelium (dobré správy) Božie, ale miesto aby ľudia proste Pavlovi uverili: „Oni prijímali slovo (Božie, nie Pavlovo) s veľkou dychtivosťou a každý deň skúmali Písma, či je to naozaj tak. A tak mnohí z nich uverili“ (Sk 17,11.12).

Uverili vďaka svojmu otvorenému, pravidelnému („dennému“) a systematickému („tieto veci“) štúdiu Biblie. Ich získanie pravej viery teda neprichádzalo na vrub Bohu, ktorý akoby im ju dal prostredníctvom nejakej duchovnej operácie srdca, nezávisle na Božom slove. Ako je teda možné, že ľudia, ktorí sa idú pozrieť na Billy Grahama alebo Letničné spoločenstvo odídu ako „veriaci“? Ako intenzívne študovali títo ľudia Písmo každý deň? Tento nedostatok skutočnej, na Biblii založenej viery, má bezpochyby na svedomí prázdnotu, ktorá sa neskôr objavuje v kresťanských skúsenostiach takýchto veriacich a je dôvodom, prečo sa toľko z nich odvracia od evanjelického hnutia. Zmyslom tejto štúdie je načrtnúť rámec pre vašu vlastnú systematickú štúdiu Písma, aby i vy ste mohli uveriť. Spojenie medzi počúvaním pravého evanjelia a pravou vierou je často vyzdvihované v záznamoch o kázaní evanjelia:

- „aj mnohí Korinťania, ktorí počúvali, uverili a dali sa pokrstiť“ (Sk 18,8)
- Ľudia „*počuli* slovo evanjelia a uverili“ (Sk 15,7)
- „Teda či už aj alebo oni takto *hlásame* a vy ste tak uverili“ (1 Kor 15,11)
- „Semienko“ v podobenstve o rozsievачovi je slovo Božie (Lk 8,11), ale v podobenstve o horčičnom strome predstavuje vieru (Lk 17,6), lebo viera je výsledkom prijímania „slova viery“ (Rim 10,8), „slov viery a dobrého učenia“ (1 Tim 4,6), do srdca, ktoré je otvorené viere v Boha a Jeho slovu (Gal 2,2, Hebr 4,2).
- Apoštol Ján hovorí o písanom zázname o živote nášho Pána, že „hovorí pravdu (t. j. pravdivo), aby ste aj vy uverili (Jn 19,35). A tak sa Božie slovo nazýva „pravdou“ (Jn 17,17) - aby sme uverili.

1.2 Osobnosť Boha

Majestátnym, slávy plným námetom Biblie je, že Boh sa zjavuje ako skutočná, hmotná osoba s telesnou existenciou. Fundamentálnou dogmou Kresťanstva takisto je, že Ježiš je Syn Boží. Ak Boh nie je telesnou bytosťou, potom je pre Neho nemožné mať syna, ktorý je „obraz jeho podstaty“ (Hebr 1,3).

Takisto je zložité si vytvoriť osobný, živý vzťah s „Bohom“, ak je „Boh“ čírym konceptom v našich myšliach, akýmsi obláčikom ducha kdesi v prázdnote priestoru. Je tragické, že väčšina náboženstva preberá tento nereálny, nehmatateľný pojem Boha.

Pretože Boh je o toľko väčší než my, je pochopiteľné, že viera toľko ľudí sa zarazila pred jasným sľubom, že Ho uvidíme. Izrael nemal dostatok viery na to, aby videl Božiu „postavu,“ (Jn 5,37) čo jasne ukazuje, že Boh má skutočnú formu. Taká viera pochádza z poznania Boha a viery v Jeho slovo:

„Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha“ (Mt 5,8).

„...jeho (Boží) služobníci mu budú slúžiť; budú hľadiť na jeho tvár a na čele budú mať jeho meno“ (meno Boha – Zjv 3,12) (Zjv 22,3.4).

Taká nádherná nádej, ak budeme naozaj veriť, bude mať na náš život nesmierny praktický dopad:

„Usilujte sa o pokoj so všetkými a o sviatosť, bez ktorej nik neuvidí Pána“ (Hebr 12,14).

Nemali by sme prisahať, pretože „A kto prisahá na nebo, prisahá na Boží trón i na toho, čo na ňom sedí“ (Mt 23,22). To nedáva zmysel, ak Boh nie je osobou s telesnou existenciou.

„...budeme ho vidieť takého, aký je (prejavujúceho sa v Kristovi). Každý, kto má túto nádej v neho, usiluje sa byť čistý, ako je on čistý“ (1 Jn 3,2.3).

V našom živote je chápanie Nebeského Otca veľmi obmedzené, môžeme sa však tešiť, že až prejdeme temnotou tohoto života, konečne sa s Ním stretneme. Naše telesné spozorovanie sa bezpochyby vyrovná dokonalejšiemu duševnému chápaniu Boha. Preto i v úplnej hĺbke ľudského utrpenia sa Jób mohol radowať z dokonale osobného vzťahu s Bohom, ktorý raz plne spozná v posledný deň:

„A keď raz toto *všetko* rozborí moju kožu (t. j. smrť), potom zo svojho tela uvidím Boha, ktorého ja uvidím pri sebe, a moje oči budú Ho vidieť a nie cudzie.“ (Jb 19,26.27).

A apoštol Pavol zvolal v inom živote plnom bolesti a zmätkov:

„Teraz vidíme len nejasne, akoby v zrkadle, no potom tváre do tváre“ (1 Kor 13,12).

Správne porozumenie Boha sa stáva kľúčom, ktorý odomyká mnoho ďalších dôležitých oblastí biblickej doktríny. Ale rovnako ako jedna lož vedie k druhej, tak i falošný pojem Boha zatemňuje systém pravdy, ktorý nám Písmo ponúka. Ak si myslíte, že táto časť bola presvedčivá, alebo aspoň trochu presvedčivá, otázka pre vás znie: “Poznáte naozaj Boha?” Teraz sa pustíme do ďalšieho skúmania Biblického učenia o Ňom.

1.3 Božie Meno a Charakter

Ak existuje Boh, je logické si myslieť, že stvoril nejaký spôsob, ako nám dá o sebe vedieť. My veríme, že Biblia je Božím zjavením človeku a že sa nám v Ňom odhaľuje Boží charakter. Preto sa slovo Božie popisuje ako Jeho “semeno,” (1. Pt 1,23). Pretože ak zasiahne do našej mysle, povstane v nás nové stvorenie, ktoré má vlastnosti Boha (Jk 1,18, 1 Kor 5,17). Preto čím viacej sa budeme venovať Božiemu slovu a brať si z Neho poučenie, tým viacej budeme „podobnými obrazu jeho Syna“ (Rim 8,29), ktorý bol charakterovo dokonalým obrazom Boha (Kol 1,15). V tomto spočíva cena štúdia historických častí Biblie, lebo sú plné štúdií prípadov ako Boh naložil s ľuďmi a národmi, a vždy sa píše o týchto samých základných vlastnostiach.

V Hebrejčine meno človeka často odrážalo jeho charakter a/alebo informácie o ňom. Tu je niekoľko jasných príkladov:

„**JEŽIŠ**“ = „Vykupiteľ“ - pretože „on vyslobodí svoj ľud z hriechov“ (Mt 1,21).

„**Abrahám**“= „Otec veľkých zástupov“ – „lebo som ťa učinil otcom mnohých národov“ (Gn 17,5)

Preto sa dá očakávať, že nám Božie mená a Jeho pomenovania poskytnú plno informácií. Pretože existuje toľko aspektov Božieho charakteru a účelu, má viac než len jedno Meno. Detailná štúdia Božieho mena sa doporučuje po krste, ďalšie ocenenie Božieho charakteru, ktorý je vyjadrený v Jeho mene, je niečo, čo by malo pokračovať po celý náš život v Pánovi. To, čo teraz bude nasledovať je teda čírym úvodom.

Keď Mojžiš túžil po hlbšom poznaní Boha, aby tak posilnil svoju vieru počas veľmi traumatického obdobia svojho života, anjel „zavolať menom: HOSPODIN, Hospodin, Hospodin, silný Boh ľútostivý a milosrdný, dlho zhovievajúci a veľký *čo do* milosti a pravdy, ktorý zachováva milosť tisícim a odpúšťa nepravosť, prestúpenie a hriech, ktorý však nijakým činom nenechá bez trestu *vinného*“ (Ex 34,5-7).

Toto je jasným dôkazom, že mená Božie obsahujú Jeho vlastnosti. Pretože ich Boh má, je to dôkazom, že je osobná bytosť - je nezmysel tvrdiť, že nejaký oblak ducha môže mať tieto charakterové znaky, ktoré môžu byť rozvinuté i v nás, ľuďoch.

Boh si zvolil jedno meno a bol by rád, aby Ho ľudia pod týmto Menom poznali a pamätali na Neho, je to zhrnutie, zhmotnenie Jeho zámeru s ľuďmi.

Izraeliti boli otrokmi v Egypte a bolo treba, aby si pripomínali Božie zábery s nimi. Mojžišovi bolo prikázané, aby im povedal o Božom Mene, aby mali motiváciu k odchodu z Egypta a vydali sa na cestu do zaslúbenej zeme (1 Kor 10,1). I my potrebujeme porozumieť základným princípom vzťahujúcim sa k Božiemu Menu skôr než budeme pokrstení a nastúpime na cestu k Božiemu Kráľovstvu.

Boh povedal Izraelu, že Jeho Meno je YAHWEH, čo znamená „Som, ktorý Som“ (Ex 3,13-15). Toto meno potom bolo mierne rozšírené: „A ešte (t. j. navyše) riekol Boh Mojžišovi: Takto povieš synom Izraelským: Hospodin, Boh vašich otcov, Boh Abrahámov, Boh Izákov a Boh Jakubov, ma poslal k vám. Toto je moje meno na veky, a to je moja pamiatka z pokolenia na pokolenie.“ (Ex 3,15)

Plné znenie Božieho mena je teda “PÁN Boh.”

Starý Zákon bol napísaný z väčšej časti v Hebrejčine a náš slovenský preklad nemôže postihnúť všetky podrobnosti, keď príde na prekladanie hebrejských výrazov „Boha“. Jeden z najpoužívanejších hebrejských výrazov, ktorý sa prekladá ako “Boh”, je „Elohim“, čo znamená „skupina mocných“. Meno, ktorým sa chce Boh nám pripomenúť - Meno, pod ktorým chce, aby sme si Ho zapamätali, je:

YAHWEH ELOHIM

čo znamená

TEN, KTORÝ SA ZJAVÍ V SKUPINE MOCNÝCH

Božím zámerom teda je zjaviť svoj charakter a vlastné bytie vo veľkej skupine ľudí. Ak budeme poslušní voči Jeho slovu, môžeme si u seba vypestovať niektoré z Božích vlastností už teraz, takže vo veľmi obmedzenom slova zmysle sa Boh odhalí pravým veriacim. Ale Božie Meno je proctvom doby, ktorá sa ukáže, až keď bude zem zaplnená ľuďmi, ktorí sú ako On, charakterom i podstatou (2 Pt 1,4). Ak chceme byť v spojení s Božím zámerom a byť ako On, aby sme už nikdy nezomreli, ale žili navždy v celistvej morálnej dokonalosti, musíme sa stotožňovať s Jeho Menom. To dokážeme, ak sa necháme pokrstiť v Jeho Mene - Yahweh Elohim (Mt 28,19). Takto sa z nás takisto stanú potomci („semeno“) Abraháma, (Gal 3,27-29), ktorým bolo sľúbené, že dostanú ako večné dedičstvo zem a my sa staneme „skupinou mocných“ („Elohim“), v ktorých bude naplnené proroctvo Božieho Mena. Toto je detailnejšie vysvetlené v Štúdiu 3.4.

1.4 Anjeli

Všetko, čo sme až doteraz prebrali v tejto Štúdiu je stmelené úvahou o anjeloch:

- telesných, osobných bytostiach

- nesúcich Božie Meno

- sú kanály, ktorých prostredníctvom Boží Duch vykonáva svoju vôľu

- sú v súlade s Jeho charakterom a zámerom

- a teda manifestujú Boha

V Štúdiu 1.3 sme sa zmienili, že jeden z najčastejších Hebrejských výrazov, ktorý sa prekladá ako “Boh”, je “Elohim”, čo v skutočnosti znamená “skupina mocných” a “mocní”, ktorí nesú Božie Meno, môžu byť efektívne pomenovaní ako “Boh” vďaka ich blízkej spojitosti s Ním. Tieto bytosti sú anjeli.

Zápis o stvorení sveta v knihe Genezis uvádza, že Boh pri stvorení vyslovil určité príkazy „...a bolo tak“. Príkazy vyplnili anjeli:

„anjeli, silní hrdinovia, ktorí činíte jeho slovo, *hotoví* počuť hlas jeho slova“ (Ž 103,20).

Možno teda predpokladať, že ak čítame o „Božom“ stvorení sveta, prácu vykonali anjeli. V knihe Jób 38,47 sa tento moment tiež naznačuje. Máme teraz vhodnú príležitosť udalosti stvorenia rekapitulovať, ako sú zaznamenané v Knihe Genezis 1:

Deň 1 „A Boh riekol: Nech je svetlo! A bolo svetlo! (v. 3)

Deň 2 „A Boh riekol: Nech je obloha medzi vodami a nech delí vody od vôd! A Boh učinil oblohu a oddelil vody, ktoré *sú* pod oblohou, od vôd, ktoré *sú* nad oblohou. A bolo tak.“ (v. 6.7)

Deň 3 „A Boh riekol: Nech sa zhromaždia vody pod nebom na jedno miesto a nech sa ukáže sušina! A bolo tak.“ (v. 9)

Deň 4 „A Boh riekol: Nech sú svetlá na nebeskej oblohe...A bolo tak.“ (v. 14.15)

Deň 5 „A Boh riekol: Nech sa hemžia vody hemživými tvormi...a vtáctvo nech lieta nad zemou...A Boh stvoril tie veľké ryby a všelijakú dušu živú“ (v. 20,21) – „A bolo tak“.

Deň 6 „A Boh riekol: Nech vydá zem živú dušu...dobytok a plazy... A bolo tak.“ (v. 24)

Človek bol stvorený v ten istý šiesty deň.

„A Boh riekol: Učiňme človeka na svoj obraz a podľa svojej podoby,“ (Gn 1,26). Tento verš sme okomentovali v Štúdiu 1.2. Nateraz by sme len chceli poznamenať, že tu sa „Boh“ nevzťahuje len k Sebe Samému v osobe - „urobme človeka“; ukazuje sa tu, že „Boh“ hovorí k viacej než len jednej osobe. Výraz prekladaný ako „Boh“ v hebrejskom texte Biblie je „Elohim“, čo znamená „skupina mocných“ a vzťahuje sa to k anjelom. Skutočnosť, že nás aj anjeli stvorili k ich obrazu znamená, že ich telá vyzerajú rovnako ako naše. Preto sú to veľmi skutočné, hmotné a telesné bytosti a sú rovnakej podstaty ako Boh.

„Podstata“ v tomto zmysle sa vzťahuje k tomu, aký niekto fundamentálne je z dôvodu vlastnej telesnej stavby. V Biblii sa vyskytujú dve „podstaty“ a z dôvodu samotného významu tohoto slova nie je možné mať obe naraz.

Podstata Boha („Božská podstata“)

Nehreší, je dokonalý (Rim 9,14; 6,23, Ž 90,2; Mt 5,48; Jk 1,13)

Neumiera, je nesmrteľný (1 Tim 6,16)

Je plný sily a energie (Iz 40,28).

Toto je podstata Boha a anjelov a bola daná aj Ježišovi po jeho vzkriesení. (Sk 13,34, Zjv 1,18, Hebr 1,3). Táto podstata nám bola prisľúbená. (Lk 20,35.36, 2. Pt 1,4, Iz 40.28.31)

Ľudská podstata

Pokušenie k hriechu (Jk 1,13-15) ... svojou skazenou prirodzenou myslou (Jer 17,9, Mk 7,21-23)

Sú predurčení k smrti, sú smrteľní (Rim 5,12.17; 1 Kor 15,22)

Ich sila je obmedzená, fyzická (Iz 40,30) i duševná (Jer 10,23)

Toto je teraz podstatou všetkých ľudí, dobrých i zlých. Táto podstata zanikne pri smrti (Rim 6,23). Túto podstatu mal Ježiš počas svojho pozemského života (Hebr 2,14-18, Rim 8,3, Jn 2,25, Mk 10,18)

Slovenské slovo „podstata“ (či „povaha“) je bohužiaľ príliš neurčité, môžeme ho použiť vo vete ako „Ján je štedrej povahy - nemá v povahe byť zlý, skôr má sklon byť hrdý na svoje auto, čo si myslím, že je v ľudskej podstate.“ V týchto štúdiách slovo „podstata (povaha)“ nebudeme takto používať.

ZJAVENIE ANJELOV

Pretože anjeli majú Božskú podstatu, musia byť bez hriechu a teda nemôžu zomrieť, pretože hriech prináša smrť (Rim 6,23). Musia mať skutočnú, telesnú formu existencie. Z tohto dôvodu, keď sa anjeli objavili na zemi, vyzerali ako normálni ľudia:

Anjeli prišli za Abrahámom, aby mu zvestovali Božie slovo, sú opisovaní ako „traja muži,” ku ktorým sa Abrahám najprv choval ako k ľudským bytostiam, pretože tak vyzerali:

„Dám doniesť trochu vody, aby ste si umyli nohy; a odpočinite si pod stromom.“ (Gn 18,4)

Dvaja títo anjeli potom šli za Lotom do mesta Sodoma. Lot a sodomskí občania v nich zase videli len obyčajných mužov. „Dvaja anjeli prišli do Sodomy” a Lot ich pozval, aby s ním strávili noc. Ale sodomskí občania prišli k jeho domu a hrozivo sa vypytovali, „Kde máš tých mužov, ktorí k tebe túto noc prišli?” Lot prosil, „Bratia moji, nerobte prosím nič zlého.” Biblický záznam o nich referuje ako o „mužoch”. „Tí muži (anjeli) vlastnými rukami vtiahli Lota k sebe do domu a povedali mu, Hospodin nás poslal, aby sme zničili Sodomu.” (Gn 19,1.5.8.10.12.13).

Komentár Nového Zákona k týmto udalostiam potvrdzuje, že anjeli existujú v ľudskej forme:

„Nezabúdajte na pohostinstvo, lebo niektorí (napríklad Abrahám a Lót) takto prijali ako hostí anjelov, a ani o tom nevedeli“ (Hebr 13,2).

Jakub zápasil celú noc s cudzím človekom (Gn 32,24), o ktorom sa neskôr dozvedáme, že to bol anjel (Oz 12:4).

Dvaja muži v bielom odevy boli prítomní pri vzkriesení (Lk 24,4) a Ježišovom nanebovstúpení (Sk 1,10). Určite to boli anjeli.

Zamyslite sa nad dosahom myšlienky, ľudskou dimenziou, ktorú anjel mal. (Zjv 21,17).

ANJELI NEHREŠIA

Pretože anjeli majú Božskú podstatu, nemôžu zomrieť. Pretože hriech prináša smrť, je jasné, že nemôžu zomrieť. Pôvodné grécke a hebrejské výrazy, ktoré sa prekladajú ako „anjel“, znamenajú „posol“. Anjeli sú poslovia či sluhovia Božími, poslúchajú Boha, preto nie je možné si myslieť, že by snád mohli byť hriešni. Preto grécke slovo „aggelos,“ ktoré sa prekladá ako „anjeli“, sa takisto prekladá ako „poslovia,“ keď hovoríme o ľudských bytostiach - napríklad Ján Krstiteľ (Matúš 11:10) a jeho poslovia (Lukáš 7:24), Ježišovi poslovia (Lukáš 9:52) a muži, ktorí šli do Jericha (Jak 2,25). Je samozrejme možné, že takzvaní „anjeli“, ak sa jedná o ľudských poslov, hrešiť môžu.

Nasledujúce pasáže jasne ukazujú, že všetci anjeli (nielen niektorí!) sú vo svojej podstate poslušní voči Bohu a preto nemôžu hrešiť:

„Hospodin postavil svoj trón na nebesiach, a jeho kráľovstvo panuje nad všetkým (t. j. akákoľvek vzbura proti Bohu na nebesiach je nemožná). Dobrorečte Hospodinovi, jeho anjeli, silní hrdinovia, ktorí činíte jeho slovo, *hotoví* počuť hlas jeho slova. Dobrorečte Hospodinovi, všetky jeho zástupy *vojska*, jeho svätoslužobníci, ktorí činíte jeho vôľu!“ (Ž 103,19-21)

„Chváľte ho, všetci jeho anjeli ...jeho zástupy!“ (Ž 148,2)

„anjeli...Či nie sú všetci služobníkmi duchmi poslanými slúžiť tým (veriacim), čo majú dostať do dedičstva spásu?“ (Hebr 1,13.14).

Opakovanie slova „všetci“ ukazuje, že anjeli sa nedelia do dvoch skupín - jednej dobrej a jednej hriešnej. Je dôležité, aby jasne chápali anjelskú podstatu, pretože odmenou verných je, že sa na ich podstate budú podieľať:

„Ale tí, čo sú uznaní za hodných...už sa neženia...už ani umrieť nemôžu, lebo sú ako anjeli“ (Lk 20,35.36). Je veľmi dôležité, aby tomuto porozumeli. Anjeli nemôžu zomrieť: „Smrť...sa neujíma anjelov“ (Hebr 2,16, diaglotický okraj). Keby anjeli mohli hrešiť, potom tí, ktorí budú po Kristovom návrate posúdení ako dobrí, budú takisto schopní hriechu. A pretože hriech prináša smrť (Rim 6,23), nebudú mať život večný. Ak máme možnosť hrešiť, môžeme i zomrieť. Preto, ak povieme, že anjeli môžu hrešiť, Boží prísľub večného života nedáva žiadny zmysel, lebo našou odmenou je mať rovnakú podstatu ako anjeli. Odkazy na „anjelov“ (Lk 20,35.36) ukazujú, že sa nedelia na dobrých a hriešnych, existuje len jedna kategória anjelov.

Keby anjeli mohli hrešiť, Boh by nemal žiadnu moc spravodlivo zasahovať do našich životov a svetových záležitostí, pričom On sám prehlásil, že koná prostredníctvom svojich anjelov (Ž 103,19-21). Boh ich vytvoril „z Ducha“ v tom slova zmysle, že všetko koná Svojím duchom a silou, a koná prostredníctvom anjelov (Ž 104,4). Je teda nemožné, aby anjeli Boha nepočúvali. Kresťan by sa mal každý deň modliť, aby Božie Kráľovstvo prišlo na zem, aby sa stala Jeho vôľa, ako na zemi, tak i v nebi (Mt 6,10). Keby Boží anjeli mali v nebi zápoliť s hriešnymi anjelmi, potom by tam Jeho vôľa nikdy nebola plne vykonaná a tá istá situácia by nastala v budúcom Kráľovstve Božom. Tráviť večnosť vo svete, ktorý je nekonečným vojnovým poľom pre boj medzi hriechom a poslušnosťou, nie je príliš povzbudzujúca vyhládka, to ale samozrejme nie je náš prípad.

ALE...?

Mnoho „kresťanských“ cirkví si myslí, že anjeli môžu hrešiť a že hriešni anjeli teraz existujú a sú zodpovední za hriechy a problémy na zemi. Túto mylnú predstavu podrobne preberieme v Štúdií 6. Nateraz len načrtujeme nasledujúce body:

- Je možné, že pred nami existovalo iné stvorenie, napríklad to, ktoré je zaznamenané v Gn 1. Je takisto mysliteľné, že terajší anjeli získali poznanie o „dobre a zle“ (Gn 3,5) tým, že boli v podobnej situácii ako my v tomto živote. Nemôžeme vylúčiť, že niektoré bytosti, ktoré v tej dobe žili, nehrešili; to všetko sú však len špekulácie, ktoré naša myseľ toľko obľubuje. Biblia nám dáva to, čo potrebujeme vedieť o terajšej situácii, teda že neexistujú hriešni anjeli; všetci anjeli úplne poslúchajú Boha.

- V Nebi nemôžu byť žiadni hriešni tvorovia, pretože

„Boh má príliš čisté oči, než aby hľadel na zlé,“ (Ab 1,13). V podobnom zmysle vysvetľuje Ž 5,5.6: „nebude s tebou bývať zlý. Blázni neobstoja v Božom Nebeskom príbytku“. Myšlienka, že by sa v Nebi hriešni anjeli vzbúrili proti Bohu je v rozpore s týmito pasážami.

- Grécky výraz, ktorý sa prekladá ako „anjel“, znamená „posol“ a môže sa vzťahovať k ľudským bytostiam, ako sme už ukázali. Takíto ľudskí takzvaní „poslovia“ však samozrejme môžu hrešiť.

- Jedno z najrozšírenejších pohanských presvedčení je, že existujú zlé, hriešne bytosti, ktoré môžu za všetky negatívne aspekty života. Rovnako ako si pohanské myšlienky k Vianociam našli cestu aj k tomu, čomu sa hovorí „Kresťanstvo,“ tak je to i s týmito pohanskými predstavami.

- Existuje len niekoľko Biblických pasáží, o ktorých si môžeme mylne mysliet, že podporujú túto myšlienku existencie hriešnych anjelov. Sú námetmi pre pátranie po satanovi. Nemôžeme dovoliť, aby tieto pasáže stáli v rozpore s bohatým učením Biblie o tom, čo sme tu rozobrali.

Štúdie 1: Otázky

1. Čo nám najviac pomôže rozvinúť vieru v Boha?

- a) Chodenie do kostola
- b) Modlitebné štúdium Biblie
- c) Konverzácia s Kresťanmi
- d) Pozorovanie prírody

2. Vyberte najsprávnejšiu definíciu Boha.

- b) Iba na niečo myslíme
- c) Duch v atmosfére
- d) Boh neexistuje
- e) Skutočná, hmotná osoba

3. Boh je

- a) Jeden
- b) Trojica
- c) Mnoho bohov v jednom
- d) Boha nie je možné definovať.

4. Čo znamená Božie Meno "Yahweh Elohim?"

- a) Ten, ktorý bude
- b) Ten, ktorý bude odhalený v skupine mocných
- c) Veľký
- d) Sila

5. Čo znamená slovo „anjel“?

- b) Ako človek
- c) Okrídlený
- d) Posol
- e) Pomocník

6. Môžu anjeli hrešiť?

- a) Áno
- b) Nie

2.1 Duch Boží: Definícia

Boh má pocity a emócie, pretože je skutočnou, individuálnou bytosťou. Môžeme očakávať, že nám, svojim deťom, poskytne účasť na svojich želaniach a pocitoch a bude v našom živote pôsobiť spôsobom zhodným so svojim charakterom. Všetko toto Boh vykonáva prostredníctvom svojho „ducha“. Ak túžime spoznať Boha a mať s ním aktívny vzťah, musíme si uvedomiť, čo je to „duch Boží“ a ako pôsobí.

Nie je jednoduché presne definovať význam slova „duch“. Ak ste napríklad boli na svadbe, môžete ju komentovať slovami: „Skutočne tam bol dobrý duch.“ Vyjadrujete pocit, že tam bola dobrá atmosféra, že na svadbe bolo všetko dobré, všetci boli elegantne oblečení, jedlo chutilo výborne, ľudia sa navzájom milo rozprávali, nevesta vyzerala krásne atď. Všetky tieto rôzne momenty vytvárajú na svadbe prítomnosť „ducha“. Podobne aj výraz duch Boží svojim spôsobom zhŕňa všetko o Bohu. Hebrejské slovo, ktoré sa v Starom zákone prekladá výrazom „duch“, presne znamená dych alebo silu. Duch Boží je podľa toho Božím dychom, vlastnou podstatou Boha odrážajúcou Božie vedomie. V Štúdiu 4.3 uvidíme príklady použitia slova „duch“ na vyjadrenie vedomia alebo povahy. Termín duch neoznačuje len prostú silu Boha, ako to vyplýva z Rim 15,19: „v sile Ducha“.

Biblia učí, že zmýšľanie človeka sa prejavuje v jeho konaní (Prís 23,7; Mt 12,34). Menšie zamyslenie sa nad vlastným konaním nám to potvrdí. Nad voľacím porozmýšľame a potom to vykonáme. Duch Boží je vďaleko veľkolepejšej škále rovnaký. Je to moc, ktorou Boh prejavuje svoje základné bytie, povahu a zámery. Boh premýšľa, a teda koná: „Ba celkom iste bude tak, ako som myslel, a ako som si predsavzal, tak sa stane“ (Iz 14,24).

BOŽIA MOC

Mnohé texty jasne stotožňujú Ducha Božieho s Božou mocou. Keď tvoril svet, „Duch Boží sa oživujúci vznášal nad vodami. A Boh riekol: Nech je svetlo! A bolo svetlo“ (Gn 1,2,3).

Duch Boží bol mocou, ktorá stvorila všetko existujúce, napríklad svetlo. „Jeho dychom sa rozjasnilo nebo; Jeho ruka prebodla prchajúceho hada“ (Jób 26,13). „Hospodinovým slovom učinené sú nebesá a dychom Jeho úst ich všetky voje“ (Ž 33,6). Duch Boží sa preto popisuje ako:-

Jeho dych

Jeho slovo

Jeho ruka

Je to preto Jeho moc, ktorou tvorí všetky veci. Veriaci sa takto znovu zrodia z vôle Božej (Jn 1,13), z vôle, ktorá pochádza z Jeho Ducha (Jn 3,3-5). Jeho vôľa sa stáva skutkom prostredníctvom ducha. O stvorení celého tvorstva sa píše: „A zase, keď posielaš svojho ducha, sú stvorené, „a (týmto) obnovuješ tvár zeme” (Ž 104,30). Tento duch alebo moc je tiež udržiavateľom všetkého a je prostriedkom stvorenia. Lahko si predstavíme, že nešťastní ľudia by sa dopúšťali chýb bez aktívnej pomoci Ducha Božieho. Jóbovi, človeku unavenému životom, to pripomenul ďalší z prorokov: „Keby ňañ (Boh) obrátil svoje srdce a keby jeho ducha a jeho dych vzal k sebe; razom by zomrelo každé telo, a tak by sa človek navrátil do prachu” (Jób 34,14.15).

V Štúdii 4.3 sa dočítame, že pre nás a všetko tvorstvo je duchom tým, čo udržiava náš život. Nesieme v sebe „dych ducha života“ (Gn 7,22) daný nám Bohom pri narodení (Ž 104,30; Gn 2,7). Takto sa stáva „Bohom duchov každého tela” (Nm 27,16 porov. Hebr 12,9). Pretože Boh je životnou silou, ktorá udržiava všetko tvorstvo, Jeho duch sa nachádza všade. Dávid spoznal, že prostredníctvom ducha bol Boh stále s ním, nech šiel kamkoľvek a prostredníctvom tohto ducha alebo moci poznal každé zákutie Dávidovej mysle a myšlienok. Duch Boží je teda prostriedkom, ktorý mu umožňuje byť všade, aj keď prebýva na nebesiach.

„Ty vieš, či sadám či vstávam; I moju myšlienku chápeš zďaleka... Kam by som mohol zájsť od tvojho ducha? Alebo kam by som utiekol pred tvou tvárou?...Keby som si vzal krídla ranej zory a býval pri najďalšom mori...i ta by ma odprevadila tvoja ruka a tvoja pravica by ma uchopila” (Ž 139,2.7.9.10).

DUCH SVÄTÝ

Videli sme, že Duch Boží je pojem pomerne rozsiahly na porozumenie. Je to Božie vedomie a povaha, ale aj moc, prostredníctvom ktorej uskutočňuje svoje myšlienky. „Lebo ako človek zmýšľa vo svojej duši, taký je” (Prís 23,7), a tak aj Boh je taký, aké sú myšlienky človeka. V tomto zmysle Boh je jeho duchom (Jn 4,24), aj keď to neznamená, žeby Boh nebol osobnosťou. Aby sme ľahšie pochopili obrovský rozmer Ducha Božieho, niekedy sa ňom vyjadríme ako o „Duchu Svätom“.

Výraz „Duch Svätý“ sa nachádza prakticky len v Novom Zákone. V anglickej autorizovanej verzii (A.V.) sa často používa aj výraz „Holy Ghost“. Používať by sa však mal termín „Holy spirit“, ako to vysvetľujú moderné verzie. Tento termín je rovnocenný so slovným spojením „Duch Boží“ alebo „Duch Pánov“ zo Starého Zákona. Vyplýva to z niektorých častí, ako sú napríklad Skutky apoštolov, ktoré opisujú zostúpenie Ducha Svätého na apoštolov počas sviatku Letníc. Peter vysvetľuje, že to bolo splnenie predpovede proroka Joela, ktoré sa popisuje ako vyliatie „zo svojho (Božieho) Ducha“ (Sk 2,17). V Lk 4,1 sa opäť píše, že Ježiš sa vrátil od Jordánu „plný Ducha Svätého“. V tej istej kapitole Ježiš hovorí, že sa vyplnilo proroctvo z Knihy proroka Izaiáša 61,1: „Duch Pána Hospodina je na mne” V oboch (a mnohých ďalších) prípadoch je Duch Svätý totožný s výrazom „Duch Boží“ zo Starého Zákona.

Všimnite si aj podobnosť Ducha Svätého s Božou mocou v nasledujúcich úryvkoch:

- „Duch Svätý zostúpi na teba a moc Najvyššieho ťa zatieni“ (Lk 1,35).

- „v sile Ducha Svätého....mocou znamení a divov, v sile Ducha“ (Rim 15,13.9).

- „naše evanjelium (kázanie) prišlo...v moci a v Duchu Svätom (1 Sol 1,5).

- O prísľube Ducha Svätého učeníkom sa hovorí slovami „vystrojení mocou z výsosti“ (Lk 24,49).

- sám Ježiš bol „pomazaný Duchom Svätým a mocou“ (Sk 10,38).

- Pavol sa mohol v kázaniach opierať o nepochybný prejav Božej moci: „Moja reč a moje ohlasovanie....v prejavoch Ducha a moci“ (1 Kor 2,4).

2.2 Vnuknutie

Ducha Božieho sme definovali ako Božiu moc, myšlienky a povahu, ktoré sa zjavujú v činoch vykonávaných Jeho duchom. V predchádzajúcej časti sme spomenuli, ako sa Duch Boží prejavoval pri stvorení: „Jeho dychom sa rozjasnilo nebo“ (Jób 26:13) – Duch Boží sa vznášal nad vodami, aby priniesol stvorenie (Gn 1,2). Prečítali sme si tiež, že svet sa vytvoril „slovom Hospodinovým“ (Ž 33,6). Kniha Genezis opisuje, že veci vznikali, keď „Boh riekol“, aby sa stali, a stali sa. Duch Boží sa teda najčastejšie veľmi presne prejavuje v Božom slove rovnako, ako slovami vyjadrujeme naše vnútorné myšlienky a želania. Ježiš múdro zdôraznil: „Veď z plnosti srdca (vedomia) hovoria ústa“ (Mt 12,34). Ak chceme kontrolovať naše slová, musíme najprv ovládnuť svoju myseľ. Božie slovo je teda prejavom Jeho Ducha a myšlienok. Je pozhnaním, že nám Biblia poskytuje zapísané Božie slovo a môžeme tak porozumieť Duchu Božiemu alebo Jeho mysli. Zázrak vyjadrenia Jeho Ducha v písomnej forme, v slovách, učinil Boh VNUKNUTÍM. Vnuknutie sa môže vyjadriť aj termínom inšpirácia, ktoré v sebe skrýva slovo duch:

IN-SPIRIT-ATION.

Duch („spiritus“ po latinsky) znamená dych alebo dýchanie, vnuknutie (inšpirácia) potom znamená vdýchnutie. To značí, že slová, ktoré ľudia zapísali v stave Božieho vnuknutia, boli slovami Ducha Božieho. Pavol povzbudzoval Timoteja, aby popri dôkladnej znalosti Biblie nezabudol na skutočnosť, že sú to slová Ducha Božieho a preto poskytujú všetko, čo potrebujeme k správne pochopeniu Boha:

„Od útleho detstva poznáš Sväté písma, ktoré ti môžu dať poučenie na spásu skrze vieru, ktorá je v Ježišovi Kristovi. Celé Písmo je Bohom vnuknuté a užitočné na počúvanie, na nápravu a na výchovu v spravodlivosti, aby bol Boží človek dokonalý (úplný) a pripravený na každé dobré dielo“ (2 Tim 3,15-17).

Ak vnuknuté Písmo poskytuje takúto úplnosť poznania, nepotrebujeme akési „vnútorné svetlo“, aby nám ukazovalo pravdu o Bohu. Ako často však ľudia hovoria o svojich vnútorných pocitoch a skúsenostiach ako o zdroji poznania o Bohu! Ak na úplnú prípravu do kresťanského života stačí prijať vieru v Bohom vnuknuté slová, nepotrebujeme v živote ďalšiu autoritu pre spravodlivosť. Ak by sme takýto zdroj potrebovali, znamenalo by to, že Božie slovo nás nepripravuje úplne, ako to vyhlasoval Pavol. Držať v rukách Bibliu s presvedčením, že je to skutočne slovo Ducha Božieho, si vyžaduje ozajstnú vieru. Tak ako mnohých dnešných „kresťanov“ aj Izrealitov zaujímalo, čo im Božie slovo odkazuje. Všetci musíme starostlivo uvažovať o veršoch Hebr 4,2:-

„Veď aj nám sa hlásalo evanjelium tak, ako aj vám (Izraelu v púšti). Ale im počuté slovo neosožilo, lebo sa nespojili vierou s tými, ktorí ho počuli“.

Duchovné skratky sú často prít'azlivejšie ako povznesenie sa k úplnej viere v silu zjaveného Božieho Ducha a slova. Sila náhleho príchodu spravodlivosti, ktorou sa chceme stať vítanými pre Boha, sa uprednostňuje pred zažitím bolestivej skúsenosti pokorného podrobenia života Božiemu slovu a skutočným ovplyvnením našich srdc Duchom Božím.

Neochota prijať úžasnú duchovnú silu Božieho slova priviedla mnohých „kresťanov“ k otázke, či je Písmo úplným dielom Božieho vnuknutia. Navrhujú, aby sa text Biblie považoval len za osobné výpovede a názory múdrych starcov. Peter účinne oponuje týmto nejasnostiam:

„Tým je aj prorocké slovo pre nás pevnejšie. A vy dobre robíte, že hľadáte naň ako na lampu...Predovšetkým však vedzte (toto je dôležité!), že nijaké proroctvo v Písme nepripúšťa súkromný výklad. Lebo proroctvo nikdy nevzišlo z ľudskej vôle, ale pod vedením Ducha Svätého prehovorili ľudia poslaní od Boha“ (2 Pt 1,19-21).

Musíme „nadovšetko“ veriť, že Biblia bola vnuknutá.

PISATELIA BIBLIE

Pevná viera v úplné vnuknutie Písma je teda životne dôležitá. Mužov, ktorí Bibliu spísali, neodolateľne viedol duch, ktorý ich naplňal. Slová, ktoré písali, neboli ich vlastnými slovami. Božie slovo sa stalo pravdou (Jn 17,17) a je užitočné na poučanie a nápravu (2 Tim 3,16.17). Neprekvapuje preto, že u mnohých ľudí sa Písmo neteší obľube, pretože pravda je bolestná. Prorok Jeremiáš sa stretával s odporom pri kázaní vnuknutého Božieho slova o budúcnosti. Rozhodol sa preto nezapisovať a nekázať zverené slová. Pretože však zapísanie Božieho slova je výsledkom vôle Božej a nie rozhodnutia človeka, „zostúpil na neho Duch Svätý“ a nemal na výber. „Som terčom posmechu celý čas, každý ma vysmieva...Keď si však poviem: Nebudem ho spomínať a nebudem už kázať v Jeho mene, tak mi je v srdci, ako by bol žhavý oheň zovretý v mojich kostiach. Namáhal som sa udržať to v sebe, ale nevládzem“ (Jer 20,7.9).

Ak by vnuknutie týchto mužov bolo len čiastočné, nemali by sme prístup k pravému Božiemu slovu a Duchu Božiemu. Ak to, čo zapísali, je skutočne Božie slovo, musel ich Duch Boží prestúpiť počas vnuknutia úplne. Výsledkom by inak nebolo bývalo čisté Božie slovo. Ak súhlasíme, že Božie slovo je úplne Božie, získame silnejšiu motiváciu na štúdium a poslušnosť. „Tvoja reč je veľmi prečistá a Tvoj služobník ju miluje“ (Ž 119,140).

Knihy Biblie sú teda dielom Božím sprostredkovaným Jeho Duchom, nie dielom ľudí. Pravdu predchádzajúcej myšlienky potvrdzuje aj to, ako sa v Novom Zákone hovorí o spisoch Starého Zákona:-

- V Mt 2,5 sa hovorí „tak píše prorok“ – Boh písal prostredníctvom nich.
- „Duch Svätý ústami Dávida predpovedal...“ (Sk 1,16; takto cituje Peter zo Žalmov, porov. Hebr 3,7).

Samotní ľudia píšuci Bibliu boli teda pre prvých kresťanov relatívne málo významnými. Dôležité bolo, že slová im v skutočnosti vnukol Duch Boží.

MOC BOŽIEHO SLOVA

Duch Boží sa nevzťahuje len na Božie vedomie a povahu, ale aj na moc, ktorou Boh vyjadruje myšlienky. Musíme očakávať, že Jeho Duch a slovo sú nielen prejavom Božieho vedomia. Je tu aj živá moc toho slova.

Skutočné uznanie tejto moci by nás malo povzbudzovať využiť ju. Všetky rozpaky s tým spojené musíme prekonať poznaním, že poslušnosť Božiemu slovu nám dá silu, ktorú potrebujeme, aby sme sa preniesli z malosti súčasného bytia k spásu. Pavol o takejto skúsenosti píše:-

„Lebo ja sa za evanjelium (Ježišovo slovo) nehanbím; veď ono je Božou mocou na spásu” (Rim 1,16).

Lk 1,37 k tejto téme prehlasuje: „Lebo Bohu nič nie je nemožné”.

Štúdium Biblie a žiť podľa nej je dynamickým procesom. Nemá veľa spoločného s chladným akademickým prístupom teológov a s pohodlným kresťanstvom mnohých cirkví, v ktorých sa stručne odcituje zopár úryvkov bez akéhokoľvek úsilia o ich pochopenie či uplatnenie. „Lebo slovo Božie je rýchle (živé) a mocné”, „svojím (Božím) mocným slovom” (Hebr 4,12; 1,3). „Božie slovo... pôsobí vo vás veriacich” (1 Sol 2,13). Prostredníctvom slova Boh každú dennú hodinu aktívne ovplyvňuje myseľ skutočných veriacich.

Základným poslanstvom evanjelia, ktoré sa učíte, je teda skutočná Božia moc. Ak jej to umožníte, bude pôsobiť vo vašom živote, zmení vás na dieťa Božie a už v tomto živote vám do určitej miery zjaví Božiu myseľ alebo Jeho Ducha. Pripraví vás na premenu do Božej duchovnej podstaty, ktorá nastane po príchode Krista (2 Pt 1,4). Pavlova reč spočívala „v prejavoch Ducha a moci” (1 Kor 2,4).

Sme obklúčení ľuďmi, ktorých viera v Bibliu ako v Božie slovo je len polovičná, aj keď prehlasujú svoju oddanosť Kristovi. Rovnako prehlasujú, že veria v Boha, nedokážu Boha pritom prijať ako skutočnú bytosť. Popieraním úplného Božieho vnuknutia Písma a jeho nadradenosti nad našimi osobnými pocitmi a presvedčením popierajú aj Božiu moc. Tu sa nám hodia slová 2 Tim 3.5: „budú sa tváriť pobožne, ale silu (pobožnosti) budú popierať”, t. j. budú popierať moc slova evanjelia.

Naša prísna pravovernosť je terčom posmechu („Celkom tomu neveríte, všakže?“) podobne, ako to zažil Pavol so skupinou kazateľov: „Lebo slovo kríža je bláznovstvom pre tých, čo hynú; ale pre tých, čo sú na ceste spásy, teda pre nás, je Božou mocou” (1 Kor 1,18).

Ak si toto všetko uvedomíme, nebudeme držať Bibliu v rukách s ešte väčšou vážnosťou a čítať ju s ešte väčšou túžbou po porozumení a poslušnosti?

VZŤAH BOŽÍCH DETÍ K BOŽIEMU SLOVU

Pri citlivom čítaní zápisov Biblie zistíme, že jej pisatelia nielen poznali, že píšu pod vplyvom vnuknutia, ale aj rešpektovali vnuknutie ostatných pisateľov Biblie. Pán Ježiš bol v tomto príklade. Keď Ježiš citoval z Dávidových Žalmov, začínal slovami: „Dávid v Duchu...” (Mt 22,43), čím zdôrazňoval uznanie, že Dávidove slová boli vnuknuté. Ježiš hovoril aj o Mojžišovom „písaní“ (Jn 5,45-47), čím preukázal vieru v Mojžiša ako literárneho autora Kníh Pentateuch (prvých päť kníh Starého zákona). Takzvaní „vysoko kritickí“ kresťania spochybňovali, či mohol Mojžiš písať. Ježišov postoj je v jasnom protiklade k ich pochybnostiam. Mojžišove zápisy nazýva „Božími prikázaniami“ (Mk 7,8.9). Tá istá skupina nedôveryhodných pochybovačov prehlasuje, že väčšia časť Starého zákona sú mýty. Ježiš ani Pavol sa však k Písmu takto nestavali. Ježiš hovoril o kráľovnej zo Sáby ako o akceptovanom historickom fakte (Mt 12,42), nepovedal: „...ako sa hovorí o kráľovnej zo Sáby...“.

Postoj apoštolov bol rovnaký ako postoj ich Pána. Zhrnul to Pavol, keď povedal, že jeho osobnú skúsenosť, keď na vlastné uši počúval Kristovým slovám, zaclonilo „pevnejšie prorocké slovo“ (2 Pt 1,19-21). Peter veril, že Pavlove listy sú Písmom rovnako ako „ostatné Písma“. Týmto slovným spojením sa obyčajne označovali spisy Starého Zákona. Peter tak uznal Pavlove listy za rovnako spoľahlivé ako Starý Zákon.

V Skutkoch apoštolov, apoštolských listoch a Zjavení je veľa odkazov na evanjelium (porov napr. Sk 13,51; Mt 10,14), ktoré ukazujú, že nie sú len vnuknutím toho istého Ducha, ale že pisatelia Nového zákona so zápsmi evanjelia aj zaobchádzali ako s vnuknutím. Pavol v 1 Tim 5,18 cituje tak Dt 25,4 (v Starom zákone) ako aj Lk 10,7 ako „Písmo“. Pavol zdôraznil, že poslanstvo nebolo od neho samého, ale od Krista (Gal 1,11.12; 1 Kor 2,13; 11,23; 15,3). Uznali to aj ďalší apoštoli. Jakub 4,5 cituje Pavlove slová z Gal 5,17 ako „Písmo“.

Boh k nám „prehovoril“ v Synovi, preto nepotrebujeme žiadne ďalšie zjavenie (Hebr 1,2). Možno si všimnúť, že Biblia sa zmieňuje aj o ďalších zápisoch, ktoré vznikli vnuknutím a ktoré sa nezachovali (napr. Gašparova kniha, Natánove listy, Eliáš, Pavol Korinťanom; v treťom Jánovom liste sa naznačuje, že Ján napísal list Cirkvi, ktorú Diotrefos odmietol poslúchnuť, list sa nezachoval). Prečo sa nám tieto zápisy nezachovali? Zrejme preto, lebo neboli pre nás podstatné. Môžeme si teda byť istí, že Boh zachoval všetko, čo je pre nás dôležité.

Niekedy sa tvrdí, že knihy Nového Zákona sa prijímali postupne ako vnuknuté, ale skutočnosť, že apoštoli so všetkými textami ostatných pisateľov zaobchádzali ako s textami vzniknutými vnuknutím to vyvracia. Bol to zázračný dar Ducha, ktorý umožnil zistiť, či listy a slová, o ktorých sa tvrdilo, že sú vnuknuté, naozaj takými boli (1 Kor 14,37; 1 Jn 4,1; Zjv 2,2). To znamená, že vnuknuté listy boli okamžite prijaté ako vnuknuté. Ak by bol výber textov našej Biblie založený na ľubovolnom ľudskom rozhodovaní, Biblia by nemala autoritu.

2.3 Dary Ducha Svätého

Vo viacerých momentoch jednanja s ľuďmi Boh prenášal používanie svojej moci (Ducha Svätého) na človeka. Nikdy to však nebol „čistý šek“, ktorý by človeku dovoľoval robiť, čo sa mu zapáči. Použitie Ducha Svätého sa vždy viazalo na zvláštny cieľ. Keď sa cieľ naplnil, dar Ducha Svätého sa stratil. Musíme si zapamätať, že Duch Boží pôsobí spôsobom, ktorý smeruje k dosiahnutiu Božieho úmyslu. Dosiahnutie dlhodobých Božích cieľov často prináša krátkodobé utrpenie v živote ľudí (pozri Štúdia 6.1). Nemôžeme teda očakávať, že sa Duch Svätý bude používať na zmiernenie ľudského utrpenia v tomto živote. Aj keď sa úľava dostaví, je to v mene vyšších cieľov prejavu Božieho vedomia.

Ide o jasný protiklad populárneho postoja kresťanov k Duchu Svätému. Vytvára sa dojem, že veriť v Krista sa oplatí kvôli fyzickému prosperu, t. j. predpokladá sa, že vyliečenie choroby môže byť darom Ducha Svätého. Toto by mohlo vysvetľovať, prečo sa v krajinách trpiacich konfliktmi ako Uganda pozoruje nápadný výskyt ľudí tvrdiacich, že disponujú darmi ducha uzdravovať, a prečo to historicky zodpovedá obdobiam veľkej biedy. Dnešné prehlásenia o dare ducha sa takto sami osebe stávajú podozrivými. Ak niekto hľadá skúsenosť, ktorá prekračuje nepriaznivý stav človeka, je jednoduché prehlásiť, že našiel niečo vyhovujúce.

Mnohí kresťania dnes prehlasujú, že disponujú zázračnými darmi ducha. Ak sa ich však opýtame na zámer, váhajú v značnej neistote. Boh vždy poskytuje Svojho Ducha na dosiahnutie určitých stanovených cieľov. Tí, ktorí skutočne mali dary Ducha, presne poznali účel ich použitia a preto nedosiahli len čiastočný úspech. Tu môžeme vidieť protiklad s mnohými neúspechmi a čiastočným vyliečením, ktoré dosiahli ľudia prehlasujúci dnes o sebe, že majú liečiteľský dar ducha.

Všetky nasledujúce príklady poukazujú na špecifické dôvody a ciele, ktoré sa skrývali za skutočnosťou, keď boli dary ducha niekomu dané. V žiadnom z týchto prípadov sa nevyskytol subjektívny prvok spojený s poskytnutím darov a držiteľia darov nemohli tieto dary využiť tak, ako sa im hodilo. Pretože hovoríme o Božom Duchu, je nemysliteľné, aby ľudia mohli určovať spôsob využitia darov. Boli poskytnuté na naplnenie určitých zvláštnych Božích požiadaviek a nie na naplnenie prianí ľudí, ktorí ich získali len dočasne.

- V dávnej histórii Izraela Boh prikázal postaviť stan („svätostánok“), v ktorom by sa mohol uschovať oltár a ďalšie sväté predmety. Poskytol podrobné príkazy o výrobe všetkých predmetov potrebných na Jeho uctievanie. Aby sa dielo uskutočnilo, Boh obdaril určitých ľudí svojím Duchom. Boli „naplnení duchom múdrosti a tí urobia Áronovo rúcho“ atď. (Ex 28,3).

- O jednom z nich, Bezalelovi, sa píše: „A naplnil som ho duchom Božím, múdrosťou, rozumnosťou a umením, a to vo všelijakom diele, aby vymýšľal návrhy na spracovanie

zlata...na brúsenie osadzovaných drahokamov...a vôbec na prevádzanie všetkých prác“ (Ex 31,3-5).

V Nm 11,14-17 sa píše, ako Boh odobral Mojžišovi časť ducha alebo moci a dal starším Izraela, aby mohli spravodlivo posudzovať sťažnosti ľudí. Tlak na Mojžiša sa tak uvoľnil. Tesne pred smrťou sa dar Ducha preniesol z Mojžiša na Józua, aby správne viedol Boží ľud (Dt 34,9).

- Od čias vstupu do zaslúbenej zeme po prvého kráľa (Saul) vládli ľudu Izraela muži nazývaný sudcovia. V tomto období ich často utláčali nepriatelia. Kniha Sudcov zaznamenáva, ako Duch Boží zostúpil na niektorých sudcov a zázračne im pomohol oslobodiť Izrael od votrelcov – príkladom sú Otniél (Sdc 3,10), Gideon (Sdc 6,34 a Jefta (Sdc 11,29).

- Ďalší sudca, Samson, získal ducha, aby zabil leva (Sdc 14,5.6); aby zabil 30 ľudí (Sdc 14,19) a aby pretrhol povrazy, ktorými bol zviazaný (Sdc 15,14). Samson nedisponoval „Duchom Svätým neustále. Duch Svätý naňho zostupoval, aby plnil zvláštne úlohy a potom z neho odstúpil.

Z toho by malo byť jasné, že získanie daru používať Ducha Božieho na dosiahnutie určitého cieľa nebolo

- zárukou spásy

- niečím, čo trvalo celý život človeka

- mystickou silou vnútri človeka

- niečím, čo sa získalo vzrušujúcim „osobným zážitkom“

Musíme povedať, že okolo darov Ducha Svätého sa často vyskytujú hmlisté úvahy. Ľudia prehlasujú, že „na nich zostúpil Duch Svätý“ a v mnohých modlitebniach kazateľ máva predmetom „duchovných darov“ pred ľuďmi, ktorí si myslia, že „prijímajú Ježiša“. Treba si však položiť otázku: Aké dary? Nemožno predpokladať, žeby ľudia presne nevedeli, aké dary nadobudli. Samson dostal dar ducha, aby zabil leva (Sdc 14,5.6). Keď stál zoči-voči revúcemu zvieraťu, určite presne vedel, aký duch mu pomáha. Nemohol mať ani najmenšie pochybnosti. Toto je v ostrom protiklade k dnešným tvrdeniam o daroch Ducha Svätého a neschopnosti akéhokoľvek konkrétneho činu. Títo ľudia ani nevedia, aké dary by mali mať.

OPODSTATNENIE DAROV V PRVOM STOROČÍ

Posledný Kristov príkaz bol, že poslal apoštolov do sveta kázať evanjelium (Mk 16,15.16). To aj urobili, pričom v posolstve bola hlavná myšlienka Kristova smrť a jeho zmŕtvychvstanie. Pripomeňme si však, že v tej dobe neexistoval Nový Zákon tak ako ho poznáme. Keď apoštoli stáli na trhoviskách a v synagógach a rečnili o tomto človeku, Ježišovi z Nazaretu, ich výpoveď mohla vyznievať zvlášťne – akýsi ideálny izraelský tesár, ktorý zomrel a potom vstal z mŕtvych podľa presného naplnenia starozákonného proroctva, a ktorý ich vyzýval, aby sa podrobili krstu a nasledovali Jeho príklad.

Iní muži sa v tých dňoch pokúšali rozvinúť kult nasledovníkov. Potrebovali nejakým spôsobom dokázať svetu, že posolstvo, ktoré kážu kresťania, je od Samého Boha, že nie je učením skupiny rybárov zo severného Izraela.

V dnešných dňoch dokazujeme, že naše posolstvo je od Boha, odvolávaním sa na zápisy Ježišovho diela a učenia v Novom Zákone. V tých časoch, predtým, ako bol Nový Zákon zapísaný a dostupný, Boh umožnil kazateľom zdôrazniť pravdu pomocou Ducha Svätého. Najmä toto bol dôvod použiť dary pred zrakom sveta. Nedostupnosť písomnej formy Nového Zákona by bola bývala novým skupinám veriacich skomplikovala upevňovanie viery. Mnohé praktické problémy, ktoré medzi nimi vznikali, by sa neboli bývali jasne riešili, boli by chýbali zdroje poučenia pri upevňovaní viery v Krista. Toto boli dôvody poskytnúť dary Ducha Svätého na usmerňovanie prvých veriacich pomocou vnuknutých posolstiev, dokiaľ sa v Novom Zákone nezapísali a nerozšírili záznamy o týchto posolstvách a o Ježišovom učení.

Ako vždy, takéto opodstatnenie podpory Ducha Svätého bolo viac ako jasné:

- „(Ježiš) Do výšav (na nebesá) vstúpil,...ľuďom dal (duch) dary...aby pripravovali svätých na dielo služby, na budovanie Kristovho tela“, t. j. veriacich (Ef 4,8.12).

Pavol takto písal veriacim v Ríme: „Lebo túžim vidieť vás a dať vám nejaký duchovný dar na vašu posilu“ (Rim 1,11).

O používaní darov na potvrdenie kázania evanjelia sa dočítame: -

- „lebo naše evanjelium neprišlo k vám iba v slovách, ale aj v moci a v Duchu Svätom a v celej plnosti“ teda bolo zázrakmi vykované (Sol 1,5 porov. 1 Kor 1,5.6).

- Pavol mohol hovoriť – „niečo, čo prostredníctvom mňa urobil Kristus, aby pohania poslúchali slovom i (zázračným) skutkom, mocou znamení a divov, v sile Ducha“ (Rim 15,18.19).

- O kazateľoch evanjelia sa dočítame: „a zároveň aj Boh vydal svedectvo o ňom znameniami a divmi a rozličnými prejavmi moci a udeľovaním Ducha Svätého podľa svojej vôle“ (Hebr 2,4).

Kampaň kazateľov evanjelia na Cypre bola podporovaná zázrakmi: „Keď prokonzul (guvernér) videl, čo sa stalo, žasol nad Pánovým učením“ (Sk 13,12).

Zázraky ho takto priviedli k skutočnej úcte k vysvetľovanému učeniu. Aj v Ikónii „Pán...vydával svedectvo slovu svojej milosti a dával im (moc) činiť znameniam a zázrakom“ (Sk 14,3).

Všetko toto zhŕňa poznámka o poslušnosti apoštolov príkazu kázať: „Oni sa rozišli a všade kázali. Pán im pomáhal a ich slová potvrdzoval znameniami, ktoré ich sprevádzali. (Mk 16,20)

NEOBYČAJNÉ ČINY V NEOBYČAJNÝCH ČASOCH

Dary Ducha boli teda darované na vykonanie neobyčajných činov v neobyčajných časoch. Poukazuje to na pochybnosť tvrdenia, že zázračné vlastníctvo darov je zážitkom, ktorý trvá celý ľudský život. Apoštolov a aj Petra „naplnil Duch Svätý“ počas sviatku Letníc čoskoro po Ježišovom nanebovstúpení (Sk 2,4). Preto vedeli rozprávať cudzími jazykmi a mohli veľkolepým spôsobom zahájiť učenie kresťanského evanjelia. Keď sa ich úrady pokúšali zastaviť, „Peter, naplnený Duchom Svätým“ im preto mohol presvedčivo odpovedať (Sk 4,8). Po prepustení z väzenia im dary umožnili pokračovať v kázani – „všetkých naplnil Duch Svätý a smelo hlásali Božie slovo“ (Sk 4,31).

Pozorný čitateľ si všimne, že sa tu nehovorí, že pri konaní týchto činov „už boli naplnení Duchom“. Duch ich naplnil, aby vykonali isté činy. Na dosiahnutie ďalšieho cieľa v Božom pláne ich však musel naplniť opäť. Aj Pavla „naplnil Duch Svätý“ pri krste, o rok neskôr ho opäť „naplnil Duch Svätý“, aby potrestal zlého človeka (Sk 9,17; 13,9).

Pavol o zázračných daroch napísal, že prví veriaci ich mali „podľa miery, akou nás obdaroval Kristus“ (Ef 4,7). Grécke slovo „miera“ označuje „obmedzenú časť alebo stupeň“ (Strongov index Svätého Písma). Len Ježiš mal dary bez miery, t. j. mal úplnú slobodu použiť ich podľa rozhodnutia (Jn 3,34).

V nasledujúcej časti popíšeme dary, o ktorých sa najčastejšie spomína, že nimi oplývali ľudia v prvom storočí.

DUCHOVNÉ DARY V PRVOM STOROČÍ

PROROCTVO

Grécky výraz „prorok“ označuje osobu, ktorá predpovedá Božie slovo, t. j. osobu s vnuknutím hovoriť Božie slová. V tých časoch to znamenalo aj predpovedanie budúcich dejov (pozri 2 Pt 1,19.21). „Proroci“ – ľudia s prorockým darom – „prišli z Jeruzalema do Antiochie. Jeden menom Agabus vstal a na základe vnuknutia Duchom oznámil, že po celom svete bude veľký hlad, čo sa za cisára Klaudia aj stalo. Preto sa učeníci rozhodli, že každý podľa svojich možností napomôže bratom“ (Sk 11,27-29). Dnes tí, čo vyhlasujú, že vlastnia prorocký dar, nevydávajú takýto druh veľmi jasného proctva, ktoré sa do niekoľkých rokov zreteľne naplnilo. Prvotná cirkev si bola natoľko istá, že takýmto darom jej príslušníci disponujú, že dala k dispozícii svoj čas a peniaze na prekonanie predpovedaného utrpenia. Niekoľko príkladov tohto druhu nájdeme v dnešných takzvaných „duchom naplnených“ cirkvách.

UZDRAVOVANIE

Pretože apoštoli kázali dobré zvesti (evanjelium) o príchode Božieho dokonalého kráľovstva na zemi, bolo vhodné, aby posolstvo potvrdili konaním zázrakov, ktoré by naznačili, čo to budú za časy, keď „sa otvoria oči slepých a uvolnia sa uši hluchých. Vtedy chromý bude skákať ako jeleň..." (Iz 35,5.6). O pomeroch v Božom kráľovstve sa viac píše v Štúdií 5. Po založení Božieho kráľovstva na zemi sa sľuby, podobné sľubom uvedeným vyššie, nespĺnia len polovičato. Stratia sa aj pochybnosti o tom, či Kráľovstvo tu už je alebo nie. Božie zázračné potvrdenie posolstva o Kráľovstve bolo preto presvedčivé a jednoznačné a nedalo sa vyvrátiť. Z tohto dôvodu mnohé zázračné uzdravenia vykonal prví veriaci pred zrakmi širokej verejnosti.

Výborným príkladom je Petrovo uzdravenie chromého žobráka, ktorý jedného rána ležal pri chrámovom vchode. V Sk 3,2 sa uvádza, že ho tam ukladali denne – pohľad naň bol obvyklým. Keď ho Peter pomocou daru ducha uzdravil, „vyskočil a chodil. Vošiel s nimi do chrámu, chodil, vyskakoval a chválil Boha, a poznali ho, že je to ten, čo sedával pri Krásnej bráne chrámu. A naplnil

ich úžas a vzrušenie nad tým, čo sa s ním stalo. Keďže sa pridŕžal Petra...zbehol sa k nim do stĺporadia...všetok užasnutý ľud“ (Sk 3,7-11).

Peter potom ihneď začal pod holým nebom rečniť o Kristovom zmŕtvychvstaní. Môžeme si byť istý, že s nesporným, nevyvrátiteľným dôkazom vo forme uzdraveného žobráka pred ich očami museli prijímať Petrove slová ako slová Božie. Vchod do chrámu „pred hodinou modlitby“ (Sk 3,1) musel byť preplnený ľuďmi podobne ako nákupné stredisko v sobotu doobeda. Práve takéto miesto si Boh vybral na potvrdenie kázania Božieho slova zreteľným zázrakom. Podobne čítame v Sk 5,12, že „rukami apoštolov sa dialo množstvo znamení a divov medzi ľuďmi“. Bežné tvrdenia „letničných“ uzdravovateľov a im podobných sa krúčia okolo vecí, ktoré sa stali v pokútnych cirkvách a nie na verejnosti, v kruhu „veriacich“ vydráždených do duchovného očakávania „zázraku“, nie pred neľútostnou verejnosťou.

Získal som značné skúsenosti diskusiami o takýchto témach s ľuďmi tvrdiacimi, že disponujú duchovným darom, a dosvedčovaním mnohých prehlásení o dare ducha. Dodnes som nepocítil potrebu spracovať osobné svedectvo o viacerých bezvýsledných „uzdraveniach“ a prinajlepšom o neúplných vyliečeniach. Ktorýkoľvek poctivý člen týchto cirkví pripustí, že mnoho z tohto sa naozaj odohráva. Pri viacerých príležitostiach som svojim dobroprajným letničným priateľom namietal: „Som ochotný uveriť, že by ste mohli mať túto veľkú moc. Ale Boh vždy jasne ukázal, kto má Jeho moc a kto nie; z mojej strany to teda nie je neopodstatnené vás požiadať, aby ste mi to preukázali. Potom by som sa mohol k vašej vieroučnej pozícii viac priblížiť, dnes sa však s Písmom porovnať nedá“. Ešte nikdy som nevidel zjavné „preukázanie Ducha a Jeho moci.“

Na rozdiel od môjho postoja boli v prvom storočí ortodoxní Židia prístupní možnosti, že kresťania disponujú zázračnými duchovnými Božími darmi. Aj oni museli pripustiť, „Tento človek robí mnohé znamenia“ (Jn 11,47) a „Všetci obyvatelia Jeruzalema vedia, že sa skrze nich stalo očividné znamenie a nemôžeme to poprieť“ (Sk 4,16). Rovnako boli „zmätení“ všetci, ktorí počuli apoštolov hovoriť každý v svojom jazyku“ (Sk 2,6). Pri dnešnom letničnom táraní sa niečo takéto neodohráva. Skutočnosť, že aj ľudia s priateľskejším postojom k moderným „letničiarom“ dokážu rozumne odmietnuť, že sa odohrávajú skutočné zázraky, je určite v tejto debata významným argumentom. Ak jediný zázrak rozvíril hladinu života v celom Jeruzaleme, nedá sa rozumne predpokladať, žeby skutočný zázrak vykonaný dnes na Trafalgarskom námestí v Londýne alebo v Parku Nyaharur v Nairobi nespôsobil celosvetové uznanie schopnosti zázračných duchovných Božích darov.

„Letničné“ uzdravovanie je výsledkom citového a psychologického nátlaku a nie priamym pôsobením Ducha Božieho. Naopak, Peter mohol používať skutočné zázračné dary na uzdravenie ľudí ležiacich na uliciach (Sk 5,15). Používanie zázračných darov Pavlom osobne dosvedčil neveriaci prokonzul (Sk 13,12.13) ako aj mnohí pohania žijúci v meste Lystra (Sk 14,8-13). Ako si to vlastný zmysel a povaha duchovných darov vyžadovala, tieto činy sa vykonávali verejne a nemohli sa žiadnym spôsobom spochybniť iným vysvetlením, len uznaním, že to Boží služobníci otvorene dokazovali Božiu moc. Dôsledok jedného z Kristových zázrakov uzdravenia bol podobný: „Všetci sa divili, velebili Boha a hovorili: Také niečo sme ešte nikdy nevideli“ (Mk 2,12).

JAZYKY

Apoštolí, z ktorých mnohí boli drsní rybári, prijali veľké poslanie – kázať evanjelium po celom svete (Mk 16,15.16). Ich prvou reakciou asi bolo: „Ale ja neovládam jazyky!“ Dôvodom nebola výhovorka „v škole som bol v jazykoch slabý“, nemali totiž žiadne vzdelanie. Keď sa tieto veci zbehli, o všetkých sa písalo, že „sú to ľudia neučení a prostí“ (Sk 4,13). Jazyková bariéra bola hrozbou dokonca aj pre vzdelanejších kazateľov (napr. pre Pavla). Po konvertovaní boli ľudia odkázaní pri nadobúdaní znalostí jeden na druhého (písomná forma Nového zákona neexistovala). To znamenalo, že neznalosť iných jazykov bola veľkým problémom.

Dar hovoriť v cudzích rečiach („jazykoch“) a schopnosť rozumieť im mal napomôcť prekonať problém.. Tento pohľad na „problematiku jazykov“ je v absolútnom protiklade s pohľadom mnohých „znovu narodených“ kresťanov“, ktorí vzrušene rečia nezrozumiteľnými slovami podobnými „jazyku“. Tento chaos možno vysvetliť poukázaním na biblickú definíciu „jazykov“ ako „cudzích rečí“.

Počas židovských letničných sviatkov, krátko po Kristovom nanebovstúpení, apoštolov „naplnil Duch Svätý a začali hovoriť inými jazykmi...Mnoho sa ich zbehlo (opäť verejné predvedenie darov) a boli zmätení, lebo každý ich počul hovoriť svojím jazykom. I stúpili a udivení vraveli: Nie sú títo všetci, čo tu hovoria, Galilejčania? A ako to, že ich každý z nás počuje vo svojom vlastnom jazyku (rovnaké grécke slovo preložené ako „reč“), v ktorom sme sa narodili? My, Parti, Médi, ...počujeme ich vo svojich jazykoch...Všetci žasli“ (Sk 2,4-12). Nie je pravdepodobné, žeby dvojnásobné zdôraznenie úžasu ľudí a ich prekvapenia bolo bývalo potrebné, keby boli počuli len akési zaklínadlá prednášané tými, čo dnes tvrdia, že sú obdarovaní. Takéto prejavy vyvolávajú len menší sarkazmus alebo ľahostajnosť, nie však úžas a uznanie nad pochopením prednesených slov, ako je napísané v Sk 2.

Nehľadiac na podobnosť výrazov „jazyk“ a „reč“ v Sk 2,4-11, výraz „jazyk“ sa v ostatných častiach Nového Zákona očividne používa v zmysle „reč“. Slovné spojenie „ľudia, národy a jazyky“ sa v Zjavení používa päťkrát na označenie všetkých ľudí planéty zem (Zjv 7,9; 10,11; 11,9; 13,7; 17,15). V gréckej verzii Starého Zákona (zvanej „Septuagint“) sa grécke slovo „jazyky“ vyskytuje v zmysle reč, reči (pozri Gn 10,5; Dt 28,49; Dan 1,4).

V Kor 14 je uvedený zoznam príkazov o používaní daru jazykov. Vo verši 21 sa cituje Iz 28,11, ako by sa mal tento dar použiť pri výpovediach proti Židom: „V zákone je napísané: Cudzími jazykmi a perami cudzincov budem hovoriť tomuto ľudu...“ Verš Iz 28,11 sa vzťahuje na votrelcov v Izraeli, ktorí oslovovali Židov neznámou rečou („jazykom“). Podobnosť medzi „jazykom“ a „perami“ znamená, že pod pojmom „jazyky“ sa označovali „cudzie reči“. V 1 Kor 14 sú mnohé ďalšie dôkazy, ktoré potvrdzujú, že výrazom „jazyky“ sa označujú cudzie reči. Túto kapitolu ovplyvnila Pavlova kritika zneužívania darov, ktoré sa vyskytovalo v prvotnej cirkvi. Poskytuje nám preto mnohé pohľady na povahu darov jazykov a proroctva. Pokúsime sa to stručne komentovať: Kľúčovým je tu verš 37:-

„Ak si niekto myslí, že je prorok alebo duchovný, nech vie, že to, čo vám píšem, je Pánov príkaz.“

Ak niekto prehlasuje, že je obdarovaný duchom, musí pripustiť, že predchádzajúce príkazy o používaní darov vnukol Boh. Ktokoľvek, kto dnes tieto príkazy neposlúchne, otvorene priznáva, že sa mu hodí pohádzať slovami vnuknutými Bohom. Verše 11-17:-

„Ale ak nepoznám význam slov, budem pre toho, kto sa mi prihovára, cudzincom, a ten, kto sa mi prihovára, bude cudzincom pre mňa.

Tak aj vy, keďže sa horlivo usilujete o duchovné dary, usilujte sa mať ich v hojnosti na budovanie Cirkvi.

A preto ten, kto hovorí jazykmi, nech sa modlí, aby vedel aj vysvetľovať.

Lebo ak sa modlím darom jazykov, modlí sa aj môj duch, ale moja myseľ ostáva bez úžitku.

Čo teda? Budem sa modliť duchom, budem sa modliť aj myseľou. Budem spievať duchom, budem spievať aj myseľou.

Veď ak budeš dobrorečiť v duchu, ako potom jednoduchý človek povie na tvoje dobrorečenie Amen, keď nevie, čo hovoríš?

Lebo ty iste správne uskutočňuješ vdakyvzdanie, ale druhý nie je tým poučený.“

Hovoriť k ľuďom na bohoslužbe rečou, ktorej nerozumejú, je zbytočné. Používanie reči vo forme „zaklínadiel“ je vylúčené. Veď ako by sa potom na záver „modlitby“ zostavenej z nezrozumiteľných táranín mohlo vysloviť pravdivé „Amen“? Pripomeňme si, že „Amen“ znamená „nech je tak“ - inými slovami, „úplne sa stotožňujem s tým, čo bolo v modlitbe povedané“. Pavol povedal: „Rečou, ktorej tvoji bratia nerozumejú, ich nepoučíš.“

Verš 19:-

„ale na zhromaždení radšej chcem povedať päť zrozumiteľných slov, aby som aj iných poučil, než desaťtisíc slov darom jazykov“.

Toto je celkom zrozumiteľné. Stručná veta o Kristovi v slovenčine prinesie viac dobrého ako hodiny kázania v cudzej reči – alebo ako nejaké „zaklínadlá“.

Verš 22:-

„A tak dar jazykov nie je znamením pre veriacich, ale pre neveriacich, dar prorokovať zase nie je pre neveriacich, ale pre veriacich.“

Jazyky sa teda mali používať hlavne pri kázaní evanjelia v cudzine. Dodnes sa tvrdenia o schopnosti daru „jazykov“ vyskytujú v osamelých skupinách veriacich alebo (zdanlivo) v osobnej skúsenosti jednotlivca. Neexistujú príklady o schopnosti týchto ľudí zázračne používať cudzie jazyky pri šírení evanjelia. Začiatkom deväťdesiatych rokov sa otvorili možnosti šíriť Kristovo učenie vo východnej Európe, ale (takzvané) „evanjelické“ cirkvi museli svoju literatúru rozširovať v angličtine, lebo neprekonali jazykovú bariéru! Ak by disponovali darom jazykov, určite by ho boli bývali využili.

Verš 23:-

„Keby sa teda zhromaždila celá cirkev na jedno miesto a všetci by hovorili jazykmi, a prišli by aj nevzdelaní ľudia alebo neveriaci, nepovedali by, že blazníte?“

A presne toto sa stalo. Mohamedáni a pohania sa podobne vysmievajú z ľudí v západnej Afrike, ktorí prehlasujú, že majú dar jazykov. Aj chladne uvažujúci kresťania zúčastňujúci sa letničného zhromaždenia by boli v pokušení pomyslieť si, že účastníci sú pomätení.

Verš 27:- „Ak niekto hovorí jazykmi, nech hovoria dvaja alebo nanajvýš traja, jeden po druhom, a jeden nech vysvetľuje.“

Nebolo treba, aby počas bohoslužby jazykmi hovorili viac ako dvaja alebo traja ľudia. Nie je pravdepodobné, aby v hociktorom zhromaždení boli ľudia hovoriaci viac ako tromi rôznymi jazykmi. Bohoslužba by rýchlo stratila súdržnosť, ak by sa každá veta rečníka musela prekladať viac ako dvakrát. Ak by sa na zhromaždení Angličanov v centre Londýna, kde by sa prejavila schopnosť daru jazykov, zúčastnili aj francúzski a nemeckí turisti, rečníci by mohli začať takto:-

Pastor: *Dobrý večer (Good evening).*

Rečník hovoriaci v prvom jazyku: *Bon soir* (po francúzsky)

Rečník hovoriaci v druhom jazyku: *Guten abend* (po nemecky).

Samozrejme, musia hovoriť postupne, jeden po druhom. Ak by hovorili naraz, vznikol by zmätok. Predsa sa však, vzhľadom na zásadu citovú podstatu dnešného „rečenia jazykmi“, takýto jav vyskytuje – ústa mnohých ľudí hovoria naraz. Všimol som si, že keď jedna osoba začne, ostatní sú rýchlo ovplyvnení robiť to isté.

Dar jazykov sa často používal spolu s prorockým darom. Vnuknuté Božie poslanstvo sa takto mohlo vyslovovať v predstihu (pomocou prorockého daru) v jazyku, ktorý rečník neovládal (darom jazykov). Príklad takéhoto použitia oboch darov sa uvádza v Sk 19,6. Ak by sa však zhromaždenia v Londýne zúčastnili Angličania a mnohí francúzski hostia a rečník by rečnil po francúzsky, prítomní Angličania by sa „nepoučili“. Aby všetci porozumeli, musel by sa uplatniť dar vysvetľovania jazykov (alebo reči); v našom prípade by sa muselo prekladať z francúzštiny do angličtiny. Rovnako, ak by jednému z francúzskych rečníkov položili otázku, bez pomoci by jej neporozumel, dokonca ani keby mal dar rozprávať po francúzsky bez osobnej znalosti tohto jazyka. V tomto prípade by mohol pomôcť len dar vysvetľovania.

Ak by nebol prítomný niekto s darom vysvetľovania, dar jazyka by sa nedal použiť: „...len jeden nech vysvetľuje. Ale ak by nemal kto vysvetľovať, nech na zhromaždení mlčí“ (1 Kor 14,27.28). Skutočnosť, že dnes mnohým z tých, čo tvrdia, že majú dar „jazykov“, nikto bez vysvetľovateľa nerozumie, je bezpochyby prípadom jasného nerešpektovania týchto príkazov.

Verše 32.33:-

Prorocký duch je podriadený prorokom, veď Boh nie je Bohom neporiadku, ale pokoja. Ako vo všetkých cirkvách u svätých.“

Schopnosť darov Ducha Svätého sa nespája so zážitkom, ktorý jednotlivca posúva za hranice normálneho vedomia. Ducha ovláda jeho nositeľ, nie moc, ktorá týmto darom podsúva mimovoľné konanie. Často sa nesprávne tvrdí, že „nezachránení ľudia“ sú posadnutí démonmi alebo „zlými duchmi“ (pozri Štúdia 6.3) a že Duch Svätý naplňa veriacich. Duchovná moc, o ktorej sa píše v 1 Kor 14,32, bola však podriadená jej nositeľovi kvôli zvláštnym cieľom. Nebola to akási oživovacia sila dobra v protiklade so silou zla, ktorá je v povahe človeka. Ukázali sme už predtým, že moc Ducha Svätého prechádzala na apoštolov v určitých momentoch za účelom vykonania zvláštnych činov. Touto mocou nedisponovali ustavične.

Verš 34

„Ženy nech na zhromaždeniach mlčia. Nedovoľuje sa im hovoriť, nech však poslúchajú, ako hovorí aj zákon.“

V spojitosti s používaním duchovných darov sa nepopierateľne prikazuje, aby ženy tieto dary nevyužívali počas cirkevných služieb. Ak sa dnešný jav mrmlania zaklínadiel vysvetľuje ako citové vzrušenie prenášané medzi poslucháčmi z jednej osoby na druhú, dá sa očakávať hromadné

prehliadanie horeuvedeného príkazu. Ženy, deti – skutočne všetkých prítomných s otvorenou myslou – môžu takéto podnety ovplyvniť. Potom dávajú najavo vzrušené prejavy, ktoré sa chápu ako „jazyky“.

Význačnosť žien v údajnom „rečnení v jazykoch“ a „proroctvách“ sa v dnešných cirkvách nezvráti do pôvodného stavu iba jasným príkazom v tomto verši. Výsmešný, zúfalý argument, že Pavol nenávidel ženy, vyvracajú nasledujúce verše: „Ak si niekto myslí, že je prorok alebo duchovný, nech vie, že to, čo vám píšem, je Pánov príkaz“ (1 Kor 14,37) – nie osobne Pavlov.

2.4 Odobratie darov

Zázračné dary Ducha Božieho veriaci použijú opäť po návrate Krista na premenu dnešného sveta na Kráľovstvo Božie. Dary sa preto nazývajú „sily budúceho veku“ (Hebr 6,4.5). Joel 2,26-29 píše o veľkom toku duchovných darov po pokání Izraela. Samotná skutočnosť, že veriaci získajú dary pri Kristovom návrate, dostatočne dokazuje, že ich dnes nemajú. Každý kresťan, ktorý číta Písmo a sleduje udalosti vo svete, vidí, že Pánov návrat musí byť určite blízko (pozri Prílohu 3).

Existuje jasné biblické proroctvo, že v určitom momente časov medzi prvým storočím, kedy boli dary udelené, a druhým príchodom sa mali dary odobrať:-

„Proroctvá prestanú, jazyky zamĺknu a (dar) poznanie pominie. Lebo poznáme len sčasti a len sčasti prorokujeme. Ale keď príde to, čo je dokonalé, prestane, čo je len čiastočné“ (1 Kor 13,8-10). Dary „sú dočasné“ (G.N.B.).

Duchovné dary poskytnuté v prvom storočí sa museli odobrať, „keď príde to, čo je dokonalé“. Nemôže to byť druhý Kristov príchod, pretože vtedy sa dary udelia opäť. Grécke slovo preložené výrazom „dokonalé“ presne znamená „to, čo je úplné alebo dokončené“. Nemusí to byť nevyhnutne niečo bez hriechu.

Táto dokončená vec mala nahradiť čiastočné vedomosti, ktoré získali prví kresťania pomocou prorockého daru. Pripomeňme si, že proroctvo bolo darom vypovedať vnuknuté Božie slová o budúcnosti. Bibliu vytvára písomný záznam takýchto slov.

V prvom storočí mohol priemerný veriaci poznať len časť Nového Zákona, ako ho poznáme dnes. Počúval prorocké slová starších svojej cirkvi týkajúce sa rôznych praktických otázok. Mohol poznať hlavné udalosti Ježišovho života a pravdepodobne mohol čítať jeden alebo dva z Pavlových listov. Keď sa však dokončil a potom koloval písomný záznam prorockých slov, potreba prorockých darov

sa skončila. To, čo bolo úplné a nahradilo tak službu duchovných darov, bol teda dokončený Nový Zákon.

„Celé písmo je Bohom vnuknuté a užitočné na poučanie, na usvedčovanie, na nápravu a na výchovu v spravodlivosti, aby bol Boží človek dokonalý (úplný)“
(2 Tim 3,16.17).

To, čo sa stalo dokonalým alebo úplným, je „celé Písmo“. Keď bolo „celé Písmo“ vnuknuté a napísané, „to, čo bolo úplné“ už prišlo a odobrali sa zázračné dary.

V Liste Efezanom 4,8-14 sa problém urovnáva a záhada sa úplne vyrieši:-

„Do výšav (na nebesia) (Ježiš) vystúpil,...ľuďom dal (duchovné) dary...na povznesenie Kristovho tela, kým nedospejeme všetci k jednote viery a poznaniu Božieho Syna, k zrelosti muža...aby sme už neboli malými deťmi, ktorými sem-tam hádže a zmieta hocijaký vietor klamlivého ľudského učenia.“

Dary udelené v prvom storočí mali slúžiť na dosiahnutie dokonalého, zrelého muža a v 2 Tim 3,16.17 sa hovorí, že „Boží človek (sa stáva) dokonalý(m)“ prijatím „celého Písma“. Kol 1,28 tiež učí, že „dokonalosť“ sa získa účinkom Božieho slova. Teraz, keď už máme celé Písmo, neexistuje vážne ospravedlnenie zblúdenia v početných učeniach, ktoré ponúkajú rôzne cirkvi. Je len jediná Biblia a pretože „Tvoje slovo je pravda“ (Jn 17,17), môžeme štúdiom jej stránok nájsť „jednotu viery“, jedinú vieru, o ktorej sa hovorí v Ef 4,13. Skutoční kresťania preto dosahujú tú jedinú vieru, v tom zmysle sú úplní („dokonalí“) ako výsledok „toho, čo je dokonalé“ alebo úplné – spísané a dokončené Božie slovo.

Všimnite si, ako Ef 4,14 porovnáva bytie riadené zázračnými darmi k duchovnému detstvu a ako v súlade s proroctvom museli byť zázračné dary odobraté. V 1 Kor 13,11 sa hovorí to isté. Vzbudzovanie rozruchu okolo schopnosti prejavovať duchovné dary teda nie je znakom duchovnej zrelosti. Každý čitateľ týchto slov by mal pokročiť smerom k hlbšiemu porozumeniu Božieho slova, tešiť sa z úplnosti základného Božieho zjavenia, ktoré nám Boh svojím prostredníctvom poskytuje, a v pokornej viere Ho nasledovať.

Štúdia 2: Otázky

1. Ktoré z nasledujúcich výrazov predstavujú význam slova „duch“?

- a) Moc
- b) Svätý
- c) Dych
- d) Prach

2. Čo je to Duch Svätý?

- a) Osoba
- b) Moc
- c) Božia moc
- d) Časť Trojice

3. Ako bola spísaná Biblia?

- a) Jej hlavné myšlienky napísali ľudia
- b) Ľudia napísali, čo si mysleli, že si Boh želá
- c) Prostredníctvom vnuknutia ľuďom, Duchom Božím
- d) Časť bola vnuknutá, ostatné časti nie

4. Ktoré z nasledujúcich bodov sú dôvodmi udelenia zázračných darov Ducha?

- a) Zachovanie ústneho kázania evanjelia
- b) Rozvoj prvotnej cirkvi
- c) Privedenie ľudí k spravodlivosti
- d) Záchrana apoštolov od osobných ťažkostí

5. Odkiaľ sa môžeme učiť Božiu pravdu?

- a) Čiastočne z Biblie, čiastočne vlastným premýšľaním
- b) Okrem čítania Biblie aj priamo z prejavov Ducha Svätého
- c) Jedine z Biblie

d) Od duchovních a kňazov

3.1 Božie sľuby: Úvod

V tomto bode našich štúdií sme už úplne pochopili, kto je Boh a ako pôsobí. Vyjasnili sme si pritom niekoľko častých nesprávnych výkladov týchto otázok. Teraz sa pozrieme bližšie na to, čo Boh „prisľúbil tým, čo ho milujú“ (Jak 1,12; 2,5) a ktorí dodržiavajú Jeho prikázania (Jn 14,15).

Skutočnú kresťanskú nádej tvoria Božie sľuby zo Starého Zákona. Pavol pred súdom, ktorý súdil jeho život, hovoril o budúcich odmenách, pre ktoré bol pripravený vzdať sa všetkých vecí: „A teraz stojím pred súdom pre nádej z prisľúbenia, ktoré dostali od Boha naši otcovia...pre túto nádej...ma žalujú“ (Sk 26,6.7). Väčšinu života strávil kázaním „zvestovania (evanjelia), že prisľúbenie, ktoré dostali naši otcovia, Boh splnil...keď nám vzkriesil Ježiša“ (Sk 13,32-33). Pavol vysvetľoval, že viera v tieto sľuby dala nádej zmŕtvychvstaniu (Sk 26,6-8 porov. 23,8), poznanie o druhom príchode Ježiša, aby súdil, a o príchode Božieho kráľovstva (Sk 24,25; 28,20.31).

Vyvracia tak mýty, že Starý Zákon je len nesúvislou históriou Izraela, ktorá nehovorí o večnom živote. Boh sa nerozhodol zrazu ponúknuť nám prostredníctvom Ježiša večný život pred 2000 rokmi. Tento cieľ mal od počiatku:-

„K nádeji na večný život, ktorý pred večnými vekmi prisľúbil pravdovravný Boh, ale v určenom čase zjavil svoje slovo (o nej) kázaním“ (Tit 1,2.3).

„večný život, ktorý bol u Otca a zjavil sa nám“ (1 Jn 1,2).

Keďže vieme, že Boh chcel od začiatku venovať svojmu ľudu večný život, nie je pravdepodobné, že by o ňom mlčal počas 4000 rokov pri Jeho styku s ľuďmi, ako zaznamenáva Starý Zákon. Starý Zákon je skutočne plný prorociev a sľubov poskytujúcich mnohé podrobnosti o nádeji, ktorú Boh pripravil pre svoj ľud. Práve preto je pochopenie Božích sľubov židovským predkom životne dôležité pre našu spásu. Tak veľmi dôležité, že Pavol pripomenul veriacim v Efeze, že kým tieto veci nepoznali, „boli bez Krista, mimo izraelského spoločenstva, bez účasti na zmluvách s prisľúbením, bez nádeje a bez Boha na svete“ (Ef 2,12) – aj keď si určite mysleli, že ich predchádzajúce pohanské zvyky im dávali určitú nádej a poznanie Boha. Neznalosť starozákonných Božích sľubov, t. j. existencia „bez nádeje a bez Boha na svete“, je skutočným nebezpečím. Pripomeňme si, ako Pavol definoval kresťanskú nádej – „nádej z prisľúbenia, ktoré dostali od Boha naši (židovskí) otcovia“ (Sk 26,6).

Je smutnou skutočnosťou, že len niekoľko cirkví zdôrazňuje tie časti Starého Zákona, ktoré by sa mali zdôrazňovať. „Kresťanstvo“ zdegenerovalo na náboženstvo založené na Novom Zákone, pričom ešte aj potom z neho používa len neveľa veršov. Ježiš jasne zdôraznil správnu cestu:

„Ak nepočúvajú Mojžiša (prvých päť kníh Biblie, ktoré napísal) a Prorokov, neuveria, ani keby niekto z mŕtvych vstal“ (Lk 16,31).

Ľudia s jednoduchým rozmyšľaním by mohli usúdiť, že stačí veriť v Ježišovo vzkriesenie (porov. Lk 16,30). Ježiš však povedal, že bez spoľahlivého porozumenia Starého Zákona by to nebolo úplne možné.

Zlyhanie učeníkov po ukrižovaní Ježiš pripísal nedostatku starostlivého záujmu o Starý Zákona:

„On im povedal: „Vy nechápaví a ťarbaví srdcom uveriť všetko, čo hovorili proroci. Či nemal Mesiáš toto všetko vytrpieť, a tak vojsť do svojej slávy? A počnúc od Mojžiša a *všetkých* Prorokov, vykladal im, čo sa naňho v *celom* Písme vzťahovalo“ (Lk 24:25-27).

Všimnime si dôraz na vyjadrení, ktoré sa Naňho v *celom* Písme vzťahovalo. Niežeby učenici nikdy nečítali alebo nepočuli slová Starého Zákona, skôr ich neporozumeli správne a preto im nemohli ani skutočne veriť. Pravá viera sa nerozvíja len čítaním Božieho slova, ale jeho správnym porozumením. Židia boli fanatickí čitatelia Starého Zákona (Sk 15,21), ale pretože nerozumeli starozákonným spojitostiam k Ježišovým činom a evanjeliu, v skutočnosti neverili, čo Zákona písal. Ježiš im preto povedal: -

„Lenže keby ste verili Mojžišovi, verili by ste aj mne, lebo o mne písal. Ale ak neveríte tomu, čo on napísal, ako uveríte mojim slovám?“ (Jn 5,46.47).

Aj keď čítali Bibliu, nepostrehli skutočné posolstvá o Ježišovi, hoci pravdepodobne predpokladali, že získali ubezpečenie o spásu. Ježiš ich musel napomenúť:-

„Skúmate Písma (t. j. poriadne – porov. Sk 17,11), lebo si myslíte, že v nich máte večný život, a práve ony svedčia o mne“ (Jn 5,39).

A podobne to môže byť aj s mnohými ľuďmi, ktorí udalosti a učenie Starého Zákona poznajú povrchne, svoje poznatky získali náhodne. Úžasné Ježišove posolstvo a evanjelium o Božom kráľovstve im stále uniká. Naša štúdia si kladie za cieľ pomôcť vám vyjsť von z takejto situácie vysvetlením skutočného významu hlavných starozákonných sľubov:-

- v rajskej záhrade

- Noemovi

- Abrahámovi

- Dávidovi

Správy o sľuboch sa nachádzajú v prvých piatich biblických knihách (Genezis – Deuteronómium), ktoré napísal Mojžiš, a v knihách starozákonných prorokov. Obsahujú všetky časti kresťanského evanjelia. Pavol povedal, že pri kázaní evanjelia hovorí „to, čo predpovedali do budúcnosti Proroci a Mojžiš: že Mesiáš bude trpieť a ako prvý vstane z mŕtvych a zvestuje svetlo ľudu i pohanom“ (Sk 26,22.23). Aj neskôr, v starobe, učil to isté: „od rána až do večera (Pavol) vysvetľoval, svedčil o Božom kráľovstve...z Mojžišovho zákona a z Prorokov“ (Sk 28,23).

Pavlova nádej, nádej tohto v hierarchii najvyššie postaveného kresťana, by mala motivovať aj nás. Na konci tunela jeho života svietilo nádherné svetlo, aké by malo svietiť aj každému skutočnému kresťanovi. Vyzbrojení takouto motiváciou sa môžeme pustiť do „skúmania Písma“.

3.2 Sľub v raji

Patetický príbeh o zlyhaní človeka sa nachádza v Knihe Genezis kapitola 3. Had bol prekliaty, lebo prekrútil Božie slovo a pokúšal Evu, aby ho neposlúchla. Muž a žena boli potrestaní za neposlušnosť. Do tohto chmúrneho obrazu prenikol lúč svetla, keď Boh povedal hadovi:-

„A pološím nepriateľstvo medzi teba a medzi ženu, medzi tvoje potomstvo a medzi jej potomstvo; ono ti rozmliaždi hlavu a ty mu schvatneš pätu“ (Gn 3,15).

Vo verši sa koncentruje veľa myšlienok; musíme si starostlivo vysvetliť viaceré detaily, ktoré obsahuje. „Potomstvo“ označuje potomka alebo dieťa, môže sa však vzťahovať aj na ľudí spojených s príslušným potomstvom. Neskôr uvidíme, že Abrahámovým „potomstvom“ bol Ježiš (Gal 3,16), ale pokrstením „v“ Krista sa aj mi staneme potomstvom (Gal 3,27-29). Slovo „potomstvo“ vyjadruje aj myšlienku spermy (1 Pt 1,23) – prvý potomok bude mať otcove vlastnosti.

Výraz hadie semeno musí teda označovať potomstvo, ktoré sa podobá hadiemu plemenu:-

- prekrútením Božieho slova
- klamaním
- navádzaním na hriech

V štúdiu 6 uvidíme, že neexistuje doslovne osoba, ktorá má tieto vlastnosti, ale že sa v nás ukrýva

- „naš starý človek“, naše telo (Rim 6,6),
- „živočíšny človek“ (1 Kor 2,14),
- „starý človek, skazený
klamnými žiadosťami“ (Ef 4,22)
- „starý človek s jeho skutkami“ (Kol 3,9).

Tento hriešny „človek“ v nás je biblickým „diablom“, hadím semenom.

Semenom ženy mal byť určitý jednotlivec – „a ty (hadie semeno) *mu* schvatneš päť“ (Gn 3,15). Tento človek mal stále mliaždiť hadie potomstvo, t. j. hriech – „ono ti rozmliaždi hlavu“. Úder do hlavy hada zabíja, veď v hlave má had mozog. Jediným človekom, ktorý je možným kandidátom na semeno ženy, musí byť Pán Ježiš:-

...Ježiš Kristus. On zničil (križom) smrť (a tým silu hriechu - Rim 6,23), a „zničil smrť a zjavil život a nesmrteľnosť evanjeliom“ (2 Tim 1,10).

„Boh...pre hriech poslal svojho syna v tele podobnom hriešnemu a v tele odsúdil hriech“, t. j. biblického diabla, hadie semeno (Rim 8,3).

Ježiš „sa zjavil, aby sňal hriechy“ (1 Jn 3,5).

„a dáš mu meno Ježiš (znamená „Vykupiteľ“); lebo on vyslobodí svoj ľud z hriechov“ (Mt 1,21).

Ježiš bol doslova „narođený zo ženy“ (Gal 4,4) ako syn Márie, hoci otcom bol Boh. V tomto zmysle bol semenom ženy, hoci Ho počal Boh spôsobom, akým nebol počatý žiaden človek. Semeno ženy malo dočasne zraniť hriech, semeno hada – „a ty mu rozmliaždiš päť“ (Gn 3,15). Hádie uhryznutie do päty je obvyčajne dočasným zranením v porovnaní s trvalými následkami úderu hada do hlavy. Mnohé slovné spojenia majú biblické korene. Výraz „udrieť po hlave“ (t.j. úplne niečo zastaviť alebo skončiť) je pravdepodobne založený na proroctve o Ježišovi udierajúcom hada do hlavy.

Zatratenie hriechu, hadieho semena, bolo hlavnou príčinou Ježišovej obete – všimnime si, ako sa vo veršoch pri citovaní Ježišovho víťazstva nad smrťou používa minulý čas. Prechodné zranenie Ježiša na päte je teda odkazom na jeho trojdennú smrť. Jeho zmŕtvychvstanie dokázalo, že poranenie bolo len dočasné, v porovnaní so smrteľným úderom, ktorý zasadil hriechu. Je zaujímavé, že podľa nebiblických historických záznamov sa obeť ukrižovania pribýjali k drevenému krížu klincami cez päty. Ježiš bol teda až do smrti „poranený na päte“. V Iz 53,4.5 sa popisuje Kristus ako „zbitý“ od Boha smrťou na kríži. Je to priama narážka na proroctvo z Gn 3,15, ktoré hovorí, že Krista bude drviť hadie semeno. Nakoniec však Boh prekonal zlo, ktorému čelil Ježiš. Opisuje sa, ako Boh ovládol zlo (Iz 53,10), ktoré drvilo Jeho syna. A tak Boh prekonáva zlé skúsenosti všetkých svojich detí.

DNEŠNÝ KONFLIKT

Môžete však zapochybovať: „Ak Ježiš zničil hriech a smrť (hadie semeno), prečo sa vyskytujú ešte aj dnes?“ Odpoveďou je, že na kríži Ježiš zničil silu hriechu v sebe samom. Proroctvo z Gn 3,15 sa týka hlavne boja medzi Ježišom a hriechom. Pretože On nás pozval k účasti na Jeho víťazstve, to znamená, že aj my môžeme napokon premôcť hriech a smrť. Tí, ktorí nie sú pozvaní k účasti na Jeho víťazstve alebo ponuku neprijali, budú samozrejme žiť v hriechu a smrti. Hoci aj skutoční veriaci žijú v hriechu a smrti prostredníctvom spojenia so semenom ženy cez krst v Kristovi (Gal 3,27-29), môžu získať odpustenie hriechov a tak napokon aj záchranu pred smrťou, ktorá je výsledkom hriechu. Ježiš na kríži teda „zničil (vyhliadku na) smrť“ (2 Tim 1,10). Ľudia v skutočnosti umierať neprestanú, kým sa koncom milénia nenaplnia Božie zámery so zemou. Potom sa už na zemi nikdy smrť neobjaví: „Lebo On musí kralovať (v prvej časti Božieho kráľovstva), kým Mu nepoloží všetkých nepriateľov pod nohy. Ako posledný nepriateľ bude zničená smrť“ (1 Kor 15,25.26).

Ak sme „pokrstení v Kristovi“, budú sľuby, ktoré sa týkajú Ježiša, ako je sľub v Gn 3,15, platiť aj pre nás osobne. Nebudú viac iba zaujímavými úryvkami z Biblie, budú proroctvom a sľubmi, ktoré sú určené priamo pre nás! Ako semeno ženy budeme aj my čoskoro užívať víťazstvo nad hriechom v nás samých. Kým sa Pán nenavráti do našich životov, budeme aj my zranení na päte, ako bol Ježiš, a aj my umrieme. Ak sme však skutočne semenom ženy, „zranenie“ bude len dočasné. Riadne pokrstenie v Kristovi ponorením pod vodu nás spája s Kristovou smrťou a zmŕtvychvstaním – symbolickým vynorením sa z vody (pozri Rim 6,3-5).

Ak sme skutočným semenom ženy, v našich životoch sa prejavia slová z Gn 3,15 – bude v nás prebiehať ustavičný boj („nepriateľstvo“) medzi dobrom a zlom. Veľký apoštol Pavol popísal takmer schizofrenický konflikt medzi hriechom a vlastným ja, ktorý v ňom prebiehal (Rim 7,14-25).

Po krste v Kristovi by sme mali posilniť boj s hriechom, ktorý máme od prírody v nás, a ktorý bude pokračovať počas všetkých našich dní. V určitom slova zmysle je to zložité, pretože moc zla je silná. V inom zmysle zas nie, pretože sme v Kristovi, ktorý už boj vybojoval a zvíťazil v ňom. Všimnime si, ako sa v Ef 5,23-32 veriaci prirovnávajú k ženám, pretože ak sme semenom ženy, aj my sme ženami.

Rovnakým spôsobom ako semeno ženy predstavuje Ježiša a tých, ktorí sa usilujú podobať sa Mu, hadie semeno označuje hriech (biblického „diabla“) ako aj tých, ktorí slobodne prejavujú znaky hriechu a hada. Takí ľudia neberú na vedomie alebo prekrúcajú Božie slovo. Napokon ich to privedie do hanby hriechu a odcudzenia sa Bohu, čo sa stalo Adamovi a Eve. Ak si uvedomíme, že Židia vlastne poslali Ježiša na smrť, t.j. poranili na päte semeno ženy, musíme predpokladať, že boli hlavným príkladom hadieho semena. Potvrdil to Ján Krstiteľ a Ježiš:

„Keď (Ján) videl, že aj mnohí farizeji a saduceji (Skupina Židov, ktorí odsúdili Ježiša) prichádzajú k nemu na krst, povedal im: Hadie plemeno (t.j. pochádzajúci z hada), kto vám ukázal, ako uniknúť budúcemu hnevu?“ (Mt 3,7).

„Ale on (Ježiš) poznal ich myšlienky (farizejov) a povedal im...Hadie plemeno, ako môžete hovoriť dobre, keď ste zlí?“ (Mt 12,25.34).

Slovo, dokonca aj nábožné slovo, má takéto znaky hada. Len tí, ktorí sú pokrstení v Kristovi, sa spojili so semenom ženy a všetci ostatní sú v rôznom stupni hadím semenom. Ježišovo zaobchádzanie s ľuďmi, ktorí boli hadím semenom, musí byť príkladom aj pre nás:-

- Kázal im v duchu lásky a pravdy, ale
- nedovolil, aby Ho ovplyvnili ich spôsoby a rozmýšľanie a
- svojím spôsobom života im ukazoval milujúci Boží charakter.

Napriek tomu všetkému Ho nenávideli. Žiarlili na Ježišovo vlastné úsilie o hlbokú poslušnosť Bohu. Dokonca aj Ježišova rodina (Jn 7,5, Mk 3,21) a blízki priatelia (Jn 6,66) od neho bočili, ba niektorí ho aj opustili. Pavol zakúsil to isté, keď bedákal nad ľuďmi, ktorí s ním už prežili dobré aj zlé:

„Stal som sa vašim nepriateľom, keď
vám hovorím pravdu?“ (Gal 4,14-16).

Pravdu nemá nikto rád, poznáme ju a zriekame sa jej, pretože si vždy musíme vytvárať problémy, ktoré môžu vyústiť až do prenasledovania.

„Ale ako vtedy ten, čo sa narodil podľa tela, prenasledoval toho, čo sa narodil podľa ducha (presnou znalosťou Božieho slova – 1 Pt 1,23), tak aj teraz“ (Gal 4,29).

Ak sme skutočne spojení s Kristom, musíme prežiť niektoré z Jeho útrap, aby sme mohli zdieľať aj Jeho nádhernú odmenu. Pavol nám v tomto opäť poskytuje jedinečný príklad:-

„Spôľahlivé je to slovo: Ak sme s Ním (Ježišom) zomreli, s Ním budeme aj žiť. Ak vytrváme (s Ním), s Ním budeme aj kraľovať...preto všetko znášam (2 Tim 2,10-12).

„Ak mňa (Ježiša) prenasledovali, budú prenasledovať aj vás...to všetko vám budú robiť pre moje meno“ (Jn 15,20.21),

- t.j. pretože sme pokrstení v mene Ježiša Krista (Sk 2,38; 8,16).

Zoči-voči podobným veršom nás pokúša zamyslieť sa. „Ak je to celé o tom, čo sa spája s Ježišom, t.j. semenom ženy, to radšej nechcem.“ Pochopiteľne sa od nás neočakáva, že podstúpime niečo, s čím by sme si v skutočnosti nevedeli rady. Aj keď si úplné spojenie nás samých s Kristom skutočne vyžaduje sebaobetovanie, prinesie nám takú nádhernú odmenu, „že je nedôstojné porovnávať súčasné utrpenie so slávou, ktorej sa nám dostane“. A dokonca už dnes sa prostredníctvom Kristovej obete naše prosby o pomoc v životných ťažkostiach dostávajú bližšie k Bohu. A pridajte k tomu úžasné ubezpečenie zdôrazňované v mnohých Bibliách bratov v cirkvi Kristadelfiánov:-

„A Boh je verný. On vás nedovolí skúšať nad vaše sily, ale so skúškou dá aj schopnosť, aby ste mohli vydržať“ (1 Kor 10,13).

„Toto som vám povedal, aby ste vo mne mali pokoj. Vo svete máte súženie, ale dúfajte, ja som premohol svet“ (Jn 16,33).

„Čo teda na to povieme? Ak je Boh za nás, kto je proti nám?“ (Rim 8,31).

3.3 Sľub Noemovi

V priebehu ľudskej histórie po Adamovi a Eve človek čoraz viac prepadal hriechu. Dospelo to do situácie, v ktorej bol morálny stav civilizácie natoľko beznádejný, že sa Boh rozhodol zničiť existujúci systém. Výnimkou bol Noe a jeho rodina (Gn 6,5-8). Boh mu prikázal postaviť archu, v ktorej by on a zástupcovia celej zvieracej ríše prežili zničenie sveta potopou. Okrem jasných vyjadrení Starého Zákona existuje dostatok vedeckých dôvodov veriť, že takáto obrovská potopa skutočne nastala. Všimnime si, že zem (t. j. presnejšie planéta) nebola zničená, zničení boli len hriešni ľudia, ktorí ju obývali: „zomrelo každé telo, ktoré sa hýbe na zemi“ (Gn 7,21). Ježiš (Mt 24,37) aj Peter (23 Pt 3,6-12) sa na odsúdenie sveta, v ktorom Noe žil, pozerali ako na predzvesť toho, čo sa udeje pri druhom Kristovom príchode. Beznádejná skazenosť človeka v Noemových časoch sa zhoduje s naším dnešným svetom, ktorý má čoskoro pri Kristovom návrate stihnúť trest.

Vzhľadom na nesmiernu hriešnosť človeka a program sebazničenia, ktorý táto planéta zahájila, narastá dokonca aj medzi kresťanmi presvedčenie, že naša zem bude zničená. V tejto myšlienke sa jasne prejavuje úplné nedocenenie základného posolstva Biblie – Boh SA aktívne stará o udalosti na našej planéte a Ježiš Kristus sa čoskoro vráti a založí Božie kráľovstvo na zemi. Ak by Boh umožnil človeku planétu zničiť, tieto sľuby by sa nedali dodržať. Dôležité dôkazy o tom, že Božie kráľovstvo na zemi *bude*, sú uvedené v Štúdiu 4.7 a v Štúdiu 5. Dovtedy by na dôkaz, že zem a slnečná sústava nebudú zničené, mali stačiť nasledujúce úryvky:

- „ako zem, ktorú založil na veky“ (Ž 78,69).

- „a zem stojí na veky“ (Kaz 1,4).

- „ slnce a mesiac...hviezdy...lebo on rozkázal, a boli stvorené, vydal zákon, ktorý sa neporuší“ (Ž 148,3-6).

- „zem bude plná poznania Hospodinovho tak, ako vody pokrývajú more“ (Iz 11,9; Nm 14,21) – bolo by to zložité, ak by Boh dopustil zničenie zeme. Tento sľub sa ešte nesplnil.

- „Boh, tvorca zeme a jej stvoriteľ, on ju stvoril ...nestvoril ju prázdnu; stvoril ju nato, aby sa bývalo na nej.“ (Iz 45,18). Ak by Boh stvoril zem len nato, aby ju videl zničenú, Jeho dielo by bolo márne.

Okrem toho priamo v Knihe Genezis to všetko Boh sľúbil Noemovi. Keď Noe začínal život v novom svete, ktorý vytvorila potopa, možno sa obával druhej veľkej katastrofy. Takéto myšlienky ho museli napadať vždy, keď po potope začalo pršať. A tak Boh uzavrel zmluvu (sériu sľubov), podľa ktorej sa to nikdy nezopakuje:-

„A ja, hľa, staviam svoju zmluvu s vami (všimnite si dôraz na „ja“ – *zázrak*, Boh sa rozhodol uzavrieť zmluvu so smrteľným človekom)...A vtedy som postavil svoju zmluvu s vami a nebude viac vyťaté všetko telo vodami potopy, ani nebude viac potopy, aby zničila zem.“ (Gn 9,9-12).

Túto zmluvu potvrdila dúha:-

„a bude, keď sa zaoblačí oblakom nad zemou, že sa ukáže dúha na oblaku a vtedy sa rozpomámam na svoju zmluvu, ktorá je medzi mnou a medzi vami...na večnú zmluvu medzi Bohom a medzi každou živou dušou v každom tele, ktoré je na zemi...Toto (dúha) je teda znamením zmluvy“ (Gn 9,13-17).

Z toho, že je to večná zmluva medzi Bohom a ľuďmi a zvieratami zeme, vyplýva, že na zemi musia navždy žiť ľudia a zvieratá. To je samo osebe dôkazom, že Božie kráľovstvo bude na zemi a nie na nebesiach.

Sľub Noemovi je teda základom evanjelia Kráľovstva, ukazuje, ako sa Božia pozornosť sústreďuje na túto planétu a že Božie zámery s ňou sú večné. Ešte aj v hneve Boh pamätá na zľutovanie (Ab 3,2) a vo svojej láske sa stará aj o svoje zvieracie stvorenia (1Kor 9,9 porov. Jon 4,11).

3.4 Sľub Abrahámovi

Evanjelium, ktoré vyučoval Ježiš a apoštoli, sa v základe neodlišovalo od toho, čo poznal Abrahám. Boh prostredníctvom Písma „kázal už predtým Abrahámovi evanjelium“ (Gal 3,8). Sľuby boli také závažné, že odkazmi na ne Peter začínal a končil verejné hlásanie evanjelia (Sk 3, 13.25). Ak porozumieme, čo sa naučil Abrahám, získame základný obraz kresťanského evanjelia. Existujú ďalšie náznaky, že „evanjelium“ nevzniklo až v Ježišovych časoch.

- „A my vám zvestujeme (evanjelium), že prisľúbenie, ktoré dostali naši (židovskí) otcovia, Boh splnil ich deťom“ (Sk 13,32.33).

- „Božie evanjelium, ktoré Boh vopred prisľúbil vo Svätých písmach skrze svojich prorokov“ (napr. Abrahám, Gn 20,7)“ (Rim 1,1.2).

- „Veď preto sa evanjelium zvestovalo aj mŕtvym“ (1 Pt 4,6) – t. j. veriacom, ktorí žili a zomreli pred prvým storočím.

- „Veď aj nám sa hlásalo evanjelium tak ako aj im“ (Hebr 4,2) – t. j. Izraelu v púšti.

Sľuby dané Abrahámovi majú dve základné témy:

(1) sľuby týkajúce sa Abrahámovho semena (určitého potomka) a

(2) sľuby o zemi prisľúbenej Abrahámovi.

O týchto sľuboch hovorí Nový Zákonník. Dodržíme našu zásadu a ich vysvetlenie ponecháme Biblii. Úplný obraz o zmluve s Abrahámom nám poskytne kombinácia učenia oboch Zákonov.

Abrahám pôvodne žil v Úre, prosperujúcom meste v krajine, ktorá je dnes Irakom. Moderná archeológia odhalila vysokú civilizačnú úroveň dosiahnutú v Abrahámových časoch. Existoval bankový systém, štátna služba a súvisiaca infraštruktúra. Abrahám žil v tomto meste a nepoznal nič iné. Môžeme sa domnievať, že bol typickým predstaviteľom vtedajšieho sveta. Potom však naňho Boh zoslal zvláštnu výzvu – opustiť civilizovaný život a vybrať sa na cestu do zaslúbenej zeme. Kde presne a čo presne, to Boh úplne nevysvetlil. Všetko, čo sa dozvedel, bolo, že cesta má byť dlhá 1 500 míľ. Cieľovou zemou bol Kanaán, dnešný Izrael.

Boh sa Abrahámovi počas života občas zjavoval a opakoval a rozširoval svoje sľuby. Tieto sľuby sú základom kresťanského evanjelia. Ako správni kresťania, aj my dostávame výzvy, aké dostával Abrahám, opustiť pomínutelné veci tohto sveta a kráčať vpred v živote viery, prijať Božie sľuby za základnú hodnotu, žiť podľa Božieho slova. Vieme si dobre predstaviť, ako asi Abrahám mohol cestou premýšľať o sľuboch. „S vierou poslúchol Abrahám, keď bol povolaný, aby šiel (z Úru) na miesto (Kanaán), ktoré mal dostať ako dedičstvo, išiel a ani nevedel, kam ide (Hebr 11,8).

Keď prvý raz premýšľame o Božích sľuboch, aj nám sa môže zdať, že nevieme presne, aká bude zaslúbená zem Božieho kráľovstva. Mali by sme natoľko veriť v Božie slovo, že tiež horlivo poslúchneme.

Abrahám nebol túlavý kočovník, ktorému nezostávalo nič iné, než sa chopiť týchto sľubov. Pochádzal z prostredia, ktoré sa v základných rysoch veľmi podobalo nášmu. Zložité, mučivé rozhodovanie, ktoré musel podstúpiť, sa podobalo rozhodovaniu, ktoré podstupujeme aj my, keď zvažujeme, či prijať a správať sa podľa Božích sľubov – čudné pohľady kolegov v zamestnaní,

jedovatý pohľad v očiach susedov („Stal sa pobožným!“). Toto musel spoznať aj Abrahám. Musela to byť obrovská motivácia, ktorú Abrahám potreboval na prekonanie všetkého. Počas dlhých rokov putovania mu takú motiváciu poskytovalo len jediné – slovo sľubu. Musel si tie slová zapamätať a denne premýšľať, čo pre neho vlastne znamenajú.

Ak preukážeme podobnú vieru a správanie sa podľa nej, môžeme získať rovnakú poctu ako Abrahám – budeme sa môcť nazývať priateľmi Boha (Iz 41,8), objavíme poznanie Boha (Gn 18,17) a budeme mať spoľahlivú nádej na večný život v Kráľovstve. Opäť zdôrazňujeme, že Kristovo evanjelium sa zakladá na sľuboch daných Abrahámovi. Aby sme úprimne uverili v Kristovo poslanstvo, musíme poznať sľuby dané Abrahámovi. Bez nich naša viera nebude vierou. Rozhovory Boha a Abraháma by sme preto mali čítať a opäť čítať veľmi usilovne.

ZEM

1) „Vyjdi zo svojej zeme...do zeme, ktorú ti ukážem“ (Gn 12,1).

2) Abrahám „išiel na svojich cestách...po Bét-el (centrálny Izrael). A Hospodin riekol Abrahámovi: Nože pozdvihni svoje oči a pozri, od miesta, na ktorom si, na sever a na juh, na východ a na západ, lebo celú tú zem, ktorú vidíš, dám tebe a tvojmu semenu až na veky...Vstaň, prejdi sa po zemi,...lebo tebe ju dám“ (Gn 13,3,14-17).

3) „Učinil Hospodin zmluvu s Abrahámom a riekol: Tvojmu semenu som dal túto zem od Egyptskej rieky až po veľkú rieku, rieku Eufrat“ (Gn 15,18).

4) „A dám tebe i tvojmu semenu po tebe zem, kde si cudzincom, celú zem Kanaán do večnej držby (Gn 17,8).

5) „prislúbenie, že (Abrahám a jeho potomstvo) budú dedičmi sveta“ (Rim 4,13).

Môžeme sledovať postupnosť Abrahámovho zjavenia:

1) „Existuje zem, do ktorej by som ťa chcel poslať“.

2) Už si prišiel na to územie. Ty a tvoje deti tu budú žiť naveky. Všimnime si, ako je tento sľub večného života zaznamenaný bez pôvabu a dôrazu. Ľudský autor by bol určite písal zaujímavejšie.

3) Poloha zaslúbenej zeme bola definovaná presnejšie.

4) Nepredpokladalo sa, že pre Abraháma sa sľub splní počas jeho života. V zemi mal byť „cudzincom“, aj keď v nej mal neskôr žiť večne. Aby sa mu tento sľub splnil, mal zomrieť a neskôr byť vzkriesený.

5) Pavol pri vnuknutí zreteľne pochopil sľuby Abrahámovi ako dedičstvo celej zeme.

Písmo sa nevyhýba pripomenúť nám, že Abrahámovi sa sľuby počas života nesplnili:-

„S vierou sa usadil v zaslúbenej zemi ako v cudzej (to naznačuje dočasný spôsob života) a býval v stanoch“ (Hebr 11,9).

V zemi žil ako cudzinec pravdepodobne s rovnakým tajným vedomím neistoty a neprispôsobenia sa, aký pociťujú utečenci. Ťažko sa mu s potomstvom žilo vo vlastnej zemi. Spolu s potomkami Izákom a Jakubom (aj im sa zopakovali sľuby) „umierali vo viere, aj keď nedosiahli to, čo bolo prisľúbené, ale z diaľky to videli a pozdravovali, a vyznávali, že sú na zemi iba cudzincami a pútnikmi“ (Hebr 11,13). Všimnime si štyri stupne:-

- Spoznanie sľubov – takto postupujeme aj my v našich štúdiách.

- „Presvedčovanie sa o sľuboch“ – ak potreboval presvedčanie Abrahám, o čo viac ho potrebujeme my?

- Osvojenie si sľubov – prijatím krstu v Kristovi (Gal 3,27-29).

- Vyznanie pred svetom spôsobom svojho života, že tento svet nie je naším skutočným domovom, že žijeme v nádeji na príchod budúceho veku na zemi.

Ak to uznáme, stáva sa Abrahám naším veľkým hrdinom a príkladom. Unavený starý muž definitívne spoznal, že sľuby sa splnia v budúcnosti, keď mu zomrela žena. Nakoniec musel kúpiť kúsok zaslúbenej zeme, aby ju mal kam pochovať (Sk 7,16). Boh mu skutočne „nedal v nej ani stopu nohy dedičstva, ale sľúbil, že mu ju dá do vlastníctva“ (Sk 7,5). Dnešné Abrahámové potomstvo môže pociťovať podobné protirečenie, keď si kupuje alebo prenajíma nehnuteľnosti – v zemi, ktorá im bola osobne sľúbená ako večné dedičstvo!

Boh sľuby dodržiava! Musí nastať deň, keď budú Abrahám a všetci, ktorých sa sľuby týkajú, odmenení. Zdôrazňujú to verše Hebr 11,13-39-40:-

„Všetci títo umierali vo viere, aj keď nedosiahli to, čo bolo prisľúbené, lebo Boh prichystal pre nás niečo lepšie, aby nedosiahli dokonalosť bez nás“.

Všetci úprimní veriaci budú teda odmenení v tom istom momente, t.j. pred stolicou Posledného súdu (2 Tim 4,1.8; Mt 25,31-34; 1 Pt 5,4). Z toho vyplýva, že aby Abrahám a ostatní, ktorí tieto sľuby poznali, mohli byť súdení, musia byť vzkriesení krátko pred súdom. Ak sa im sľuby ešte nespĺnili a splnia sa až po vzkriesení a súde po Kristovom návrate, nemáme inú možnosť, len uznať, že ľudia ako Abrahám nateraz nemajú vedomie, čakajú na Kristov príchod. Poznáme však farebné sklenené mozaiky v kostoloch celej Európy znázorňujúce Abraháma na nebesiach, ako užíva odmenu za život vo viere. Tisíce ľudí stovky rokov prechádzali popri takýchto obrazoch a nábožne prijímali podobné myšlienky. Povzbudí vás znalosť Biblie, aby ste vystúpili z radu?

POTOMSTVO

Ako sme si vysvetlili v štúdiu 3.2, sľub o potomstve sa týka hlavne Ježiša a v druhom rade aj všetkých, čo sú „v Kristovi“, a teda sa tiež počítajú za Abrahámovu potomstvo:-

- 1) „A učiním ťa veľkým národom a požehnám ťa...a budú požehnané v tebe všetky čelade zeme.“ (Gn 12,2.3).

- 2) „A učiním to, že bude tvojho potomstva ako prachu zeme, takže, ak by niekto mohol spočítať prach zeme, spočíta sa i tvoje potomstvo...lebo celú tú zem, ktorú vidíš, dám tebe a tvojmu potomstvu až na veky“ (Gn 13,15.16).

- 3) „Nože pozri hore na nebo a spočítaj hviezdy, ak ich budeš môcť spočítať....Tak bude tvoje potomstvo....Tvojmu potomstvu som dal túto zem“ (Gn 15,5.18).

- 4) „A dám tebe i tvojmu potomstvu po tebe...zem Kanaán do večnej držby, a budem im Bohom“ (Gn 17,8).

- 5) „Rozmnožím tvoje potomstvo tak, že ho bude ako hviezd na nebi čo do počtu a ako piesku, ktorý je na brehu mora, a tvoje potomstvo zaujme mestá svojich nepriateľov, a v tvojom potomstve budú požehnané všetky národy zeme“ (Gn 22,17-18).

Abrahámovu chápanie termínu „potomstvo“ sa aj v tomto prípade postupne rozširovalo:-

1) Najprv sa dozvedel len to, že bude mať mimoriadne veľa potomkov a prostredníctvom jeho „potomstva“ sa zem dočká požehnaní.

2) Neskôr sa dozvedel, že bude mať potomstvo, do ktorého bude patriť mnoho ľudí. Títo ľudia budú žiť spolu s ním večný život v zemi, do ktorej prišiel, t. j. v Kanaáne.

3) Dozvedel sa, že jeho potomstvo sa rozrastie tak, že ho bude ako hviezd na oblohe. Mohlo mu to naznačiť, že bude mať veľa duchovných potomkov (hviezdy na nebi), ako aj mnoho prirodzených potomkov (ako „prachu zeme“).

4) Predchádzajúce sľuby zdôraznila záruka, že ľudia, ktorí sa stanú súčasťou potomstva, môžu získať osobný vzťah s Bohom.

5) Potomstvo zvíťazí nad nepriateľmi.

Všimnime si, že potomstvo malo priniesť „požehnanie“ pre ľudí celej zeme. Predstava požehnaní sa v Biblii často spája s odpustením hriechov. Koniec-koncov, to je najväčšie požehnanie, aké si bytosť milujúca Boha môže vôbec želať. „Blahoslavený je ten, komu je odpustený priestupok“ (Ž 32,1); „Kalich dobrorečenia“ (1 Kor 10,16) opisuje kalich vína reprezentujúceho Kristovu krv, ktorá prináša odpustenie.

Jediným Abrahámovým potomkom, ktorý priniesol na svet odpustenie hriechov, je samozrejme Ježiš. Výklad Abrahámových sľubov v Novom Zákone spoľahlivo dokladá nasledujúca úvaha:-

„(Boh) nehovorí „A potomkom“ (t. j. v množnom čísle), akoby išlo o mnohých, ale ako o jednom: „Tvojmu potomkovi (v jednotnom čísle), a tým je Kristus“ (Gal 3,16).

„...zmluvy, ktorú Boh uzavrel s vašimi otcami, keď povedal Abrahámovi: A v tvojom potomstve budú požehnané všetky rodiny zeme. Boh predovšetkým vám vzbudil svojho Služobníka (t.j. potomstvo) a poslal ho, aby vás požehnal tým, že každého z vás odvráti od vašich nepravostí“ (Sk 3,25.26).

Všimnime si, ako Peter cituje a vysvetľuje verš Gn 22,18:-

potomstvo = Ježiš,

požehnanie = odpustenie hriechov.

Sľub, že Ježiš - potomstvo, zvíťazí nad nepriateľmi, elegantne zapadá na miesto, ak ho pri čítaní spojíme s Jeho víťazstvom nad hriechom – najväčším nepriateľom Božieho ľudu, a teda rovnako aj Ježišovým nepriateľom.

SPOJENIE S POTOMSTVOM

Teraz by malo byť jasné, že Abrahám chápal základné prvky kresťanského evanjelia. Životne dôležité sľuby sa však týkali Abraháma a jeho potomstva, Ježiša. A čo ostatní ľudia? Dokonca ani priama dedičská postupnosť k Abrahámovi by automaticky nespojila jednotlivca s tým jedným určitým potomstvom (Jn 8,39; Rim 9,7). Akýmsi spôsobom sa musíme stať tesnou súčasťou Ježiša, aby sa sľuby dané potomstvu vzťahovali aj na nás. Stane sa to pokrstením v Ježišovi (Rim 6,3-5). Často čítame o pokrstení v jeho mene (Sk 2,38; 8,16, 10,48, 19,5). Jasnejšie, ako je to vo veršoch Gal 3,27-29, by sa to povedať nedalo:-

„Lebo všetci (t.j. tak mnoho!), čo ste pokrstení v Kristovi, Krista ste si obliekli. Už niet Žida ani Gréka (t.j. človeka nežidovského pôvodu), niet otroka ani slobodného, niet muža a ženy, lebo vy všetci ste jeden (prostredníctvom bytia) v Kristovi Ježišovi (pokrstením). A keď ste Kristovi (pokrstením v jeho mene), ste Abrahámovým potomstvom a podľa prísľúbenia dedičia.“

- Sľub večného života na zemi získaním „požehnaní“ odpustenia Ježišovým prostredníctvom. Krst v Kristovi, v potomstve, nám dáva účasť na sľuboch, ktoré sa ho týkajú, a Rim 8,17 nás nazýva „Kristovi spoludedičia“.

Pripomeňme si, že požehnanie malo prostredníctvom potomstva patriť ľuďom všetkých krajín zeme. Potomstvom sa mala stať skupina ľudí celého sveta, početná ako piesok na pobreží a hviezdy na oblohe. Z toho vyplýva, že potomstvom sa môžu stať prvým prijatím požehnaní. Takto (jednotné číslo) potomstvo „bude pripočítané Pánovi v každom veku“ (t. j. mnohí ľudia, Ž 22,30).

Môžeme si zopakovať dva pramene sľubov, ktoré dostal Abrahám:-

(1) ZEM

Abrahám a jeho potomstvo, Ježiš, a všetci, ktorí sú v Ježišovi, zdedia krajinu Kanaán a zovšeobecne celú zem a budú tam žiť naveky. Nezískajú ju v tomto živote. Získajú ju posledný deň po Ježišovom príchode.

(2) POTOMSTVO

Potomstvom bol v prvom rade Ježiš. Jeho prostredníctvom sa dosiahne víťazstvo nad hriechmi („nepriateľmi“) ľudstva a celému svetu sa dostane požehnanie.

Pokrstením v Ježišovom mene sa stávame súčasťou potomstva.

Rovnaké dva pramene sa objavujú aj vo zvestovaní v Novom Zákone. Neprekvapuje, že ľudia sa po ich vypočutí dávali pokrstiť. Bol a je to spôsob, ktorým sa aj my staneme účastníkmi sľubov. Teraz dokážeme pochopiť, prečo Pavol ako starý muž tvárou v tvár smrti mohol formulovať svoju nádej ako „nádej Izraela“ (Sk 28,20): skutočnou kresťanskou nádejou je pôvodná židovská nádej. Kristova poznámka, že „spása je zo Židov“ (Jn 4,22) sa tiež musí vzťahovať na potrebu stať sa duchovnými Židmi. Kristovým prostredníctvom tak môžeme získať úžitok zo sľubov spásy, ktoré dostali židovskí otcovia.

Čítame, že prví kresťania kázali:-

1) „...o Božom kráľovstve

a

2) o mene Ježiša Krista“ (Sk 8,12).

Abrahámovu vysvetlenie tých istých dvoch vecí sa volalo trochu inak: -

1) Sľuby o zemi a

2) Sľuby o potomstve.

Okrajovo si všimnime, že „veci“ (množné číslo) týkajúce sa Kráľovstva a Ježiša sa spolu označujú ako „zvestovanie Krista“ (Sk 8,5 porov. v. 12). Často to má tiež význam „Ježiš nás miluje! Stačí povedať, že veríte v smrť, ktorú podstúpil pre vás, a ste zachránení!“ Výraz „Kristus“ jasne zhŕňa náuku o mnohých veciach o Ňom a o Jeho prichádzajúcom Kráľovstve. Dobrá zvest' o Kráľovstve zvestovaná Abrahámovi hrala veľkú úlohu v prvých zvestovaniach evanjelia.

V Korinte Pavol „tri mesiace rozprával a presviedčal o Božom kráľovstve“ (Sk 19,8), V Efeze chodil a „ohlasoval Kráľovstvo“ (Sk 20,25) a jeho labutia pieseň znela rovnako aj v Ríme, „...vysvetľoval, svedčil o Božom kráľovstve a presviedčal ich o Ježišovi...zo zákona...a z Prorokov“ (Sk 28,23.31). Množstvo vecí, o ktorých bolo treba hovoriť, ukazuje, že základné posolstvo evanjelia o Kráľovstve a Ježišovi sa neobmedzovalo na vyhlásenie „Verte v Ježiša!“. Božie zjavenie Abrahámovi bolo podrobnejšie a prisľúbené veci sú základom skutočného kresťanského evanjelia.

Už sme si ukázali, že krstom v Ježišovi sa stávame súčasťou potomstva, a tak môžeme zdediť sľuby (Gal 3,27-29). Samotný krst však nestačí na získanie sľúbenej spásy. Ak máme mať účasť na sľuboch daných potomstvu, musíme zostať v potomstve, v Kristovi. Krst je preto len začiatkom, púšťame sa do závodu, ktorý musíme aj zabehnúť. Nezabúdajte, že samotná formálna spriaznenosť s Abrahámom neznamená, že sme vítaní Bohu. Izraelčania sú určitým spôsobom Abrahámovým potomstvom. Neznamená to však, že môžu dosiahnuť spásu bez krstu a podriadenia svojich životov Kristovi a Abrahámovmu príkladu (Rim 9,7.8; 4,13.14). Ježiš hovoril Židom, „Viem, že ste Abrahámovo potomstvo; a chcete ma zabiť...Keby ste boli Abrahámovými deťmi, robili by ste skutky Abrahámove“ (Jn 8,37.39). To znamená, žiť život vo viere v Boha a Krista, v sľúbené potomstvo (Jn 6,29).

„Potomstvo“ musí mať vlastnosti svojho predka. Ak máme byť skutočným Abrahámovým potomstvom, musíme byť nielen pokrstení, ale musíme aj úplne, skutočne veriť v Božie sľuby, tak ako veril Abrahám. Preto ho voláme „otcom všetkých, čo veria...kráčajú v šľapajach viery nášho otca Abraháma, ktorú mal“ (Rim 4,11.12). „Vedzte teda (t.j. skutočne si to zapamätajte!), že tí, čo sú z viery, sú Abrahámovými synmi“ (Gal 3,7).

Skutočná viera sa musí prejavíť určitým činom, inak nie je v Božích očiach vierou (Jak 2:17). Našu vieru v Božie sľuby prejavujeme snahou o čo najskorší krst, aby sa sľuby začali vzťahovať aj na nás osobne (Gal 3,27-19). Skutočne teda veríte v Božie sľuby? Túto otázku si musíme klásť sústavne v celom našom živote.

STARÁ A NOVÁ ZMLUVA

Teraz by malo byť jasné, že Kristovo evanjelium sumarizuje sľuby dané Abrahámovi. Inú dôležitú skupinu sľubov dal Boh Židom v súvislosti s Mojžišovým zákonom. V sľuboch získali Židia ubezpečenie, že ak sa podriadia zákonu, dosiahnu v tomto živote hmotné požehnanie (Dt 28). V tejto skupine sľubov, alebo v „zmluve“, Boh priamo neprislúbil večný život. Vidíme teda, že sa prijali dve „zmluvy“:-

- 1) Zmluva s Abrahámom a jeho potomstvom, ktorá sľubuje po Kristovom návrate odpustenie a večný život v Božom kráľovstve. Tento sľub bol daný aj v raji a Dávidovi.
- 2) Zmluva so židovským ľudom v Mojžišových časoch. Táto zmluva prislúbila mier a šťastie v súčasných životoch, ak ľudia budú poslúchať zákony, ktoré dal Boh Mojžišovi.

Boh prislúbil Abrahámovi odpustenie a večný život v Kráľovstve, ale dosiahnuť sa to dalo len prostredníctvom Ježišovho ukrižovania. Preto čítame, že Ježišova smrť na kríži potvrdila sľuby dané

Abrahámovi (Gal 3,17; Rim 15,8; Dan 9,27; 2 Kor 1,20). Ježišova krv sa preto nazýva „krv nového testamentu (zmluvy, Mt 26,28). Aby sme si to zapamätali, Ježiš nám prikázal pravidelne prijímať kalich vína, ktoré symbolizuje Jeho krv, a tak si pripomínať tieto udalosti (pozri 1 Kor 11,25): „Tento kalich je nový testament (zmluva) v mojej krvi“ (Lk 22,20). Nemá zmysel „lámať chlieb“ na spomienku Ježiša a Jeho dielo, pokiaľ nemáme v týchto otázkach prehľad.

Ježišovo ukrižovanie umožnilo odpustenie a večný život v Božom kráľovstve. Ježiš tak zaručil sľuby dané Abrahámovi, bol „ručiteľom lepšej zmluvy“ (Hebr 7,22). V Liste Hebrejom 10,9 sa hovorí o Ježišovi, že „ruší prvé (prvú zmluvu), aby ustanovil druhé“. Podľa toho Ježiš potvrdením sľubov daných Abrahámovi zrušil inú zmluvu, zmluvu danú Mojžišovým prostredníctvom. Verše, ktoré sme už o Ježišovi uviedli v súvislosti s potvrdením novej zmluvy vlastnou smrťou, vedú k záveru, že skoncoval so Starým Zákom (Heb 8:13).

To znamená, že aj Zmluva, ktorá sa týkala Ježiša, sa uzavrela skôr, ale úplnú platnosť nenadobudla pred jeho smrťou. Preto sa nazýva „Nová“ Zmluva. „Stará“ Zmluva prijatá Mojžišovým prostredníctvom mala pripraviť Ježišovu misiu a zdôrazniť dôležitosť viery v sľuby týkajúce sa Ježiša (Gal 3,19.21). A naopak, viera v Krista potvrdzuje pravdu v zákon daný Mojžišovi (Rim 3,31). Pavol to zhrnul zaujímavým spôsobom: „zákon bol našim vychovávateľom pre Krista, aby sme boli ospravedlnení z viery“ (Gal 3,24). Toto je dôvodom, prečo sa zákon daný Mojžišovi zachováva a stále sa z neho môžeme užitočne poučiť.

Pri prvom čítaní to celé nepochopíme ľahko. Môžeme to zhrnúť nasledujúcim spôsobom:-

Sľuby Abrahámovi týkajúce sa Krista – Nová Zmluva.

Sľuby Izraelu spojené so zákonom daným Mojžišovi – Stará Zmluva.

Kristova smrť. Stará Zmluva sa skončila (Kol 2,14-17). Začala platiť Nová Zmluva.

Dnes preto nie je nevyhnutné zachovávať veci, ako je vyberanie desiatku, dodržiavanie sabatu atď., ktoré boli súčasťou Starého Zákona – pozri Štúdiu 9.5. Nová Zmluva sa s vlastným Izraelom uzavrie, až keď oľutujú a príjmu Krista (Jer 31,31-32; Rim 9,26.27; Ez 16,62; 37,26), hoci samozrejme, na ktoréhokoľvek Žida, ktorý tak urobí teraz a je pokrstený v Ježišovi, sa môže ihneď vzťahovať Nová Zmluva (v Novej Zmluve sa nerobí rozdiel medzi Židom a nežidom – Gal 3,27-29).

Úprimným uznaním týchto skutočností si uvedomíme spoľahlivosť Božích sľubov. Pochybovači neobjektívne obviňovali prvých kresťanských kazateľov, že neprinášajú pozitívne posolstvo. Pavol odpovedal, že vzhľadom na Božie potvrdenie sľubov Kristovou smrťou nádej, o ktorej hovoril, nie je neistou záležitosťou, ale úplne spoľahlivou ponukou. „Ako je Boh verný, naša reč (hlásanie) k vám nie je aj áno aj nie. Veď Boží syn Ježiš Kristus, ktorého sme u vás hlásali...nebol aj áno aj nie, ale

v ňom bolo iba áno. Lebo všetky Božie prisľúbenia, koľko ich je, v ňom sú áno, amen“ (2 Kor 1,17-20).

Takýto postoj samozrejme torpéduje pozíciu - „Tak dobre, predpokladajme, že v tom všetkom *by mohla* byť určitá pravda...“?

3.5 Sľub Dávidovi

Dávid, podobne ako Abrahám a mnohí ďalší obdarovaní Božími sľubmi, nemal ľahký život. Vyrastal ako najmladší syn vo veľkej rodine. V Izraeli 1000 rokov pred Kristom to znamenalo strážiť ovce a vybavovať obchádzky pre dosť panovačných starších bratov (1 Sam 15-17). Popri tom sa naučil veriť v Boha v takej miere, akú odvtedy dosiahol málokto.

Nastal deň, keď Izrael čelil rozhodujúcej výzve svojich agresívnych susedov, Filištíncov. Vyzvali ich, aby postavili jedného zo svojich mužov bojovať s obrom Goliášom, filišťnským bojovníkom. Dohodli sa, že ktokoľvek v boji zvíťazí, bude vládnuť nad porazeným. S Božou pomocou Dávid prakom porazil Goliáša. Stal sa tak obľúbenejším, ako jeho kráľ (Saul). „Žiarlivosť je krutá ako hrob“ (Pies 8,6), tieto slová dokázal aj Saul nasledujúcim dvadsaťročným prenasledovaním Dávida. Štval ho po pustatinách južného Izraela ako potkana.

Dávid sa stal napokon kráľom. Svoju vďačnosť Božej láske, ktorú dostával počas života v pustatine, sa rozhodol preukázať stavbou Božieho chrámu. Podľa Božej odpovede mal chrám postaviť Dávidov syn Šalamún a Boh chcel postaviť *Dávidovi* dom (2 Sam 7,4-13). Ďalej nasledoval podrobný sľub, v ktorom sa opakovalo mnoho z toho, čo Boh sľúbil Abrahámovi, a doplnili sa ďalšie podrobnosti:-

„Keď sa vyplnia tvoje dni a budeš ležať so svojimi otcami, postavím tvoje potomstvo po tebe, ktoré vyjde z tvojho života a upevním jeho kráľovstvo. Ten vystaví môjmu menu dom a ja postavím pevne trón jeho kráľovstva, takže bude stáť až na veky. Ja mu budem otcom a on mi bude synom, ktorého, keby sa dopustil nejakej nepravosti, budem trestať ľudským prútom a údermi synov človeka. Ale moja milosť neuhne od neho, ako som urobil, aby uhla od Saula, ktorého som odstránil spreď tvojej tváre. Trvalý bude tvoj dom a tvoje kráľovstvo až na veky pred tebou a tvoj trón bude stáť pevne až na veky“ (verš 12-16).

Na základe našich predchádzajúcich štúdií môžeme predpokladať, že „potomstvom“ je Ježiš. Potvrzuje to jeho popis ako Božieho Syna (2 Sam 7,14) tak aj ďalšie odkazy v iných častiach Biblie:-

- „Ja som...Rod Dávidov“, povedal Ježiš (Zjv 22,16).
- „(Ježiš) podľa tela pochádza z Dávidovho rodu“ (Rim 1,3).
- „Z jeho potomstva (Dávidovho) dal Boh podľa prisľúbenia Izraelu Spasiteľa, Ježiša“ (Sk 13,23).
- Anjel povedal Panne Márii o jej synovi, Ježišovi: „Pán Boh mu dá trón Jeho otca (praotca) Dávida...a Jeho Kráľovstvu nebude konca“ (Lk 1,32.33). To je prenesenie sľubu o Dávidovom potomstve v 2 Sam 7,13 na Ježiša.

Ak potomstvo stotožníme s Ježišom, význam získa množstvo detailov:-

-1) POTOMSTVO

„Tvoje potomstvo po tebe, ktoré vyjde z tvojho života... Ja mu budem otcom, a on mi bude synom.“ „Z plodu tvojho života...posadím ti na tvoj trón“ (2 Sam 7,12-14; Ž 132,10-11). Ježiš, potomstvo, mal byť doslovný, fyzický Dávidov potomok, ale Otcom mu bol Boh. To sa mohlo stať len zrodením z panny, ako to popisuje Nový Zákon. Ježišovou matkou bola Mária, Dávidov potomok (Lk 1,32), ale On nemal ľudského otca. Boh zázračne pôsobil na Máriino lono a prostredníctvom Svätého Ducha počal Ježiša. Anjel jej povedal: „A preto aj dieťa bude sa volať svätým, bude to Boží Syn“ (Lk 1,35). „Zrodenie z panny“ bolo jediným spôsobom, ako sa mohol riadne splniť sľub Dávidovi.

-2) DOM

Verš „Ten vystaví môjmu menu dom“ (2 Sam 7,13) hovorí, že Ježiš postaví Bohu chrám – tak skutočný, ako aj duchovný. V knihe proroka Ezechiela 40-48 sa píše, ako sa v Miléniu (prvých 1000 rokov Božieho kráľovstva po Ježišovom príchode na zem) postaví v Jeruzaleme chrám. Boží „dom“ je tam, kde sa Bohu páči prebývať a v Iz 66,1.2 sa hovorí, že Boh príde a bude žiť v srdciach ľudí pokorných voči Jeho slovu. Ježiš teda buduje duchovný chrám, v ktorom bude prebývať Boh. Chrám sa stavia z pravých veriacich. Do toho zapadá opis Ježiša ako základného kameňa Božieho chrámu (1 Pt 2,4-8) a kresťanov ako chrámových kameňov (1 Pt 2,5).

-3) TRÓN

„A ja postavím pevne trón jeho kráľovstva, takže bude stáť až na veky...A trvalý bude tvoj dom a tvoje kráľovstvo...tvoj trón bude stáť pevne až na veky“ (2 Sam 7,13.16 porov. Iz 9,6.7). Kristovo kráľovstvo bude teda založené na Dávidovom kráľovstve Izraela. To znamená, že prichádzajúce Božie kráľovstvo bude obnovením kráľovstva Izraela – ďalšie podrobnosti o tejto téme sú v štúdiu 5.3. Aby sa sľub splnil, Ježiš musí panovať na Dávidovom „tróne“ alebo na mieste, kde Dávid vládol. Bolo to práve v Jeruzaleme. Je to ďalší dôkaz, že kráľovstvo sa musí založiť tu, na zemi. Len tak sa splnia sľuby.

-4) KRÁĽOVSTVO

Verš „A trvalý bude tvoj dom a tvoje kráľovstvo až na veky pred tebou“ (2 Sam 7,16) upozorňuje, že Dávid má byť svedkom založenia Kristovho večného kráľovstva. Bol to teda nepriamy sľub, že bude pri Kristovom návrate vzkriesený, aby mohol na vlastné oči vidieť kráľovstvo založené na celom svete s Ježišom vládnucom z Jeruzalema.

Je životne dôležité porozumieť týmto sľubom daným Dávidovi. Dávid o tom hovoril radostne ako o „večnej zmluve... lebo všetka moja spása a všetka záľuba je v nej“ (2 Sam 23,5). S týmito vecami sa spája aj naša spása a mali by sme túžiť zúčastniť sa ich. Môžeme si znovu urobiť záver o dôležitosti učenia. Je tragédiou, že kresťanstvo učí doktríny, ktoré kategoricky popierajú tieto úžasné pravdy:-

- Keby Ježiš fyzicky „existoval predtým“, t. j. keby existoval ako osoba pred narodením, sľuby o Ježišovi ako Dávidovom „potomstve“ alebo potomkovi by boli nezmyselné.
- Keby Božie kráľovstvo malo byť na nebesiach, Ježiš by nemohol obnoviť Dávidovo kráľovstvo Izraela, ani panovať na Dávidovom „tróne“ alebo na mieste, kde Dávid vládol. Dávidovo kráľovstvo aj vládla boli na zemi, a tak sa musia obnoviť na tom istom mieste.

SPLNILI SA SĽUBY V ŠALAMÚNOVI?

Dávidov vlastný syn Šalamún splnil časť sľubov daných Dávidovi. Vybudoval skutočný Boží chrám (1 Kr 5-8) a jeho kráľovstvo prekvitalo. Všetky okolité národy poslali vyslancov, ktorí mu vzdávali úctu (1 Kr 10). Chrám prinášal obrovské duchovné požehnanie. Šalamúnovou vládou sa takto priblížilo hlavné splnenie sľubov daných Dávidovi, ktoré sa naplnia v Kristovom kráľovstve.

Prehlasuje sa aj, že Šalamúnom sa celkom splnili sľuby dané Dávidovi. S odvolaním sa na nasledujúce body to zamietame:--

- Bohaté dôkazy v Novom Zákone svedčia, že „potomkom“ bol Kristus, nie Šalamún.

- Zdá sa, že Božie sľuby Dávidovi sa pripojili k sľubom Abrahámovi (1 Krn 17,27 = Gn 22,17.18).

- Kráľovstvo „potomstva“ malo byť večné, Šalamúnovo nebolo.

- Dávid spoznal, že sa sľuby týkali večného života. To vylučovalo akúkoľvek súvislosť s jeho priamymi potomkami. „Či nie je taký môj dom pre Bohom? Lebo učinil so mnou večnú zmluvu (2 Sam 23-5).

- Dávidovým potomkom je Mesiáš, Vykupiteľ z hriechov (Iz 9,6-7; 22,22; Jer 33,5-6-15; Jn 7,42). Šalamún sa však neskôr odvrátil od Boha (1 Kr 11,1-13; Neh 13,26) svojím zväzkom s ľuďmi, ktorý sa nezúčastňovali nádeje Izraela.

Štúdia 3: Otázky

1. Ktorý z Božích sľubov predpovedá trvalý boj medzi hriechom a spravodlivými?

- a) Sľub Noemovi
- b) Sľub v raji
- c) Sľub Dávidovi
- d) Sľub Abrahámovi

2. Ktorý z nasledujúcich bodov správne popisuje okolnosti sľubu v raji?

- a) Hadím semenom je Lucifer
- b) Kristus a spravodliví sú semenom ženy
- c) Kristus dočasne poranil hadie semeno
- d) Kristova smrť rozdrvila semeno ženy

3. Kde malo Abrahámovo potomstvo žiť naveky?

- a) Na nebesiach
- b) V meste Jeruzalem
- c) Na zemi
- d) Niektorí na nebesiach, iní na zemi

4. Ktorý z nasledujúcich sľubov bol daný Dávidovi?

- a) Jeho veľký potomok bude panovať naveky
- b) Jeho „potomstvo“ bude mať Kráľovstvo na nebesiach
- c) Potomstvo bude Božím synom
- d) Jeho potomok, Ježiš, bude žiť pred pozemským narodením na Nebesiach.

4.1 Povaha človeka

Zdá sa, že väčšina ľudí nestrávi mnoho času zamýšľaním sa nad smrťou alebo nad svojou vlastnou podstatou, ktorá je zásadnou príčinou smrti. Taký nedostatok sebaskúmania vedie k nedostatku sebapoznania a ľudia preto iba plávajú životom a rozhodujú sa podľa tlaku svojich prirodzených túžob. Ľudia si to odmietajú uvedomiť a toto odmietnutie je veľmi dobre zamaskované - človek na to nechce myslieť, že život je tak krátky a že smrť k nám príde veľmi rýchlo.

„Vy predsa neviete, čo bude zajtra s vaším životom! Ved' ste ako para, ktorá sa na chvíľku ukáže a potom zmizne“. „Musíme zomrieť a sme ako voda vyliata na zem, ktorú nemožno pozbierať“. „Ako tráva, ktorá rastie, za rána (mladosti) kvitne a rozrastá sa, podvečer vädnne, usychá“ (Jak 4,14; 2 Sam 14,14; Ž 90,5.6). Mojžiš, veľmi hlbavý človek, toto rozpoznať a takto sa modlil k Bohu: „Uč nás tak počítať dni života, aby sme múdre srdce získali“ (Ž 90,12). Preto, ak máme na pamäti krátkosť života, získavanie múdrosti by malo byť našou prioritou.

Ľudská odozva na definitívnosť smrti je rôzna. Niektoré kultúry sa pokúsili urobiť zo smrti a pohrebov časť života, aby tak zmiernili pocit straty a konečnosti. Väčšina ľudí, ktorí si hovoria „Kresťania“, došli k záveru, že človek nosí v sebe „nesmrteľnú dušu“ či nejaký nesmrteľný prvok, ktorý prežije smrť a potom prejde na nejaké miesto, kde je odmena či trest. Pretože smrť je najpodstatnejším problémom a tragédiou ľudskej skúsenosti, dá sa očakávať, že ľudská myseľ je dobre vycvičená zmierniť duševný dopad smrti. Preto sa vynorila celá rada falošných teórií ohľadom smrti a samotnej podstaty človeka. Ako vždy, musíme preskúmať, či sú tieto teórie v súlade s Bibliou, aby sme sa dopátrali pravdy ohľadom tohto zásadného bodu. Mali by sme si pamätať, že prvá lož, ktorú Biblia zaznamenala, vyšla z úst hada v Rajskej záhrade. V rozpore s jasným prehlásením Boha, že človek „určite zomrie,“ ak zhreší (Gn 2,17), had povedal, „Vôbec nezomriete“ (Gn 3,4). Tento pokus negovať definitívnosť a konečnosť smrti je charakteristický pre všetky falošné náboženstvá. Je jasné, že najmä v tejto oblasti vedie jedna falošná doktrína k druhej a potom k ďalšej a ešte ďalšej. A naopak, jeden kus pravdy vedie k druhému, ako je vidieť v 1 Kor 15,13-17. Tu Pavol preskakuje od jednej pravdy k druhej (všimnite si „ak...ak...ak...“).

Aby sme porozumeli svojej pravej podstate, musíme sa zamyslieť nad tým, čo Biblia hovorí o stvorení človeka. Text je napísaný jednoducho a keď ho zoberieme doslovne, nezostane nám ani kúsok pochybnosti o tom, aká je presne naša podstata (viz. Komentár 18 o doslovnosti knihy Genezis). „Vtedy Hospodin Boh stvoril človeka z prachu zeme...lebo si (Adam) z nej (zeme) vzatý, pretože si prach a na prach sa obrátiš“ (Gn 2,7; 3,19). Tato pasáž neobsahuje ani náznak toho, že by človek mal nejakú dedičnú nesmrteľnosť; nemá nič, čo by žilo ďalej po jeho smrti.

V Biblii sa kladie zvláštny dôraz na to, že človek bol stvorený z čierneho prachu: „My sme hlina“ (Iz 64,8); „človek je zo zeme, je pozemský“ (1 Kor 15,47); „čo v prachu majú svoj základ“ (Jób 4,19); „a človek sa obráti na prach“ (Jób 34,14-15).) Abrahám sám priznal, že „som len prach a popol“ (Gn 18,27). Okamžite po neposlúchnutí Božieho príkazu v raji Boh „zahnal človeka...aby však teraz nenačial ruku, aby nevzal a nejedol zo stromu života a aby nežil večne“ (Gn 3,24-22). Keby bolo súčasťou ľudskej prirodzenosti, aby človek nosil v sebe nejaký prvok nesmrteľnosti, toto by bolo nepotrebné.

PODMIENENÁ NESMRTEĽNOSŤ

V evanjeliu sa neustále opakuje posolstvo, že človek môže nájsť spôsob, ako získať život večný prostredníctvom Kristovho diela. Pretože toto je jediný druh nesmrteľnosti, o ktorom Biblia hovorí, vyplýva z toho, že myšlienka o večnosti vedomého utrpenia za zlé skutky nie je podložená žiadnym biblickým materiálom. Jediný spôsob, ako získať nesmrteľnosť, je poslúchať Božie prikázania, a tí, ktorí sú poslušní, strávia nesmrteľnosť v stave dokonalosti - čo je odmenou za spravodlivosť.

Nasledujúce pasáže by mali byť dostatočným dôkazom, že táto nesmrteľnosť je podmienená, a že nie je súčasťou našej prirodzenosti:

- Kristus...on zjavil život a nesmrteľnosť evanjeliom“ (2 Tim 1,10; 1 Jn 1,2).

- „Ak nebudete jesť telo Syna človeka a piť jeho krv, nebudete mať v sebe život (t. j. nezdedíte život). Kto je moje telo a pije moju krv, má večný život a ja ho vzkriesim posledný deň“ - a získa „večný život“ (Jn 6,53-54). Kristus hovorí v 6. kapitole Jánovho evanjelia, že on je “chlebom života” a že iba prostredníctvom správnej odozvy naňho máme nádej na nesmrteľnosť (Jn 6,47-50-51-57-57-58).

- „Boh nám (veriacim) dal večný život a tento život je v jeho synovi“ (1 Jn 5,11). Tí, ktorí nie sú “v Kristovi”, nemajú nádej na nesmrteľnosť. Nesmrteľnosť je možná len skrze Krista, On je „pôvodcom (večného) života“ (Sk 3,15.) - „pôvodcom večnej spásy pre všetkých, ktorí ho poslúchajú“ (Heb 5,9). Ľudská nesmrteľnosť teda vznikla prostredníctvom Kristovho diela.

- Pravý veriaci usiluje o nesmrteľnosť a bude za to odmenený darom večného života - čo je niečo, čo sám prirodzene nemá (Rim 2,7; 6,23; Jn 10,28). Naše smrteľné telo “si musí obliecť nesmrteľnosť” pri návrate Krista (1 Kor 15,53), nesmrteľnosť nám bola sľúbená, teda ju teraz nemáme (1 Jn 2,25).

- Boh jediný je dedične nesmrteľný (1 Tim 6,16)

4.2 Duša

Vo svetle predchádzajúceho textu je nemysliteľné, že by človek mal prirodzene "nesmrteľnú dušu" alebo akýkoľvek nesmrteľný prvok. Teraz sa pokúsime objasniť zmätok existujúci okolo slova "duša."

Hebrejské a grécke výrazy, ktoré sa v Biblii prekladajú ako "duša" ("Nephesh" a "Psyche") sú prekladané aj nasledujúcim spôsobom:

Telo	Dych
Bytosť	Srdce
Mysel'	Osoba
On sám	

"Duša" sa teda vzťahuje k osobe, telu či nášmu „ja“. Známe volanie o pomoc "Zachráňte naše duše" (S.O.S.) jasne znamená "Zachráňte nás pred smrťou!" "Duša" je teda "ja," alebo súhrn všetkého, čo vytvára osobu. Je teda pochopiteľné, že mnohé moderné verzie Biblie (napr. Nová medzinárodná verzia) zriedka používajú slovo "duša" a prekladajú ho ako "ja" alebo ako "osoba." Zvieratá, ktorá Boh stvoril, sa nazývajú „živými tvormi...všetky živé tvory“ (Gn 1,20-21). Slovom „tvor“ sa v tomto prípade prekladá hebrejské slovo „nefeš“, ktoré sa inde prekladá ako „bytosť“, napríklad v Gn 2,7: „človek sa stal živou bytosťou“. Takže človek je "duša" rovnako ako zvieratá sú "duše." Jediný rozdiel medzi ľuďmi a zvieratami je, že človek je psychicky vyspelejší, bol stvorený k telesnému obrazu Božiemu (Gn 1,26, viz. štúdia 1.2) a niektorí ľudia sú povolani, aby poznali evanjelium, skrze ktoré sa im otvorí nádej na nesmrteľnosť (2 Tim 1,10). Čo sa týka našej základnej podstaty a povahy našej smrti, rozdiel medzi ľuďmi a zvieratami neexistuje:

„Lebo údel ľudí je i údelom zvierat; je jeden a ten istý (všimnite si dvojnásobné zdôraznenie). Ako zomiera jeden, tak umiera i druhý...preto človek nemá prednosť pred zvieratom...Všetko (t. j. ľudia aj zvieratá) smeruje k jednému miestu (k hrobu), všetko povstalo z prachu a všetko sa vráti do prachu“ (Kaz 3,19.20). Božským vnuknutím obdarovaný autor knihy Kazateľa sa modlil, aby Boh pomohol ľuďom si ozrejmiť túto tvrdú skutočnosť, že „aby (ľudia) videli, že sú ako zvieratá“ (Kaz. 3,18). Preto sa dá očakávať, že pre mnoho ľudí bude ťažké túto skutočnosť prijať, môže byť dokonca ponížujúce si uvedomiť, že podstatou sme púhe zvieratá a že sa riadime rovnakými pudmi sebazáchovy, prežitia najsilnejších a rozmnožovania druhu. V Novej medzinárodnej verzii Biblie sa v Kazateľovi vo verši 3,18 píše, že Boh skúša človeka tým, že mu ukáže, že je len púhe zviera, a tí, ktorí sú dosť pokorní, aby boli Jeho pravým ľuďom, si uvedomia pravdivosť tejto skutočnosti; ale tí, ktorí nie sú pokorní, v "skúške" neobstoja. Humanistická filozofia - myšlienka, že ľudia sú tým najdôležitejším a najcennejším - sa v dvadsiatom storočí pokojne rozšírila po celom svete. Je náročným úkolom prečistiť naše myslenie od humanistických vplyvov. Pomôžu nám jednoznačné slová Žalmu 39,5 „Len ako márnosť stojí tu každý človek“. „Človek nemá v moci svoju cestu“ (Jer 10,23).

Poznáme jednu najzákladnejšiu vec, že všetky ľudská telá - všetky "živé bytosti" - raz zomrú. "Duša" teda zomrie, a to je pravým opakom niečoho nesmrteľného. Nie je prekvapujúce, že asi tretina slov v Biblii, ktoré sa prekladajú ako "duša", sa spájajú so smrťou a zánikom duše. Samotná skutočnosť, že slovo „duša“ je týmto spôsobom použité, ukazuje, že sa nejedná o niečo, čo je nezničiteľné a nesmrteľné:

- „Osoba, ktorá zhreší, zomrie“ (Ez 18,4).

- Boh môže zničiť dušu (Mt 10,28). Ďalšie odkazy k zničeniu duší sú tieto: Ez 22,27, Prís 6,32, Lv 23,30.

- Všetky „duše“ v meste Chasór boli zabitú mečom (Joz 11,11, Joz 10,30-39).

- „...zahynulo všetko živé“ (Zjv 16,3; porov. Ž 78,50).

- Mojžišov zákon často prikazuje, že všetky „duše,“ ktoré sa prehrešia proti určitým zákonom, musia byť usmrtené. (Nm 15,27-31)

- Zmienky o škrtených či lapaných dušiach dávajú zmysel len v prípade, že duša je smrteľná (Prís 18,7; 22,25; Jób 7,15).

- „nemôže si dušu živú zachovať“ (Ž 22,29).

- Kristus „obetoval svoj život na smrť“, aby položil svoju „dušu“ či život v obeť za hriech (Iz 53,10.12).

Väčšina veršov, v ktorých sa slovo „duša“ vyskytuje, ukazuje, že „duša“ sa vzťahuje k osobe či telu a nie k nejakej nesmrteľnej iskre v nás. Tu je niekoľko jasných príkladov:

- „krv chudobných (duší)“ (Jer 2,34).

- „Ak sa niekto (duša) prehreší, že počuje vysloviť zaprisahanie...a neoznami to...keď sa niekto (duša) dotkne akejkoľvek nečistej veci...ak niekto (duša) nerozvážne vysloví prísahu“ (Lv 5,1-4).

- „Duša moja...celé moje vnútro...Dobroreč, duša moja, Hospodinu...Život ti sýti dobrými vecami“ (Ž 103,1.2.5).

- „Lebo kto by si chcel život (dušu) zachrániť, stratí ho, ale kto stratí svoj život (dušu) pre mňa...zachráni si ho“ (Mk 8,35).

Toto je dostatočným dôkazom, že duša sa nevzťahuje k nejakému duchovnému prvku v človeku, v tomto prípade “duša” (po grécky “psyche”) znamená telesný život človeka a týmto spôsobom sa to prekladá.

V Nm 21,4 sa píše, že skupina ľudí môže mať jednu “dušu.” Z tohto dôvodu sa “duša” nemôže vzťahovať k iskričke osobnej nesmrteľnosti v každom z nás.

4.3 Duch človeka

Mnoho ľudí si bohužiaľ pletie pojmy duša a duch. To ešte zhoršuje skutočnosť, že v niektorých jazykoch a prekladoch Biblie majú slová “duša” a “duch” len jeden význam. “Duša,” ktorá sa v podstate vzťahuje ku všetkým zložkám osoby, sa môže niekedy vzťahovať i k duchu. Za normálnych okolností však existuje rozdiel vo významoch medzi “dušou” a “duchom” tak, ako ho uvádza Biblia - duša a duch môžu byť oddelené (Hebr 4,12).

Hebrejské a grécke výrazy pre “ducha” (“Ruach” a “Pneuma”) sa takisto prekladajú nasledujúcimi spôsobmi:

Život	Duch
Mysel	Vietor
Dych	

“Ducha” sme prebrali v štúdiu 2.1. Boh používa Svojho ducha, aby chránil všetko prirodzené tvorstvo vrátane človeka. Duch Boží, ktorý prebýva v človeku, je teda jeho životnou silou. „Telo bez ducha je mŕtve“ (Jk 2,26). „A (Boh) vdýchol mu (Adamovi) do nozdier dych (ducha) života, tak sa človek stal živou bytosťou (dušou [Gn 2,7])“. Jób hovorí o Duchu Božom, ktorý je „v mojich nozdrách“ (Jób 27,3; Iz 2,22). Duch života v nás je nám teda daný pri našom narodení a ostáva v nás, pokiaľ žije naše telo. Keď je Duch Boží z niečoho odňatý, to okamžite umiera - duch je životnou silou. Keby „vzal späť Svojho Ducha a odňal by mu svoj dych, skonalo by naraz každé telo a človek by sa vrátil do prachu. Ak máš rozum, vypočuj to“ (Jób 34,14-16). Posledná veta znovu poukazuje na to, že človek sa veľmi ťažko zmieruje so svojou pravou podstatou.

Keď nám Boh v okamžiku smrti odoberie Svojho Ducha, neumiera len naše telo, ale i celé naše vedomie. Dávid si to uvedomoval a preto upriamil svoju vieru v Boha a nie v slabé tvory ako sú ľudské bytosti. Žalm 146,3-5 zasadzuje ťažkú ranu tvrdeniam humanizmu: „Nespoliehajte sa na kniežatá, ani na človeka, u ktorého niet pomoci. Keď jeho duch vyjde, on vráti sa do zeme (do prachu, z ktorého vzišiel); jeho úmysly zaniknú v ten istý deň. Blahoslavený ten, komu je Boh Jakubov na pomoci“.

Pri smrti „prach sa navráti do zeme, ako bolo prv, ale duch sa vráti k Bohu, ktorý ho dal“ (Kaz 12,7). Už sme ukázali, že Boh je vo Svojom Duchu všadeprítomný. V tomto slova zmysle "Boh je Duch (Jn 4,24). Keď zomrieme a "vydýchame naposledy," znamená to, že z nás vyjde Boží Duch a splynie s Božím Duchom, ktorý nás obklopuje, takže pri smrti "sa duch vracia k Bohu."

Pretože Duch Boží dáva život všetkému tvorstvu, zvieratá umierajú rovnakým spôsobom. Ľudia a zvieratá majú rovnakého ducha či životnú silu. „Lebo údel ľudí je i údelom zvierat; je jeden a ten istý. Ako zomiera jeden, tak umiera i druhý a všetko rovnako zomiera. Preto človek nemá prednosť pred zvieratom“ (Kaz 3,19). Pisateľ hovorí, že medzi duchom ľudí a zvierat neexistuje žiadny zrejmy rozdiel (Kaz 3,21). To, že ľudia a zvieratá majú rovnakého ducha a umierajú rovnakou smrťou, nás vedie späť k tomu, že ľudia i zvieratá, ktorí majú rovnakého ducha života od Boha (Gn 2,7; 7,15), zomreli pri povodni rovnakou smrťou: „Tak zahynulo každé telo, čo sa pohybovalo na zemi, a to ako vtáctvo, dobytok, divá zver, všetky červy, čo sa hemžili na zemi, tak aj všetci ľudia. Pomrelo všetko, čo malo dych života (ducha) v nozdrách...Tak zotrel Boh všetky tvory“ (Gn 7,21-23). Všimnete si, ako Žalm 90,5 prirovnáva smrť k povodni. V Genezis 7 sa jasne píše, že človek je v podstate v rovnakej kategórii ako "všetko živé." To preto, že má rovnakého ducha života ako ostatné bytosti.

4.4 Smrť je bezvedomie

Z toho, čo sme sa až doteraz naučili o duši a duchu, by malo vyplývať, že mŕtvy človek je v naprostom bezvedomí. Boh si bude pamätať skutky tých, ktorí sa mu zodpovedajú (Mal 3,16, Zjv 20,12, Hebr 6,10), ale nikde v Biblii sa nepíše, že si v stave smrti niečo uvedomujeme. Je ťažké polemizovať s nasledujúcimi výroky k tejto veci:

- „Keď jeho duch vyjde, on vráti sa do zeme; jeho úmysly zaniknú v ten istý deň (moment)“ (Ž 146,4).
- „Mŕtvi nič nevedia...ich láska aj ich nenávisť a žiarlivosť zanikla“ (Kaz 9,5.6). V "ríši mŕtvych" nie je múdrosti (Kaz 9,10) - žiadne myslenie a teda žiadne vedomie.
- Jób hovorí, že keď bude mŕtvy, „bol by som, ako by som vôbec nebol býval“ (Jób 10,18); pozerá na smrť ako na zabudnutie, bezvedomie a naproste nebytie, z ktorého sme prišli, keď sme sa narodili.

- Človek umiera ako zvieratá (Kaz 3,18); ak človek niekde vedome žije po smrti, musia tam žiť aj zvieratá, ale Písmo i veda o tom nič nehovorí.

- Boh „v pamäti má, že sme prach. Dni človeka sú ako tráva a kvitne ako poľný kvet...už ho niet a nepozná ho viacej jeho miesto“ (Ž 103,14-16).

Skutočnosť, že po smrti sme naozaj v bezvedomí, aj tí spravodliví, je preukázaná opakovanými prosbami Božích služobníkov o predĺženie ich života, pretože vedeli, že po smrti nebudú schopní chváliť a oslavovať Boha, pretože smrť je stavom bezvedomia. Izaiáš (Iz 38,17-19) a Dávid (Ž 6,4.5; 30,9; 39,13; 115,17) sú dokonalým príkladom. O smrti sa opakovane hovorí ako o spánku či odpočinku pre spravodlivých i svojvoľníkov (Jób 3,11.13.17; Dan 12,13).

Teraz sme nazhromaždili dostatok dôkazov, aby sme prehlásili, že obľúbená teória o tom, že spravodliví idú hneď po smrti do neba, kde sa im dostane odmeny a blaženosti, nikde v Biblii nie je uvedená. Pravé učenie o smrti a ľudskej podstate predstavuje bezhraničný pokoj. Po všetkom tom trápení a bolesti ľudského života je hrob miestom úplného zabudnutia. Tí, ktorí nepoznali Božie požiadavky, ostanú v tomto zabudnutí navždy. Už nikdy sa nebudeme musieť zaoberať starými záležitosťami tohto tragického a nenaplneného prirodzeného života, už nikdy sa nevyplnia a nebudú ohrozené plané nádeje a obavy prirodzené ľudskej mysli.

V Biblii sa ukrýva systém pravdy, ktorý musíme odhaliť; ľudské náboženské myslenie však bohužiaľ takisto obsahuje systém omylov, ktorý pramení z nepozornosti pri čítaní Biblie. Zúfale úsilie zmierniť definitívnosť smrti viedlo človeka k viere v „nesmrteľnú dušu.“ Hneď ako človek začne veriť, že má v sebe nejaký nesmrteľný prvok, musí takisto veriť, že tento prvok po smrti niekam ide. To viedlo k myšlienke, že po smrti musí existovať rozdiel medzi osudom spravodlivých a hriešnych. Aby sa ľudia uspokojili, došli k záveru, že musí existovať miesto pre „dobré nesmrteľné duše,“ - nebo, a iné miesto pre „zlé nesmrteľné duše“ - peklo. Už sme skôr uviedli, že „nesmrteľná duša“ je podľa Biblie nezmysel. Teraz preberieme ďalšie falošné myšlienky, ktoré tvoria túto populárnu doktrínu:

1. Odmenu za naše životy dostaneme po smrti, naša „nesmrteľná duša“ sa odoberie na isté miesto.
2. Spravodliví a hriešni sú oddelení hneď po smrti.
3. Spravodliví idú za odmenu do neba.
4. Ak má každý „nesmrteľnú dušu,“ potom každý musí ísť buď do neba alebo do pekla.
5. Zlé „duše“ budú poslané do pekla, kde budú potrestané.

Účel našej analýzy nie je iba negatívny, veríme, že ak preberieme podrobne tieto body, vyjadríme mnoho prvkov biblickej pravdy, ktoré sú dôležitou súčasťou pravého obrazu ľudskej podstaty.

4.5 Vzkriesenie

Biblia zdôrazňuje, že spravodliví budú odmenení pri vzkriesení, pri Kristovom príchode (1 Sol 4,16). Vzkriesenie zodpovedných mŕtvych (viz. štúdia 4.8) bude prvým Kristovým úkolom, potom bude nasledovať súd. Keby "duše" išli po smrti do neba, nebolo by vzkriesenie vôbec potrebné. Pavol povedal, že keby nebolo vzkriesenia, všetko úsilie poslúchať Boha by bolo k ničomu (1 Kor 15,32). Určite by nič takéto nepovedal, keby bol veril, že po smrti pôjde jeho "duša" za odmenu do neba. Znamená to, že veril, že vzkriesenie tela je jedinou formou odmeny. Kristus nás povzbudzoval očakávaním, že odmeny za bohobojný život sa nám dostane pri "vzkriesení" (Lk 14,14).

Znova musíme zdôrazniť, že Biblia neučí o nijakej inej forme existencie okrem telesnej - a to sa vzťahuje k Bohu, Kristovi, anjelom a ľuďom. Po svojom návrate Kristus „pretvorí naše úbohé telo, aby sa stalo podobným jeho oslávenému telu“ (Flp 3,20.21). Rovnako ako on teraz má konkrétnu telesnú formu, ktorej nedáva život krv, ale Duch, tak i nám sa dostane podobnej odmeny. V súdny deň dostaneme svoju odmenu za svoj život v tele (2 Kor 5,10). Tým, ktorí žili na úrovni tela, bude ponechané smrteľné telo, ktoré sa potom obráti v prach, ale tí, ktorí sa snažili prekonať myseľ tela myslou Ducha, „z Ducha budú mať večný život“ (Gal 6,8) v podobe tela naplneného Duchom.

Existujú ďalšie obsiahle dôkazy, že spravodlivým sa dostane odmeny v telesnej forme. Hneď, ako toto raz prijmeme, malo by nám byť jasné, ako dôležité vlastne vzkriesenie je. Naše terajšie telo po smrti prestáva existovať a ak jediný spôsob, ako môžeme zakúsiť večný život a nesmrteľnosť, je iba v telesnej forme, potom je zrejmé, že smrť musí byť stavom bezvedomia do tej doby, keď naše telo bude pretvorené a obdarované Božskou podstatou.

Celá 15. kapitola v 1 Kor podrobne pojednáva o vzkriesení; vždy sa vyplatí si ju pozorne prečítať. 1 Kor 15,35-44 vysvetľuje, že ako sa zasieva semeno, ktoré potom vyrastie zo zeme a dostane od Boha telo, rovnako tak povstanú mŕtvi a dostanú za odmenu telo. Tak ako Kristus vstal z hrobu a Jeho smrteľné telo sa premenilo na nesmrteľné, tak pravý veriaci dostane svoj podiel odmeny (Flp 3,21). Krstom sa spájame s Kristovou smrťou a Jeho vzkriesením a dávame najavo svoju vieru, že i my sa budeme podieľať na odmene, ktoré sa Mu dostalo prostredníctvom vzkriesenia (Rim 6,3-5). Ak sa teraz podieľame na Jeho utrpení, budeme sa podieľať aj na Jeho odmene: „Stále nosíme na tele Ježišovo umieranie, aby sa na našom tele zjavil aj Ježišov život“ (2 Kor 4,10). „Potom ten, čo vzkriesil z mŕtvych Krista, oživí aj naše smrteľné telá skrze svojho Ducha“ (Rim 8,11). S touto nádejou teda očakávame „vykúpenie svojho tela“ (Rim 8,23), skrze ktoré dosiahneme nesmrteľnosť tela.

Boží ľud od počiatkových čias chápal túto nádej ako doslovnú, hmotnú odmenu. Sľub Abrahámovi, že on osobne zdedí na veky kanaánsku zem, bol rovnako jasný, ako keď sa po tejto zemi prechádzal (Gn 13,17; pozri

štúdiu 3.4). Viera v takéto sľuby si vyžadovala presvedčenie, že telo bude v budúcnosti určitým spôsobom oživené a bude nesmrteľné. Inak by splnenie sľubu nebolo možné.

Jób jasne pochopil, ako prijme odmenu v telesnej forme, i napriek tomu, že jeho telo rozožerú v hrobe červy: „Ja viem, že môj vykupiteľ žije a nakoniec sa postaví nad prachom. I keď moju kožu zničia červy (podľa R.A.V., „keď moja koža bude zničená“), zo svojho tela (alebo telesnej formy) uzriem Boha, ktorého uvidím pri sebe; moje oči, nie cudzie ho uvidia, aj keď mi budú odumierať vnútornosti“ (Jób 19,25-27). Izaiáš mal podobnú nádej: „Mŕtve telá...vstanú“ (Iz 26,19).

Podobné slová sa nachádzajú v správe o Lazarovej smrti. Lazár bol Ježišovým osobným priateľom. Pán Ježiš neutišoval Lazárovu sestru slovami o odchode jeho duše na nebesia, ale hovoril o dni zmŕtvychvstania: „Tvoj brat opäť vstane z mŕtvych.“ Okamžitá reakcia Lazarovej sestry Marty dokazuje, ako veľmi to prví kresťania vedeli oceniť: „Marta mu vravela: „Viem, že vstane v posledný deň pri vzkriesení“ (Jn 11,23.24). Ani Marta rovnako ako Jób nechápala smrť ako cestu do blaženého života na nebesia. Marta namiesto toho očakávala zmŕtvychvstanie „v posledný deň“ (porov. Jóbov „posledný deň“). Pán sľúbil: „A každý, kto počul Otca a dal sa poučiť...Ja ho vzkriesim v posledný deň“ (Jn 6,44.45).

4.6 Súd

Učenie Biblie o súde je jedným zo základných princípov viery. Musíme to jasne pochopiť pred krstom (Sk 24,25; Hebr 6,2). Písmo často hovorí o „dni súdu“ (napr. 2 Pt 2,9; 3,7; 1 Jn 4,17; Júd 6) ako o čase, keď budú odmenení ľudia, ktorým sa dostalo Božieho poznania. Všetci musia „stáť pred Božou súdnou stolicou“ (Rim 14,10); musíme sa „ukázať pred Kristovou súdnou stolicou“ (2 Kor 5,10), aby sme získali odmenu za svoj telesný život.

V Danielovom videní Kristovho druhého príchodu vyzerala jedna zo súdnych stolíc ako trón (Dan 7,9-14). Podobenstvá pomáhajú tak trochu poodkryť podrobnosti. Podobenstvo o talentoch porovnáva súd s návratom pána, ktorý si predvolal sluhov a hodnotil, ako použili peniaze, ktoré im zanechal (Mt 25,14-29). Podobenstvo o rybárovi porovnáva volanie evanjelia s rybárskou sieťou, ktorá zachytáva všetky druhy ľudí. Rybári si potom posadajú (porov. Súdna stolica) a oddelia dobré ryby od zlých (Mt 13,47-49). Vysvetlenie je jasné: „Tak bude aj na konci sveta: vyjdú anjeli a oddelia zlých od spravodlivých“.

Na základe toho, čo sme sa doteraz dočítali, môžeme celkom dobre predpokladať, že po Pánovom príchode a zmŕtvychvstaní sa všetci, ktorých oslovilo evanjelium, zhromaždia v určitej chvíli na určitom mieste a stretnú Krista. Predloží sa im účet a preukáže sa, či môžu alebo nemôžu byť odmenení vstupom do Kráľovstva. Spravodliví získajú odmenu až v tomto momente. Podobenstvo o ovciach a capoch to sumarizuje: „Až príde Syn človeka vo svojej sláve a s ním všetci anjeli, zasadne na trón svojej slávy (Dávidov trón v Jeruzaleme, Lk 1,32.33). Vtedy sa pred ním zhromaždia všetky národy (t.j. ľudia všetkých národov, porov. Mt 28,19) a oddelí

jedných od druhých, ako pastier oddeľuje ovce od capov. Ovce si postaví sprava a capov zľava. Potom Kráľ povie tým, čo budú po jeho pravici: Podďte, požehnaní môjho otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre vás pripravené“ (Mt 25:31-34).

Odmenou spravodlivých je dedičstvo Božieho kráľovstva, naplnenie Abrahámových sľubov. Bude to však až po súde, ktorý sa bude konať po Kristovom príchode. Sľúbená odmena, nesmrteľné telo, sa teda nedá získať pred Ježišovým návratom. Musíme preto usudzovať, že od chvíle smrti až do vzkriesenia veriaci vôbec nemajú vedomé bytie, pretože nie je možné existovať bez telesnej schránky.

V Biblii sa opakuje zásada, že odmena sa neudelí skôr ako po Kristovom návrate:-

- „A keď sa zjaví Najvyšší pastier (Ježiš), dostanete nevädnucci veniec slávy“ (1 Pt 5,4 porov. 1,13).
- „Kristus Ježiš...bude súdiť živých i mŕtvych, pre jeho príchod a jeho kráľovstvo...veniec spravodlivosti, ktorý mi v *onen deň* dá Pán, spravodlivý sudca (2 Tim 4,1.8).
- „A mnohí z tých, čo spia v prachu zeme (porov Gn 3,19), sa prebudia, jedni na večný život, druhí na hanbu“ (Dan 12,2).
- Po Kristovom príchode na súd, tí, „v hrobch...vyjdú: tí, čo robili dobre, budú vzkriesení pre život a tí, čo páchali zlo, budú vzkriesení na odsúdenie“ (Jn 5,25-29).
- Prídem (Ježiš) čoskoro a moja odplata so mnou; odmením každého podľa jeho skutkov“ (Zjv 22,12). Pre odmenu si nepôjdeme na nebesia, Kristus nám ju prinesie z nebies.

Ježiš prinášajúci so sebou odmenu pre nás znamená, že odmena už je pripravená na nebesiach. Na zemi ju získame až pri Jeho druhom návrate. Naše „dedičstvo“ zeme prisľúbenej Abrahámovi sa v tomto zmysle „uchováva pre vás (nás) v nebi. Vás (nás) Božia moc vierou chráni pre spásu, ktorá je pripravená zjaviť sa v poslednom čase“ (1 Pt 1,4.5).

Ak to uznáme, budeme môcť správne vysvetliť často nesprávne chápaný úryvok v Jn 14,2.3: „Ja (Ježiš) vám idem pripraviť miesto. Keď odídem a pripravím vám miesto (porov. odmena „pripravená na nebesiach“), zase prídem a prijmem vás k sebe, aby ste aj vy boli tam, kde som ja“. Ježiš všade hovoril, že sa opäť vráti a dá nám odmenu (Zjv 22,12). Už sme videli, že odmena sa bude udeľovať pred Ježišovou súdnou stolicou. Bude „naveky“ (Lk 1,32.33) kraľovať na Dávidovom tróne v Jeruzaleme. Tu na zemi stráví večnosť a kde bude On - v Kráľovstve božom na zemi - tam budeme aj my. Jeho sľub „prijmem vás k sebe“ si možno teda vysvetliť aj ako

popis nášho prijatia na súde. Grécky výraz „prijat' k sebe“ sa vyskytuje aj v Mt 1,20 a týka sa Jozefovho „prijatia“ Márie ako manželky. Nemusí preto nevyhnutne označovať fyzický pohyb smerom k Ježišovi.

Odmena sa bude udeľovať len na súde po Kristovom návrate. Z toho vyplýva, že spravodliví aj hriešni sa po smrti dostávajú na to isté miesto, t.j. do hrobu. V smrti niet medzi nimi rozdielu. Toto tvrdenie dokazujú nasledujúce úryvky:

- Jonatán bol spravodlivý a Saul hriešny, ale „ani smrťou nedali sa rozlúčiť“ (2 Sam 1,23).
- Saul, Jonatán a Samuel sa po smrti dostali na to isté miesto (1 Sam 28,19).
- Spravodlivý Abrahám bol po smrti „pripojený k svojmu príbuzenstvu“ alebo k praotcom, ktorí slúžili iným bohom (Gn 25,8, Joz 24,2).
- Duchovne múdry umiera tak ako blázon (Kaz 2,15.16).

Je to v ostrom protiklade s hlásaním populárneho „kresťanstva“. Učenie, že spravodliví sa ihneď po smrti dostávajú na nebesia, protirečí nevyhnutnosti vzkriesenia a súdu. Videli sme, že vzkriesenie a súd sú dôležitými prvkami Božieho plánu spásy a preto sa nachádzajú v posolstve evanjelia. Podľa obľúbenej predstavy je spravodlivý človek po smrti odmenený prijatím do neba. Ďalší deň, ďalší mesiac, ďalší rok ho nasledujú ďalší. Je to v ostrom protiklade k učeniu Biblie, že *všetci* spravodliví budú odmenení *spolu* v tej istej chvíli:-

- Ovečky sa od capov na súde oddeľujú po jednej.

Keď sa súd skončí, Kristus osloví *všetky* ovečky

zhromaždené po jeho pravici,

„Podťe, požehnaní môjho otca, zaujmite kráľovstvo, ktoré je pre vás pripravené“ (Mt 25,34). *Všetky* ovečky teda zaujmú Kráľovstvo v tej istej chvíli (porov. 1 Kor 15,52).

- Na „žatve“ po Kristovom návrate a súde sa budú „spoločne *tešiť*“ všetci, čo sa namáhali s evanjeliom (Jn 4,35.36 porov. Mt 13,39).

- Zjv 11,18 popisuje „čas súdiť mŕtvych“ ako čas, keď Boh „odmení tvojich služobníkov...svätých a tých, čo sa boja tvojho mena“, t. j. všetkých veriacich spolu.

- V kapitole 11 Listu Hebrejom je zoznam mnohých spravodlivých ľudí zo Starého Zákona. Verš 13 uvádza: „Všetci títo umierali vo viere, aj keď nedosiahli to, čo bolo prisľúbené“ Abrahámovi o spáse vstupom do Božieho kráľovstva (Hebr 11,8-12). Z toho vyplýva, že títo ľudia neodchádzali za odmenou po smrti po jednom na nebesia. Dôvod vysvetľujú verše 39-40: Oni „nedosiahli prisľúbenie, lebo Boh prichystal pre nás niečo lepšie, aby nedosiahli dokonalosť bez nás.“ Odovzdanie prisľúbenej odmeny sa odložilo, lebo to bol Boží plán, že všetci verní dosiahnu „dokonalosť“ spolu v tej istej chvíli. Bude to na súde po Kristovom návrate.

4.7 Miesto odmeny: Nebo alebo zem?

Bez ohľadu na dôvody uvedené vyššie, ktokoľvek by mal pocit, že Božie kráľovstvo (t.j. slúbená odmena) bude skôr na nebesiach ako na zemi, musí uspokojivo vysvetliť aj nasledujúce body:-

- V „Modlitbe Pána“ prosíme o príchod Božieho kráľovstva (t.j. modlíme sa za Kristov návrat), aby sa Božia vôľa vykonala na zemi tak, ako sa teraz koná na nebi (Mt 6:10). Modlíme sa teda za príchod Božieho kráľovstva na zem. Je tragédiou, že sa tisíce ľudí bezmyšlienkovite každý deň modlí tieto slová a pritom verí, že Božie kráľovstvo už existuje na nebesiach a že zem bude zničená.

- „Blahoslavení tichí, lebo oni budú dedičmi zeme“ (Mt 5,5) a nie „lebo ich duše pôjdu do neba“. Toto sa dotýka Žalmu 37, ktorý celý zdôrazňuje, že spravodliví získajú poslednú odmenu na zemi. Spravodliví budú odmenení večným životom na tom istom mieste, kde sa hriešnici tešili zo svojej nadvlády. Bude im patriť tá istá zem, na ktorej predtým vládli hriešnici (Ž 37,34.35). „Lebo pokorní budú vlastníť zem...Lebo Ním požehnaní vlastníť budú zem...Krajinu budú vlastníť spravodliví, naveky budú na nej prebývať“ (Ž 37:11,22,29). Bývať *na* zemi v zasľúbenej zemi naveky znamená, že večný život na nebesiach je nemožný.

- „Dávid...zomrel a pochovali ho...Dávid nevystúpil na nebesia“ (Sk 2,29.34). Namiesto toho Pavol vysvetlil, že jeho nádej sa týkala vzkriesenia zo smrti pri Kristovom návrate (Sk 2,22-36).

- Zem je javiskom Božieho pôsobenia na ľudí: „Nebesia sú nebesiami Hospodinovými a zem dal synom ľudským“ (Ž 115,16).

- Vo videní vo veršoch Zjv 5,9-10 sa opisuje, čo bude so spravodlivými po schválení súdnou stolicou: „(Kristus) urobil si ich kráľovstvom a kňazmi nášmu Bohu; a budú kraľovať na zemi“. Obraz kraľovania v Božom kráľovstve na zemi je dosť vzdialený od hmlistej predstavy o potešení z blaženosti niekde na nebesiach.

- Proroctvá v Kapitolách 2 a 7 Knihy proroka Daniela naznačujú postupnosť politickej moci, ktorú nakoniec nahradí Božie kráľovstvo po Kristovom príchode. Zvrchovanosť Kráľovstva má byť „*pod celým nebom*“, a má naplniť „*celú zem*“ (Dan 7,27; 2,35 porov. v. 44). Večné Kráľovstvo „bude dané ľudu svätých Najvyššieho“ (Dan 7,27). Odmenou im je teda večný život v Kráľovstve, ktoré má byť na zemi a *pod* nebesiami.

4.8 Zodpovednosť Bohu

Ak má človek z podstaty „nesmrteľnú dušu“, musí ho niekde čakať večný osud, či už na mieste odmeny alebo na mieste trestu. To znamená, že všetci sa zodpovedáme Bohu. Ukázali sme si, ako Biblia naopak učí, že podstata človeka sa podobá podstate zvierat a je bez prirodzenej nesmrteľnosti. Niektorí ľudia však získali ponuku a nádej na večný život v Božom kráľovstve. Malo by byť zrejmé, že nie všetci, čo žili, budú vzkriesení. Rovnako ako zvieratá, človek žije a umiera, rozpadá sa na prach. Pretože sa však očakáva súd, ktorý niektorých ľudí odsúdi a iných odmení večným životom, musíme dospieť k názoru, že určitá skupina ľudstva bude vzkriesená, aby bola súdená a odmenená.

Jednotlivec bude alebo nebude vzkriesený podľa toho, či sa zodpovedá súdu. Základom nášho súdu bude poslušnosť poznaniu Božieho slova. Kristus to vysvetlil: „Kto mnou pohŕda a neprijíma moje slová, má svojho sudcu: slovo, ktoré som hovoril, bude ho súdiť v posledný deň“ (Jn 12,48). Tí, ktorí nepoznajú alebo nerozumejú Kristovmu slovu a preto nemajú možnosť ho prijať alebo odmietnuť, sa nebudú zodpovedať súdu. „Všetci, čo hrešili bez (poznania Božieho) zákona, bez zákona aj zahynú, a tí, čo hrešili pod zákonom (t. j. poznali ho), budú súdení podľa zákona“ (Rim 2,12). Tí, ktorí nespoznali Božie príkazy, zahynú ako zvieratá, kým tí, čo ich vedome porušujú, musia byť súdení. Aby mohli predstúpiť pred súd, musia byť vzkriesení.

Z Božieho hľadiska „hriech sa nepočíta, keď nieta zákona“; „hriech je bezprávie (porušenie Božieho zákona)“; „zo zákona je poznanie hriechu“ (Rim 5,13; 1 Jn 3,4; Rim 3,20). Bez uvedomenia si Božích zákonov, ako sú zjavené v Jeho slovách, „sa hriech nepočíta“ a takýto ľudia nebudú súdení a vzkriesení. Pre tých, čo nepoznajú Božie slovo, teda zostáva smrť ako zvieratám a rastlinám, pretože sa nachádzajú v rovnakom postavení. „Človek...ak tomu nerozumie, podobný je statku, ktorý hynie“ (Ž 49,20). „Klesnú do podsvetia ako ovce“ (Ž 49,14).

Zodpovednosť za naše činy vyplýva zo znalosti Božích ciest a preto musíme byť vzkriesení a musíme sa dostaviť pred súdnu stolicu. Mali by sme teda pochopiť, že vzkriesení nebudú len spravodliví alebo pokrstení, ale všetci, čo sa zodpovedajú Bohu, lebo Boha poznajú. To sa v Písme často opakuje:-

- Vo verši Jn 15,22 sa upozorňuje, že znalosť Slova prináša zodpovednosť: „Keby som nebol prišiel a nebol im hovoril, nemali by hriech. Ale teraz nemajú výhovorku pre svoj hriech“. Vo veršoch Rim 1,20-21 sa rovnako uvádza, že poznanie Boha necháva človeka „bez výhovorky“.
  - „A každý, kto počul otca a dal sa poučiť, prichádza ku mne...A ja (Kristus) ho vzkriesim v posledný deň“ (Jn 6,44-45).
  - Boh „priviera oči“ len nad činmi ľudí, čo skutočne nepoznajú Jeho cesty. Dohliada na tých, čo poznajú Jeho cesty, a očakáva aj správanie sa podľa poznania (Sk 17,30).
- „Toho sluhu, ktorý poznal vôľu svojho pána, no nepripravil sa a nesplnil jeho vôľu, veľmi zbijú. Toho, ktorý ju nepoznal a urobil niečo, za čo si zaslúži bitku, menej zbijú (napr. večnou smrťou). Kto mnoho dostal, od toho sa bude mnoho požadovať, a komu veľa zverili, od toho budú viac žiadať“ (Lk 12,47.48) - o koľko viac bude potom požadovať Boh?
- Kto teda *vie* dobre robiť a nerobí, má hriech (Jak 4,17).
  - Dôvodom zvláštnej zodpovednosti Izraelčanov voči Bohu boli Božie zjavenia (Am 3,2).
  - Vzhľadom na učenie o zodpovednosti „bolo by pre nich lepšie (pre tých, čo sa neskôr odvrátili od Boha), keby neboli vôbec poznali cestu spravodlivosti, ako ju poznať a odvrátiť sa od svätého prikázania, ktoré sa im zverilo“ (2 Pt 2,21). K ďalším dôležitým textom patria verše: Jn 9,41; 3,19; 1 Tim 1,13; Oz 4,14; Dt 1,39.

Poznanie Boha nás robí zodpovednými súdnej stolici. Z toho vyplýva, že ľudia, ktorí nepoznajú Boha, nebudú vzkriesení, pretože nemusia byť súdení a neznalosť z nich robí „statok, ktorý hynie“ (Ž 49,20). Existuje dostatok dôkazov, že nie všetci, čo žili, budú vzkriesení:-

- O ľude starovekého babylonského národa sa píše: „neprebudia sa viacej“ po smrti, pretože nepoznali pravého Boha (Jer 51,39; Iz 43,17).
- Izaiáš sa posmeľoval: „Hospodine, Bože náš (izraelský), iní páni než Ty vládli nad nami (t.j. Filištínci a Babylončania)...Mŕtvi neožijú (opäť), tiene zomrelých nevstanú...vyhubil si všetku spomienku na nich“ (Iz 26,13.14). Všimnime si trojnásobné zdôraznenie, že nebudú vzkriesení: „Neožijú (opäť)...nevstanú...vyhubil si všetku spomienku na nich“. Naopak, Izrael poznal pravého Boha a mal vyhladku na vzkriesenie. „Tvoji (izraelskí) mŕtvi budú žiť, mŕtve telá vstanú (Iz 26,19).

- Ak hovoríme o Božom ľude Izraela, vravíme, že po Kristovom návrate „mnohí z tých, čo spia v prachu zeme, sa prebudia, jedni na večný život, druhí na večnú hanbu“ (Dan 12,2). Ako vyvolený národ zodpovedný Bohu budú „mnohí“, ale nie všetci Židia, vzkriesení. Tí z nich, ktorí vôbec nepoznajú svojho pravého Boha, „padnú a nevstanú viac“, pretože nevedia nájsť „slovo Hospodinovo“ (Am 8,12.14).

ČO SME SA NAUČILI:-

1. Poznanie Božieho slova prináša zodpovednosť

Bohu.

2. Len zodpovední budú vzkriesení a súdení.

3. Ľudia, ktorí nepoznajú pravého Boha,

ostanú preto mŕtvi ako zvieratá.

Dôsledky týchto záverov sú tvrdým úderom ľudskej pýche a tomu, čo by sme prirodzene uprednostnili vo viere: milióny ľudí, súčasných i tých žijúcich v priebehu histórie, ktorí nespoznali pravého Boha, duševne ťažko chorí neschopní porozumieť posolstvu Biblie, bábätká a malé deti, ktoré zomreli predtým, než vyrástli do veku, v ktorom mohli pochopiť evanjelium, všetky tieto skupiny patria medzi tých, ktorí nezískali pravé Božie poznanie a preto sa Bohu nezodpovedajú. To znamená, že bez ohľadu na duchovný stav rodičov nebudú vzkriesení. Je to v úplnom protiklade k náklonnosti k humanizmu a všetkým našim túžbam a pocitom. Prijať takúto skutočnosť nám pomôže naozajstná pokora k Božiemu slovu najvyššej pravdy spolu so skromným presvedčením o našej vlastnej podstate. Poctivé preskúmanie faktov v ľudských skúsenostiach nás aj bez pomoci Písma privedie k záveru, že skupiny uvedené vyššie nemôžu mať nádej na budúci život.

Naše skúmanie Božích ciest je v týchto otázkach absolútne neprípustné: „Ale kto si ty, človeče, že odvrávaš Bohu?“ (Rim 9,20). Môžeme pripustiť nepochopenie, ale nikdy nesmieme viniť Boha z nespravodlivosti alebo nečestnosti. Tvrdenie, že Boh môže byť akýmkoľvek spôsobom neláskavý alebo omylný, otvára hrozivú vyhladku všemohúceho Boha, Otca a Stvoriteľa, ktorý zaobchádza so svojimi stvoreniami nerozumným a nespravodlivým spôsobom. Užitočným čítaním je zápis o tom, ako kráľ Dávid stratil dieťa. Verše 2 Sam 12,15-24 zaznamenávajú, ako sa Dávid ťažko modlil za dieťa, kým žilo, ale realisticky prijal neodvolateľnosť jeho smrti: „Kým dieťa ešte žilo, postil som sa a plakal som, lebo som si povedal: ktože vie; azda sa Hospodin zmiluje nado mnou a dieťa ostane nažive. Ale teraz, keď zomrelo, načo sa mám postiť? Či ho môžem ešte vzkriesiť?...ono sa nevráti ku mne.“ Dávid potom utíšil manželku a len čo to bolo možné, mali ďalšie dieťa.

Nakoniec musíme povedať, že mnohí ľudia po pochopení princípu zodpovednosti Bohu pocítia, že už netúžia po ďalšom Božom poznaní, ak by mali byť zodpovednými Bohu a súdu. Je však do určitej miery pravdepodobné, že takíto ľudia sa už stali zodpovednými Bohu, pretože spoznaním Božieho slova si uvedomili

skutočnosť, že Boh pôsobí v ich životoch a ponúka im skutočný vzťah. Vždy si musíme pamätať, že „Boh JE láska“, On „nechce, aby niekto zahynul“ a „dal svojho jednorodeného Syna, aby nezahynul nik, kto v neho verí, ale aby mal večný život“ (1 Jn 4,8; 2 Pt 3,9; Jn 3,16). Boh chce, aby sme sa dostali do Jeho kráľovstva.

Takáto pocta a výsada nevyhnutne prináša záväzky. Zodpovednosť nás nemá namáhať a zaťažovať. Ak úprimne veríme v Boha, oceníme, že ponuka spásy nie je automatickou odmenou za určité činy, ale z Božej strany láskyplnou túžbou urobiť pre svoje deti všetko, čo sa dá. Za uznanie úžasného Božieho charakteru nám Boh poskytne večný, radostný život

Kým oceníme a vypočujeme pozvanie v Božom slove, uvedomíme si, že na trnistej ceste Boh nečaká na naše zlyhanie v dodržiavaní záväzkov, ale s mimoriadnou intenzitou nás sleduje a nedočkavo hľadá znaky odpovede na Jeho lásku. To milujúce oko na nás hľadí stále. Nikdy nesmieme zabúdať alebo odsunúť Božie poznanie, aby sme vyhovelí telu, ktoré sa Bohu nezodpovedá. Namiesto toho sa môžeme a máme tešiť z mimoriadnej blízkosti k Bohu a tak veľmi veriť vo veľkosť Jeho lásky, až budeme túžiť Ho poznať čoraz viac. Naša láska v Božie cesty a túžba poznať ich, aby sme sa mu mohli stále viac podobáť, má prevážiť prirodzený strach z najvyššej Božej svätosti.

4.9 Peklo

Obľúbená predstava popisuje peklo ako miesto trestu pre hriešne „nesmrteľné duše“, kde sa dostanú hneď po smrti, alebo ako miesto mučenia tých, ktorých odsúdil súd. Sme presvedčení, že podľa učenia Biblie je peklo hrobom, do ktorého sa dostávajú po smrti všetci ľudia.

Pôvodné hebrejské slovo „šeol“, ktoré sa prekladá ako „peklo“ alebo „podsvetie“, označuje „zakryté miesto“. „Peklo“ je pozmenená forma slova „šeol“. Ak teda čítame o „pekle“, čítame slovo, ktoré nebolo dokonale preložené. Slovo „helma“ doslova znamená pokrývku hlavy. Biblicky je toto „pokryté miesto“, alebo „šeol“, hrob. Existuje mnoho príkladov, v ktorých sa pôvodné slovo „šeol“ prekladá ako „hrob“. Niektoré moderné verzie Biblie skutočne zriedkavo používajú slovo „peklo“, prekladajú ho vhodnejšie ako „hrob“. Niekoľko príkladov, kde sa slovo „šeol“ prekladá ako „hrob“, by malo potlačiť obľúbenú predstavu pekla ako miesta plného ohňa a utrpenia hriešnych:-

- „...bezbožníci...nech zmlknú v podsvetí“ (šeol [Ž 31,17]) - nebudú kričať v agónii.

- „Ale Boh vykúpi mi dušu z moci podsvetia (šeol [Ž 49,15]) - t. j. Dávidova duša alebo telo bude vzkriesené z hrobu, alebo z „podsvetia“.

Viera, že peklo je miestom trestu hriešnikov, z ktorého nemôžu uniknúť, sa s týmto veršom nedá zosúladiť - spravodlivý muž sa môže dostať do pekla (hrobu) a zasa sa vrátiť. Potvrďuje to verš Oz 13,14: „Mám ich (Boží ľud) vykúpiť z moci podsvetia (šeol)? Vyslobodiť zo smrti?“. Toto je uvedené v 1 Kor 15,55 so vzťahom ku vzkrieseniu pri Kristovom návrate. Podobne aj vo videní druhého vzkriesenia (pozri štúdiu 5.5), „smrť aj podsvetie vydali mŕtvych, čo boli v ňom“ (Zjv 20,13). Všimnime si podobnosť medzi smrťou, t.j. hrobom, a peklom (pozri aj Ž 6,5).

Slová Anny v 1 Sam 2,6 sú celkom jasné: „Hospodin usmrcuje i oživuje (vzkriesením), do záhrobia (šeol) vovádza i vyvádza odtiaľ“.

Pretože „peklo“ je hrob, dá sa očakávať, že spravodliví sa z neho zachránia vzkriesením do večného života. Teda sa dá zostúpiť do „pekla“ alebo do „hrobu“ a neskôr pri vzkriesení ho opustiť. Najdôležitejším je príklad Ježišov - „...ani nebol ponechaný v podsvetí, ani jeho telo nevidelo porušenie“ (Sk 2,31), pretože bol vzkriesený. Všimnime si podobnosť medzi Kristovou dušou a jeho telom. „Ani nebol *ponechaný* v podsvetí“ - to znamená, že tam bol nejaký čas, t.j. tri dni, počas ktorých sa jeho telo nachádzalo v hrobe. Kristus šiel do „pekla (podsvetia)“. To by malo dostatočne dokazovať, že peklo nie je miestom, kde odchádzajú hriešnici.

Tak dobrí ako aj zlí ľudia odchádzajú do „pekla“, t.j. do hrobu. „Dali mu (Ježišovi) hrob s bezbožníkmi“ (Iz 53:9). Popri tomto existujú aj ďalšie príklady, že spravodliví ľudia odchádzajú do pekla, t. j. do hrobu. Jakub povedal: „Ja v smútku zostúpim ku svojmu synovi do záhrobia (pekla)“ (Gn 37,35).

Podľa jedného z Božích princípov je trestom za hriech smrť (Rim 6,23; 8,13; Jak 1,15). Už sme si ukázali, že smrť má byť stavom úplného bezvedomia. Dôsledkom hriechu je úplná záhuba, nie večné muky (Mt 21,41; 22,7; Mk 12,9; Jak 4,12) rovnako, ako boli ľudia zničení potopou (Lk 17,27.29; Mk 12,9; Jak 4,12) a ako Izrael umieral v púšti (1 Kor 10,10). V oboch týchto prípadoch hriešnici *umreli*, neboli večne mučení. Potrestanie hriešnikov večným mučením a utrpením pri vedomí je nemožné.

Videli sme tiež, že ak sme odmietli Božie slovo, Boh nám neprisudzuje a nespočítava hriechy (Rim 5,13). Takýto ľudia zostanú mŕtvi. Ľudia, ktorí spoznali Božie požiadavky, budú vzkriesení a súdení po Kristovom príchode. Hriešnici budú potrestaní smrťou, pretože smrť je trestom za hriech. Po príchode pred Kristovu súdnu stolicu budú potrestaní a opäť zomrú a zostanú navždy mŕtvi. Bude to „druhá smrť“, o ktorej sa hovorí v Zjv 2,11; 20,6. Títo ľudia už raz zomreli smrťou úplného bezvedomia. Budú vzkriesení a súdení po Kristovom príchode. Potom budú potrestaní druhou smrťou, ktorá bude úplným bezvedomím, rovnako ako bola prvá smrť. Bude trvať naveky.

V tomto zmysle je trest za hriech večným, ich smrť nebude mať konca. Zostať mŕtvym naveky je večný trest. Príklad použitia takéhoto výrazu v Biblii je vo verši Dt 11,4. Popisuje jedinečnú skazu faraónovej armády Bohom v Červenom mori ako večné, postupujúce ničenie, ktoré tejto armáde navždy zabráni spôsobovať Izraelu problémy - „zaliah ich vodami Červeného mora...a Hospodin ich zničil až podnes“.

Dokonca aj v dávnych časoch Starého Zákona veriaci chápali, že v posledný deň budú vzkriesení a po vzkriesení sa previnilí hriešnici vrátia do hrobu. Verše Jób 21,30-32 sú celkom jasné: „Že zlý býva...zachránený (t.j. vzkriesený) v deň hnevu.....odnesú ho (potom) do hrobu“. Jedno z podobenstiev o Kristovom návrate a o súde hovorí o hriešnikoch, ktorých zabili v jeho prítomnosti (Lk 19,27). Ťažko sa to zhoduje s predstavou, že hriešnici existujú večne v stave pri vedomí a sú neustále mučení. V každom prípade by to bol neprímeraný trest - *večné* muky za čin trvajúci 70 rokov. Boha neteší trestanie hriešnych ľudí. Preto musíme očakávať, že na nich neuválí večne trvajúci trest (Ez 18,23-32; 33,11 porov. 2 Pt 3,9).

Odpadlík Christendon často spájal peklo s predstavou ohňa a mučenia. Je to v ostrom protiklade s učením Biblie o pekle (hrobe). „Klesnú do hrobu (pekla) ako ovce a smrť im bude pastierom“ (Ž 49,14). To znamená, že hrob je miestom pokojného zabudnutia. Napriek tomu, že Kristova duša alebo telo bolo tri dni v pekle, telo nebolo poškodené (Sk 2,31). Ak by bol v pekle oheň, nebolo by to možné. Verše Ez 32,26-30 opisujú mocných bojovníkov okolitých národov pokojne ležiacich v hroboch: „s hrdinami, ktorí padli (v bitke)...ktorí zostúpili do pekla so svojou vojenskou výzbrojou a ktorým dali meče pod ich hlavy...budú ležať...s tými, čo zostupujú do jamy“. Hovorí sa tu o zvyku pochovávať bojovníkov so zbraňami a hlavu mŕtvoly položiť na meč. Napriek tomu je to opis „pekla“ - hrobu. Mocní muži pokojne ležiaci v pekle (t.j. v hroboch) ťažko podporujú predstavu, že peklo je miestom s ohňom. Hmotné veci (napr. meče) sa dostávajú do toho istého „pekla“ ako ľudia. Peklo teda nie je javiskom duševného utrpenia. Peter takto povedal hriešnemu mužovi: „Nech zahynie tvoje striebro aj s tebou“ (Sk 8,20).

Záznam Jonášových skúseností to tiež popiera. Keď ho zhltna veľká ryba, „modlil sa Jonáš zvnútra ryby k Hospodinovi, svojmu Bohu: Na Hospodina volal som...Z útrov podsvetia som kričal“ (Jon 2,1.2). Vo verši sa „útroby podsvetia“ pripodobňujú k útrobám veľryby. Útroby veľryby boli skutočne „zakrytým miestom“, čo je základný význam slova „šeol“, ktoré sa prekladá ako „peklo alebo podsvetie“. Očividne to nebolo ohnivé miesto a keď ho veľryba vyvrhla, Jonáš vyšiel „z útrov podsvetia“. To poukazuje na budúce Kristovo vzkriesenie z „pekla“ (z hrobu) - pozri Mt 12,40.

OHEŇ AKO OBRAZ

V Biblii sa často používa obraz večného ohňa na zobrazenie Božieho hnevu na hriech, ktorý sa skončí úplným zničením hriešnikov v hrobe. Sodoma bola potrestaná „večným ohňom“ (Júd v. 7), t.j. bola úplne zničená pre hriešnosť obyvateľov. Dnes je toto mesto v troskách, zaplavené vodami Mŕtveho mora, určite nehorí, čo by bolo nevyhnutné, ak by sme výraz „večný oheň“ pochopili doslovne. Jeruzalem bol podobne kvôli hriechom Izraela ohrozený večným ohňom Božieho hnevu: „založím oheň v jeho bránach, ktorý strávi paláce Jeruzalema a nezhasne“ (Jer 17,27). Pretože Jeruzalem je prorokovaným hlavným mestom budúceho Kráľovstva (Iz 2,2-4; Ž 48,2), Boh nechce, aby sme to pochopili doslovne. Veľké budovy Jeruzalema zhoreli (2 Kr 25,9), ale oheň netrval večne.

Podobne Boh potrestal ohňom zem Edóm. Oheň „neahasne ani v noci ani vo dni, na večnosť bude z neho vystupovať dym. Cez pokolenia zostane spustošenou...usalaší sa tam výr a krkavec...trnám zarastú jej paláce“

(Iz 34:9-15). Pretože v zničenej zemi Edóm mali žiť zvieratá a rastliny, výraz večný oheň musí označovať Boží hnev a úplné zničenie miesta a nemá sa chápať doslovne.

Hebrejské a grécke frázy, ktoré sa prekladajú výrazom „navždy“, presne znamenajú „na dobu“. Niekedy to označuje doslovnú nekonečnosť, napríklad doba kráľovstva, ale nie vždy. Príkladom sú verše Iz 32,14.15: „Ofel a strážna veža jaskyňou budú na večnosť...napokon vyliaty bude na nás Duch z výsosti“. To je jedna možnosť pochopenia „večnosti“ „večného ohňa“.

Čas a opäť Boží hnev na hriechy Jeruzalema a Izraela sa prirovnáva k ohňu: „Vylejem svoj hnev a svoju prchkosť na toto miesto (Jeruzalem)...bude horieť a nezhasne“ (Jer 7,20); k ďalším príkladom patrí Nár 4,11 a 2 Kr 22,17).

Oheň sa spája aj s Božím súdom nad hriechom, najmä po Kristovom príchode: „Lebo hľa, prichádza deň, horiaci ako pec. Vtedy sa stanú všetci spupní a všetci, ktorí páchajú bezbožnosť, slamou a prichádzajúci deň ich spáli“ (Mal 4,1). Keď slama alebo aj ľudské telo horí v ohni, zmení sa na popol. Akýkoľvek materiál, najmä ľudské telo, nemôže horieť doslova večne. Výraz „večný oheň“ sa preto nemôže vzťahovať na doslovne večné muky. Oheň nemôže trvať večne, ak nemá čo horieť. Treba poznamenať, že „podsvetie“ je „zvrhnuté do ohnivého jazera“ (Zjv 20,14). To naznačuje, že podsvetie nie je to isté miesto ako „ohnivé jazero“. Ohnivé jazero predstavuje úplné zničenie. V symbolickom štýle Zjavenia apoštola Jána sa hovorí o úplnom zničení hrobu, pretože na konci Milénia nebude viac smrti.

GEHENNA

V Novom Zákone sa výrazom „peklo“ prekladajú dve grécke slová. „Hades“ je ekvivalentom hebrejského slova „šeol“, o ktorom sme už diskutovali. „Gehenna“ je názov smetiska, ktoré sa nachádzalo hneď za Jeruzalemom a kde sa spaľovali mestské odpadky. Smetiská sú typické pre mnohé dnešné rozvíjajúce sa mestá (napr. „Dymiaci vrch pri Manile na Filipínach). Pretože je to vlastné meno, t.j. názov skutočného miesta, bolo by lepšie neprekladať toto slovo a namiesto prekladu „peklo“ ponechať „Gehenna“. „Gehenna“ je aramejský ekvivalent hebrejského výrazu „Ge-ben-Hinnon“. Miesto sa nachádzalo blízko Jeruzalema (Joz 15,8) a v Kristových časoch to bolo smetisko. Telá mŕtvych zločincov sa hádzali do ohňov, ktoré tam vždy horeli. Gehenna sa tak stala symbolom úplného zničenia a zavrhnutia.

Opäť treba zdôrazniť, že to, čo bolo vhodené do ohňov, v nich nezostalo večne. Telá zhoreli na prach. „Náš Boh (bude) zožierajúcim ohňom“ (Hebr 12,29) v deň súdu. Oheň Jeho hnevu na hriech nebude hriešnikov zaživa pripalovať, ale strávi ich a zničí. V čase predchádzajúceho Božieho trestania Jeho ľudu Izraela rukami Babylončanov sa Gehenna naplnila mŕtvymi telami hriešnikov spomedzi Božích ľudí. (Jer 7,32,33).

Pán Ježiš majstrovským spôsobom spojil v používaní slova „Gehenna“ všetky tieto myšlienky Starého Zákona. Často hovoril, že všetci zatratení pred súdnou stolicou po Jeho návrate pôjdu „do Gehenny (t.j. do „pekla“), do neuhasiteľného ohňa, kde ich červ neumiera“ (Mk 9,43-44). Gehenna mala v židovských myšliach vyvolávať

predstavu zavrnutia a zničenia tela. Už sme videli, že večný oheň je výrazom, ktorý predstavuje Boží hnev na hriech a večné zničenie hriešnikov v smrti.

Zmienka „kde ich červ neumiera“ je zreteľne časťou toho istého idiómu pre úplné zničenie. Je nepredstaviteľné, žeby to boli doslovne červy, ktoré by nikdy neumierali. Na primeranosť Kristovho použitia obrazu Gehenny okrem toho poukazuje aj skutočnosť, že na tomto mieste sa trestali hriešnici spomedzi Božieho ľudu.

Štúdia 4: Otázky

1. Čo sa stane po smrti?

- a) Duša sa dostáva do neba
- b) Sme v bezvedomí
- c) Duša sa niekde uloží až do chvíle súdu
- d) Hriešne duše odchádzajú do pekla, dobré duše do neba

2. Čo je to duša?

- a) Nesmrteľná časť našej existencie
- b) slovo s významom „telo, osoba, stvorenie“
- c) presne to isté, čo duch
- d) niečo, čo po smrti odchádza do neba alebo do pekla

3. Je smrť stavom bezvedomia?

- a) Áno
- b) nie

4. Čo je to peklo?

- a) Miesto pre hriešnych ľudí
- b) utrpenie v tomto živote
- c) hrob

5.1 Definícia Kráľovstva

V predchádzajúcich štúdiách sme si ukázali, že Božím zámerom je odmeniť verných ľudí po príchode Krista večným životom. Večný život budeme žiť na zemi. V opakovaných Božích sľuboch sa nikdy netvrdilo, že sa verní dostanú na nebesia. „Evanjelium (dobré správy) o Božom kráľovstve“ (Mt 4,23) bolo Abrahámovi kázané formou Božích sľubov o večnom živote na zemi (Gal 3,8). „Božie kráľovstvo“ nastane teda po Kristovom návrate, keď sa splnia Božie sľuby. Boh je skutočne už teraz Kráľom všetkého tvorstva. Človeku prenechal slobodnú vôľu vládnuť svetu a vlastnému životu podľa ľubovôle. Svet je dnes „kráľovstvom človeka“ (Dan 4,17).

Po Kristovom návrate „Kráľovstvo tohoto sveta sa stalo (sa stane) kráľovstvom nášho Pána a jeho Pomazaného a bude kraľovať na veky vekov“ (Zjv 11,15). Na zemi sa v plnosti a otvorene prejaví Božia vôľa a uskutočnia sa Božie želania. Preto nám Ježiš prikázal modliť sa: „Príď tvoje kráľovstvo, buď tvoja vôľa, ako v nebi, tak i (teraz) na zemi“ (Mt 6,10). Z toho vyplýva, že slovné spojenia „Božie kráľovstvo“ a „nebeské kráľovstvo“ sú navzájom zameniteľné (Mt 13,11 porov. Mk 4,11). Všimnime si, že sme nikde nečítali o „kráľovstve na nebesiach“. Je to kráľovstvo nebeské, ktoré sa založí po Kristovom návrate na zem. Božia vôľa, tak ako ju anjeli vykonávajú na nebesiach (Ž 103,19-21), sa bude vykonávať aj v budúcom Božom kráľovstve, keď budú zem obývať len spravodliví, ktorí „sú (budú) ako anjeli“ (Lk 20,36).

Vstup do Božieho kráľovstva po Kristovom príchode je záverečným výsledkom úsilia kresťana v tomto živote (Mt 25,34; Sk 14,22). Je preto životne dôležité správne ho pochopiť. Keď Filip zvestoval „Krista“, popisovalo sa to ako hlásanie „evanjelia o Božom kráľovstve a o mene Ježiša Krista“ (Sk 8,5.12). Úryvok za úryvkom nám pripomína, že „Božie kráľovstvo“ bolo hlavným obsahom Pavlových kázni (Sk 19,8; 20,25; 28,23.31). Učenie o Božom kráľovstve tvorí životne dôležitú časť posolstva evanjelia a je vrcholne dôležité, aby sme ho úplne pochopili. „Do Božieho kráľovstva máme vojsť cez mnohé súženia“ (Sk 4:22), je to svetlo na konci tunela nášho života a motivácia na prinášanie obetí, ktoré patria do skutočného kresťanského života.

Babylonský kráľ Nabukodonozor chcel poznať budúcnosť sveta (pozri Dan 2). Zjavila sa mu veľká socha vyrobená z viacerých kovov. Daniel vysvetlil, že zlatá hlava predstavuje babylonského kráľa (Dan 2,38). „A že prsty na nohách boli čiastočne zo železa a čiastočne z hlíny, to znamená, že kráľovstvo bude čiastočne mocné a čiastočne krehké“. Daniel podľa toho predpovedal, že po Babylonskej ríši majú v oblasti okolo Izraela vzniknúť väčšie nástupnícke ríše (Dan 2,42).

Dnešná rovnováha síl vo svete je rozložená na mnohé národy, niektoré z nich sú mocnejšie, iné slabšie. Potom Daniel videl kamienok, ktorý zasiahol sochu do nôh, rozdrvil ich a sám narástol na veľký vrch, ktorý zaplnil celú zem (Dan 2,34.35). Kamienok predstavoval Ježiša (Mt 21,42; Sk 4,11; Ef 2,20; 1 Pt 2,4-8). „Vrch“, ktorý On rozšíri po celej zemi, predstavuje večné Božie kráľovstvo, ktoré bude založené po druhom príchode. Toto proctvo je samo osebe dôkazom, že kráľovstvo bude na zemi a nie na nebesiach.

Témou ďalších úryvkov je ubezpečenie, že kráľovstvo bude v skutočnosti založené až pri Kristovom návrate. Pavol hovorí o Ježišovom súde nad živými a mŕtvymi „pre jeho príchod a jeho kráľovstvo“ (2 Tim 4,1). Micheáš vo verši 4,1 zopakoval Danielovu myšlienku o podobe Božieho kráľovstva a veľkého vrchu: „V posledných dňoch vrch domu Hospodinovho pevne bude stáť“; potom nasleduje opis, ako bude vyzeráť toto kráľovstvo na zemi (Mich 4:1-4). Boh v Jeruzaleme odovzdá Ježišovi Dávidov trón: „Naveky bude kraľovať...a Jeho kráľovstvu nebude konca“ (Lk 1,32.33). Musí teda nastať určitý moment, keď Ježiš začne panovať na Dávidovom tróne a začne sa Jeho kráľovstvo. Bude to moment Kristovho návratu. Verš „a Jeho kráľovstvu nebude konca“ sa spája s Dan 2,44: „Boh nebies nastolí večné kráľovstvo, ktoré nezahynie, a to kráľovstvo neprejde na iný národ“. V Zjv 11,15 sa pri opise druhého príchodu používa podobný jazyk: „Kráľovstvo tohoto sveta sa stalo kráľovstvom nášho Pána a jeho Pomazaného a bude kraľovať *na veky vekov*.“ Z toho opäť vyplýva existencia určitého momentu, keď sa začne Kristovo kráľovstvo a vládá na zemi. Bude to po Kristovom návrate.

5:2 Kráľovstvo teraz ešte neexistuje

Podľa rozšírenej predstavy Božie kráľovstvo už naplno existuje a tvoria ho dnešní veriaci – „cirkev“. Aj keď praví veriaci majú vyhlídku na „záchranu“ a miesto v Kráľovstve, nedá sa pochybovať o tom, že teraz v ňom ešte nemôžeme naplno žiť, pretože Kristus sa ešte nevrátil a nezaložil ho.

Z toho, čo sme preštudovali, by malo byť zrejmé, „že telo a krv nemôžu byť dedičmi Božieho kráľovstva“ (1 Kor 15,50). Sme „*dedičmi* kráľovstva, ktoré prisľúbil tým, čo ho milujú“ (Jak 2,5), pretože krstom sa stávame dedičmi sľubov daných Abrahámovi – tieto sľuby tvoria základ evanjelia Kráľovstva (Mt 4,23; Gal 3,8.27-29). Sľuby o *zdedení* kráľovstva sa všeobecne spájajú s obdobím po Kristovom návrate, keď sa splnia sľuby dané Abrahámovi (Mt 25,34; 1 Kor 6,9.10; 15,50; Gal 5,21; Ef 5,5). Prísne používanie budúceho času v súvislosti s dedičstvom dokazuje, že veriaci dnes ešte kráľovstvo nemajú.

Ježiš uviedol podobenstvo, aby vyviedol z omylu tých, ktorí si mysleli, „že sa už zjaví Božie kráľovstvo. A tak povedal: Istý človek vznešeného pôvodu odchádzal do ďalekej krajiny prevziať kráľovstvo a potom sa mal vrátiť“. Jeho sluhovia zostali doma a do pánovho návratu mali plniť určité úlohy. „Keď sa po prevzatí kráľovstva vrátil, dal si zavolať sluhov“ a súdil ich (Lk 19,11-27).

Vznešený človek predstavuje Krista odchádzajúceho do „ďalekej krajiny“ na nebesiach prevziať kráľovstvo. Vráti sa v čase súdu, t.j. bude to druhý návrat. Je teda nemožné, aby „sluhovia“ mali kráľovstvo už teraz, v čase Pánovej neprítomnosti.

Nasledujúce verše dokazujú toto tvrdenie:-

- „Moje kráľovstvo nie je z tohto sveta (veku)“, zrozumiteľne povedal Ježiš (Jn 18,36). Aj vtedy však mohol vyhlásiť: „Som kráľ“ (Jn 18,37). Súčasná Ježišova kráľovská dôstojnosť však neznamená, že Jeho kráľovstvo je už založené. Aj o veriacich v prvom storočí sa píše, že OČAKÁVAJÚ „Božie kráľovstvo“ (Mk 15,43).
- Kristus povedal učeníkom, že už nebude piť z plodu viniča „až do dňa, keď ho budem piť nový v kráľovstve svojho Otca“ (Mt 26,29). To jasne naznačuje, že kráľovstvo má existovať v budúcnosti a ľudia tak aj chápali Kristovo kázanie „radostnej zvesti (t.j. oznámenie) o Božom kráľovstve“ (Lk 8,1). Komentovali to slovami: „Blahoslavený, kto *bude* (v budúcnosti) jesť chlieb v Božom kráľovstve“ (Lk 14,15).
- Vo veršoch Lk 22,29.30 sa téma rozvíja: „A ja vám dávam kráľovstvo,...aby ste jedli a pili pri mojom stole v mojom kráľovstve“.
- Vysvetlenie znamení, ktoré zvestujú Jeho druhý príchod, Ježiš zakončil slovami: „Až uvidíte, že sa toto deje, vedzte, že je blízko Božie kráľovstvo“ (Lk 21,31). Ak by kráľovstvo existovalo už teraz, pred druhým príchodom, Ježišove slová by nedávali zmysel.
- „Do Božieho kráľovstva máme vojsť cez mnohé súženia“ (Sk 14,22). Niet sa čo čudovať, že sa každý trpiaci veriaci úprimne modlí za *príchod* kráľovstva (Mt 6,10).
- Boh „vás volá do svojho kráľovstva“ (1 Sol 2,12). Vstup do Kráľovstva (Mat 6,33) preto musíme *hľadať* naším súčasným duchovným životom.

5.3 Kráľovstvo Božie v minulosti

Božie kráľovstvo je budúcou odmenou veriacich. Je teda motiváciou venovať svoj život nasledovaniu Kristovho príkladu. Bude si to vyžadovať krátkodobé súženie a nepohodlie. Dá sa očakávať, že všetky dni veriacich vyplní narastajúca túžba po úcte a porozumení zázrakom budúceho veku. Bude to zhrnutie celého duchovného úsilia a potvrdenie Boha ako milovaného Otca.

Písmo oplýva podrobnosťami, ako bude Kráľovstvo vyzerieť. Odhalenie len niektorých z nich by si vyžiadalo celoživotné úsilie. Jedna z možností, ako pochopiť aspoň základné princípy budúceho Kráľovstva, je uznať, že Božie kráľovstvo existovalo v minulosti v izraelskom národe. Po Kristovom príchode sa má kráľovstvo obnoviť. V Biblii sa nachádza veľa informácií o izraelskom národe. Na ich základe sa dá v hrubých črtách pochopiť, ako bude budúce Božie kráľovstvo usporiadané.

O Bohu sa často píše, ako o „kráľovi Izraela“ (Iz 44,6 porov. Iz 41,27; 43,15; Ž 48,2; 89,18; 149,2); z čoho vyplýva, že izraelský ľud bol Jeho kráľovstvom. Stal sa ním pristúpením ku zmluve s Bohom na hore Sínaj. Odmenou za ochotu dodržiavať zmluvu sa stali „vlastníctvom (Božím)...a svätým národom“ (Ex 19,5.6). „Keď Izrael vychádzal z Egypta...Izrael (bol) Jeho vladárstvom“, čiže kráľovstvom (Ž 114:1,2). Po prijatí zmluvy Izrael putoval Sínajskou púšťou a usídlil sa v zaslúbenej zemi Kanaán. Izraelu nevládli králi, ale „Sudcovia“ (napr. Gideon a Samson), pretože kráľom bol Boh. Sudcovia neboli kráľmi. Boli to duchovne riadení správcovia, ktorí nevládli celej zemi, ale spravovali určité časti krajiny. Boh ich často povolával splniť určité zámery, napr. priviesť Izrael k pokániu a oslobodiť ho od nepriateľov. Keď Izraelčania požiadali sudcu Gideona, aby sa stal kráľom, odpovedal: „Nebudem nad vami panovať...Hospodin bude panovať nad vami“ (Sdc 8,23).

Posledným sudcom bol Samuel. V tom čase si Izraelčania žiadali ľudského kráľa, aby sa vyrovnali okolitým národom (1 Sam 8,5.6). V priebehu histórie pokúšalo Boží ľud podceňovať tesný vzťah k Bohu a obetovať ho kvôli podobnosti okolitému svetu. Takéto pokúšenia sú veľmi aktuálne aj v dnešnom svete. Boh sa ponosoval Samuelovi: „Pohrdli mnou, aby som nebol kráľom nad nimi“ (1 Sam 8,7). Boh im predsa len napokon ustanovil kráľa. Prvým sa stal hriešny Saul. Po ňom nasledoval spravodlivý Dávid a celý rad kráľov, jeho potomkov. Viac duchovne založení králi si uvedomovali, že Izrael zostal Božím kráľovstvom, aj keď odmietol Jeho kráľovskú zvrchovanosť. Vedeli, že nepanujú z vlastnej vôle, ale Izrael spravujú v Božom mene.

Ak pochopíme tento princíp, bude nám zrejmý aj zmysel slov o Šalamúnovi, Dávidovom synovi, ktorý panoval na „(Božom) trón(e) za kráľa Hospodinovi, svojmu Bohu“ (2 Krn 9,8; 1 Krn 28,5; 29,23). Šalamún vládol v hlbokom mieri a prosperite, čo naznačovalo (alebo bolo typické pre) situáciu v budúcom Božom kráľovstve. Preto sa tiež zdôrazňuje, že Šalamún kraľoval Izraelu v Božom mene, rovnako, ako Ježiš zasadne na Boží trón ako Kráľ Izraela v Božom mene (Mt 27,37-42; Jn 1,49; 12,13).

Boží súd

Dôsledkom Šalamúnovho odpadlivity bol rozpad izraelského kráľovstva na dva štáty. Šalamúnov syn Rechabeám vládol kmeňu Júdov, kmeňu Benjamína, a polovici kmeňu Menašše. Járobeám sa stal vládcom ostatných desiatich kmeňov. Kráľovstvo desiatich kmeňov sa nazývalo Izrael, alebo Efrajim, kráľovstvo dvoch kmeňov sa nazývalo Júdea. Ľud všetkých kmeňov nasledoval zlý príklad Šalamúna, aspoň väčšia časť. Prehlasovali, že veria v pravého Boha, zároveň však uctievali modly okolitých národov. Boh ich opäť a opäť zaprisahával prostredníctvom prorokov, aby sa kajali, ale bez účinku. Preto ich potrestal vyhnaním z izraelského kráľovstva do nepriateľských krajín. Asýrčania a Babylončania napadli Izrael a obyvateľstvo odvedli do zajatia. „Ty (Boh) si napriek tomu bol po mnoho rokov trpezlivý, prostredníctvom prorokov napomínal si ich svojím Duchom. Keď však neposlúchali, vydal si ich napospas národom (okolitých) krajín“ (Neh 9,30).

Izraelské kráľovstvo desiatich kmeňov vôbec nemalo dobrých kráľov. Járobeáma, Achaba, Jóácháza a ďalších kniha Kráľov zaznamenáva všetkých ako modloslužobníkov. Za panovania posledného kráľa Hóšéa Asýria porazila Izrael a desať kmeňov odviekla do zajatia (2 Kr 17). Zo zajatia sa nikdy nevrátili.

Júdske kráľovstvo dvoch kmeňov malo aj dobrých kráľov (napr. Chizkija a Jóáš), väčšina však bola zlá. Pretože ľud sa opakovane dopúšťal hriechov, Boh sa za panovania posledného kráľa Cidkiju zriekol Júdey ako Svojho kráľovstva. Do kráľovstva vtrhli Babylončania a obyvateľstvo odviekli do babylonského zajatia (2 Kr 25). V Babylone zostali 70 rokov. Potom sa časť z nich vrátila pod vedením Ezdráša a Nehemiáša do Izraela. Nikdy už nemali vlastné kráľovstvo, vládli im Babylončania, Gréci a Rimania. Ježiš sa narodil v časech rímskej vlády. Pretože Izrael zavrhol Ježiša, Rimania krajinu v roku Pána 70 dobyli a obyvateľstvo rozohnali po celom svete. Vracať sa začali len v posledných 100 rokoch: Tento návrat je predzvesťou Kristovho návratu (pozri Prílohu 3).

Vo veršoch Ez 21,25-27 sa predpovedá koniec Božieho kráľovstva izraelského národa: „A ty, knieža v Izraeli (t.j. Cidkija), znesvätený priestupník, konečne deň prichádza...takto vraví Hospodin Pán...Odlož turban! Zlož korunu! (t.j. Cidkija sa má vzdať kraľovania) Nič neostane tak, ako je...Na trosky, trosky, trosky zmením mesto! Ani to však nezostane, keď príde ten, ktorému patrí súd, lebo jemu ho oddám“. V ďalších častiach proroci oplakávajú koniec Božieho kráľovstva (Oz 10,3; Nár 5,16; Jer 14,21; Dan 8,12-14).

Trojité vyjadrenie ničenia („na trosky“) vo verši Ez 21,25-27 sa vzťahuje na tri vpády babylonského kráľa Nabukodonozora. Pozorný študent nájde v týchto veršoch ďalší príklad podobenstva o Božom kráľovstve a jeho kráľoch. Zosadenie Cidkiju znamenalo skazu Božieho kráľovstva (pozri časť 5.2). Božie kráľovstvo, ktoré existovalo v izraelskom národe, sa tak skončilo: „...zruším kráľovstvo domu izraelského“ (Oz 1,4). Vo verši „Ani to však nezostane, keď...“ je náznak, že kráľovstvo sa obnoví, keď „príde ten, ktorému patrí súd, lebo jemu ho oddám“. Boh „dá (Ježišovi) trón jeho otca

Dávida...naveky bude kraľovať“ (Lk 1,32.33) – po Kristovom príchode. Vtedy sa teda splnia sľuby o obnove kraľovstva.

OBNOVA IZRAELA

Obnovenie Božieho kraľovstva po príchode Mesiáša je hlavnou témou starozákonných proroctiev. Kristovi učenici si to dobre uvedomovali: „A zhromaždení sa Ho pýtali: Pane, už v tomto čase *obnovíš kraľovstvo Izraela?*“, t. j. splní sa predpoveď vo verši Ez 21,27 už teraz? Ježiš odpovedal, že presný čas Jeho druhého príchodu nebudú nikdy vedieť. Ihneď potom ich však anjeli ubezpečili, že sa skutočne vráti (Sk 1,6-11).

Božie kraľovstvo Izraela sa teda obnoví po druhom príchode. Peter kázal, že Boh pošle „Ježiša...(ktorého) musí...prijať nebo až do čias, keď sa všetko *obnoví*, čo odpradávná hovoril Boh ústami svojich svätých prorokov“ (Sk 3,20-21). Druhým návratom sa obnoví Božie kraľovstvo v obnovenom Izraelskom kraľovstve.

Obnovenie Božieho kraľovstva je naozaj hlavnou myšlienkou „všetkých (Božích) svätých prorokov“.

- „Trón bude upevnený dobrotou, verne na ňom bude sedieť v stane Dávidovom (po druhom príchode - Lk 1,32.33) sudca (Ježiš), ktorý hľadá právo a vyniká spravodlivosťou“ (Iz 16,5).

„V ten deň postavím rozpadnutý stánok Dávidov (t.j. Dávidov trón podľa veršov Lk 1,32-33), jeho trhliny zamurujem a postavím jeho rozvaliny. Vybudujem ho *ako za dávnych čias*“ (Am 9,11). Posledná veta jasne hovorí o obnovení.

- „Synovia jeho (Izraela) budú ako za *starodávna* a jeho zbor bude pevne stáť predo mnou“ (Jer 30,20).

- „A Hospodin...zase si vyvolí Jeruzalem“ (Zach 2,12) a urobí ho hlavným mestom celosvetového Božieho kraľovstva (porov. Ž 48,2; Iz 2,2-4).

„Zmením údel Júdu i údel Izraela a vybudujem ich *ako za starodávna*...Na tomto mieste...bude ešte počuť...hlas radosti...lebo zmením údel krajiny na taký, aký bol *na*

počiatku...na tomto mieste (v Jeruzaleme)...budú ešte príbytky pre pastierov, ktorí budú k odpočinku privádzať stádo“ (Jer 33,7-13).

Kristov návrat a založenie Kráľovstva je skutočnou „nádejou Izraela“. K tejto nádeji sa musíme pripojiť krstom.

5:4 Kráľovstvo Božie v budúcnosti

Časti 1 a 2 tejto štúdie poskytli dostatočné množstvo informácií o tom, aké bude Božie kráľovstvo. Videli sme, ako Abrahám dostal sľub, že prostredníctvom jeho Potomstva sa dostane požehnanie ľudu celého sveta. Vo verši Rim 4,13 sa myšlienka rozširuje v tom zmysle, že ľudia patriaci k Abrahámovmu potomstvu, t.j. ľudia v Kristovi, zedia celú zem. Prorocký obraz vo verši Dan 2 vysvetľuje, že Kristus sa vráti ako malý kamienok a kráľovstvo sa postupne rozšíri po celom svete (porov. Ž 72,8). To znamená, že do Božieho kráľovstva nebude patriť len Jeruzalem a Izrael, ako si poniektorí predstavujú. Tieto oblasti však budú určite jeho centrom.

Ľudia, ktorí v tomto živote nasledujú Krista, budú „kráľmi a kňazmi...a budú kraľovať na zemi“ (Zjv 5,10). Budeme vládnuť rôznemu počtu rôznych usadlostí, jeden bude vládnuť desiatim mestám, druhý piatim (Lk 19,17). Kristus bude vládnuť spolu s nami nad zemou (Zjv 2,27; 2 Tim 2,12). „Kráľ bude panovať podľa spravodlivosti a kniežatá budú vládnuť podľa práva“ (Iz 32,1; Ž 45,16).

Kristus má na veky panovať na obnovenom Dávidovom tróne (Lk 1,32.33), t.j. zaujme miesto a pozíciu Dávidovej vlády, aká bola v Jeruzaleme. Jeruzalem bude hlavným mestom budúceho Kráľovstva, pretože Kristus bude vládnuť odtiaľ. Chrám sa postaví práve na tomto mieste (Ez 40-48). Ľudia sa budú modliť k Bohu na mnohých miestach po celom svete (Mal 1,11), chrám v Jeruzaleme bude ohniskom svetového uctievania. Národy „budú putovať z roka na rok, aby sa klaňali kráľovi Hospodinovi a svätili sviatok stánkov“ v okolí chrámu v Jeruzaleme (Zach 14,16).

Každoročné púte do Jeruzalema sa predpovedajú aj vo verši Iz 2,2-3: „V posledných dňoch pevne bude stáť vrch (kráľovstvo - Dan 2,35-44) domu Hospodinovho (chrám) na vrchole hôr (t.j. Božie kráľovstvo a chrám budú povýšené nad kráľovstvá ľudí) ...Pohrnú sa k nemu všetky národy a poputujú mnohé kmene a povedia: Podťe, vystúpme na vrch Hospodinov k domu Boha Jákobovho. On nás bude učiť svojim cestám...lebo zo Siona vyjde naučenie a slovo Hospodinovo z Jeruzalema“. Zdá sa, že je to obraz prvých dní Božieho kráľovstva, keď ľudia šíria poznanie o Kristovej vláde medzi

ostatných a vystupujú na „vrch“ Božieho kráľovstva pomaly sa rozširujúceho po celom svete. Je to obraz skutočného nadšenia v náboženskej úcte.

Jednou z najväčších ľudských tragédií dnešných dní je, že ľudia „uctievajú“ Boha väčšinou z politických, sociálnych, kultúrnych alebo citových dôvodov a nie na základe vlastného pochopenia Boha ako Otca a Stvoriteľa. V Božom kráľovstve bude vládnuť duch celosvetového nadšenia naučiť sa chápať Božie cesty. Táto túžba bude motivovať ľudí natoľko, že pcestujú do Jeruzalema zo všetkých strán, aby získali viac poznatkov o Bohu.

Namiesto zmätku a nepoctivosti, ktoré vytvára právny systém ľudí a výkon spravodlivosti, bude platiť všeobecný právny zákonník – „zákon a slovo Pánovo“, ktoré bude Kristus hlásať z Jeruzalema. „Všetky národy *prídu* na“ vyučovacie zhromaždenia. To znamená, že spoločná túžba po skutočnom poznaní Boha bude tmiť prirodzené trenice medzi národmi tak, ako sa to stáva aj jednotlivcom, ktorí sa snažia získať toto poznanie v súčasnom živote.

Opis národov prichádzajúcich do Jeruzalema sa podobá obrazu vo verši Iz 60,5, ktorý popisuje, ako Židia „prichádzajú spolu“ s pohanmi (nežidmi) klaňať sa Bohu v Jeruzaleme. Perfektne to naväzuje na proroctvo uvedené vo veršoch Zach 8,20-23:-

„ešte prídu národy a obyvatelia mnohých miest a pôjdu obyvatelia jedného mesta do druhého a povedia: Poďme (porov. Zach 14,16 „rok po roku“) prosieť Hospodina o priazeň a hľadať Hospodina mocností! Pôjdem aj ja! A tak prídu mnohí ľudia a mocné národy hľadať Hospodina mocností v Jeruzaleme... desať z národov všetkých jazykov uchopí podolok Júdejca so slovami: Pôjdeme s vami, lebo sme počuli, že s vami je Boh“.

Židovský národ sa takto vďaka pokániu a poslušnosti zobrazuje ako „hlava a nie chvost“ národov (Dt 28,13). Každý potom uzná, že židovský národ je základom Božieho plánu spásy. Ignorovanie tejto skutočnosti v dnešnom kresťanstve sa odrazu skončí. Ľudia budú o veciach nadšene diskutovať a budú môcť povedať Židom, „dozvedeli sme sa, že s vami je Boh“. Rozhovory sa obrátia k duchovným témam a nebudú sa týkať prázdnych preludov, ktoré vyplňajú dnešné svetové myslenie.

Vzhľadom na obrovskú oddanosť zbožnosti neprekvapuje, že Kristus „bude súdiť medzi národmi...(ktoré) prekurujú svoje meče na pluhové radlice a svoje oštepky na vinárske nože, národ nepozdvihne proti národu meč a už sa nebudú učiť vojne“ (Iz 2,4). Zvrchovaná Kristova autorita a absolútna spravodlivosť Jeho rozhodovania v sporoch vyvolá ochotu národov premeniť vojenské zariadenia na poľnohospodárske stroje a zanechať vojenský výcvik. „Nech spravodlivosť kvitne v jeho

dňoch“ (Ž 72,7) – pozdvihne sa duchovnosť a úctu získajú ľudia, ktorí nasledujú Boží príklad lásky, milosrdenstva, spravodlivosti atď. V protiklade k tomuto obrazu je súčasné vyzdvihovanie pýchy, pribojnosti a egoizmu.

Ochota „prekuť meče na pluhové radlice“ bude súčasťou aj veľkých zmien v poľnohospodárstve, ktoré nastanú na zemi. Adamov hriech spôsobil, že zem bola kvôli nemu prekliata (Gn 3,17-19) a na získanie obživy sa dnes musí vynakladať veľké úsilie. V Božom kráľovstve bude „nadbytok obilia v krajine, nech sa vlní na štíte (predtým neúrodných) vrchov, ovocie jeho nech je ako (plodiny) Libanon(u)“ (Ž 72,16). „Oráč dohoní ženca a lisovač hrozna rozsievača, vrchy budú vlnúť muštom“ (Am 9,13). Tak sa zlepši úrodnosť zeme a zmierni sa prekliatie uvalené na zem v raji.

Rozvinuté poľnohospodárstvo zamestná mnohých ľudí. Proroctvá o Kráľovstve vyvolávajú dojem, že ľudia sa vrátia k sebestačnému roľníckemu spôsobu života:-

„Každý bude sedieť pod svojím viničom a pod svojím figovníkom
a nik ho nevydesí“ (Mich 4,4).

Sebestačnosťou sa prekoná vykorisťovanie skrývajúce sa v každom systéme platenej práce. Celoživotná práca, ktorá prináša bohatstvo iným, sa stane minulosťou.

„Budú stavať domy a bývať v nich (sami), vysadia vinice a jesť budú ich ovocie. Nebudú stavať, aby iný býval, nebudú sadiť, aby iný jedol...moji vyvolení užijú výsledok práce svojich rúk. Nebudú sa nadarmo namáhať...“ (Iz 65,21-23).

Vo veršoch Iz 35,1-7 je jedinečné proroctvo o tom, ako zmena neúrodnej zeme a ľahší a duchovnejší spôsob života ľudí, ktorí zem obrábajú, prinesie atmosféru radosti a šťastia takmer presakujúcej zo zeme. „Radovať sa bude púšť i suchý kraj ...ako narcis bude prekvitať a jasať bude, hej, jasať a plesať... lebo na púšti vytrysknú vody a potoky na stepi. ...prahnúca zem (sa zmení) na vodné žriedla“. Zmizne aj prirodzená agresivnosť medzi zvieratami: „vlk s jahňatom sa budú spolu pásť“ a deti sa budú môcť hrať s hadmi (Iz 65,25; 11,6-8).

Rovnako ako kliatba uvalená na tvory prírody, zmierni sa aj kliatba uvalená na ľudstvo. Verše Zjv 20,2-3 symbolickým jazykom opisujú „sputnanie“ alebo uväznenie zla (hriech a jeho vplyv) na tisíc rokov. Život sa predĺži a smrť storočného sa bude považovať za smrť mládenca (Iz 65,20). Ženy zažijú pri pôrode menej bolesti (Iz 65,23). „Vtedy sa otvoria oči slepých a uvoľnia sa uši hluchých. Vtedy chromý bude skákať ako jeleň a jazyk nemého zvučne zaplesá“ (Iz 35,5.6). Tieto veci sa stanú vďaka znovunadobudnutiu zázračného daru Ducha (porov. Hebr 6,5).

Nedá sa dostatočne dôrazne upozorniť, že Božie kráľovstvo nebude tropickým ostrovným rajom, v ktorom si budú spravodliví užívať podobne, ako si ľudia užívajú slnka uprostred prírodnej nádhery. Základným zmyslom Božieho kráľovstva je vzdávanie chvály Bohu, kým sa zem nenaplní Božou slávou „tak ako vody naplňajú moria“ (Ab 2,14). To je najvyšší Boží zámer: „Avšak akože žijem a akože celá zem bude plná slávy Hospodinovej“ (Nm 14,21). Božia sláva znamená, že obyvatelia zeme uznajú, budú chváliť a nasledovať spravodlivé Božie vlastnosti. Keď sa svet dostane do tohto stavu, Boh dovolí, aby sa to prejavilo aj na hmotnom stave zeme. A tak „pokorní budú vlastníť zem (v Kráľovstve) a radovať sa v hojnosti (duchovného) blaha“ (Ž 37,11) a nie užívať si ľahký život. „...lační a smädní po spravodlivosti ...budú (v Kráľovstve) nasýtení“ (Mt 5,6).

Samotná myšlienka o nesmrteľnom živote v Božom kráľovstve sa často používa ako „návnada“ na vzbudenie záujmu o kresťanstvo. V porovnaní so skutočným dôvodom prebývania v Božom kráľovstve, teda velebenie Boha, bude nesmrteľnosť takmer vedľajšia. V čase, ktorý nám po krste ešte zostáva, sa v nás bude rozvíjať uznanie tejto pravdy.

Podľa autora by desaťročný život v radosti z úplnej dokonalosti a svedomia čistého pred Bohom stačil vyvážiť všetky traumy nášho života. Večné trvanie tohto nádherného stavu nás jednoducho vzrušuje a prenáša za hranice ľudského chápania.

Aj keď sa na to pozrieme z hľadiska trochu viac hmotného, Božie kráľovstvo by nás malo motivovať k zavrnutiu dočasných výhod a materializmu. Ježiš nám namiesto nadmerného zaoberania sa najbližšou budúcnosťou radí, „Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše“ (Mt 6,30-34). Nič, čo si dnes dokážeme predstaviť a o čo sa dokážeme usilovať, sa nedá porovnať s neprekonateľným naplnením bytia v Božom kráľovstve.

Musíme hľadať „(Božiu) spravodlivosť“, t.j. pokúsiť sa zdokonaľiť lásku Božieho charakteru. To znamená, že do Božieho kráľovstva chceme vstúpiť kvôli velebeniu spravodlivých a túžbe po úplnej morálnej dokonalosti a nie kvôli osobnému úniku pred smrťou a pohodlnému večnému životu.

Nádej, ktorá vyplýva z evanjelia, sa príliš často prezentuje spôsobom obracajúcim sa na ľudské sebecko. Dôvody nášho záujmu o Božie kráľovstvo sa zo dňa na deň veľmi menia. To, čo tu navrhujeme, je ideál. Naším prvým záujmom je naučiť sa evanjelium a prejsť k podrobnému sa evanjeliu krstom motivovaným oddanou poslušnosťou Bohu. Po krste sa rozvinie a dozrie pochopenie nádeje, ktorú Boh ponúka, a skutočných dôvodov túžby byť v Božom kráľovstve.

5.5 Tisícročie

Hlbavý čitateľ sa v tomto bode nášho štúdia života v Kráľovstve pravdepodobne spýta, „Nevyzerá takýto obraz Božieho kráľovstva v podstate ako ľudský?“ Ľuďom sa budú aj v Kráľovstve rodiť deti (Iz 65,23) a budú dokonca umierať (Iz 65,20). Stále budú vznikať spory medzi ľuďmi, ktoré bude Kristus riešiť (Iz 2,4), a stále budú musieť obrábať zem, aby prežili, aj keď to bude omnoho menej namáhavé ako dnes. To všetko vyzerať byť vzdialené od sľubov, že spravodliví získajú večný život a podstatu, akú má Boh, že budú rovní anjelom, ktorí sa neženia a nereprodukujejú (Lk 20,35.36). Odpoveďou je skutočnosť, že prvá časť Božieho kráľovstva potrvá 1 000 rokov, bude to Tisícročie (pozri Zjv 20,2-7). Počas Tisícročia budú na zemi dve skupiny ľudí:-

1 Svätí – tí z nás, čo prijateľne nasledovali Krista v tomto živote a získali pred súdnou stolicou večný život. Poznámka: slovo „svätý“ znamená „povolanú“ osobu a označuje každého pravého veriaceho.

2 Priemerní smrteľní ľudia, ktorí nepoznali v čase Kristovho návratu evanjelium a pred súdnou stolicou sa nezodpovedali.

Kristus bude po návrate vyberať z dvoch druhov ľudí, z jedného zoberie (na súd), z druhého ponechá (Lk 17,36). Ponechaní budú ľudia druhej skupiny.

Svätí po získaní Božej podstaty pred súdnou stolicou nebudú zomierať a nebudú mať deti. Popis života ľudí v Kráľovstve sa preto musí týkať práve druhej skupiny, teda tých, čo budú v čase Kristovho príchodu živí, ale nespoznali Božie požiadavky. Spravodliví sa za odmenu stanú „kráľmi a kňazmi ...a budú kraľovať na zemi“ (Zjv 5,10). Králi musia niekomu vládnuť. Budú vládnuť ľuďom, čo nepoznali v čase druhého príchodu evanjelium a preto ostanú nažive. Odmenu získame prostredníctvom bytia „v Kristovi“ a bude ňou kraľovanie nad svetom. „Kto zvíťazí ...dám mu moc nad národmi a bude nad nimi panovať žezlom železným ...ako som aj ja dostal od svojho Otca“ (Zjv 2,26-27).

Kristovo podobenstvo o hrivnách teraz zapadá na miesto – spravodliví sluhovia získajú za odmenu desať alebo päť miest, ktorým budú v Kráľovstve vládnuť (Lk 19,12-19). Poznanie Božích ciest sa nerozšíri ihneď po vyhlásení Krista za kráľa v Jeruzaleme. Ľudia budú cestovať do Jeruzalema za hlbším poznaním Boha (Iz 2,2.3). Spomeňme si, ako sa vrch vo veršoch Dan 2,35.44 (predstavujúci Božie kráľovstvo) postupne rozširoval po zemi. Povinnosťou svätých bude rozširovať poznanie o Bohu, a tým rozširovať Jeho kráľovstvo.

Keď bol predtým Izrael Božím kráľovstvom, povinnosťou kňazov bolo vyučovať poznanie o Bohu (Mal 2,5-7). Žili preto v rôznych mestách po celom Izraeli. V slávnejšom obnovenom Kráľovstve svätí prevezmú úlohu kňazov (Zjv 5,10).

Ak by sa Kristus vrátil dnes:

1. Zodpovední mŕtvi budú vzkriesení a spolu so zodpovednými živými sa dostavia pred súdnu stolicu.
2. Zodpovední hriešnici budú potrestaní smrťou a spravodliví získajú večný život. Rozsudok sa vynesie aj nad národmi, ktoré Kristovi vzdorujú.
3. Spravodliví budú vládnuť ľuďom,
ktorí žijú, ale Bohu sa nezodpovedajú, a budú ich učiť
evanjelium ako „králi a kňazi“ (Zjv 5,10).
4. Toto bude trvať 1000 rokov. Počas týchto rokov všetci
smrteľní ľudia spoznajú evanjelium a tým sa stanú
zodpovednými Bohu. Títo ľudia budú žiť šťastnými životmi
omnoho dlhšie.
5. Na konci Tisícročia vypukne proti Kristovi
a svätým vzbura, ale Boh ju potlačí (Zjv
20,8-9).
6. Ľudia, ktorí v priebehu Tisícročia zomrú,
budú na jeho konci vzkriesení a súdení (Zjv
20,5 11-15).
7. Hriešni spomedzi nich budú zničení a
spravodliví sa k nám pripoja vo večnom živote.

Týmto sa uskutočnia Božie úmysly so zemou. Zem bude plná nesmrteľných, spravodlivých bytostí. Naplní sa tak Božie meno „Yahweh Elohim“ (s významom „Ten, ktorý sa zjaví v skupine mocných“). Na zemi už nebude viac miesta pre hriech, a tým ani pre smrť. Vtedy sa bezo zvyšku splní sľub o úplnom zničení hadieho semena rozmliaždením jeho hlavy (Gn 3,15). Kristus bude počas Tisícročia panovať, „kým nepoloží všetkých nepriateľov pod nohy. Ako posledný nepriateľ bude zničená smrť

„...A keď mu (Bohu) bude všetko podrobené, vtedy sa aj sám Syn podrobí tomu (Bohu), ktorý mu všetko podrobil, aby bol Boh všetko vo všetkom“ (1Kor 15,25-28).

Toto je „koniec, keď (Kristus) odovzdá Bohu a Otcovi kráľovstvo, keď zruší každé kniežatstvo, každú mocnosť a silu“ (Kor 15,24). Nebolo povedané, čo bude nasledovať v čase, keď bude Boh „všetko vo všetkom“. Všetko, čo vieme, je, že sa nám dostane večného života, Božej podstaty a budeme žiť vzdávaním slávy a vďaky Bohu. Ďalšie pátranie po tom, čo bude nasledovať po Tisícročí, sa zakladá len na dohadoch.

Pochopenie „evanjelia Božieho kráľovstva“ je životne dôležité pre spásu každého čitateľa týchto riadkov. Chceli by sme vás požiadať, aby ste si prečítali štúdiu ešte raz a sústredili sa na úryvky citované z Biblie.

Boh si želá, aby sme prebývali v Jeho kráľovstve. Celý Jeho zámer nám ustanovil skutočnú účasť v Jeho tvorivej schopnosti, nie ju len vyjadriť. Krst nás spája so sľubmi, ktoré sa týkajú Kráľovstva. Ťažko uveriť, že krst a nasledujúcich niekoľko rokov pokornej poslušnosti Božiemu slovu nám umožňuje získať vstup do slávneho, večne trvajúceho veku. Naša viera v nesmiernu Božiu lásku však musí byť pevná. Nech už sú naše krátkodobé problémy akékoľvek, určite nemáme žiaden zjavný dôvod brániť sa volaniu evanjelia.

„Ak je Boh za nás, kto je proti nám?“ (Rim 8,31).

„Utrpenia tohoto času nie sú hodné porovnávaní s budúcou slávou, ktorá sa na nás má zjaviť“ (Rim 8,18).

„Naše terajšie ľahké súženie prinesie nám nesmierne veľkú váhu večnej slávy“ (2 Kor 4,17).

Štúdia 5: Otázky

1. Ktorý z nasledujúcich bodov označuje čas založenia Božieho kráľovstva?

- a) Už bolo založené
- b) Po Kristovom návrate
- c) Počas sviatku Letníc v prvom storočí
- d) V srdciach veriacich pri ich obrátení

2. Čo je to Tisícročie?

- a) Vláda milosti v našich srdciach
- b) 1 000 rokov panovania veriacich na nebesiach
- c) 1 000 rokov panovania satana na zemi
- d) Prvých 1 000 rokov budúceho Božieho kráľovstva na zemi

3. Čím budú dnešní veriaci v Tisícročí?

- a) Budú vládcami smrteľných ľudí
- b) Budú vládcami na nebesiach
- c) Nevieme
- d) Budú žiť na inej planéte

4. Posolstvo o Božom kráľovstve bolo zvestované:

- a) len v Novom Zákone
- b) len Ježišom a apoštolmi
- c) v Starom aj v Novom Zákone
- d) len v Starom Zákone

6.1 Boh A Zlo

Mnohé kresťanské sekty a mnohé ďalšie náboženstvá veria, že existuje netvor nazývaný Diabol alebo Satan, ktorý je pôvodcom problémov vo svete a v našich životoch a zodpovedá za hriechy, ktorých sa dopúšťame. Biblia učí jasne, že Boh je všemocný. V štúdiu 1.4 sme sa dočítali, že anjeli nemôžu hrešiť. Ak tomu skutočne veríme, je nemožné, aby v tomto svete pôsobila nadprirodzená bytosť, ktorá je protikladom Boha. Vierou v *skutočnú* existenciu takej bytosti celkom iste spochybňujeme Božiu zvrchovanosť. Otázka je taká dôležitá, že správne pochopenie podstaty diabla a satana sa musí považovať za životne dôležité. Vo veršoch Hebr 2,14 sa píše, že Ježiš zničil diabla svojou smrťou. Ak správne nechápeme podstatu diabla, nemôžeme pochopiť Ježišovo dielo a podstatu.

Vo svete všeobecne a vo svete, ktorý sa nazýva kresťanský, existuje predstava, že dobré veci v živote pochádzajú od Boha a zlé veci od Diabla alebo od Satana. Nie je to nová predstava, dokonca sa ani neobmedzuje len na odcudzené kresťanstvo. Babylončania napríklad verili, že existovali dvaja bohovia, boh dobra a svetla a boh zla a temnoty, ktorí neustále zápasili v boji na život a na smrť. Veril tomu aj veľký perzský kráľ Kýros. Boh preto k nemu prehovoril: „Ja som Hospodin a *niet iného*, okrem mňa nieto Boha... Ja formujem svetlo a tvorím tmu, pôsobím blaho a tvorím biedu (nešťastie), ja som Hospodin, ktorý to všetko robí“ (Iz 45,5-7.22). Boh tvorí blaho a On tvorí biedu alebo nešťastie. Boh je podľa toho pôvodcom, stvoriteľom „zla“. V tomto zmysle existuje rozdiel medzi „zlom“ a hriechom. Hriech je ľudský priestupok a na svet sa dostáva pričinením človeka a nie je Božím dielom (Rim 5,12).

Boh povedal Kýrosovi a babylonskému ľudu, že „okrem mňa nieto (iného) Boha“. Hebrejské slovo „el“, ktoré sa prekladá slovom „Boh“, znamená v podstate „sila, zdroj moci“. Boh hovorí, že neexistuje iný zdroj moci mimo Neho. To je dôvod, prečo skutoční veriaci v Boha nemôžu prijať predstavu nadprirodzeného diabla alebo zlých duchov.

BOH: TVORCA NEŠŤASTIA

Biblia oplýva príkladmi, ako Boh zoslal „zlo“ do života ľudí a do dnešného sveta. Verš Am 3,6 hovorí, že ak je v meste zlo, spôsobil to Boh. Ak napríklad mesto postihne zemetrasenie, pohroma sa často pripisuje „diablovým“ zámerom. Pravý veriaci však musí chápať, že za nešťastie zodpovedá *Boh*. Vo verši Mich 1,12 sa píše, že „zostúpilo zlo od Hospodina až po bránu Jeruzalema“. V Knihe Jóbovej sme sa dočítali, ako spravodlivý človek Jób stratil všetko, čo mal v živote. Kniha nás učí, že zlo v ľudskom živote nie je priamo úmerné poslušnosti alebo neposlušnosti Bohu. Jób spoznal, že „Hospodin dal, Hospodin aj vzal“ (Jób 1,21). Nepovedal: „Hospodin dal a Satan vzal“. Svojej žene to vysvetlil takto: „Dobré prijímame od Boha a zlé by sme nemali (tiež) prijímať?“ (Jób 2,10). Na konci knihy priatelia utešujú Jóba „po všetkom nešťastí, ktoré *Hospodin* dopustil na neho“ (Jób 42,11 porov. 19,21; 8,4). Boh je teda zdrojom „zla“ v tom zmysle, že je prvotným pôvodcom problémov v našich životoch.

„Lebo koho Pán miluje, toho tresce... čo znášate... neskôr však prináša upokojujúce ovocie spravodlivosti tým, ktorých ona vycvičila“ (Hebr 12,6-11). Skúšky, ktoré Boh na nás kladie, vedú napokon k duchovnému rastu. Ak prehlasujeme, že nás do hriechu a nespravodlivosti poháňa diabol, staviame proti sebe Božie slovo. Naopak, Boh vnáša do našich životov zdanlivé problémy, ktoré prinášajú „upokojujúce ovocie spravodlivosti“. V tomto naráža ortodoxná predstava diabla na vážne problémy. Spochybňujú ju najmä úryvky, v ktorých sa píše o vydaní človeka satanovi, „aby sa duch zachránil“ alebo „aby sa odučil rúhať“ (1 Kor 5,5; 1 Tim 1,20). Ak je Satan skutočne bytosťou usilujúcou sa zviest' človeka k hriechu, bytosťou so záporným vplyvom na ľudí, prečo sa potom v predchádzajúcich úryvkoch opisuje „Satan“ v *pozitívnom* svetle. Odpoveďou je skutočnosť, že nepriateľ, „Satan“ alebo životné ťažkosti, majú často pozitívny duchovný účinok na život veriaceho.

Ak pripustíme, že zlo pochádza od Boha, môžeme sa modliť a prosiť Boha o pomoc v našich problémoch, napr. prosiť o ich odstránenie. Ak Boh nepomôže, budeme vedieť, že problémy na nás zoslal Boh pre naše duševné blaho. Ak veríme, že problémy spôsobuje bytosť nazývaná diabol alebo Satan, nemáme žiadnu možnosť dohodnúť sa s ním. Invaliditu, chorobu, náhlu smrť alebo pohromu musíme prijať ako nešťastie. Ak je diabol mocný, ak je hriešnym anjelom, je od nás omnoho mocnejší a nemáme inú možnosť, len trpieť v jeho rukách. Utešujeme sa naopak, že Božím riadením „všetko (v živote) slúži (veriacim) na *dobré*“ (Rim 8,28). V živote veriaceho preto neexistuje nič také, ako je „šťastie“.

PÔVOD HRIECHU

Musíme zdôrazniť, že *hriech* prichádza z nášho vnútra. Hriech je naším zlyhaním. Bolo by samozrejme pekné veriť, že sme nehrešili z vlastnej viny. Mohli by sme voľne hrešiť s vedomím, že je to skutočne chyba diabla a vina za naše hriechy padne úplne na neho. Nie je zriedkavosťou, že v prípade hrubého, hriešneho správania sa vinník prosí o milosť s tvrdením, že ho v čase spáchania hriechu ovládol diabol, a preto sám nenesie zodpovednosť. Takéto chabé výhovorky sa však celkom správne posudzujú ako nedôveryhodné a osoba sa uznáva vinnou.

Musíme si pamätať, že „mzdou hriechu je smrť“ (Rim 6,23), hriech vedie k smrti. Ak nehrešíme vlastnou vinou a zodpovednosť nesie diabol, Boh by mal potrestať diabla a nie nás. Skutočnosť, že budeme za naše vlastné hriechy súdení, dokazuje, že za ne aj zodpovedáme. Predstava o diablovej ako o určitej osobe mimo nás a nie ako princíp hriechu v *nás* samých je pokusom o prenesenie zodpovednosti za hriechy na niekoho iného. Je to len ďalší príklad, ako človek odmieta prijať princípy, ktoré nás učí Biblia o ľudskej povahe: je zásadne hriešna.

„Človeka nemôže poškrvniť nič, čo vchádza doň zvonka... Lebo zvnútra, z ľudského srdca, vychádzajú zlé myšlienky, smilstvá, vraždy, cudzoložstvá... pýcha, hlúposť. Všetky tieto zlé vychádzajú zvnútra a poškrvňujú človeka“ (Mk 7,15-23).

Predstava, že mimo nás *existuje* čosi hriešne, čo do nás vstupuje a vnáša hriech, sa nezhoduje s týmto jednoduchým Ježišovým učením. *Všetko* zlé vychádza zvnútra, z ľudského srdca. To je dôvod, prečo v časoch potopy Boh uvažoval, že „zmýšľanie ľudské je zlé od jeho mladosti“ (Gn 8,21). Verš Jak 1,14 nám vysvetľuje, ako sme pokúšaní: „Ale každého (je to rovnaké pre všetky ľudské bytosti) pokúša vlastná žiadostivosť, ktorá ho zachvacuje a zvádza“. Pokúša nás vlastná žiadostivosť, vlastné zlé túžby a nie niečo mimo nás. „Odkiaľ sú medzi vami boje a odkiaľ rozbroje?“, pýta sa Jakub, „Či nie odtiaľ - z vašich žiadostivostí?“ (Jak 4,1). Každý z nás má svoje vlastné, konkrétne pokúšenia. Musia teda vznikáť z našich *vlastných* zlých túžob, pretože pokúšenie je osobné, týka sa nás. Už sme skutočne povedali, že sme si sami sebe najhoršími nepriateľmi.

List Rimanom sa prevažne zaoberá hriechmi, ich pôvodom a spôsobmi, ako ich prekonať. Je veľmi významné, že list sa sotva zmieňuje o Diablove a Satanovi. Pavol v kázni týkajúcej sa pôvodu hriechu nehovorí o Diablove alebo Satanovi. Podobne je to s predstavou „diabla“ v Starom Zákone. Ak by existovala samostatná bytosť spôsobujúca našu hriešnosť, určite by sa o nej v Starom Zákone našli početné zmienky. Starý Zákon však o takejto bytosti hlboko a významne mlčí. Záznamy z doby Sudcov alebo z čias putovania Izraela púšťou dokazujú, že v týchto dobách Izrael veľmi veľa hrešil. Boh ich však nevystrihal pred žiadnou mocnou nadprirodzenou bytosťou alebo silou, ktorá mohla do nich vstupovať a navádzať ich na hriech. Namiesto toho ich posmeľoval, aby sa spoľahli na Jeho slovo a nepodľahli vlastnému telu (napr. Dt 27,9-10; Joz 22,5).

Pavol bedáka: „Viem totiž, že vo mne, to jest v mojom tele, nesídlí dobro...veď nerobím dobro, ktoré chcem,...ak robím to, čo nechcem, už to nerobím ja, ale hriech, ktorý vo mne sídli“ (Rim 7,18-21). Určite za svoje hriechy neviní akúsi samostatnú bytosť, ktorá sa nazýva diabol. Ako reálny zdroj hriechu odhalil vlastnú nízku povahu. „Nie som to ja, čo to robí, ale *hriech, ktorý vo mne sídli*. Našiel som (v sebe) pravidlo, že ak chcem robiť dobre, *je mi blízko* (t.j. vo mne) zlo.“ Hovorí teda, že odpor voči duchovnému životu pochádza z niečoho, čo nazýva „hriechom, ktorý vo mne sídli“. Každá hlbavá, duchovne založená osoba dospeje k rovnakému sebaopoznaniu. Mali by sme poznamenať, že dokonca ani takému vysokopostavenému kresťanovi, akým bol Pavol, sa po obrátení nezmenila povaha. Moderné „evanjelické“ hnutie prehlasuje, že sa nachádza v takej pozícii a Pavla kvôli vyjadreniu vo veršoch Rim 7,15-21 zaraďujú medzi „nezachránených“. Tieto verše sú však hlavnou prekážkou ich tvrdenia. Dávid, ďalší nesporne spravodlivý človek, podobne komentoval trvalú hriešnosť svojej vlastnej povahy: „Som si vedomý svojich priestupkov a hriech môj predomnou je stále“ (Ž 51,5).

Biblia sa k otázkam hriešnej podstaty človeka vyjadruje celkom jasne. Ak to uznáme, nepotrebujeme si vymýšľať domnelú osobu mimo ľudskej povahy, ktorá zodpovedá za naše hriechy. Vo verši Jer 17,9 sa píše, že srdce človeka je tak zúfalo skazené a zradné, že v skutočnosti ani nedokážeme posúdiť rozsah jeho hriešnosti. Aj Ježiš označil ľudskú podstatu za v zásade skazenú (Mt 7,11). Verše Kaz 9,3 by už ani nemohli byť jasnejšie: „Srdce ľudí je plné zla“. Vo verši Ef 4,18 sa vysvetľuje príčina prirodzeného odcudzenia sa človeka Bohu – „pre nevedomosť, ktorá sa *ich* zmocnila, a pre zaslepenosť ich *srdca*“. Bohu sa vzdľahujeme pre duchovnú sleposť a nevedomé srdcia a kvôli spôsobu myslenia, ktorý je v nás. V súlade s tým sa vo verši Gal 5,19 píše o hriechoch ako o „skutkoch tela“. Je to naše vlastné telo, naše vlastné bytie a podstata, kvôli ktorým sa dopúšťame

hriechu. V žiadnom z uvedených úryvkov sa nevysvetľuje, že hriech do nášho vnútra pôvodne vložil diabol. Hriešne sklony sú nám prirodzene dané od narodenia, sú našou základnou súčasťou.

6.2 Diabol A Satan

Niektoré slová pôvodného biblického textu sa neprekladajú („mamona“ vo verši Mt 6,24 je príkladom aramejského slova). Slovo „satan“ je nepreloženým hebrejským slovom, ktoré znamená „protivník“. „Diabol“ je prekladom gréckeho slova „diabolos“ a znamená luhár, nepriateľ alebo krivý žalobca. Ak máme veriť, že Satan a Diabol sú bytosťou existujúcou mimo nás, ktorá zodpovedá za hriech, potom kdekoľvek v Biblii narazíme na tieto slová, musíme ich spojiť s touto zlou osobou. Výskyt slov Diabol a Satan v Biblii ukazuje, že ich možno používať ako obyčajné prídavné mená popisujúce bežných ľudí. Vzhľadom na takéto používanie slov diabol a satan v Biblii sa nedá tvrdiť, že označujú veľmi zlú osobu alebo bytosť mimo nás.

SLOVO SATAN V BIBLI

Vo verši 1 Kr 11,14 sa píše, že „Hospodin vzbudil Šalamúnovi protivníka (toto hebrejské slovo sa na iných miestach prekladá ako „satan“) v edómskom Hadadovi“. „Ďalej vzbudil mu Boh protivníka (ďalší satan) v Rezónovi...stal sa protivníkom (ďalším satanom) Izraela“ (1 Kr 11,23-25). To neznamena, že Boh vyburcoval nadprirodzenú osobu alebo anjela, ktorý sa stal Šalamúnovi satanom čiže protivníkom. Vyburcoval obyčajného muža. Verše Mt 16,22-23 poskytujú ďalší príklad. Peter sa pokúšal odhovoriť Ježiša od cesty do Jeruzalema a smrti na kríži. Ježiš sa obrátil a povedal Petrovi: „Chod' mi z cesty, satan!...nemáš zmysel pre Božie veci, len pre ľudské“. Petra nazval satanom. Zápis je jasný. Keď Kristus vyriekol tieto slová, nerozprával sa s anjelom alebo s obludou, rozprával sa s Petrom.

Pretože slovo „satan“ označuje protivníka, dobrú osobu, možno dokonca aj samotného Boha nazvať „satanom“. V slove samotnom nie je v podstate nič hriešne. Hriešny význam získalo slovo „satan“ čiastočne vďaka skutočnosti, že naša vlastná hriešna podstata je najväčším „satanom“ čiže protivníkom, a potom aj preto, lebo v jazykoch sveta sa používa na označenie niečoho, čo sa spája s hriechom. Samotný Boh môže byť pre nás satanom v tom zmysle, že nás v živote stavia pred skúšky alebo stojí v ceste nesprávneho spôsobu jednania, do ktorého sme sa pustili. Skutočnosť, že Boha možno nazvať „satanom“, však neznamená, že je hriešny.

Knihy Samuelove a knihy Kroník obsahujú správy o tých istých príbehoch. Aj štyri evanjeliá popisujú rôznym jazykom jednu udalosť. Vo verši 2 Sam 24,1 sa píše: „Hospodin popudil Dávida proti Izraelu“, aby vybral v Izraeli daň. Vo verši 1 Kr 21,1 sa o tej istej udalosti píše: „Satan povstal proti

Izraelu a naviedol Dávida“ vybrať daň. V jednom úryvku navádza Boh, v druhom Satan. Jediný záver je, že Boh sa správal k Dávidovi ako „satan alebo protivník.“ Tak isto sa Boh správal k Jóbovi, keď zosielal naňho skúšky. Jób povedal o Bohu: „Svojou mocnou rukou útočíš na mňa“ (Jób 30,21). Jób v podstate vravel, „jdnáš voči mne ako satan“.

SLOVO „DIABOL“ V BIBLI

Rovnako je to so slovom „diabol“. Ježiš povedal: „Nevyvolil som si vás Dvanástich (učeníkov)?! A jeden z vás je diabol. To hovoril o Judášovi, synovi Šimona Iškariotského“. Judáš bol obyčajný, smrteľný človek. Nevravel o skutočnej bytosti s rohmi alebo o takzvanej „duchovnej bytosti“. Slovo „diabol“ jednoducho v uvedenom citáte označuje zlého človeka. Ďalší príklad je vo verši 1 Tim 3,11. Manželky cirkevných staršínov nemali byť „klebetné“. V tomto verši sa pôvodne nachádzalo grécke slovo „diabolos“, ktoré sa na iných miestach prekladá ako „diabol“. Pavol upozorňuje Títa, aby staršie ženy v cirkvi „neklebetili (neboli klebetnice)“ alebo „neboli diabolské“ (Tit 2,3). Podobne hovoril Timotejovi (2 Tim 3,1,3), že „...v posledných dňoch...*ľudia* budú... ohovárační (diabli)“. To neznamena, že ľudské bytosti sa zmenia na nadľudské bytosti, ale budú stále viac skazení. Z tohto všetkého musí byť jasné, že slová „diabol“ a „satan“ neoznačujú padlého anjela alebo hriešnu bytosť mimo nás.

HRIECH, SATAN A DIABOL

Slová „satan“ a „diabol“ sa obrazne používajú na opis prirodzených hriešnych sklonov v nás samotných, o ktorých sme hovorili v štúdiu 6.1. Tieto sklony sú našim hlavným „satanom“ alebo „protivníkom“. Ak sa personifikujú, môže sa o nich hovoriť ako o „diablovi“ – o našom nepriateľovi, prekrúcačovi pravdy. A to je to, čomu sa náš skutočný „človek“ podobá – pravému diablovi. Viaceré verše vysvetľujú spojenie medzi diablom a temnými túžbami, hriechom v nás: „A pretože deti (my sami) majú účasť na krvi a tele, aj On (Ježiš) mal podobne spoluúčasť na nich, aby (svojou) smrťou zničil toho, ktorý vládol smrťou, čiže diabla“ (Hebr 2,14). Diabol sa popisuje ako bytosť zodpovedná za smrť. Ale „mzdou hriechu je smrť“ (Rim 6,23). Hriech a diabol preto spolu súvisia. Vo veršoch Jak 1,14 sa podobne píše, že nás pokúša žiadostivosť, zvádza nás ku hriechu a tým aj ku smrti. Verš Hebr 2,14 zas hovorí, že diabol prináša smrť. V tom istom verši sa uvádza, že Ježiš mal našu podstatu, aby zničil diabla. Porovnajte to s veršom Rim 8,3: „...Boh, keď pre hriech poslal svojho Syna v tele podobnom hriešnemu (to znamená, s našou hriešnou podstatou) a v tele odsúdil hriech“. Dokazuje to, že diabol a hriešne sklony, ktoré sú prirodzenou súčasťou ľudskej podstaty, sú v základe to isté. Je životne dôležité pochopiť, že Ježiš prežil pokušenie rovnako, ako ho prežívame aj my. Ak neporozumieme učeniu o diablovi, nemôžeme správne pochopiť Ježišovu podstatu a dielo. Nádej na spásu sme získali len vďaka tomu, že Ježiš mal našu ľudskú podstatu, t.j. mal v sebe „diabla“ (Hebr 2,14-18; 4,15). Prekonaním žiadostivosti vlastnej podstaty, prekonaním biblického diabla, Ježiš dokázal na kríži diabla zničiť (2,14). Ak je diabol skutočná bytosť, už by nemohol existovať. Vo verši Hebr 9,26 sa píše, že Kristus sa zjavil, aby „obetovaním seba zničil hriech“. S tým sa zhoduje aj výrok vo verši Hebr 2,14, že prostredníctvom smrti Kristus zničil diabla v sebe samom. Ježiš smrťou vopred zničil „hriešne telo“ (Rim 6,6), t.j. ľudskú podstatu, hriech prejavujúci sa v našich vlastných telách.

„Kto pácha hriech, je z diabla“ (1 Jn 3,8), pretože hriech je výsledkom straty kontroly nad vlastnou prirodzenou žiadostivosťou (Jak 1,14.15), ktorú Biblia nazýva „diabol“. „A Boží Syn sa zjavil preto, aby zmaril diablove skutky“ (1 Jn 3,8). Ak je tvrdenie, že diablom je žiadostivosť, správne, potom dielom žiadostivosti, t.j. jej výsledkom, sú hriechy. Verš 1 Jn 3,5 to potvrdzuje: „On (Ježiš) sa zjavil, aby sňal hriechy.“ To dokazuje, že „naše hriechy“ a „diablove skutky“ sa zhodujú. Ďalší príklad spojenia medzi diablom a hriechmi je vo verši Sk 5,3. Peter povedal Ananiášovi: „Prečo ti satan naplnil srdce?“ Vo verši 4 potom Peter hovorí: „Prečo si *prepožičal svoje srdce na túto vec?*“ Predstava niečoho zlého v srdci sa zhoduje s predstavou Satana naplňajúceho naše srdce. Ak nás samých napadne napríklad hriešny úmysel, vznikol v našom vnútri. Ak žena otehotnie, dieťa neexistuje mimo nej, počalo sa v jej vnútri. Vo veršoch Jak 1,14.15 sa pomocou rovnakých symbolov popisuje, ako žiadostivosť počne a porodí hriech, ktorý plodí smrť. Vo verši Ž 109,6 sa hriešna osoba porovnáva so „satanom: „Ustanov nad ním bezbožníka, nech mu Satan stojí po pravici“, t.j. nech mu vládne (porov. Ž 110,1).

PERSONIFIKÁCIA

Môžete odôvodnene namietat: „O diablove sa však hovorí ako o osobe!“ To je celkom správna námietka. Vo verši Hebr 2,14 sa hovorí o „toho (tom), ktorý vládol smrťou, čiže diabla (diablove)“. Ak si prečítame čo len malú časť Biblie, zistíme, že sa v nej často používa personifikácia – o abstraktnej myšlienke sa píše, akoby to bola osoba. Verš Prís 9,1 takto hovorí o žene nazývanej „Múdrosť“, ktorá si postavila dom. Vo verši Rim 6,23 sa hriech pripodobňuje pokladníkovi, ktorý vypláca mzdu smrti. O tejto črte sa viac diskutuje v dodatku 5. Náš diabol, „diablos“, často reprezentuje zlé túžby. Nemôžeme však byť abstraktne posadnutí diablom. Žiadostivosť, ktorá sa nachádza v srdci, nemôže existovať mimo človeka, preto sa „diabol“ personifikuje. Hriech sa často personifikuje ako pán (napr. Rim 5,21; 6,6-17; 7,3). Potom sa dá pochopiť, že sa personifikuje aj „diabol“, pretože aj slovo „diabol“ označuje hriech. Rovnakým spôsobom Pavol hovoril o ľuďoch, že sa skladajú z dvoch bytostí v jednom tele (Rim 7,15-21): telesný človek, „diabol“, bojuje s duchovným človekom. Pritom je zrejmé, že sa nehovorí o dvoch doslovných bytostiach bojujúcich v našom vnútri. Hriešna časť našej podstaty sa personifikuje ako „Zlé (Zlo)“ (Mt 6,13) – biblický diabol. Grécke slovné spojenie, ktoré sa na tomto mieste prekladá ako „Zlé (Zlo)“, sa vo verši 1 Kor 5,13 prekladá ako „zlá (osoba)“. To znamená, že ak sa človek vydá na cesty hriechu, jeho „Zlo (zlá časť)“ – on sám - sa stáva „samotným zlom“ alebo „diablom“.

„DIABOL“ A „SATAN“ V POLITICKÝCH SÚVISLOSTIACH

Slová „diabol“ a „satan“ sa používajú aj pri opise zlého, hriešneho svetového poriadku, v ktorom žijeme. O sociálnych, politických a pseudonáboženských hierarchiách ľudstva sa dá hovoriť ako „diabolských“. Slová diabol a satan v Novom Zákone často označujú politickú a sociálnu moc židovského alebo rímskeho zriadenia. Dočítame sa o diablove, ktorý uvrhol veriacich do väzenia (Zjv 2,10). Diabol označuje rímske úrady väzniace veriacich. V rovnakej súvislosti čítame o cirkvi v Pergame, že je umiestnená tam, kde je stolec alebo trón Satana, t. j. sídlo vlády rímskej kolónie v

Pergame, kde žila aj skupina veriacich. Nedá sa povedať, že sám Satan, ak by existoval, by mal trón v Pergame.

Jednotlivý hriech sa definuje ako priestupok voči Božiemu zákonu (1 Jn 3,4). Hriech vyjadrený kolektívne ako politická alebo sociálna moc vzdorujúca Bohu je silou mocnejšou ako jednotlivec. Je to kolektívna moc, ktorá sa niekedy personifikuje ako mocná bytosť nazývaná diabol. Irán a ďalšie islamské mocnosti nazývajú v tomto zmysle Spojené štáty „veľkým Satanom“, t.j. veľkým protivníkom ich vecí z politického a náboženského hľadiska. Takto sa slová „diabol“ a „satan“ v Biblii často používajú.

Na záver by bolo správne k tejto téme viac ako k iným povedať, že je životne dôležité založiť jej pochopenie na vyváženom pohľade na celú Bibliu a nebudovať celistvé učenie z niekoľkých veršov obsahujúcich často používané frázy, ktoré, ako sa zdá, sa vzťahujú na všeobecné predstavy o diablove. Štúdiu 6.1 sa oplatí prečítať si pozorne a pobožne ešte raz. Dovoľujeme si tvrdiť, že učenie, ktoré v obrysoch štúdia vysvetľuje, je jediným spôsobom, ako možno primerane pochopiť *všetky* úryvky, ktoré sa týkajú diabla a satana. Tieto slová sa môžu používať ako obyčajné prídavné mená, alebo na iných miestach označujú hriech nachádzajúci sa v ľudskej podstate. V dodatkoch, ktoré sprevádzajú štúdiu, sa posudzujú niektoré zle pochopené úryvky, ktoré sa najčastejšie citujú na podporu obľúbených predstáv.

Ak má niekto problémy s prijatím uvedených záverov, musí sám sebe odpovedať na tieto otázky: (1) Personifikuje sa hriech? Jasne áno. (2) Je pravda, že sa slovo „satan (satanský)“ môže použiť ako prídavné meno? Áno, je to pravda. Aký skutočný problém teda môže brániť uznaniu, že hriech sa personifikuje ako náš nepriateľ alebo satan? Často sa personifikuje v Jánových listoch a v evanjeliu. Ako by sa dal personifikovať lepšie, ak nie slovami „satan“ či „diabol“.

6.3 Zlí duchovia

V predchádzajúcich častiach sme vysvetlili, prečo neveríme, že diabol alebo satan je skutočná bytosť alebo netvor. Ak pripustíme, že takej bytosti niet, nepochybne z toho vyplýva, že neexistujú ani zlí duchovia, ktorí slúžia diablove. Zdá sa, že mnoho ľudí si myslí, že od Boha pochádzajú dobré veci v živote a diabol a jeho zlí duchovia nám dávajú zlé veci a berú nám dobré veci od Boha. Biblia jasne učí, že Boh je zdrojom každej moci a je zodpovedný za dobré *aj* zlé v našich životoch (Iz 45,7). Každú skúšku by sme mali prijať, pretože ju zoslal na nás Boh, a nemáme za ňu viniť diabla alebo

zlých duchov. Jób spoznal, že „Hospodin dal, Hospodin [nie zlí duchovia] aj vzal, nech je požehnané meno Hospodinovo“ (Jób 1,21).

Boh je zdrojom každej moci (Iz 45,5; 44,8). Stáva sa žiarlivým, keď Jeho ľud začína veriť v iných bohov a keď mu hovorí: „Si veľký Boh, mocný Boh, ale v skutočnosti verím, že predsa len existujú popri Tebe iní bohovia, aj keď nie sú takí mocní, ako si Ty“. Práve preto nemôžeme veriť, že rovnako ako Boh, existujú zlí duchovia alebo diabol. Takúto chybu spravil Izrael. Veľká časť Starého Zákona podáva dôkazy, ako Izrael urážal Boha tým, že veril aj v iných bohov. Biblia nás poučí, že zlí duchovia, v ktorých ľudia dnes veria, sú práve tí falošní bohovia, v ktorých veril Izrael.

ZLÍ DUCHOVIA SÚ MODLY

V Prvom liste Korint'anom Pavol vysvetlil, prečo by kresťania nemali uctievať modly alebo veriť v takéto veci. V biblických časoch ľudia verili, že zlí duchovia sú bôžikovia, ktorých treba uctievať, aby odvrátili životné problémy. Preto vyrábali obrazy zlých duchov, ktoré boli tým istým, čo modly, a uctievali ich. To vysvetľuje, prečo Pavol v liste slová „zlý duch“ a „modla“ navzájom obmieňal: „Ale to, čo obetujú, obetujú zlým duchom, a nie Bohu. A ja nechcem, aby ste boli spoločníkmi zlých duchov...ale keby vám niekto povedal: „Toto bolo obetované modlám,“ nejedzte to kvôli tomu...“ (1 Kor10,20-28). Modly a zlí duchovia sú v podstate to isté. Všimnime si, ako Pavol vraví, že obetujú „zlým duchom (modlám), a nie Bohu“ – zlí duchovia neboli Bohom a z existencie jediného Boha vyplýva, že zlí duchovia vôbec nemajú skutočnú moc, nie sú bohmi. Zdôrazňuje sa to vo verši 1 Kor 8,4:-

„O pokrmoch obetovaných modlám teda vieme, že *na svete niet* nijakej modly (rovnaký význam ako démon) a *nijakého boha, iba Jeden*“. Modla alebo zlý duch vôbec neexistuje. Je len jediný pravý Boh, čiže moc na svete. Pavol pokračuje (verše 5,6):-

„Lebo aj keď sú takí, čo sa nazývajú bohmi... (ako je veľa bohov a veľa pánov [práve tak, ako dnes ľudia veria v mnoho druhov zlých duchov – jeden zlý duch spôsobil, že ste stratili zamestnanie, druhý zaviniť odchod manželky atď.] My (praví veriaci) máme iba *jedného* Boha, Otca, od ktorého je *všetko* (ako dobré, tak aj zlé – to sme už uviedli predchádzajúcimi argumentmi).

Vráťme sa však k Starému Zákonu, v ktorom je viac dôkazov, že „zlí duchovia“ sú to isté čo modly. V gréckej verzii Starého Zákona (Septuaginta) sa vo veršoch Dt 32,17 a Ž 106,37 používa pre „modlu“ slovo „daimonion“. V Novom Zákone sa toto slovo prekladá ako „zlý duch“. Žalm 106,36-39 opisuje chyby Izraela a podobu kanaánskych modiel so zlými duchmi:-

„Aj ich modlám (Izraelčania) slúžili, a tie sa im stali osídrom, aj svojich synov obetovali i svoje dcéry *zlým duchom*, ba, prelievali nevinnú krv svojich synov, svojich dcér, ktoré obetovali kanaánskym modlám“.

ZLÍ DUCHOVIA NOVÉHO ZÁKONA

Môžete však povedať: „A čo so všetkými tými veršami Nového Zákona, v ktorých sa jasne hovorí o zlých duchoch?“

Musíme si vyjasniť jednu vec:- Biblia si nemôže protirečiť, je to Slovo Všemohúceho Boha. Ak sme jasne povedali, že Boh zosiela na nás problémy a že On je zdrojom každej moci, Biblia nemôže vravieť, že tieto veci nám spôsobujú zlí duchovia – bôžikovia odporujúci Bohu. Veľa napovie, že výraz „zlí duchovia“ sa v Starom Zákone vyskytuje len štyri razy a vždy opisuje uctievanie modly. Vo veršoch evanjelia sa však nachádza mnohokrát.

Predkladáme na uváženie, či sa to nemôže vysvetliť tým, že v časoch, keď sa písali evanjeliá, sa v dobovom jazyku o každej nepochopiteľnej nemoci hovorilo, že ju zavinili zlí duchovia. Ak zlí duchovia skutočne existujú a zodpovedajú za choroby a problémy, v Starom Zákone by sme sa o nich dočítali viac. V uvedených súvislostiach sa však o nich nič nepíše.

Tvrdenie, že z niekoho vyhnali zlých duchov, hovorí o vyliečení duševnej choroby alebo v tých časoch neznámej choroby. Ľudia prvého storočia mali sklon viniť za všetko, čo nemohli pochopiť, neskutočné bytosti, ktoré sa nazývali „zlí duchovia“. Duševné choroby sa pri vtedajšej úrovni lekárskeho poznania ťažko chápali, ľudia hovorili o postihnutých ako o „posadnutých zlým duchom“. V starozákonných časoch sa výrazom zlo alebo nečistý duch označoval rozrušený psychický stav (Jdt 9,23; 1 Sam 16,14; 18,10). V novozákonných časoch sa výrazy zlý duch a posadnutie zlým duchom

používali v súvislosti s ľuďmi trpiacimi duševnými chorobami. Spojenie medzi zlými duchmi a chorobami dokazujú nasledujúce verše: „Priniesli k nemu (k Ježišovi) mnohých posadnutých zlými duchmi a on slovom vyhánal duchov...aby sa splnilo, čo povedal (v Starom Zákone) prorok Izaiáš: On vzal na seba naše slabosti a niesol naše choroby (Mt 8,16-17). Ľudské neduhy a choroby sú teda to isté, ako je posadnutie „zlými duchmi“ alebo „démonmi“. O ľuďoch, ktorí sa z „posadnutia zlými duchmi“ vyliečili, sa hovorí, že sa im vrátil „zdravý rozum“ (Mk 5,15; Lk 8,35). To znamená, že slovné spojenie „posadnutý zlým duchom“ bolo iným spôsobom, ako povedať o niekom, že je duševne chorý, t.j. že nemá zdravý rozum. O ľuďoch „posadnutých zlými duchmi“ sa píše, že sa majú „liečiť“ a „uzdravovať“ (Mt 4,24; 12,22; 17,18).

Štúdia 6: Otázky

1. Kto skutočne zodpovedá za naše problémy a skúšky?

- a) Boh
- b) Náhoda
- c) Hriešna bytosť nazývaná Satan
- d) Hriešne bytosti nazývané zlí duchovia

2. Kto zodpovedá za naše pokušenie hrešiť?

- a) Naša ľudská podstata
- b) Boh
- c) Zlý duch
- d) Hriešna bytosť nazývaná Satan

3. Čo znamená slovo „diabol“?

- a) Hriech
- b) Had
- c) Krivý žalobca alebo klebetník
- d) Lucifer

4. Čo znamená slovo „satan“?

- a) Hriešnik
- b) Protivník
- c) Šelma
- d) Kráľ zlých duchov

5. Čo môžu obrazne označovať slová „satan“ a „diabol“?

- a) Hriech a pokušenie
- b) Zlé sily z kozmického priestoru
- c) Draka

7. Ako by sme mali chápať slovné spojenie „zlí duchovia“ v zmysle jeho používania v Novom Zákone?

a) Hriešni anjeli

b) Choroby

c) Dobový výraz pre choroby, o ktorých ľudia verili, že ich spôsobujú „zlí duchovia“.

d) Duchovná bytosť

7.1 Starozákonné proroctvo o Ježišovi

V štúdiu 3 sme si vysvetlili, ako sa Božie sľuby o spásu ľudstva sústredili na Ježiša Krista. Všetky sľuby dané Eve, Abrahámovi a Dávidovi hovorili o Ježišovi ako o doslovnom potomkovi. Skutočne, celý Starý Zákon poukazuje na Krista a prorokuje o Ňom. Mojžišove zákony, ktoré mal Izrael dodržiavať v časoch pred Kristom, zhodne poukazujú na Ježiša. „A tak bol zákon naším vychovávateľom pre Krista“ (Gal 3,24). „Desiateho dňa tohto mesiaca nech si každý zaobstará baránka...nech je bez chyby“ (Ex 12,3-6). Baránok reprezentuje Ježišovu obeť – „Boží Baránok, ktorý sníma hriechy sveta“ (Jn 1,29; 1 Kor 5,7). Požiadavka na bezchybnosť všetkých obetovaných zvierat naznačovala Ježišov dokonalý charakter (Ex 12,5 porov. 1 Pt 1,19).

V knihe Žalmov a v knihách prorokov Starého Zákona je nespočítateľné množstvo proroctiev o Mesiášovi. Sústreďujú sa najmä na popis jeho smrti. Judaizmus odmieta prijať myšlienku zomierajúceho Mesiáša a dôvodom môže byť len nepozornosť k týmto proroctvám. Niektoré z nich uvádzame:

Starozákonné proroctvo	Naplnenie v Kristovi
„Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ (Ž 22,1).	Tieto slová Ježiš vyriekol na kríži (Mt 27,46).
„(Som) ľudom opovrhnutý. Všetci, ktorí ma vidia, sa mi posmievajú, vyškerajú sa, potriasajú hlavou: keď Ježiš visel na Spoliehal sa na Hospodina, nech ho teraz zachráni, nech ho vytrhne“ (Ž 22,6-8).	Izrael opovrhoval Ježišom a vysmieval sa mu (Lk 23,35; 8,53). Potriasali hlavami (Mt 27,39) a toto vraveli, keď Ježiš visel na kríži (Mt 27,43).
„Jazyk sa mi k d'asnám prilepil...prebodli mi ruky, nohy (Ž 22,16-17).	Toto sa splnilo Kristovým smädom na kríži (Jn 19,28). Prebodnutie rúk a nôh poukazuje na postup, ktorý sa používal pri ukrižovaní.

„Rozdeľujú si moje šaty   Presné splnenie tohto proroctva popisuje
a o môj odev mecú   verš Mt 27,35.
lós“ (Ž 22,19).

Všimnime si, že verš Ž 22,22 je citovaný vyslovene tak, že sa týka Ježiša podľa Hebr 2,12.

„Svojím bratom som sa stal   Tieto verše popisujú Kristov pocit
cudzím, synom svojej matky   odcudzenia sa židovským bratom
cudzincom. Lebo   a vlastnej rodine (Jn 7,3-5;
horlenie za Tvoj dom strávilo   Mt 12,47-49).
ma“ (Ž 69,8.9).   Cítuje to verš Jn 2,17.

„Jed mi dávali do   Toto sa stalo, keď Kristus visel na
jedla, keď som bol smädný,   kríži (Mt 27:34).
napájali ma octom“ (Ž 69:21).

Celá kapitola 53 knihy proroka Izaiáša je pozoruhodným proroctvom o Kristovej smrti a zmŕtvychvstaní. Každý jej verš sa bezchybne splnil. Uvedieme len dva príklady:-

„A neotvoril ústa   Kristus, Boží Baránok, pred súdom
ako baránok vedený na zabitie“ mlčal (Mt 27, 12-14).
(Iz 53,7)

„dali mu hrob   Ježiša ukrižovali spolu so
s bezbožníkmi a so zločincami, skazenými zločincami (Mt 27,38),
keď zomrel“ (Iz 53,9).   ale pochovali ho do hrobky
bohatého muža (Mt 27,57-60).

Pripomenutia Nového Zákona, že „zákon a Proroci“ Starého Zákona predstavujú základ porozumenia Krista (Sk 26,22; 28,23; Rim. 1,2-3; 16,25-26), sú malým zázrakom. Sám Ježiš varoval, že ak správne nechápeme „Mojžiša a Prorokov“, nemôžeme rozumieť ani Jemu (Lk 16,31; Jn 5,46-47).

Dostatočným dôkazom, že Ježiš pred narodením neexistoval, by mali byť Mojžišove zákony, ktoré poukazujú na Krista, a proroci, ktorí o ňom prorokovali. Nesprávne učenie o predchádzajúcej telesnej existencii Krista pred jeho narodením stavia opakované sľuby, že Kristus bude *semeno* (potomok) Evy, Abraháma a Dávida, do pozície nezmyslu. Ak by Kristus v čase sľubov existoval na nebesiach, Božie sľuby týmto ľuďom o potomkovi, ktorý by bol *Mesiášom*, by boli bývali nekorektné. Ježišovu genealógiu zaznamenáva prvá kapitola Evanjelia podľa Matúša a tretia kapitola Evanjelia podľa Lukáša. Ježišov rodokmeň siaha späť do času k ľuďom, ktorých Boh obdaroval sľubmi.

Sľub Dávidovi týkajúci sa Krista nepripúšťa Jeho telesnú existenciu v čase, keď bol daný: „*Vzbudím* po tebe potomka, ktorý *bude* pochádzať z teba...Ja mu budem otcom a on mi bude synom“ (2 Sam 7,12-14). Všimnime si používanie budúceho času v tomto verši. Pretože Boh *mal byť* Kristovým otcom, je nemožné, aby Boží Syn už existoval v momente, keď Boh dával sľub. Formulácia, že potomok „*bude pochádzať z teba*“ dokazuje, že mal byť doslovným, telesným Dávidovým potomkom. „Hospodin prisahal vernosť Dávidovi...Na tvoj trón posadím jedného z plodu tvojho života“ (Ž 132,11).

Sľub sa najprv naplnil v Šalamúnovi. V čase, keď bol sľub daný, však Šalamún už telesne existoval (2 Sam 5,14). Hlavné naplnenie sľubu o Dávidovom telesnom potomkovi, ktorý bude Božím Synom, sa musí vzťahovať na Krista (Lk 1,31-33). „...*vzbudím* Dávidov spravodlivý výhonok“ (Jer 23,5), t.j. Mesiáša.

Budúci čas sa podobne používa v ďalších proroctvách o Kristovi. Verš „...*vzbudím* (Izraelu) Proroka, ako si ty (Mojžiš)“ (Dt 18,18) sa cituje vo veršoch Sk 3,22-23, v ktorých sa Ježiš označuje ako „Prorok“. „Panna *počne* a porodí dieťa a dá mu meno Immanuel“ (Iz 7,14). Toto proroctvo sa splnilo Kristovým narodením (Mt 1,23).

7.2 Nepoškvrnený pôrod

Záznam o Kristovom počatí a narodení nepripúšťa myšlienku o Jeho predchádzajúcej telesnej existencii. Vyznávači nesprávneho učenia o „Trojici“ dospievajú k záveru, že v jednom momente existovali na nebesiach tri osoby. Potom sa jedna z nich stratila, akýmsi spôsobom sa zmenila na plod v Máriinom lone a na nebesiach zostali len dve osoby. V Písme sme sa dočítali, že každé jestvovanie, vrátane Božieho, je jestvovaním vo fyzickej, telesnej forme. Viera v „predchádzajúce jestvovanie“

potom ponúka záver, že Kristus akýmsi spôsobom zostúpil telesne z nebies a vstúpil do Máriinho lona. Celá táto zložitá teológia sa akosi odkláňa od učenia Písma. Záznam o Kristovom počiatku nedáva nijaké zdôvodnenie pre myšlienku, že fyzicky opustil nebesia a vstúpil do Márie. Nedostatok dôkazov podporujúcich takúto myšlienku je veľkým „chýbajúcim článkom“ v učení o Trojici.

Anjel Gabriel sa zjavil Márii so zvesťou: „...počneš a porodíš syna a dáš mu meno Ježiš. On bude veľký a bude sa volať Synom Najvyššieho...Mária povedala anjelovi: Ako sa to stane, keď ja muža nepoznám? (t.j. bola panna). Anjel jej odpovedal: Duch Svätý zostúpi na teba a moc Najvyššieho ťa zatieni. A preto aj to, čo svätého narodí sa, bude sa volať svätým, bude to Boží syn“ (Lk 1,31-35).

Dvakrát sa zdôrazňuje, že Ježiš sa narodí a *bude* Synom Najvyššieho. Syn Boží pred narodením očividne nejestvoval. Opäť si musíme všimnúť mnohé slovesá v budúcom čase, napr. „*bude* veľký“. Ak by Ježiš telesne existoval, keď anjel vravel Márii tieto slová, už by bol býval veľký. Ježiš bol Dávidov „potomok“ (Zjv 22,16). Grécke slovo „genos“ znamená, že Ježiš „vznikol z“ Dávida.

JEŽIŠOVO POČATIE

Pôsobením Svätého Ducha (Boží dych alebo Božia moc) mohla Mária počať Ježiša bez styku s mužom. Jozef teda nebol Ježišovým skutočným otcom. Musíme pochopiť, že Svätý Duch nie je osoba (pozri štúdiu 2), Ježiš bol Synom Božím, nebol synom Svätého Ducha. Boh zoslal na Máriu Svojho Ducha, „*a preto* aj to, čo svätého narodí sa“, sa volalo Syn Boží (Lk 1,35). Použitie slova „*preto*“ znamená, že bez pôsobenia Svätého Ducha na Máriino lono by Ježiš, Syn Boží, nebol býval vznikol.

Aj vyjadrenie, že Ježiš bol „počatý“ v Máriinom lone (Lk 1,31), je dôkazom, že predtým nemohol telesne existovať. Ak „počneme“ myšlienku, vzniká v nás. Rovnako bol počatý Ježiš v Máriinom lone, vznikol tam ako plod tak, ako vznikajú všetky ľudské bytosti. Verš Jn 3,16, najslávnejší verš Biblie, hovorí, že Ježiš bol „jednorodný Syn“ Boží. Milióny ľudí recitujúcich tento verš nedokáže porozmýšľať nad jeho zmyslom. Ak bol Ježiš „jednorodný“, vznikol, keď bol počatý v Máriinom lone. Ak Ježiša splodil Boh ako jeho Otec, je to jasný dôkaz, že Otec je starší ako on – Boh je od vekov (Ž 90,2), a preto Ježiš nemôže byť Samotným Bohom (táto myšlienka sa rozvíja v štúdiu 8).

To podstatné je, že Ježiš bol „splodený“ Bohom a nebol stvorený, ako bol pôvodne stvorený Adam. Vysvetľuje to blízkosť Boha k Ježišovi – „V Kristovi Boh zmieril svet so Sebou“ (2 kor 5,19). Vyjadrenie, že Boh splodil Krista, že ho len nestvoril z prachu, pomáha vysvetliť aj Kristovu prirodzenú schopnosť sledovať Božie cesty, cesty Otca.

Verše Iz 49,5-6 obsahujú úplné proroctvo o Kristovi ako svetle sveta. Toto proroctvo sa splnilo (Jn 8,12). Kristus sa opisuje ako sprostredkovateľ „Hospodina, ktorý si ma vytvoril z lona ako Svojho sluhu“. Boh teda silou Svätého Ducha „sformoval“ Krista v Máriinom lone. Máriino lono bolo očividne miestom Kristovho fyzického vzniku.

V štúdiu 7,1 sme videli, že Žalm 22 prorokuje Kristove myšlienky na kríži. Píše sa v ňom, že „Ty (Boh) si ma vyviedol zo života matky...Odkázaný som na Teba už od života matky, od lona matky mojej Ty si Boh môj“ (Ž 22,9-10). Keď Kristus umieral, pozrel sa späť k pôvodu svojho vzniku – do lona svojej matky Márie, sformovaný Božou mocou. Presný popis Márie ako Kristovej „matky“ v evanjeliách sám osebe rúca myšlienku, že Kristus existoval predtým, než sa narodil.

Mária bola obyčajná ľudská bytosť, mala obyčajných rodičov. Dokazuje to skutočnosť, že mala sesternicu, ktorá porodila Jána Krstiteľa, obyčajného človeka (Lk 1,36). Rímskokatolícka predstava, že Mária nemala obyčajnú ľudskú podstatu, znamená, že Kristus by nemohol byť „synom človeka a zároveň aj „Božím synom“. Práve takto sa často nazýva Ježiš v celom Novom Zákone. Bol „synom človeka“, pretože mal obyčajnú ľudskú matku, a „Božím synom“, pretože Božie pôsobenie na Máriu prostredníctvom Svätého Ducha (Lk 1,35) znamená, že jeho otcom bol Boh. Tento krásny plán by neplatil, keby Mária nebola obyčajnou ženou.

„Kto získa čisté z nečistého? Nikto!...Čo je človek, aby mohol zostať čistý a ten, čo sa narodil zo ženy, aby bol spravodlivý?...ako môže byť čistý ten, čo sa narodil zo ženy?“ (Jób 14,4; 15,14; 25,4). Tieto verše pochovávajú každú predstavu o možnosti nepoškvrneného počatia či už Márie alebo Ježiša.

Mária sa „narodila zo ženy“, mala obyčajných ľudských rodičov a preto musela mať nečistú, ľudskú podstatu. Túto podstatu preniesla na Ježiša, ktorý sa tiež „narodil zo ženy“ (Gal 4,4). Formulácia „narodený“ z Márie (zo ženy) je ďalším dôkazom, že Kristus nemohol telesne existovať bez narodenia sa z Márie. V knihe Diaglot sa verš Gal 4,4 podáva takto: „*Bol vytvorený* zo ženy“.

Záznamy evanjelia často poukazujú na Máriinu ľudskú prirodzenosť. Kristus ju musel aspoň trikrát hrešiť za nedostatok duchovného vnímania (Lk 2,49; Jn 2,4). Nedokázala pochopiť všetky Kristove výroky (Lk 2,50). Presne toto by sme očakávali od ženy s ľudskou podstatou, ktorej syn bol Božím synom. Aj keď mal rovnakú ľudskú podstatu, bol duchovne vnímavejší ako ona. Jozef sa po Ježišovom narodení s Máriou stýkal (Mt 1,25) a nemáme dôvod myslieť si, že potom medzi nimi nevládli normálne manželské vzťahy.

Poznámka o Kristovej „matke a jeho bratoch“ vo verši Mt 12,46-47 teda naznačuje, že Mária mala po Ježišovi ďalšie deti. Ježiš bol len „jej prvorodený“. Katolícke učenie, že Mária zostala pannou a potom bola vzatá na nebesia, preto nemá v Biblii žiadnu podporu. Mária zostarla a zomrela ako smrteľná ľudská bytosť. Okrem toho vo verši Jn 3,13 sa píše: „Nik nevystúpil do neba“. Skutočnosť, že Kristus mal ľudskú podstatu (pozri Hebr 2,14-18; Rim 8,3) znamená, že ak ju nemal jeho Otec, musela ju mať jeho matka.

7.3 Kristovo miesto v Božom pláne

Boh neprijímal svoje plány ako dielo okamžitého nápadu a jednotlivé časti nepripravoval podľa svojich okamžitých zámerov v priebehu ľudskej histórie. Boh mal sformulovaný úplný plán už do počiatku stvorenia (Jn 1,1). Želanie, aby mal Syna, bolo preto v Jeho pláne od počiatku. Celý Starý Zákon odhaľuje rôzne stránky Božieho plánu spásy v Kristovi.

Často sme dokazovali, že Starý Zákon poukazuje prostredníctvom sľubov, proroctiev Prorokov a Mojžišových zákonov na Božie zámery v Kristovi. Bolo to kvôli Božiemu poznaniu, že On mal syna, skrze ktorého stvoril aj svet (Hebr 1,1-2 grécky text; v autorizovanej anglickej verzii KJV sa „skrze“ prekladá „prostredníctvom“). Kvôli Kristovi Boh pripustil, aby prebehli veky ľudskej histórie (Hebr 1,2 grécky preklad). Z toho vyplýva, že Božie zjavenia človeku v priebehu rokov, ako ich zaznamenáva Starý Zákon, sú plné odkazov na Krista.

Ťažko úplne pochopíme Kristovu zvrchovanosť a Jeho ohromnú a základnú dôležitosť pre Boha. Bude správne, ak prehlásime, že Kristus jestvoval v Božom vedomí a zámeroch od počiatku, hoci telesne začal existovať až po narodení z Márie. Verše Hebr 1,4 7-13-14 zdôrazňujú, že Kristus nebol anjel, v smrteľnom živote bol dokonca menej než anjeli (Hebr 2,7). Dostalo sa mu ďaleko väčšej slávy ako anjelom, pretože bol Boží „jednorodný Syn“ (Jn 3,16). Už predtým sme si ukázali, že jedinou formou jestvovania, o ktorej učí Písmo, je existencia v telesnej forme, a preto Kristus pred narodením neexistoval ako „duch“. Verš 1 Pt 1,20 rekapituluje tento názor: Kristus „bol vopred vyhladený, ešte pred stvorením sveta, zjavil sa však až v posledných časoch“.

Ježiš bol ústredným bodom evanjelia, ktoré Boh „vopred prisľúbil vo Svätých písmach skrze svojich prorokov o svojom Synovi, ktorý podľa tela pochádzal z Dávidovho rodu a podľa Ducha svätosti od vzkriesenia z mŕtvych je ustanovený v moci ako Boží Syn, o Ježišovi Kristovi, našom Pánovi“ (Rim 1,1-4).

Ďalšie riadky zhrňajú Kristovu históriu:-

1. je sľúbený v Starom Zákone – t.j. v Božom pláne
2. stvorený ako telesná bytosť prostredníctvom nepoškvrneného pôrodu, ako Dávidov potomok

3. kvôli dokonalému charakteru („Duch svätosti“), ktorý preukázal počas smrteľného života

4. bol Ježiš vzkriesený z mŕtvych a opäť verejne prehlásený za Božieho syna v kázniach duchom obdarovaných apoštolov.

BOŽIA PROZRETEĽNOSŤ

Veľmi nám pomôže, ak uznáme, že Boh pozná *všetko*, čo sa stane v „budúcnosti“, že On je dokonale prozreteľný. Veľmi nám to pomôže dopracovať sa k poznaniu o dokonalej existencii Krista v Božom vedomí od počiatku, aj keď telesne nejstvoval. Boh môže preto hovoriť a rozmyšľať o veciach, ktoré neexistujú, akoby boli existovali. Taká je úplnosť Jeho znalostí o budúcnosti. Boh „volá k bytiu to, čoho niet“ (Rim 4,17). Môže teda prehlásiť: „Ja od počiatku zvestujem budúce veci a od pradávna to, čo sa ešte nestalo. Ja vravím: Môj zámer sa splnil a uskutočním všetko, čo chcem“ (Iz 46,10). Boh preto môže hovoriť o mŕtvych, akoby žili, a o ľuďoch, akoby žili pred narodením.

Božia „zvest“ alebo Božie slovo predpovedalo Krista od počiatku, Kristus bol vždy v Božích zámeroch alebo „v tom, čo Boh chcel“. Bolo teda isté, že v určitom momente sa Kristus telesne narodí; Boh splní v Kristovi zámery, ktoré si určil. Nepochybnosť Božej prezieravosti sa takto odráža v spoľahlivosti Jeho slova. Biblická hebrejčina používa akýsi „prorocký predprítomný“ čas, v ktorom sa používa minulý čas na popis budúcich vecí a udalostí, ktoré prisľúbil Boh. Dávid takto povedal: „Toto *je* dom Hospodina, Boha“ (1 Krn, 22,1 podľa anglickej verzie), aj keď chrám Boh iba prisľúbil. Dávid použil na popis budúcich udalostí prítomný čas, taká bola jeho viera v slovo sľubu. Písmo oplýva príkladmi Božej prezieravosti. Boh si bol taký istý splnením sľubov daných Abrahámovi, že mu povedal: „Tvojmu potomstvu dávam túto krajinu...“ (Gn 15,18). Bolo to v čase, keď Abrahám ešte nemal potomka. V tom istom čase, skôr, ako sa potomok (Izák, Ježiš) narodil, Boh ďalej sľúbil: „...lebo som ťa urobil otcom mnohých národov“ (Gn 17,5). Skutočne, Boh „volá k bytiu to, čoho niet, akoby to bolo“.

Kristus hovoril počas svojho účinkovania, že Boh „dal mu (Kristovi) do rúk všetko“ (Jn 3,35), hoci sa to vtedy ešte neuskutočnilo. „A všetko si mi *položil* pod (Kristove) nohy... Teraz ešte nevidíme, že mu je všetko podrobené“ (Hebr 2,8).

Boh o Svojom pláne spásy prostredníctvom Ježiša „hovoril odpradáva ústami svojich svätých prorokov“ (Lk 1,70). Pretože títo muži boli úzko spojení s Božím plánom, hovorí sa o nich, akoby jestvovali doslova od počiatku, hoci to samozrejme tak nebolo. Namiesto toho môžeme povedať, že proroci boli od počiatku v Božom pláne. Hlavným príkladom je Jeremiáš. Boh mu povedal: „Prv ako som ťa utvoril v živote matky, poznal som ťa, prv než si vyšiel z lona matky, posvätil som ťa, určil som ťa národom za proroka“ (Jer 1,5). Boh teda vedel o Jeremiášovi všetko, skôr ako ho utvoril. Podobným spôsobom mohol Boh hovoriť o perzskom kráľovi Kýrosovi pred jeho narodením. Použil

prítom jazyk, ktorý naznačuje, akoby už vtedy jestvoval (Iz 45,1-5). Ďalším príkladom takéhoto vyjadrovania sa o jestvovaní niekoho, kto sa ešte nenarodil, predstavujú verše Hebr 7,9-10.

Rovnakým spôsobom, akým sa o Jeremiášovi a prorokoch vzhľadom na ich účasť v Božom pláne hovorí ako o existujúcich už pred narodením, sa hovorí aj o pravých veriacich. Je zrejmé, že sme vtedy telesne mimo Božieho vedomia neexistovali. Boh „nás spasil a povolal svätým povolaním...zo svojho rozhodnutia a milosti, ktorú sme dostali v Kristovi Ježišovi pred večnými vekmi“ (2 Tim 1,9). Boh „si nás v ňom (v Kristovi) ešte pred stvorením sveta vyvolil... On nás ...predurčil...podľa dobrotivého rozhodnutia svojej vôle“ (Ef 1,4-5). Celá myšlienka o jednotlivcoch, ktorých Boh predvídal od počiatku a ktorí boli predznačení (predurčení) k spásu, ukazuje, že existovali v Božom vedomí od počiatku (Rim 8,27; 9,23).

V tomto svetle nás neprekvapí, že o Kristovi ako o súhrne Božích zámerov sa mohlo hovoriť tak, že existoval od počiatku v Božom vedomí a pláne, aj keď takto nemohol existovať telesne. Kristus bol „od počiatku sveta...Baránok, ktorý bol zabitý“ (Zjv 13,8). Ježiš vtedy nezomrel doslovne, „Baránok Boží“ bol ukrižovaný asi o 4 000 rokov neskôr (Jn 1,29; 1 Kor 5,7). Rovnako, ako bol vyhliadnutý od počiatku Ježiš (1 Pt 1,20), boli vyvolení aj veriaci (Ef 1,4; v týchto veršoch sa používa pre slová „vyhliadnutý“ a „vyvolení“ rovnaký grécky preklad). Nevieme si dobre predstaviť, ako Boh pôsobí mimo nášho pojmu času, a preto toto všetko nedokážeme pochopiť bez problémov. Schopnosť vidieť veci z Božieho uhla pohľadu, bez časového obmedzenia, nám poskytuje viera.

7.4 „Na počiatku bolo Slovo“,

Ján 1,1-3.

„Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Ono bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho“ (Jn 1,1-3).

Ak tieto verše správne pochopíme, potvrdia a rozšíria závery, ku ktorým sme dospeli v poslednej kapitole. Nesprávne pochopené sa často využívajú v učení, že Ježiš jestvoval na nebesiach už pred narodením. Kľúčom k ich správne porozumeniu je uvedomiť si, čo znamená v danej súvislosti termín „slovo“. Nemôže sa vzťahovať priamo na osobu, pretože osoba nemôže byť „u Boha“ a zároveň v rovnakom čase *byť* Boh. Grécke slovo „logos“, ktoré sa v týchto veršoch prekladá ako

„slovo“, samo neznamená „Ježiš“. Obyčajne sa prekladá ako „slovo“, ale má aj nasledujúce významy:-

úvaha	príčina
dorozumenie	učenie
zámer	kázeň
dôvod	príslovie
zvesť	

Slovo „logos“ má v gréčtine mužský rod a o „slove“ sa preto hovorí v mužskom rode „on“. Neznamená to však, že sa vzťahuje na Ježiša. Nemecká verzia (Luther) hovorí „das Wort“ (stredný rod), francúzska verzia (Segond) používa „la parole“ v ženskom rode. To dokazuje, že termín „slovo“ nemusí nevyhnutne označovať muža.

„NA POČIATKU“

„Logos“ sa môže presne vzťahovať na vnútornú myšlienku, ktorá sa navonok vyjadruje slovami a inou komunikáciou. Na počiatku mal Boh „logos“. Výnimočný zámer sa sústredil v Kristovi. Už sme ukázali, ako Boží duch uskutočňuje Svoje vnútorné myšlienky. Z toho vyplýva spojenie medzi Jeho Duchom a Jeho slovom (pozri časť 2.2). Boží Duch vypracoval Jeho plán s ľudstvom a od počiatku vnukol písané Slovo, čím oznamoval myšlienku o Kristovi v pôsobení a slovách. Kristus bol tým spomínaným Božím „logos“ a preto Boží Duch vyjadroval Boží plán s Kristom v každej činnosti. To vysvetľuje, prečo tak veľa udalostí Starého Zákona pripomína Krista. Nedá sa však dostatočne zdôrazniť, že Kristus osobne nebol „slovom“. Slovom bol Boží plán spásy skrze Krista. „Logos“ (slovo) sa veľmi často v evanjeliu používa v súvislosti s Kristom – napr. „Kristovo slovo“ (Kol 3,16; porov. Mt 13,19; Jn 5,24; Sk 19,10; 1 Sol 1,8 atď.). Všimnime si, že „logos“ je o Kristovi, nie je to On osobne. Keď sa Kristus narodil, „slovo“ sa premenilo na telo a krv – „A slovo sa telom stalo“ (Jn 1,14). Ježiš osobne bol „telo zo slova“, skôr ako „slovo“. Osobne sa stal „slovom“ prostredníctvom narodenia z Márie, nebol „slovom“ už predtým.

Plán alebo zvesť o Kristovi mal Boh od počiatku. Otvorene ju zjavil až v Kristovej osobe a v kázani evanjelia o Kristovi v prvom storočí. Boh nám takto povedal Svoje slovo Kristovým prostredníctvom (Hebr 1,1-2). Čas od času sa zdôrazňuje, že Kristus prednášal Božie slovo a konal zázraky na príkaz Božieho slova s cieľom zjaviť nám Boha (Jn 2,22; 3,34; 7,16; 10,32-38; 14,10-24).

Pavol poslúchol Kristov príkaz hlásať evanjelium o Kristovi „všetkým národom“. „Hlásanie Ježiša Krista na základe zjavenia tajomstva, ktoré bolo od večnosti skryté, ale teraz bolo zjavené...vyjavené všetkým národom“ (Rim 16,25-26 porov. 1 Kor 2,7). Večný život sprístupnilo ľuďom Kristovo účinkovanie (Jn 3,16; 6,53), ale Boh mal už od počiatku tento plán, ako ponúknuť človeku večný

život. Súčasťou plánu bola obeť, ktorú mal Ježiš priniesť. Toto Boh úplne zjavil až po Ježišovom narodení a smrti. „Večný život, ktorý pred večnými vekmi prisľúbil pravdovravný Boh, ale v určenom čase zjavil svoje slovo (o živote) v kázaní“ (Tit 1,2-3). Videli sme, ako sa o Božích prorokoch hovorilo, akoby vždy existovali (Lk 1,70). Bolo to v tom zmysle, že „slovo“, ktoré hlásali, existovalo s Bohom od počiatku.

Ježišove podobenstvá odhaľujú mnohé z týchto vecí. Ježiš takto naplnil proroctvo o sebe samom: „Otvorím svoje ústa v podobenstvách, vyrozprávam, čo bolo skryté od stvorenia sveta“ (Mt 13,35). V tomto zmysle „slovo bolo u Boha...od počiatku“, aby sa „stalo telom“ Kristovým narodením.

„SLOVO BOLO BOH“

Dostali sme sa do bodu, v ktorom budeme uvažovať, v akom zmysle „Slovo bolo Boh“. Naše plány a myšlienky sme my sami vo svojej podstate. „Idem do Londýna“ je „slovo“ alebo prejav, ktorý vyjadruje môj zámer, pretože to je môj zámer. Božie plány v Kristovi sa dajú chápať podobne. „Lebo ako (človek) zmýšľala vo svojej duši, taký je“ (Prís 23,7) a ako Boh zmýšľala, taký On je. Božie slovo alebo premýšľanie je Boh: „slovo bolo Boh“. Preto je medzi Bohom a Jeho slovom veľmi tesné spojenie: Často sa vyskytujú podobenstvá ako vo verši Ž 29,8: „Hlas Hospodinov otriasa púšťou, Hospodin otriasa kádešskou púšťou“. V knihách prorokov sú bežné výroky ako: „Neposlúchli ste ma – znie výrok Hospodinov“ (Jer 25,7). Boh mal na mysli „Nepočúvali ste *Moje* slová, ktoré hovorili proroci“. Dávid chápala Božie slovo ako lampu a svetlo (Ž 119,105) a vyjadril to takto: „Lebo Ty si mi svetlom, Hospodine, ožiariš, Hospodine, moju temnotu“ (2 Sam 22,29). Verš dokazuje podobnosť medzi Bohom a Jeho slovom. Je zrozumiteľné, že Božie slovo sa personifikuje ako On Sám, t.j. hovorí sa o ňom ako o osobe, hoci osobou nie je (pozri dodatok 5 „Princíp personifikácie“).

Boh je pravdivý (Jn 3,33; 8,26; 1 Jn 5,10) a preto je pravdivé aj Božie slovo (Jn 17,17). Podobným spôsobom sa Ježiš stotožnil so svojím slovom tak tesne, že slovo personifikoval: „Kto mnou pohŕda a neprijíma moje slová, má svojho sudcu: slovo, ktoré som hovoril, bude ho súdiť v posledný deň“ (Jn 12,48). Ježiš hovorí o svojom slove ako o skutočnej osobe, t.j. o sebe samom. Ježišove slová sa personifikovali, pretože s ním boli veľmi tesne spojené.

Podobne sa ako osoba, t.j. Samotný Boh, personifikuje Božie slovo vo verši Jn 1,1-3. Verš Jn 1,3 vraví o Slove: „Všetko povstalo skrze neho“. „Boh stvoril“ všetky veci príkazom Jeho slova (Gn 1,1). A preto sa o Božom slove hovorí, akoby to bol Samotný Boh. Z toho by sme si mali zobrat' náboženské ponaučenie, že prostredníctvom Božieho slova v našom srdci sa Boh môže k nám lepšie priblížiť.

Z kapitoly 1 knihy Genezis vyplýva, že Boh bol Stvoriteľom prostredníctvom Svojho slova, nebol to osobne Kristus. Všetko povstalo zo slova, a nie osobne z Krista (Jn 1,1-3). „Hospodinovým slovom učené sú nebesia a dychom Jeho úst ich všetky voje (t.j. hviezdy) ...Lebo On riekol a stalo sa“ (Ž

33,6-9). Aj dnes je to Jeho slovo, čo riadi prírodu. „Posiela na zem svoju reč a Jeho slovo rýchlo beží. On dáva sneh ako vlnu...Zosiela svoje slovo...a vody sa valia“ (Ž 147,15-18).

Božie slovo je Jeho tvorivou silou, použil ho na splodenie Ježiša v Máriinom lone. Slovo, Boží plán uskutočňovaný Jeho Svätým Duchom (Lk 1,35), spôsobilo Kristovo počatie. Mária to uznala v odpovedi na zvesť o ohlásenom počatí Krista: „Nech sa mi stane podľa tvojho slova“ (Lk 1,38).

Už sme videli, že Božie slovo alebo Boží Duch vypovedá o Jeho zámere, ktorý bol vyjadrený prostredníctvom Starého Zákona. Stupeň pravdivosti tejto vety sa ukazuje vo verši Sk 13,27, v ktorom sa hovorí o Ježišovi ako o paralele k slovám starozákonných prorokov: „(Židia) ho nepoznali, odsúdili ho, a tak splnili slová Prorokov“. Kristovým narodením sa všetky Božie slová alebo celý Boží Duch vyjadril v osobe Ježiša Krista. Apoštol Ján pri vnuknutí jasal nad vyjadrením Božieho plánu večného života v Kristovi, ktorého sa učenici mohli dotknúť a vidieť Ho. Spoznal, že v Kristovi sa dotýka Božieho slova, celého Jeho plánu spásy (1 Jn 1,1-3). Hoci Krista nemôžeme osobne vidieť, aj my sa môžeme tešiť z tohto pocitu cez skutočné pochopenie Krista. Môžeme detailne spoznať Božie zámery s nami a tým získať prísľub večného života (1 Pt 1,8-9). Musíme si položiť otázku: „Skutočne poznám Krista?“ Nestačí len uznať, že kedysi jestvoval dobrý človek, ktorý sa volal Ježiš. Rýchlo pochopiť Krista ako osobného Spasiteľa a spojiť sa s Ním prostredníctvom krstu sa dá vytrvalým, túžobným štúdiom Biblie.

Štúdia 7: Otázky

1. Existoval Ježiš telesne pred narodením?

- a) Áno
- b) Nie

2. V akom zmysle možno hovoriť o Ježišovej existencii pred narodením?

- a) Ako o anjelovi
- b) Ako o časti Trojice
- c) Ako o duchovi
- d) Len v Božom vedomí a zámere

3. Ktoré z nasledujúcich tvrdení o Márii sú pravdivé?

- a) Bola to dokonalá žena bez hriechu
- b) Bola to obyčajná žena
- c) Ježiša počala prostredníctvom Svätého Ducha
- d) Dnes predkladá Ježišovi naše modlitby

4. Stvoril Ježiš zem?

- a) Áno
- b) Nie

8:1 Ježišova podstata: Úvod

Je to asi jedna z najväčších tragédií kresťanského myslenia, že sa Pán Ježiš Kristus nedočkal uznania a úcty za víťazstvo nad hriechom, ktoré dosiahol životom vedúcim k dokonalému charakteru. Rozšírená náuka o „Trojici“ považuje Ježiša za Samého Boha. Ak si uvedomíme, že Boha nemožno pokúšať (Jak 1,13) a Boh nehreší, Kristus v skutočnosti proti hriechu bojovať nemusel. Život Ježiša na zemi možno podľa toho považovať za predstieranie, za prežitie ľudského údely, ale bez skutočného precítania duchovnej a telesnej dilemy ľudskej rasy, vidiac, že sa ho táto dilema netýka.

Na druhej strane, skupiny, ako sú Mormóni a Svedkovia Jehovovi, nedoceňujú zázrak Kristovej existencie ako jednorodného Božieho Syna. Ako taký, nemohol byť anjelom alebo skutočným synom Jozefa. Existuje názor, že Kristovu podstatu počas pozemského života pripomínala Adamova podstata pred jeho zhrešením. Takýto názor však neuznáva, že Adama stvoril Boh z prachu, kým Ježiša počal Boh v lone Máriinom, ak by sme si už nevšíмали, že Biblia neobsahuje nič, čo by takýto názor podporovalo. Ježiš, aj keď nemal pozemského otca, bol počatý a porodený ako každý z nás. Mnohí nedokážu pripustiť, že by človek s našou hriešnou povahou mohol mať dokonalý charakter. Táto pravda im bráni v skutočnej viere v Krista.

Nie je ľahké uveriť, že Ježiš mal našu podstatu, že Jeho charakter bol bez hriechu a že *vždy* dokázal premôcť pokušenia. K porozumeniu a pevnej viere v skutočného Krista sa dopracujete po mnohých úvahách nad záznamami Evanjelia o jeho dokonalom živote a porovnávaním s časťami Biblie, ktoré popierajú, že bol Bohom. Bolo by omnoho jednoduchšie predpokladať, že Sám bol Bohom a tým aj automaticky dokonalým. Tento pohľad však neznižuje veľkosť víťazstva, ktoré Ježiš dosiahol nad hriechom a ľudskou podstatou.

Mal ľudskú podstatu, prežíval všetky naše hriešne sklony (Hebr 4,15), prekonal ich však svojou oddanosťou Božím zámerom a hľadaním Božej pomoci pri odolávaní hriechu. Boh ochotne pomohol a „v Kristovi Boh zmieril svet so sebou“ cez svojho najvlastnejšieho Syna (2 Kor 5,19).

8.2 Rozdiely medzi Bohom a Ježišom

Časti zdôrazňujúce stupeň, v ktorom bol „v Kristovi Boh“, a časti vyzdvihujúce Ježišovu ľudskosť sú v jemnej rovnováhe. Práve tieto druhé časti bránia podprieť prostredníctvom Biblie ideu, že Ježiš je Samotným Bohom, „pravý Boh z Boha pravého“, ako tvrdí doktrína o Trojici. (Formuláciu „pravý Boh z Boha pravého“ zaviedol Nicejský koncil v roku 325. Tento koncil prvý raz vyhlásil Trojicu,

pojmem, ktorý prví kresťania nepoznali.) V biblii sa slovo „Trojica“ nenachádza. Štúdia 9 sa hlbšie zaoberá úplným víťazstvom kresťanstva nad hriechom a podielom Boha na tomto víťazstve. Skôr, ako začneme, pripomeňme si, že spása závisí od správneho porozumenia skutočnému Ježišovi Kristovi (Jn 3,36, 6,53, 17,3). Keď dospejeme k správne porozumeniu víťazstva Ježiša nad hriechom a smrťou, môžeme prijať krst v Ježišovom mene a podieľať sa na spáse.

Jedno z najjasnejších zhrnutí vzťahu medzi Bohom a Ježišom sa nachádza v 1 Tim 2,5: „Lebo **jeden** je Boh *a* jeden **prostredník** medzi Bohom a ľuďmi – **človek** Kristus Ježiš“. Úvaha o zvyraznených slovách vedie k nasledujúcim záverom:-

- Je len *jediný* Boh, nie je možné, aby Ježiš bol Bohom. Ak Otec je Bohom a Ježiš je tiež Bohom, sú dvaja Bohovia. „My máme iba jediného Boha, Otca (1 Kor 8,6). Boh Otec je teda jediným Bohom. Nie teda možné, aby bola iná bytosť nazývaná „Syn Boží“, ako učí doktrína o Trojici. Starý zákon tiež spodobuje Jehovu, jediného Boha, ako Otca (napr. Iz 63,16, 64,8).

- Popri jedinom Bohu existuje prostredník, človek Kristus Ježiš - „*a* jeden prostredník...“. Slovo „*a*“ vyznačuje rozdiel medzi Kristom a Bohom.

- Kristus je „prostredníkom“, to znamená, že sprostredkúva. Prostredník medzi hriešnym človekom a Bohom bez hriechu nemôže byť Sám Bohom bez hriechu, musí byť hriešnym človekom s hriešnou ľudskou podstatou. Formulácia „človek Kristus Ježiš“ uvedené vysvetlenie podporuje. Pavol, ktorý písal až po Ježišovom nanebovstúpení, nehovorí o „Bohu Kristovi Ježišovi“.

Viac ráz sa nám pripomína, že „Boh nie je človekom“ (Nm 23,19, Oz 11,9), Kristus bol „synom človeka“, pretože v Novom zákone sa často nazýva „človek Kristus Ježiš“. Bol „synom Najvyššieho“ (Lk 1,32). Boh je Najvyšším, čo znamená, že len Jemu prináleží absolútna výsosť. Ježiš je „synom Najvyššieho“, čo znamená, že nemôže byť Sám Bohom v svojej osobe. Samotné vyjadrenie Otec a Syn, ktoré sa používa o Bohu a Ježišovi, svedčí o tom, že nie sú tým istým. Aj keď sa syn môže na otca podobať, nemôže to byť jedna a tá istá osoba a syn nemôže byť rovnako starý, ako je jeho otec.

Popri tomto existujú ďalšie zrejme rozdiely medzi Bohom a Ježišom, ktoré jasne ukazujú, že Ježiš nebol sám Bohom: -

BOH

JEŽIŠ

„Boha nemožno pokúšať“

(Jak 1,13).

Kristus „bol podobne skúšaný

vo všetkom (Hebr 4,15).

Boh neumiera -

Je nesmrteľný vo svojej podstate.

(Ž 90,2; 1 Tim 6,16)

Ježiš na tri dni zomrel (Mt 12,

40; 16,21).

Človek Boha neuzrie

(1 Tim 6,16; Ex 33,20).

Ježiša ľudia videli a dotýkali sa ho

(v 1 Jn sa to zdôrazňuje).

Keď sa nás zmocňuje pokušenie, stojíme pred voľbou medzi hriechom a poslušnosťou Bohu. Často sa rozhodneme pre neposlušnosť. Kristus stál pred rovnakým rozhodnutím a vždy zvolil poslušnosť. Mal teda možnosť zhrešiť, v skutočnosti však nezahrešil nikdy. Je nemysliteľné, aby mal Boh akúkoľvek možnosť zhrešiť. Už sme si ukázali, že potomkom, ktorého Dávid prisľúbil v 2 Sam 7,12-16, je určite Kristus. Verš 14 hovorí o Kristovej možnosti zhrešiť: „Keby sa dopustil nejakej neprávosti, budem ho trestať.“

8:3 Ježišova podstata

Slovo podstata označuje to, čím od prírody, v našom jadre sme. V Štúdii 1 sme si už ukázali, že Biblia hovorí len o dvoch podstatách – o podstate Boha a o podstate človeka. Boh zo svojej podstaty nemôže zomrieť, nemožno ho pokúšať a podobne. Je zrejmé, že Kristus počas životi nemal Božiu podstatu. Jeho podstata bola teda úplne ľudská. Z našej definície slova „podstata“ vyplýva, že Kristus nemohol mať naraz dve podstaty. Rozhodujúce bolo, že Kristus zažil pokušenie podobne, ako ho zažívame my (Hebr 4,15) a prostredníctvom úplného odolania pokušeniu dosiahol pre nás odpustenie. Hriešna žiadostivosť, ktorá je základom nášho pokušenia, pochádza z nás samých (Mk 7,15-23), z našej ľudskej podstaty (Jak 1,13-15). Bolo teda nevyhnutné, aby Kristus mal ľudskú podstatu a mohol zažiť a prekonať tieto pokušenia.

List Hebrejom 2,14-18 to popisuje viacerými slovami: -

„A pretože deti (my) majú účasť na krvi a tele (na ľudskej podstate), aj on (Kristus) mal podobne spoluúčasť na nich (na podstate), aby smrťou zničil toho, ktorý vládol smrťou, čiže diabla....Veď sa neujíma anjelov, ale ujíma (podstaty) sa Abrahámovho potomstva. Preto sa vo všetkom musel pripodobniť bratom, aby sa stal milosrdným a verným veľkňazom.....a odčinil hriechy ľudu. A pretože sám prešiel skúškou utrpenia, môže pomáhať tým, ktorí sú skúšaní.“

Táto časť mimoriadne zdôrazňuje ľudskú podstatu Ježiša: „aj on mal *podobne* spoluúčasť na nich“ (Hebr 2,14). Myšlienku zvyrazňuje použitie troch slov s rovnakým významom. On mal *podobne* spoluúčasť; mohla sa použiť aj formulácia „aj on mal spoluúčasť“, zdôrazňuje sa, „on mal *podobne* spoluúčasť“. Hebr 2,16 tiež rozvíja moment, že Kristus nemal podstatu anjela, pretože bol potomkom Abrahámovým, ktorý prišiel a prináša spásu zástupom veriacich, ktorí sa stanú potomstvom Abrahámovým. A vzhľadom na to, Kristus musel mať ľudskú podstatu. V každom smere „sa vo všetkom musel pripodobniť bratom“ (Hebr 2,17), aby nám Boh mohol odpustiť prostredníctvom Kristovho obetovania sa. Tvrdenie, že Ježiš nemal úplne ľudskú podstatu, ignoruje najzákladnejšie spoľahlivé posolstvá o Kristovi.

Vždy, keď pokrstení veriaci zhrešia, prichádzajú k Bohu, v prosbe cez Krista vyznajú svoje hriechy (1 Jn 1,9). Boh vie, že Kristus zažil pokušenie hriechu rovnako, ako ho zažívajú oni, bol však dokonalý, a preto hriechu, ktorému ľudia podľahnú, odolal. A preto nám môže „Boh v Kristovi“ odpustiť“ (Ef 4,32). Preto je dôležité uznať, že Kristus zažil pokušenie rovnako ako my a to bolo možné, len ak mal našu podstatu. Hebr 2,14 jasne uvádza, že to umožňuje spoluúčasť Krista na „krvi a tele“. „Boh je duch“ (Jn 4,24) v podstate a aj keď On má hmotné telo, ako duch nemá krv a telo. Pretože Kristus mal podstatu „telesnú“, znamená to, že nemohol mať počas svojho života Božiu podstatu.

Všetky predchádzajúce pokusy ľudí poslúchať slovo Božie, t. j. úplne prekonať pokušenie, zlyhali. A tak „Boh pre hriech poslal svojho Syna v tele podobnom hriešnemu a v tele odsúdil hriech“ (Rim 8,3 NV).

„Hriech“ označuje prirodzený sklon k zhrešeniu, ktorý je v našej podstate. Sklon k hriechu máme už daný, v páchaní hriechov pokračujeme a „odplatou za hriech je smrť“. Tento údel človek bez pomoci neprekoná. Človek sám dokonalosť nedosiahne, nebolo a nie je v moci tela vykúpiť telo. Boh preto zasiahol a dal nám vlastného Syna, ktorý mal naše „hriešne telo“ so všetkými znakmi hriechu, ktoré máme aj my. Na rozdiel od ostatných ľudí Kristus odolal všetkým pokušeniam, aj keď mohol zlyhať a zhrešiť rovnako, ako hrešíme my. V Rim 8,3 sa ľudská podstata Kristova charakterizuje slovami „hriešne telo“. O niekoľko veršov predtým hovorí Pavol o tom, že v tele „nesídlí dobro“ a telo sa od prírody vzpiera poslušnosti Bohu (Rim 7,18-23). S o to väčším úžasom si v tejto súvislosti prečítame, že Kristus mal „hriešne telo“ (Rim 8,3). Práve toto spolu s Jeho víťazstvom nad telom nám dáva možnosť uniknúť našim telám. Ježiš si intenzívne uvedomoval hriešnosť vo svojej podstate. Raz Ježiša oslovili „Učiteľ dobrý“ s náznakom, že je „bohom“ a vo svojej podstate

dokonalým. Odpovedal: „Prečo ma nazývaš dobrým? Nik nie je dobrý, jedine Boh“ (Mk 10,17-18). Pri inej príležitosti, po rade skvelých zázrakov, ktoré vykonal, ľudia začali vydávať svedectvo o Kristovej veľkosti. „Ale Ježiš sa im nezdôveril; on poznal každého a nepotreboval, aby mu niekto vydával svedectvo o človeku. Sám totiž vedel, čo je v človekovi (Jn 2,23-25). Pretože dokonale poznal ľudskú podstatu („poznal každého“), Ježiš nechcel, aby ľudia chválili jeho dobrotu, dobre vedel, aká hriešna je jeho ľudská podstata.

8.4 Ježišova ľudskosť

Verše Evanjelií poskytujú mnohé príklady hĺbky Ježišovej ľudskej podstaty. Je zapísané, že unavený Ježiš si sadol k studni napiť sa vody (Jn 4,6). Po Lazarovej smrti „Ježiš zaslzil“ (Jn 11,35). A čo je najdôležitejšie, zápis o poslednom utrpení je dostatočným dôkazom o Ježišovej ľudskosti: „Teraz je moja duša súžená“, povedal, keď prosil Boha o záchranu od smrti na kríži (Jn 12,27). „...modlil sa: Otče môj, ak je to možné, nech ma minie tento kalich (utrpenia a smrti). No nie ako ja chcem, ale ako ty“ (Mt 26,39). To znamená, že v niektorých smeroch sa Ježišova „vôľa“ alebo želania nezhodovali s vôľou Božou.

Počas celého života Ježiš podriaďoval svoju vôľu vôli Božej a pripravoval sa tak na poslednú skúšku na kríži. „Ja nemôžem nič robiť sám od seba. Súdim, ako počujem. A môj súd je spravodlivý, lebo nehľadám svoju vôľu, ale vôľu toho, ktorý ma poslal“ (Jn 5,30). Tento rozdiel medzi Ježišovou vôľou a vôľou Božou dokazuje, že Ježiš nebol Bohom.

Od nás sa očakáva, že sa počas života budeme zdokonaľovať v poznaní Boha a poučíme sa zo skúšok, ktoré pred nás život postaví. V tomto nám je veľkým príkladom Ježiš. Ani on Boha úplne nepoznal, Boh ho neosvietil o nič viac ako nás. Už od detstva „Ježiš vynikal umom a vzrastom (t. j. duchovnou zrelosťou, porov. Ef 4,13) v obľube u Boha i u ľudí“ (Lk 2,52). „Chlapec rástol a mocnel, (stával sa) plný múdrosti“ (Lk 2,40). Tieto dva verše popisujú fyzické dospievanie Krista a rovnomerne prebiehajúci duchovný vývoj. Kristus rástol tak telesne, ako aj duchovne. Ak by bol „Syn Bohom“, ako učí Atanasiánska viera o Trojici, nebolo by to možné. Ešte aj na konci života Ježiš priznával, že nepozná presný čas svojho druhého príchodu, pozná ho len Otec (Mk 13,32).

Pokora k Bohu je to, čomu sa musíme všetci v priebehu času naučiť. Aj Ježiš sa musel naučiť poslúchať Otca, tak, ako sa to učí každý syn. „A hoci bol Synom, z toho, čo vytrpel, naučil sa poslušnosti (t. j. poslušnosti Bohu); a keď dosiahol dokonalosť (t. j. duchovnú zrelosť), stal sa pôvodcom večnej spásy“ v dôsledku dokončeného úplného duchovného vývinu (Hebr 5,8.9). Fil 2,7.8 (myšlienka sa ďalej komentuje v dodatku k 27) popisuje ten istý proces duchovného dospievania Ježiša, ktorý sa završil smrťou na kríži. „...zriekol sa seba samého, vzal na seba prirodzenosť sluhu....Uponížil sa, stal sa poslušným až ... na smrť na kríži.“ Použitý jazyk ilustruje, ako sa Ježiš vedome prebíjal duchovným vývojom, stával sa viac a viac poníženým, takže nakoniec

poslušne prijal svoju smrť na kríži ako vôľu Božiu. K „dokonalosti sa *dopracoval*“ správnou odpoveďou na utrpenie.

Z toho vyplýva, že Ježiš musel vynaložiť vedomé osobné úsilie, aby sa stal spravodlivým. Boh ho do toho žiadnym spôsobom nenútil, nebol teda obyčajnou bábkou. Ježiš nás úprimne miloval a v mene lásky dal za nás na kríži svoj život. Nemenná viera v Ježišovu lásku by bola prázdna, ak by ho k smrti na kríži Boh prinútil (Ef 5,2; 5,25; Zjv 1,5; Gal 2,20). Keby bol Ježiš býval Bohom, nemohol by mať nijakú inú možnosť výberu, iba byť dokonalým a potom umrieť na kríži. Pretože si Ježiš mohol vybrať, môžeme oceniť jeho lásku a vytvoriť si k nemu osobný vzťah.

Bola to práve Ježišova ochota dobrovoľne obetovať život, ktorá sa zaľúbila Bohu. „Otec ma preto miluje, že ja dávam svoj život...Nik mi ho neberie, ja ho dávam sám od seba“ (Jn 10,17.18). Bolo by bývalo ťažké porozumieť Božej radosti nad Ježišovou dobrovoľnou poslušnosťou, ak by bol Ježiš býval Bohom, žijúcim v ľudskej podobe v akomsi umelom spojení s hriešnym človekom (Mt 3,17; 12,18; 17,5). Tieto doklady o radosti Boha zo Synovej poslušnosti dokazujú, že Kristus mohol neposlúchnuť, vedome sa však rozhodol byť poslušným.

JEŽIŠOVA POTREBA ZÁCHRANY

Vzhľadom na ľudskú podstatu Ježiš prežíval menšie choroby, únavu a podobne tak, ako ich prežívame aj my. Z toho potom vyplýva, že keby nezomrel na kríži, zomrel by iným spôsobom, napríklad vekom. Od smrti ho teda mohol zachrániť iba Boh. Keď si to Ježiš uvedomil, „so silným výkrikom a so slzami prednášal prosby a modlitby tomu (Bohu), ktorý ho mohol zachrániť od smrti; a bol vyslyšaný pre svoju bohabojnosť (Hebr 5,7 Nová Vulgáta). Skutočnosť, že Ježiš musel prosiť Boha o záchranu od smrti vylučuje akúkoľvek možnosť, že bol osobne Bohom. Po vzkriesení, „smrť nad ním už nepanuje“ (Rim 6,9), čo znamená, že predtým panovala.

Viacere Žalmy príchod Ježiša prorokujú; a pretože niektoré z veršov zo Žalmov o Kristovi sa v Novom zákone uvádzajú, možno odôvodnene predpokladať, že mnoho ďalších veršov v Žalmoch sa tiež Ježiša týka. Existuje viac udalostí, v ktorých sa zdôrazňuje Ježišova potreba Božej záchrany:-

- **Ž 91,11.12** o Ježišovi sa cituje v Mt 4,6. Ž 91,16 predpovedá, ako Boh Ježiša zachráni: „Nasýtím ho dlhousťou dní (t. j. večným životom) a dám mu vidieť svoje spasenie.“ - Ž 69,21 sa vzťahuje na ukrižovanie Krista (Mt 27,34); Žalm opisuje Ježišove myšlienky na kríži: "Zachráň ma, Bože...Priblíž sa mojej duši a vyprosti ju...tvoje spasenie, Bože, ma povýš" (vs. 1,18,29).

- **Ž 89** vysvetľuje Boží prísľub Dávidovi, ktorý sa týka Krista. O Ježišovi Ž 89,26 predpovedá: "On volajúc mu povie (Boh): Ty si môj Otec, môj silný Boh a skala môjho spasenia."

Boh vyslyšal Kristove prosby o záchranu; vyslyšal ho pre jeho osobnú duchovnosť, nie kvôli jeho miestu v Trojici (Hebr 5,7). Vzkriesenie Ježiša Bohom a jeho oslávenie nesmrteľnosťou je hlavnou myšlienkou Nového zákona: -

- „*Boh...vzkriesil Ježiša....Jeho Boh* svojou pravnicou povýšil za Vládcu a Spasiteľa“ (Sk 5,30.31).

- „*Boh...oslávil svojho Služobníka Ježiša...ale Boh* ho vzkriesil z mŕtvych“ (Sk 3,13.15).

- „*Tohoto Ježiša Boh* vzkriesil“ (Sk 2,24.32.33).

- Ježiš si toto všetko sám uvedomil, keď požiadal *Boha*, aby ho oslávil (Jn 17,5 porov. 13,32; 8,54).

Ak by bol Ježiš Sám Bohom a ak si uvedomíme, že Boh zomrieť nemôže, tento dôraz by nebol namieste. Ježiš by nebol býval potreboval záchranu, ak by bol Bohom. Že to bol Boh, kto Ježiša povýšil, demonštruje Božiu nadradenosť a odlišnosť Boha a Ježiša. Kristus nemohol byť v žiadnom prípade „pravým a večným Bohom (s) dvoma...podstatami...Božskou a ľudskou“, ako hlása prvý z 39 Článkov anglikánskej cirkvi. V pravom zmysle slova bytosť môže mať len jednu podstatu. Uznávame, že dôkazy o ľudskej podstate Kristovej prevažujú.

8.5 Vzťah Boha a Ježiša

Úvahy o Ježišovom vzkriesení Bohom nás privádzajú k úvahám o vzťahu medzi Bohom a Ježišom. Ak by boli v zmysle učenia doktríny o Trojici „rovnocennými...rovnako večnými“, mohli by sme predpokladať rovnocenný vzťah. Už sme uviedli hojnosť argumentov, že to tak nie je. Vzťah medzi Bohom a Kristom pripomína vzťah muža a ženy. „Hlavou každého muža je Kristus, hlavou ženy muž a hlavou Krista Boh (1 Kor 11,3). Muž je hlavou ženy, takže Boh je hlavou Krista, aj keď medzi nimi panuje jednota cieľov tak, ako by mala panovať medzi mužom a ženou. „Kristus je Boží“ (1 Kor 3,23), ako žena patrí k mužovi.

Boh Otec sa často uvádza ako Kristov Boh. Skutočnosť, že Boh sa uvádza ako „Boh a Otec nášho Pána Ježiša Krista“ (1 Pt 1,3; Ef 1,17) aj po Kristovom nanebovstúpení dokazuje, že toto je ich *terajší* vzťah, ako bol počas Kristovho smrteľného života. Zástancovia doktríny o Trojici niekedy argumentujú, že o Kristovej podriadenosti Bohu sa hovorí len počas jeho pozemského života. Stránky Nového zákona vznikli niekoľko rokov po Kristovom nanebovstúpení, jednako sa v nich o Bohu hovorí ako Kristovom Bohu a Otcovi. Ježiš sa k Otcovi správa ako k Bohu.

Zjavenie, posledná kniha Nového zákona, bolo napísané v čase najskôr 30 rokov po oslávení a nanebovstúpení Krista, o Bohu sa však hovorí ako „jeho (Kristovom) Bohu a Otcovi“ (Zjv 1,6). Vzkriesený a oslávený Kristus posiela v tejto knihe správy svojim veriacim. Hovorí o „chráme svojho Boha...mene svojho Boha...meste svojho Boha“ (Zjv 3,12). Dokazuje to, že Ježiš aj vtedy rozmýšľal o Otcovi ako o svojom Bohu, a preto (Ježiš) nie je Boh.

Počas smrteľného života Ježiš o svojom Otcovi rozprával podobne. O nanebovstúpení hovoril slovami „k môjmu Otcovi a vášmu Otcovi, k môjmu Bohu a vášmu Bohu“ (Jn 20,17). Na kríži sa Ježišova ľudskosť prejavila v plnej miere. „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ (Mt 27,46). Takéto slová by sa dali ťažko pochopiť, ak by ich vyslovil Sám Boh. Samotná skutočnosť, že Ježiš prosil Boha „so silným výkrikom a so slzami“ poukazuje na pravú podstatu ich vzťahu (Hebr 5,7; Lk 6,12). Boh sám seba prosiť nemôže. Ešte aj teraz Kristus oroduje za nás u Boha (Rim 8,26,27; porov. 2 Kor 3,18).

Ukázali sme si, že vzťah Krista k Bohu nebol počas jeho smrteľného života iný, ako je teraz. Kristus sa k Bohu obracia ako k Otcovi, prosí Ho, táto pozícia sa nezmenila ani po Kristovom zmŕtvychvstaní a nanebovstúpení. Počas pozemského života bol Kristus služobníkom Božím (Sk 3,13.26; Iz 42,1; 53,11). „Sluha nie je väčší ako jeho pán, ani posol nie väčší ako ten, kto ho poslal“ (Jn 13,16). Kristus zdôrazňuje, že sila a moc, ktorú má, pochádza od Boha a nepramení v ňom samom. „Ja nemôžem nič robiť sám od seba...hľadám.....vôľu toho, ktorý ma poslal...Syn nemôže nič robiť sám od seba“ (Jn 5,30.19).

Štúdia 8: Otázky

1. Učí Biblia, že Boh je Trojicou?

- a) Áno
- b) Nie

2. V ktorom z nasledujúcich bodov sa Ježiš od ľudí líšil?

- a) Nikdy nezhrešil.
- b) Bol Synom Božím.
- c) Nikdy nemohol zhrešiť.
- d) Boh ho nútil byť spravodlivým.

3. V ktorom z bodov sa Ježiš podobal Bohu?

- a) Počas pozemského života mal Božiu podstatu.
- b) Mal dokonalý charakter ako Boh.
- c) Jeho znalosti sa vyrovnali znalostiam Božím.
- d) Rovnal sa Bohu.

4. V ktorom z nasledujúcich bodov sa Ježiš podobal ľuďom?

- a) Zmocňovali sa ho všetky naše pokušenia a ľudské zážitky.
- b) Zhrešil ako malé dieťa.
- c) Potreboval spásu.
- d) Mal ľudskú podstatu.

5. Ktoré z nasledujúcich prehlásení sú správne?

- a) Ježiš mal dokonalú podstatu a dokonalý charakter.
- b) Ježiš mal hriešnu podstatu, ale dokonalý charakter.

c) Ježiš bol tak pravý Boh, ako aj skutočný človek.

d) Ježiš mal podstatu rovnakú, akú mal Adam predtým, ako zhešil.

9.1 Životná Dôležitosť Krstu

V predchádzajúcich štúdiách sme už niekoľkokrát spomenuli životnú dôležitosť krstu. Je to prvý krok k poslušnosti zvesti, ktorú prináša evanjelium. Úvahy o krste sme ponechali až do tejto časti, pretože skutočný krst sa môže uskutočniť len po správnom pochopení základov pravdy, ktorú prináša evanjelium. Naše štúdium týchto základov sme teraz dokončili. Ak si želáte získať skutočnú účasť na veľkej nádeji, ktorú Biblia ponúka prostredníctvom Ježiša Krista, krst je absolútne nevyhnutný.

„Spása je zo Židov“ (Jn 4,22), to znamená, že sľuby týkajúce sa spásy boli dané len Abrahámovi a jeho potomkom. Tieto sľuby sa môžu na nás vzťahovať, len ak sa staneme potomstvom prostredníctvom krstu v Kristovi (Gal 3,22-29).

Ježiš preto jasne prikázal svojim nasledovníkom: „Chodte do celého sveta a hlásajte evanjelium (ktoré obsahuje sľuby dané Abrahámovi – Gal 3,8) všetkému stvoreniu. Kto uverí a dá sa pokrstiť, bude spasený“ (Mk 16,16). Zvýraznenie slova „a“ znamená, že nás nespasí samotná viera v evanjelium. Krst nie je len akýmsi dobrovoľným prídavkom v živote kresťana, je nevyhnutným predpokladom spásy. Neznamená to však, že nás zachráni samotný krst. Po ňom musí nasledovať celoživotná, vytrvalá viera v Božie slovo. Ježiš to zdôrazňuje slovami: „Veru, veru hovorím ti: Ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva“ (Jn 3,5).

Toto narodenie „z (v gréčtine „von z“) vody“ označuje osobu vychádzajúcu z vody krstu. Potom sa musí znovu narodiť z Ducha. Je to pokračujúci proces: „Veď ste sa znovuzrodili...Božím slovom“ (1 Pt 1,23). Naše zrodenie z Ducha sa uskutočňuje postupným poznávaním Slova Ducha (pozri štúdiu 2.2).

Sme „pokrstení v Kristovi“ (Gal 3,27), v mene Pán Ježiša (Sk 19,5; 8,16; Mt 28,19). Všimnite si, že sme pokrstení v *Kristovi*, a nie v cirkvi kristadelfiánskej alebo v inej organizácii ľudí. Bez krstu by sme neboli „v Kristovi“ a nevzťahovala by sa na nás Jeho misia spásy (Sk 4,12). Peter uvádza o tejto skutočnosti vynikajúce podobenstvo. Archu z čias Noemových prirovnáva ku Kristovi. Tak, ako archa zachránila Noema a jeho rodinu od rozsudku, ktorý trestal hriešnikov, aj krst v Kristovi zachráni veriacich od večnej smrti (1 Pt 3,21). Nastúpenie Noema do archy sa podobá nášmu vstupu v Krista prostredníctvom krstu. Všetkých, ktorí nevstúpili do archy, zničila potopa. Nebolo pritom podstatné, či boli blízko archy alebo či boli Noemovými priateľmi. Jedinou cestou k spásy je a bolo byť v Kristovi (v arche). Je zrejmé, že sa už blíži druhý príchod, ktorý sa pripodobňuje k potope (Lk 17,26-27). Vstup do Krista (archy) prostredníctvom krstu je teda najvyššou nevyhnutnosťou. Ľudská reč zlyháva pri vyjadrení pocitu tejto naliehavosti. Biblické podobenstvo o vstupe do archy v Noemových časoch je oveľa silnejšie.

Prví kresťania plnili Ježišov príkaz. Cestovali po svete, kázali evanjelium a krstili. Zaznamenáva to kniha Skutky apoštolov. Najvyššiu dôležitosť krstu dokazuje spôsob, ktorým zápisy zdôrazňujú, že ľudia sa krstili bez prietahov, *ihneď* po prijatí evanjelia (napríklad Sk 8,12 36-39; 9,18; 10,47; 16,15). Tento dôraz pochopíme, ak uznáme, že bez krstu by bolo poznanie evanjelia márne. Krst je životne dôležitý stupeň prechodu po ceste k spásu. Zdá sa, že v niektorých prípadoch zápisy, ktoré vznikli v stave vnuknutia, zdôrazňujú, ako je dôležité, aby sa ľudia napriek mnohým ľudským dôvodom krst odkladali a mnohým problémom s vykonaním tohto obradu s Božou pomocou všemožne usilovali problémy prekonať.

Strážca žalára vo Filipách upadol po zemetrasení, ktoré úplne zničilo zabezpečenú väznicu, do životnej krízy. Väzňom sa naskytla výborná príležitosť na útek; žalárnik by to bolo stálo život. Jeho viera v evanjelium sa tým stala takou vrúcnu, že „v tú nočnú hodinu...*hneď* sa dal (on) pokrstiť“ (Sk 16,33). Ak sa niekto mohol vyhovoriť, že pokrstenie odloží, bol to práve on. Najhoršie zemetrasenie v Grécku za 3 000 rokov, dav šílených väzňov – to je scéna najdramatickejšieho úteku z väzenia v histórii. Strážcovi hrozila poprava za zanedbanie povinnosti. A vtedy pochopil, čo je najdôležitejším činom v celom jeho živote a večnom osude. Prijatím krstu prekonal bezprostredné problémy prostredia, v ktorom žil (t. j. zemetrasenie), napätie, ktoré spôsobovalo jeho každodenné zamestnanie, a prudkú nervovú traumy, do ktorej upadol. Tento človek môže inšpirovať mnohých váhajúcich kandidátov na krst. Jeho schopnosť vykonať takýto skutok viery dokazuje, že sa detailne zoznámil s evanjeliom, pretože takáto vrúcna viera sa dá získať len počúvaním Božieho slova (Rim 10,17 porov. Sk 17,11).

V veršoch Sk 8,26-40 sa píše, ako etiópsky veľmož študoval Bibliu pri jazde vozom púšťou. Stretol Filipa, ktorý mu podrobne vysvetlil evanjelium vrátane potreby krstu. Ľudsky povedané, muselo sa zdať nemožné poslúchnuť príkaz nechať sa pokrstiť v púšti bez vody. Boh by však nebol býval prikázal niečo, o čom by vedel, že sa nedá poslúchnuť. „Ako išli cestou, došli k akejsi vode“, t. j. k oáze, kde sa krst dal vykonať (Hebr 8,36). Príhoda odpovedá na neoprávnený názor, že krst ponorením bol určený len pre oblasti s hojnosťou ľahko prístupnej vody. Boh vždy pripraví reálny spôsob, ako splniť Jeho príkazy.

Kristus zoslal na apoštola Pavla dramatickú víziu, ktorá tak zatriasla jeho svedomím, že okamžite, ako to bolo možné, „*hneď*...vstal a dal sa pokrstiť“ (Sk 9,18). Ak si uvedomíme Pavlovo popredné spoločenské postavenie a skvelú kariéru, ktorá ho čakala v Judaizme, muselo aj jeho pokúšať odložiť krst. Táto vychádzajúca hviezda židovského sveta sa správne a *ihneď* rozhodla dať sa pokrstiť a otvorene zavrhnúť predchádzajúci spôsob života. Pavol sa neskôr o rozhodnutí prijať krst vyjadril: „Ale čo mi bolo ziskom, kvôli Kristovi pokladám za stratu...Preň som všetko stratil (t. j. to, čo predtým pokladal za užitočné) a pokladám za odpadky, aby som Krista získal...zabúdam na to, čo je za mnou (veci predchádzajúceho židovského života) a uháňam za tým, čo je predo mnou. Bežím k cieľu za víťaznou odmenou Božieho povolania zhora v Kristovi Ježišovi.“ (Flp 3, 7-8-13-14).

Je to jazyk atléta usilujúceho sa pretrhnúť cieľovú pásku. Takáto koncentrácia duševnej a telesnej snahy by mala charakterizovať náš život po prijatí krstu. Musíme pochopiť, že krst je začiatkom pretekov smerom k Božiemu kráľovstvu. Nie je to len znak, že sme zmenili cirkev a vieru, a nie je to ani pasívny vstup do pohodlného života bezstarostnej vernosti niekoľkým neurčito stanoveným kresťanským princípom. Krst nás spája so sústavným vnímaním Ježišovho ukrižovania a zmŕtvychvstania (Rim 6,3-5) a rozvíja v nás každodenný dynamizmus.

Pavol ako unavený, duchovne víťaziaci starý človek mohol zaspomínať: „Preto som nemohol odporovať nebeskému videniu“ (Sk 26,19). Čo bolo správne pre Pavla, je správne aj pre všetkých správne pokrstených. Prijatie krstu je rozhodnutie, ktoré nikdy neolutujeme. Celý život si budeme uvedomovať, že sme si vybrali správne. Len s máloktorým z našich životných rozhodnutí si vôbec môžeme byť takí istí. Musíme si vážne odpovedať na otázku: „Prečo by som nemal prijať krst?“

9.2 Ako By Sme Mali Byť Pokrstení?

Podľa rozšíreného názoru sa krst, najmä však krst nemlúvniat, môže vykonať pokropením vodou na čelo (t. j. pokrstenie). Tento názor je v príkrom protiklade k požiadavkám, ktoré na krst kladie Biblia.

Grécko slovo „baptizo“, ktoré sa prekladá výrazom „krst“, *neznamená* pokropiť. Má význam úplne umyť a ponoriť do tekutiny (pozri definície v konkordancii Róberta Younga a Jamesa Stronga). V klasickej gréčtine sa toto slovo používa v súvislosti s potápajúcimi sa loďami a „krstením“ (t. j. ponorením sa) vo vode. Používa sa aj v spojení s prefarbením kúska látky z jednej farby na druhú „prekrstením“ alebo namočením do farbiva. Aby sa zmenila farba, látka sa musí pochopiteľne ponoriť do tekutiny úplne, nestačí pokropiť ju farbivom. Názor, že ponáranie je skutočne správnu formou krstu, podporujú nasledujúce verše:-

...“Ale aj Ján krstil v Enone, blízko Salima, lebo tam bolo veľa vody. Ľudia tam prichádzali a dávali sa krstiť“ (Jn 3,23). Na krstenie bolo podľa toho treba „veľa vody“. Ak by sa krstilo pokropením niekoľkými kvapkami vody, jedno vedro vody by bolo bývalo vystačilo pre stovky ľudí. Ľudia prichádzali na toto miesto na brehu Jordánu prijať krst, Ján ich neobchádzal s fľašou vody.

- Aj Ježiša Ján pokrstil v rieke Jordán. „Keď bol Ježiš pokrstený, hneď vystúpil z vody“ (Mt 3,13-16). Ježiš jasne prijal krst ponorením – po krste „vystúpil z vody“. Jedným z dôvodov, prečo sa dal Ježiš pokrstiť, bolo vytvorenie príkladu. Nikto teda nemohol vážne vyhlasovať, že nasleduje Ježiša, ak sa neriadil Jeho príkladom krstu ponorením sa.

- Podobne Filip a etiópsky veľmož „zostúpili do vody a pokrstil ho. Keď vystúpili z vody...“ (Sk 8,38-39). Pripomeňme si, že veľmož požiadal o krst, keď uvidel oázu: „Pozri voda! Čo

prekáža, aby som sa dal pokrstiť?“ (Sk 8,36). Je takmer isté, že človek sa nevydal na cestu púšťou bez aspoň minimálneho množstva vody napr. vo fľaši. Ak by sa krstilo pokropením, bolo by sa to dalo vykonať aj bez oázy.

- Krst je pohreb (Kol 2,12), pohreb znamená úplné zakrytie.

- Krst sa nazýva „zmytím“ hriechov (Sk 22,16). Vo veršoch Zjv 1,5; Tit 3,5; 2 Pet 2,22; Hebr 10,22 a ďalších sa skutočné obrátenie spája s „kúpeľom“. Výraz kúpeľ má omnoho bližšie ku krstu ponorením než pokropením.

V Starom Zákone je viac dôkazov, že na správny prístup k Bohu sa ľudia pripravovali určitou formou kúpeľa.

Kňazi sa museli pred priblížením sa k Bohu pri bohoslužbe úplne umyť v kúpeľi, ktorý sa nazýval „lavór“ (Lv 8,6; Ex 40,32). Izraelčania sa museli umývať, aby sa očistili od určitých nečistôt (napr. Dt 23,11), ktoré predstavovali hriech.

Muž, ktorý sa volal Naamán, bol malomocný pohan, ktorý hľadal záchranu u Boha Izraela. Predstavoval hriešneho muža, ktorého hriech priviedol k zomieraniu zaživa. Liečiť sa mal ponáraním do rieky Jordán. Najprv tento jednoduchý úkon prijímal ťažko, myslel si, že Boh bude od neho žiadať nejaký dramatický čin alebo ponorenie sa do veľkej a známej rieky, napr. do Ábány. Podobne niekedy aj my ťažko uveríme, že taký jednoduchý úkon môže skutočne viesť k spáse. Je omnoho lákavejšie myslieť si, že nás môže spasiť vlastná práca a verejné spojenie s veľkou, dobre známou cirkvou (porov. rieka Ábána), a nie jednoduchý skutok spojenia sa s pravou nádejou Izraela. Naamánovo telo po ponorení sa do Jordánu „bolo ako predtým – ako telo mladého chlapca. Očistil sa“ (2 Kr 5,9-14).

Po prvom porozumení základnej zvesti evanjelia by mal zostať len malý priestor pre pochybnosti, či „krst“ zodpovedá úplnému ponoreniu sa do vody. Táto na Biblii založená definícia sa nezmieňuje o stave osoby, ktorá fyzicky krstí. Podľa viery v evanjelium je krstom ponorenie sa do vody. Teoreticky sa možno pokrstiť aj sám. Krst však krstom robí len správne dodržiavanie učenia vo chvíli ponorenia sa. Rozhodne sa odporúča nechať sa pokrstiť iným veriacim dodržiavajúcim pravé učenie, ktorý môže najlepšie spomedzi všetkých pred ponorením oceniť, aký stupeň poznania krstený dosiahol.

V kruhoch cirkvi Kristadelfiánov sa preto udržiava tradícia dôkladnej diskusie s každým kandidátom krstu pred samotným ponorením. Základom diskusie je zoznam otázok podobných otázkam, ktoré sú na konci každej štúdie tejto knihy. Kristadelfiáni precestovali tisíce míľ, aby boli pri krste jedinej osoby. Je to zázrak, keď sa čo aj len jeden človek pripojí k nádeji na večný život. Preto sa

nesústredujeme v prvom rade na počet konvertovaných. Hlavným princípom nášho prístupu je nadradenosť kvality nad kvantitou.

9.3 Význam Krstu

Ponorenie pod vodu symbolizuje odchod do hrobu – spája nás s Kristovou smrťou a naznačuje našu „smrť“ predošlého života hriechu a nevedomosti. To je jedným z dôvodov takéhoto spôsobu krstu. Návrat z vody nás spája s Kristovým zmŕtvychvstaním, zapája nás do nádeje na večný život po Jeho návrate a do nádeje na nový život v prítomnosti, na život duchovne triumfujúci nad hriechom vďaka Kristovmu víťazstvu, ktoré dosiahol smrťou a zmŕtvychvstaním.

„Všetci, čo sme pokrstení v Kristovi Ježišovi, v jeho smrť sme pokrstení. Krstom sme teda s ním pochovaní v smrť, aby sme tak, ako bol Kristus vzkriesený z mŕtvych Otcovou slávou, aj my žili novým životom (t. j. žili každodenný život). Lebo ak sme s ním zrástli a stali sa mu podobnými v smrti (prostredníctvom krstu), tak mu budeme podobní aj v zmŕtvychvstaní“ (Rim 6:3-5).

Pretože spása sa dá dosiahnuť len prostredníctvom Kristovej smrti a zmŕtvychvstania, pre záchranu je životne dôležité spojiť sa s týmito vecami. Dá sa to dosiahnuť len symbolickou smrťou a zmŕtvychvstaním s Kristom, ktoré poskytuje krst. Mali by sme si uvedomiť, že pokropenie nie je takýmto symbolom. V krste „náš starý človek (spôsob života) bol s ním ukrižovaný“ (Rim 6,6), Boh „oživil nás s Kristom“ prostredníctvom krstu (Ef 2,5). Ľudská podstata nám však zostáva aj po krste a zmyselným spôsobom života ju neudržíme na uzde. „Ukrižovanie“ tela je teda pokračujúci proces, ktorý sa krstom *len* začína. Ježiš preto hovoril veriaci, aby každý deň zdvíhali kríž a nasledovali ho tak, ako to bolo v sprievode na Kalváriu (Lk 9,23; 14,27). Aj keď život skutočného ukrižovania s Kristom nie je ľahký, spojenie s Kristovým zmŕtvychvstaním prináša nesmiernu útechu a radosť.

Kristus „pre jeho krv na kríži priniesol pokoj všetkému“ (Kol 1,20) – „Boží pokoj, ktorý prevyšuje každú chápacosť“ (Flp 4,7). Ježiš prisľúbil v súvislosti s pokojom: „Pokoj vám zanechávam, svoj pokoj vám dávam. Ale ja vám nedávam, ako svet dáva“ (Jn 14,27). Mier a skutočná duchovná radosť prevažujú bolesť a ťažkosti spojené s otvoreným spojením sa s ukrižovaným Kristom. „Lebo ako sa v nás rozmnožujú Kristove utrpenia, tak sa skrze Krista rozhojňuje aj naša útecha“ (2 Kor 1,5).

Z poznania, že naše vlastné ja skutočne zomrelo, vyplýva aj sloboda. Ježiš preto veľmi aktívne žije v nás prostredníctvom každodenných skúšok. Veľký apoštol Pavol mohol o tomto hovoriť z bohatých

skúseností dlhých, rušných rokov svojho života: „S Kristom som pribitý na kríž. Už nežijem ja, ale vo mne žije Kristus. Ale život, ktorý teraz žijem v tele, žijem vo viere v Božieho Syna“ (Gal 2,20).

„Krstu, ktorý teraz vás zachraňuje...pre zmŕtvychvstanie Ježiša Krista“ (1 Pt 3,21), pretože spojenie s Kristovým zmŕtvychvstaním do večného života nám dáva účasť na zmŕtvychvstaní po Jeho návrate. Naša konečná spása sa uskutoční prostredníctvom účasti na tomto zmŕtvychvstaní. Ježiš to vyjadril jednoduchými slovami: „Lebo ja žijem a aj vy budete žiť“ (Jn 14,19). Podobne hovoril aj Pavol: „Ak sme boli zmierení s Bohom smrťou jeho Syna...budeme spasení jeho životom“ (Rim 5,10).

Opäť a opäť sa zdôrazňuje, že spojením sa s Kristovou smrťou a utrpením prostredníctvom krstu a nasledujúcim spôsobom života sa nám istotne dostane účasť na jeho slávnom zmŕtvychvstaní:-

- „Ak sme s ním (Kristom) zomreli, s ním budeme aj žiť. Ak vytrváme, s ním budeme aj kraľovať“ (2 Tim 2,11-12).
- „Stále nosíme na tele Ježišovo umieranie, aby sa na našom tele zjavil aj Ježišov život...Veď vieme, že ten, čo vzkriesil Pána Ježiša, s Ježišom vzkriesi aj nás“ (2 Kor 4,10-11-14).
- Pavol dosiahol „účasť na jeho (Kristovom) utrpení a tým, že sa mu pripodobním (tvrdými životnými skúsenosťami) v smrti, aby som tak nejak dosiahol aj vzkriesenie z mŕtvych“ (Flp 3 10,11 porov. Gal 6,14).

9.4 Krst A Spasenie

Krst nás spája s Kristovou smrťou. To znamená, že účasť na odpustení môžeme získať len prostredníctvom krstu. „S ním (s Kristom ste) boli pochovaní v krste a v ňom ste boli s ním aj vzkriesení vierou v moc Boha, ktorý ho vzkriesil z mŕtvych. Aj vás, čo ste boli mŕtvi v hriechoch...oživil s ním a odpustil nám všetky hriechy“ (Kol 2,12-13). Aj my sme sa „...obmyli...v mene Pána Ježiša“ (1 Kor 6,11) – t. j. krst v Ježišovom mene je spôsobom, ako zmyť hriechy. Verš Num 19,13 opisuje pradávny vzor krstu – človek nepokropený vodou očisťovania musel zomrieť. V štúdiu 10.2 sme ukázali, ako krst zmýva hriechy (porov. Sk 22,16). Opis veriacich, ktorí sa od hriechov očisťujú Kristovou krvou, teda označuje očistu prostredníctvom krstu (verše Sk 1,5; 7,14; Tit 3,5 hovoria o „kúpeľi znovuzrodenia“, čím označujú „narodenie z vody“ po krste [Jn 3,5]).

Vo svetle toho, čo sme už uviedli, pochopíme Petrovu odpoveď na otázku „Čo máme urobiť?“ (aby sme sa zachránili): „Robte pokánie a nech sa dá každý z vás pokrstiť v mene Ježiša Krista *na* odpustenie svojich hriechov“ (Sk 2,37-38). Krst v Kristovom mene *je prostriedkom* odpustenia hriechov. Bez krstu nedosiahneme odpustenie hriechov a nekrstení dostanú mzdu hriechu – smrť (Rim 6,23). Okrem spásy v mene Ježiša Krista niet inej spásy (Sk 4,12) a účasť na Jeho mene získame len krstom. To znamená, že nekresťanské náboženstvá nemôžu viesť ku spáse. Nikto, kto naozaj verí v Bibliu, to nemôže pripustiť. Skutočnosť, že to uznáva katolicizmus a široké ekumenické hnutie, je smutným odrazom ich vzťahu k Svätému Písmu.

Kristovo zmŕtvychvstanie do večného života bolo znamením Jeho osobného víťazstva nad hriechom. Krst nás spája s týmto víťazstvom. Preto sa o nás hovorí, že sme vzkriesení spolu s Kristom, hriech už nad nami nemá moc, pretože ju už nemá ani nad Kristom. Prostredníctvom krstu sme „oslobodení od hriechu...a hriech už nebude panovať nad vami (nami)“ po krste (Rim 6,18-14). Ani po krste však neprestávame hrešiť (1 Jn 1,8-9). Ak sa odvrátíme od Krista, hriech nás môže opäť zotročiť. V súčasnosti máme teda účasť na Kristovej smrti a utrpení, aj keď krst dokazuje, že zároveň sme spojení s Kristovým zmŕtvychvstaním, a dúfame, že účasť na ňom získame po Jeho návrate.

Jedinou našou vyhlídkou do budúcnosti je byť oslobodený od hriechu. „Kto uverí a dá sa pokrstiť, *bude* spasený“ (Mk 16,16) pri druhom Kristovom príchode. Definitívnu spásu nezískame hneď po krste, ale pred súdnou stolicou (1 Kor 3,15). Ak by sme dosiahli spásu pri krste, učenie o súde by nebolo potrebné, ani by sme nemuseli zomrieť. „Ale kto vytrvá do konca, *bude* spasený“ (Mt 10,22).

Pavol (a všetci kresťania) sa aj po krste musel usilovať o spásu (Flp 3,10-13; 1 Kor 9,27). Hovoril o *nádeji* na večný život (Tit 1,2; 3,7; 1 Sol 5,8; Rim 8,24) a o nás, ako o „dedičoch spásy“ (Hebr 1,14). Spravodliví vstúpia *do* večného života pred súdnou stolicou (Mt 25,46). Pavlova skvelá logika v stave vnuknutia žiari z verša Rim 13,11 – vysvetlil, že po krste spoznáme, že každý deň života a vytrvania nás približuje k druhému Kristovmu príchodu a môžeme sa radovať, že „teraz je nám spása bližšie ako vtedy, keď sme uverili“. Spásu sme teda ešte nedosiahli. Spása je podmienená; zachránime sa, *ak* pevne vytrváme v pravej viere (Hebr 3,12-14), *ak* si zachováme v pamäti základné učenie evanjelia (1 Tim 4,16; 1 Kor 15,1-2) a *ak* budeme robiť to, čo v nás upevní tú veľkú nádej (2 Pt 1,10).

Grécke sloveso, ktoré sa prekladá výrazom „zachránení“, sa niekedy používa v priebehovom čase. Tým sa naznačuje, že spása je pokračujúci proces, ktorý v nás prebieha ako dôsledok neustálej poslušnosti evanjeliu. O veriacich sa hovorí, že ich evanjelium vedie na „cestu spásy“ (1 Kor 1,18; ďalšie príklady tohto priebehového trvania sú vo veršoch Sk 2,47 a 2 Kor 2,15). Grécke slovo pre výraz „zachránení“ sa v minulom čase používa len v súvislosti s veľkou spásou, ktorú umožnila Kristova smrť na kríži a s ktorou sa môžeme spojiť prostredníctvom krstu (2 Tim 1,9; Tit 3,5).

Dôkazom toho je Božie zaobchádzanie s pôvodným Izraelom, ktoré tvorí základ Jeho vzťahu s duchovným Izraelom, t. j. s veriacimi. Izrael opustil Egypt predstavujúci svet zmyselnosti a nepravého náboženstva, s ktorým sme boli spojení pred krstom. Prešli cez Červené more a potom putovali sínajskou pustatinou do zasľúbenej zeme, kde sa usadili ako Božie kráľovstvo. Prekročenie Červeného mora bolo predobrazom krstu (1 Kor 10,1-2), putovanie pustatinou predobrazom života a Kanaán predobrazom Božieho kráľovstva. Verš 5 Júdovho listu opisuje, koľkí z nich zahynuli pri ceste pustatinou. „Pán najprv zachránil ľud z egyptskej krajiny, no potom tých, čo neuverili, zahubil“. Izrael sa teda „zachránil“ z Egypta; rovnako sa tak aj všetci pokrstení „zachraňujú“ od hriechu. Ak by sa jedného z Izraelčanov spýtali: „Si zachránený?“, jeho odpoveď by mohla znieť: „Áno“. Neznamenalo by to však, že Izrael bol definitívne zachránený.

Rovnako, ako sa ľud Izraela vrátil vo svojich srdciach späť do Egypta (Sk 7,39) a obrátil sa k životu ukájania zmyselnosti a falošnému učeniu, aj ľudia „zachránení“ krstom od hriechu sa môžu podobne odvrátiť od pozhnaného postavenia, v ktorom sa nachádzajú. Verše 1 Kor 10,1-2, Hebr 4,1-2 a Rim 11,17-21 zdôrazňujú, že aj nám hrozia podobné nástrahy, aké hrozili Izraelu v pustatine. V Písme je mnoho príkladov tých, ktorí sa krstom najprv „zachránili“ od hriechu, ale neskôr upadli do postavenia, ktoré znamená ich odsúdenie po Kristovom návrate (napr. Hebr 3,12-14; 6,4-6; 10,20-29). Tieto pasáže napádajú podstatu učenia zanietených „evanjelických“ kazateľov, podľa ktorého „raz zachránený znamená byť navždy zachránený“, čo je žiadosti lahodiace formalistické prekrucovanie.

So snahou zistiť, do akého stupňa nás krst „zachránil“, je to ako so všetkým – treba si zachovať správny zmysel pre rovnováhu. Na krst sa nesmieme pozeráť ako na poskytnutie *príležitosti* na spásu, ako na akési zlepšenie možnosti spásy v porovnaní s možnosťou pred pokrstením. Krst „v Kristovi“ nám poskytuje vyhliadku na záchranu; skutočne máme *spoľahlivú* nádej na vstup do Božieho kráľovstva, ak sa budeme neustále držať Krista tak, ako keď sme vystúpili z krstiacej vody. V ktoromkoľvek momente po krste by sme mali pokorne dôverovať, že sa skutočne dostaneme do Kráľovstva po Kristovom návrate. Nemôžeme si byť *úplne* istí, pretože môžeme odpadnúť nasledujúci deň. Nepoznáme osobnú duchovnú budúcnosť nášho života.

Musíme urobiť všetko pre udržanie čistého svedomia, ktoré sme pred Bohom získali pri krste. Krst je „záruka čistého svedomia“ (1 Pt 3,21, grécka verzia), kandidát krstu zaručuje (sľubuje), že si udrží pred Bohom čisté svedomie.

Aj keď je krst životne dôležitý pre účasť na veľkej spásu, ktorú môžeme dosiahnuť v Kristovi, nesmieme pripustiť dojem, že sa zachrátime jediným aktom alebo „skutkom“ pokrstenia. Už sme si ukázali nevyhnutnosť života naplneného pokračujúcou spoluúčasťou na Kristovom ukrižovaní. „Ak sa niekto nenarodí z vody a z Ducha, nemôže vojsť do Božieho kráľovstva“ (Jn 3,5). Keď tieto slová porovnáme s veršom 1 Pt 1,23, zistíme, že narodenie z Ducha, ktoré nastáva po krste, musí

zodpovedať postupnému obnovovaniu sa pôsobením Ducha alebo Slova. Samotný krst neprináša spásu. Spása je okrem iného výsledkom milosti (Ef 2,8), viery (Rim 1,5) a nádeje (Rim 8,24). Vyskytujú sa aj tvrdenia, že spása sa dá dosiahnuť prostredníctvom samotnej viery a „skutok“, ako je krst, nie je podstatný. Vo veršoch Jak 2,17-24 sa však vysvetľuje, že pri takomto uvažovaní sa nesprávne rozlišuje medzi vierou a skutkami. Pravosť viery, t. j. viery v evanjelium, sa dokazuje skutkami, ktoré z nej vyplývajú, t. j. krstom. „Človek je ospravedlnený zo skutkov, a nie iba z viery“ (Jak 2,24). Pri viacerých prípadoch pokrstenia sa veriaci pýtali, čo musia „urobiť“, aby sa zachránili. V odpovedi sa vždy uvádzal krst (Sk 2,37; 9,6; 10,6; 16,30). „Vykonanie skutku“ krstu je teda nevyhnutným znamením viery v evanjelium spásy. Naša záchrana je skutočne dielom Boha a Krista, ale my musíme činiť „skutky pokánia“ a viery v záchranu (Sk 26,20 porov. Mk 16,15-16).

Už skôr sme ukázali, že slová o zmytí hriechov zodpovedajú Božiemu odpusteniu, ktoré prináša krst v Kristovi. V niektorých veršoch sa hovorí o zmytí hriechov vierou a pokáním (Sk 22,16; Zjv 7,14; Jer 4,14; Iz 1,16), v iných naše hriechy zmýva Boh (Ez 16,9; Ž 51,2-7; 1 Kor 6,11). Toto pekne ukazuje, že ak splníme náš podiel a podstúpime krst, Boh z nás zmyje hriechy. „Skutok“ alebo čin krstu je teda životne dôležitým krokom k účasti na Božom evanjeliu milosti („nezaslúženej láskavosti“), ktorú nám ponúka Božie slovo.

Dodatok: Prekrstenie

Niektorí ľudia, ktorí sú podľa vlastnej mienky už pokrstení buď pokropením, keď boli bábätkami, alebo úplným ponorením v inej cirkvi, zachovávajú ku krstu zdržanlivosť. Pokánie a správna viera v pravé evanjelium musí predchádzať krstu (Sk 2,38; Mk 16,15-16). Krst je krstom len vtedy, ak sú tieto veci ozrejmené pred ponorením sa do vody. Verše Mt 28,19-20 spájajú krst vôbec s prvým výkladom, ktoré vysvetľovali nauky o Kristovi. Dieťa nie je schopné kajať sa alebo porozumieť evanjelium. Pokropenie nie je v žiadnom prípade krstom. Plavec, ktorý skočil do bazénu, sa síce ponára do vody, ale nie je to krst, pretože to nie je vedomá odpoveď na pravé evanjelium. Rovnako je to s tými, ktorí sa ponárajú a pritom veria nesprávnemu učeniu. Ponorili sa, ale neboli pokrstení.

Je len „jediná viera“, t. j. jedna sústava učenia, ktorú obsahuje pravé evanjelium. Preto je len „jeden krst“ – krst, ktorý sa uskutoční po prijatí „jedinej viery“. „Jedno je telo (t. j. pravá cirkev)...ako ste aj povolani v jednej nádeji svojho povolania. Jeden je Pán, jedna viera, jeden krst. Jeden je Boh“ (Ef 4,4-6). Niet dvoch nádejí, ako veria tí, ktorí hovoria, že nezáleží, či veríme v odmenu získanú na nebesiach alebo na zemi. Je len „jeden Boh“ – Ježiš preto nie je Bohom. Z toho vyplýva, že ak sme nedokázali pri krste pochopiť základy učenia, ako je Božie kráľovstvo, podstatu Boha a Ježiša atď., náš prvý „krst“ nebol platný.

Ján Krstiteľ ponáral ľudí, vyzýval ich na pokánie a učil ich určité veci o Ježišovi (Mk 1,4; Lk 1,77). To však nestačilo. Verše Sk 19,1-5 zaznamenávajú, že niektorí z ľudí, ktorých Ján pokrstil, sa museli pokrstiť znovu, pretože dostatočne neovládali určité časti učenia. Podobne ako ľudia pokrstení Jánom aj my môžeme pociťovať, že ak sme sa už raz pokrstili ponorením, vykonali sme pravé pokánie a odhodlali sa na nový začiatok. Možno ten pocit naznačuje pravdu, ale nezbavuje nás potreby získať „jediný (pravý) krst“, ktorý dosiahneme len pochopením všetkých prvkov „jedinej viery“.

Štúdia 9: Otázky

1. Môžeme sa zachrániť bez krstu?

- a) Áno
- b) Nie

2. Čo znamená slovo „krst“?

- a) Závazok
- b) Pokropenie
- c) Viera
- d) Namočenie alebo ponorenie

3. Kedy máme prijať krst?

- a) Po pochopení učenia pravého evanjelia a po pokání
- b) Ako malé dieťa
- c) Po našom záujme o Bibliu
- d) Keď chceme vstúpiť do cirkvi

4. V kom sme pokrstení?

- a) V cirkvi, ktorá nás krstí
- b) V Božom slove
- c) V Kristovi
- d) Vo Svätom Duchu

5. Čo sa stane po krste?

- a) Stávame sa súčasťou Abrahámovho potomstva

b) Už nebudeme hrešiť

c) Získame úplnú záchranu na večné časy

d) Získame odpustenie hriechov

6. Chcete prijať krst?

a) Áno

b) Nie

10 Praktický Kresťanský Život

10.1 Štúdium Biblie

Po krste by sme mali rozvíjať „úžitok z posvätenia“, v živote by sme sa mali nechať viesť Duchom a nie žiadostivosťou (Rim. 6,22; 8,1; Gal 5 16-25). Božie slovo rozvíja v nás duchovné ovocie (Jn 15,7-8). Už sme videli, že Boží Duch je v Jeho slove a v tomto zmysle nás Duch vedie. V živote si musíme udržiavať tesný vzťah k Božiemu slovu prostredníctvom pravidelného čítania a štúdia Biblie.

Pozorné štúdium Slova človeka presvedča, že krst potrebuje, a človek potom krst prijme. Aj naďalej by sme mali Slovo nechať ovplyvňovať naše činy a smer života. Krst je len prvým krokom v celoživotnej poslušnosti Božiemu slovu. Existuje reálne nebezpečenstvo, že po hlbšom spoznaní Biblie a základného učenia evanjelia sa dostaneme do stavu, v ktorom už Slovo nebude na nás pôsobiť. Budeme čítať slová, ktoré nás prakticky neovplyvnia (pozri prílohu 2). Múdra rada preto odporúča krátko sa pomodliť pred každým čítaním Písma: „Otvor mi oči, aby som videl zázraky Tvojho Zákona“ (Ž 119,18).

Božie slovo by malo byť našou každodennou potravou. Veru, závislosť a prirodzená túžba po Božom slove by mala byť väčšia ako inštinktívna chuť do skutočného pokrmu. „Neodchýlim sa od príkazu Jeho úst *nad* svoj stanovený diel pokrmu“, takto vyjadril Jób svoj pocit (Jób 23,12). Jeremiáš hovoril podobne: „Keď sa vyskytli Tvoje slová, zjedol som ich. Tvoje slová mi boli útechou a útechou môjmu srdcu“ (Jer 15,16). Je veľmi dôležité, aby sme si urobili v rozvrhu každodenného života čas na denné, pravidelné čítanie Biblie. Neprerušované 30 minútové štúdium Biblie ako prvá ranná činnosť nás správne duchovne naladí do začiatku každého dňa. Takéto zvyky, ktoré pestujú vieru, budú mať v súdny deň cenu zlata.

Cirkev Kristadelfiánov zostavila program čítania Biblie s názvom „Sprievodca Bibliou“ (je k dispozícii u vydavateľa tejto knihy), ktorý pomáha prekonať prirodzený sklon čítať len tie časti Písma, ktoré sa nám najviac páčia. Program stanovuje na každý deň niekoľko kapitol, ktoré sa majú prečítať. Nový Zákon tak prečítame v priebehu roka dvakrát a Starý Zákon raz. Pri každodennom čítaní povzbudzuje myšlienka, že tisíce ďalších veriacich číta tie isté kapitoly. Pri stretnutí potom vzniká okamžité puto. Kapitoly, ktoré práve študujeme, by mali vytvárať základ pre našu konverzáciu.

10.2 Modlitba

Rozvíjať treba aj ďalší dôležitý zvyk – modlitbu. Po pripomenutí, že je „jeden prostredník medzi Bohom a ľuďmi – človek Kristus Ježiš, ktorý vydal seba samého ako výkupné za všetkých“, Pavol zhrnul praktické závery z pochopenia Kristovho diela: „aby sa muži modlili na každom mieste... bez hnevu a hádok“ (1 Tim 2,5-8). „Veď nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol cítiť s našimi slabosťami, veď bol podobne skúšaný vo všetkom okrem hriechu. Pristupujme *teda* s dôverou k trónu milosti, aby sme dosiahli milosrdenstvo a našli milosť a pomoc v pravom čase“ (Hebr 4,15-16).

Skutočné uznanie, že Kristus je náš osobný veľkňaz, ktorý účinne predkladá naše modlitby Bohu, by nás malo inšpirovať k pravidelným modlitbám vo viere. Modlitba by však nemala byť len „zoznamom požiadaviek“ predkladaných Bohu. Dôležitými súčasťami našich modlitieb by malo byť vďakyvdanie za pokrm pred jedlom, za bezpečnosť na ceste atď.

Už len samo predostretie problémov Pánovi by nám malo poskytnúť veľký pocit pokoja. „Vo všetkom (v modlitbe nič nie malicherné) modlitbou...a so vzdávaním vďaky prednášajte svoje žiadosti Bohu. A Boží pokoj, ktorý prevyšuje každú chápanosť, uchráni vaše srdcia a vaše mysle“ (Flp 4,6-7).

Ak budú naše modlitby v súlade s Božou vôľou, určite budú splnené (1 Jn 5,14). Božiu vôľu môžeme spoznať štúdiom Jeho slova, ktoré nám zjavuje Jeho Ducha a Jeho myseľ. Štúdiom Biblie sa preto naučíme, ako sa modliť a za čo sa modliť. Naše modlitby sa tak stanú účinnejšie. Preto, „Ak...moje slová ostanú vo vás, proste, o čo chcete, a splní sa vám to“ (Jn 15,7).

Písmo uvádza mnoho príkladov ľudí, čo sa pravidelne modlili (Ž 119,164; Dan 6,10). Za úplné minimum by sa mala považovať ranná a večerná modlitba s niekoľkými krátkymi modlitbami vďakyvdania počas dňa.

10.3 Kázanie

Jedným z najväčších pokušení, ktoré vzniká spoznaním pravého Boha, je duchovné sebecko. Môžeme sa natoľko uspokojiť vlastným vzťahom k Bohu, osobné štúdium Biblie a duchovnosť nás môže natoľko pohltiť, že zanedbáme povinnosť podeliť sa s týmito vecami s ostatnými, či už so spoluveriacimi alebo s okolitým svetom. Božie slovo a pravé evanjelium, v ktorom sa Božie slovo nachádza, sa podobajú svetlu alebo lampe svietiacej v tme (Ž 119,105; Prís 4,18). Ježiš zdôraznil, že nikto, kto má toto svetlo, ho nepostaví pod mericu, ale nechá ho verejne svietiť (Mt 5,15). „Vy ste svetlo sveta“, pretože ste pokrstení v Kristovi - „svetlo sveta“ (Mt 5,14; Jn 8,12). „Mesto postavené na návrší sa nedá ukryť“, pokračoval Kristus (Mt 5,14).

Ak skutočne žijeme život podľa pravého evanjelia, ktorému sme porozumeli, ľudia, s ktorými žijeme, zbadajú našu „svätosť“. Nedokážeme skryť skutočnosť, že sme sa „uzavreli do“ očakávania Kráľovstva a „oddelili sa od“ ich pozemských ciest.

Citlivým spôsobom by sme mali hľadať možnosť, ako sa podeliť o poznanie Pravdy s každým, s kým sa stretávame: otočiť rozhovor na duchovné témy, diskutovať o učení s členmi iných cirkví, šíriť materiály a aj uverejňovať malé inzeráty v miestnych médiách – toto všetko sú spôsoby, ktorými môžeme nechať žiariť naše svetlo. Nemali by sme si myslieť, že úlohu podávať svedectvo môžeme ponechať na iných veriacich. Každý z nás nesie osobnú zodpovednosť. V porovnaní s inými skupinami majú Kristadelfiáni len niekoľko organizovaných, široko založených iniciatív kázania. Každý z nás jednotlivo robí, čo môže, väčšinou na osobné náklady.

Jedným z najúspešnejších spôsobov kázania je vysvetľovať vieru v rodinách a ľuďom, s ktorými sa bezprostredne stýkame. Veriaci by mali jasne vysvetliť neveriacim partnerom svoju vieru. Po vysvetlení však nie je múdre pokračovať v presvedčaní alebo vyvíjať na nich akýkoľvek nátlak. Boh nechce, aby sa ľudia obrátili pod nátlakom. Našou povinnosťou je svedčiť o Pravde, miera ohlasu nás nemusí znepokojovať. Máme veľkú zodpovednosť podávať svedectvo (Ez 3,17-21). Ak sa Kristus vráti v priebehu nášho života, „dvaja budú na poli, jeden bude vzatý, druhý sa ponechá“ (Lk 17,36). Bolo by naozaj čudné, keby sme nepovedali našej rodine a kolegom v zamestnaní o druhom príchode nášho Pána, keď sa tak stane.

10.4 Život V Cirkvi

Doteraz sme v tejto štúdií hovorili o osobnej duchovnej zodpovednosti. Máme však aj povinnosť stretávať sa s ľuďmi, ktorí majú rovnakú nádej. Po takýchto stretnutiach by sme mali prirodzene túžiť. Už sme si ukázali, že po krste sa vydávame na cestu pustatinou smerom ku Kráľovstvu. Je len prirodzené, že by sme mali túžiť po spolení so spolupútnikmi. Prežívame posledné dni pred Kristovým príchodom. Aby sme sa vyhli mnohým zložitým starostiam, ktoré hrozia v týchto časoch, potrebujeme spoločnosť ľudí nachádzajúcich sa v rovnakej situácii. „Neopúšťajme naše zhromaždenia...ale sa povzbudzujme, a to tým viac, čím viac badáte, že sa blíži ten deň (druhého príchodu)“ (Hebr 10,25 porov. Mal 3,16). Veriaci musia preto vynaložiť všetko svoje úsilie na písomný styk s ostatnými ľuďmi a cestovať, aby sa pri stretnutiach podelili so štúdiom Biblie, bohoslužbou v spoločenstve a kázaním.

Každý z nás osobne bol „povolaný“ na svet, aby sa podieľal na veľkej nádeji na Kráľovstvo. Slovo „svätý“ znamená „povolaný“ a môže sa vzťahovať na všetkých skutočných veriacich, nie iba na niekoľko významných veriacich z minulosti. Grécke slovo „ecclesia“, ktoré sa v Biblii prekladá ako „cirkev“, znamená „zhromaždenie povolaných“, t.j. veriacich. Slovo „cirkev“ preto označuje skupinu

veriacich a nie budovu, v ktorej sa schádzajú (kostol). Aby sme sa vyhli nedorozumeniam pri používaní týchto termínov, Kristadelfiáni nazývajú svoje „cirkvi“ „ekléisie“.

Ak sa v určitom meste alebo oblasti nachádza viac veriacich, je logické, že si nájdu miesto na pravidelné stretávanie. Môže to byť dom niektorého veriaceho alebo prenajatá sála. Kristadelfiánske ekléisie sa schádzajú po celom svete na miestach, ako sú spoločenské centrá, konferenčné sály hotelov, sály, ktoré si postavili sami, alebo súkromné domy. Poslaním ekléisie je rozvoj členov prostredníctvom spoločného štúdia Biblie a spoločným podávaním svedectva svetu žiarou svetla pri kázniach. Typický program kristadelfiánskej ekléisie by mohol vyzeráť takto:-

Nedeľa   11 hod. Služba lámania chleba

18 hod. verejná kázeň

Streda   8 hod. štúdium Biblie

Eklésia je súčasťou Božej rodiny. V každej úzko spätnej spoločnosti musia byť jej členovia citliví a ochotní podriaďiť sa ostatným. Najlepším príkladom bol Kristus. Nehľadiac na duchovnú zvrchovanosť, jednal ako „sluha všetkých“, umýval nohy učeníkom, ktorí sa pritom medzi sebou hádali, ktorí z nich je najväčší. Ježiš nás vyzýva, aby sme nasledovali Jeho príklad (Jn 13,14-15; Mt 20,25-28).

Učenie, ktoré sa preberá v eklésii, by samozrejme malo byť založené na Božom slove. Prednášatelia verejne prednášajúci v eklésii teda zobrazujú Boha a hovoria v Jeho mene. Boh je muž. Z toho vyplýva, že poslanie verejných učiteľov Božieho slova by mali vykonávať len bratia. Verš 1 Kor 14,34 by ani nemohol hovoriť jasnejšie: „Ženy nech na zhromaždeniach mlčia. Nedovoľuje sa im hovoriť.“ Verše 1 Tim 2,11-15 odvodzujú dôvod tohto vylúčenia žien od udalosti v rajskej záhrade. Pretože Eva naučila Adama páchať hriech, dnes by ženy nemali učiť mužov. Skutočnosť, že Boh stvoril Adama skôr ako Evu, je znamením, že „hlavou ženy je muž“ (1 Kor 11,3). Muž by mal preto duchovne viesť ženu, a nie naopak.

Vzhľadom na uvedené sa píše: „Žena nech sa učí v tichosti a v úplnej podriadenosti. Učiť žene sa nedovoľuje, ani vládnuť nad mužom, ale nech je tichá. Veď prvý bol stvorený Adam, až potom Eva. A nie Adam bol zvedený, ale žena sa dala zviest' a padla do hriechu. Ale spasí sa (grécke slovo „prostredníctvom“) rodením detí, ak vytrvajú vo viere a láske, v posväcovaní a v triezvosti“ (1 Tim 2,11-15).

Z uvedeného je jasné, že Biblia definuje isté oddelené úlohy pre veriacich mužov a veriace ženy. Ženám sa určuje, aby v stanovených prípadoch „sa vydali, rodili deti, viedli domácnosť“ (1 Tim 5,14).

To znamená, že okruhom ich duchovnej snahy je domácnosť. Verejná činnosť v eklésii zostáva teda na mužov. Je to v ostrom protiklade s humanistickými teóriami rovnocennosti pohlaví, podľa ktorých si žena, ktorá sa venuje kariére, môže nárokovať na rovnocennosť s manželom vo všetkých smeroch – od rozhodovania o rodinnom rozpočte až po nosenie rovnakého odevu. Zdá sa, že rodenie detí bolo degradované na úroveň nepohodlia, ktoré sa chápe ako nevyhnutné na zachovanie určitej úrovne citovej rovnováhy v úplne materialistickom a sebeckom svete. Praví veriaci sa budú vyhýbať takémuto duchu doby hoci, ako vždy, aj v tomto prípade sa musí udržať rovnováha.

Muž nesmie nad ženou vládnuť, ale má ju milovať, ako Kristus miloval nás (Ef 5,25).

„Muži, žite s nimi vo vedomí (t. j. so ženami zaobchádzajte citlivo podľa poznania Božieho slova), že sú slabšou ženskou nádobou a preukazujte im úctu ako spoludedičkám milosti života“ (1 Pt 3,7).

V duchovnom zmysle krst v Kristovi zrovnoprávňuje muža a ženu (Gal 2,37-28 porov. 1 Kor 11,11). To však nemení jasný princíp, že „hlavou ženy je muž“ (1 Kor 11,3), a to v praktických a duchovných otázkach tak v rodine ako aj v eklésii.

Aby sa demonštrovalo uznanie tohto princípu, veriace ženy by mali nosiť pokrývku hlavy, keď bratia učia Božie slovo. Prakticky to znamená, že majú nosiť šatku na všetkých stretnutiach eklésie. Rozdielne postavenie muža a ženy by mala zdôrazňovať úprava účesov (1 Kor 11,14-15). „A každá žena, ktorá sa modlí...s nezahalenou hlavou, zneuct'uje svoju hlavu (t. j. svojho manžela – verš 3), je to isté, ako keby sa dala oholiť. Lebo ak sa žena nezahaľuje, môže sa dať aj ostrihať. Ale ak je pre ženu potupou ostrihať sa alebo oholiť sa, nech sa zahaľuje...preto má mať žena na hlave znak moci kvôli anjelom“ (1 Kor 11 5-6-10).

10.5 Lámanie Chleba

Spolu s modlitbou a čítaním Biblie je životne dôležité pravidelne poslúchať Kristov príkaz lámať chlieb a piť víno na pamiatku Jeho obety. „Toto robte na moju pamiatku“, prikázal Ježiš (Lk 22,19). Želal si, aby to nasledovníci robili pravidelne do chvíle Jeho druhého príchodu tak dlho, kým Ježiš nebude opäť spolu s nimi jesť chlieb a piť víno (1 Kor 11,26; Lk 22,16-18).

Chlieb predstavuje Kristovo telo obetované na kríži a víno je Jeho krv (1 Kor 11,23-27). Ukazuje sa, že prví veriaci sa často zúčastňovali na tejto službe (Sk 2,42.46), pravdepodobne raz za týždeň (Sk 20,7). Ak oddane milujeme Krista, budeme poslúchať Jeho príkazy (Jn 15,11-14). Ak máme

s Kristom správny osobný vzťah, budeme túžiť pripomínať si Jeho obetu podľa Jeho želania. Preto sa budeme povzbudzovať, aby sme si pripomenuli veľkú spásu, ktorú dosiahol. V okamihu tichej spomienky na Jeho útrapy na kríži sa stane naše vlastné trápenie bezvýznamným v porovnaní s utrpením nášho Pána.

Lámanie chleba je v zásade *spomienkovou* službou, nič zázračné sa po nej nestane. Lámanie chleba zodpovedá pašiovým slávnostiam podľa Mojžišovho zákona (Lk 22,15; 1 Kor 5,7-8). Týmito slávnosťami sa pripomínalo veľké oslobodenie od Egypta, ktoré riadil Boh pri Červenom mori prostredníctvom Mojžiša. Služba lámania chleba nás privádza späť k spáse preč od hriechu Kristovým prostredníctvom, ktorú umožnil na kríži a s ktorou sme sa spojili krstom. Mali by sme prirodzene túžiť dodržiavať tento príkaz.

Prijímaním chleba a vína sa prejavuje Kristova láska k nám a všetky veci týkajúce sa spásy sa tak stávajú reálnejšími. Lámanie chleba raz za týždeň je preto znakom zdravého duchovného stavu. Ak sa to nedá uskutočniť v spoločnosti spoluveriacich v Pravde, mal by veriaci lámať chleba sám. Porušovanie príkazu by sa nemalo ničím ospravedlňovať. Musíme vynaložiť všetko úsilie, aby sme zabezpečili chlieb a víno na túto službu. Ani nedostatok chleba a vína v mimoriadnych situáciách nás nesmie odradiť, aby sme si nepripomenuli Krista predpísaným spôsobom najlepšie, ako sa dá. Ježiš použil „(nápoj) z plodu viniča“ (Lk 22,18), preto by sme mali používať víno z červeného hrozna.

Prijat' symbol Kristovho utrpenia a obete je najvyššia pocta, aká sa môže dostať mužovi alebo žene. Zúčastniť sa tohto obradu a nevenovať pritom poriadnu pozornosť tomu, čo predstavuje, je pomaly rúhaním, pretože „vždy, keď budete jesť tento chlieb a piť tento kalich, zvestujete Pánovu smrť...Kto by teda jedol chlieb alebo pil Pánov kalich nehodne, prevíni sa proti Pánovmu telu a krvi“ (1 Kor 11,26-27). Služba lámania chleba by sa preto mala usporadúvať v takom čase a na takých miestach, aby nič nerozptyľovalo a nevyrušovalo pri rozjímaní. Môže sa slúžiť skoro ráno alebo neskoro v noci v spálni alebo na inom vhodnom mieste. Ďalšia rada znie: „Nech teda človek skúma sám seba, a *tak* (v pokornom duchu sebaznávania) je z toho chleba a pije z kalicha“ (1 Kor 11,28). Pred prijatím symbolu by sme preto mali sústrediť naše mysle na Kristovu obeť, napríklad prelistovaním veršov evanjelia o Jeho ukrižovaní. Ak to budeme robiť poriadne, nevyhnutne preskúmame na ceste ku Kristovi aj vlastné svedomie.

Tu uvádzame vhodné poradie služby lámania chleba:

1. Modlitba – prosba, aby Boh požehnal toto stretnutie, aby nám otvoril oči a videli sme Jeho slovo; pripomenuli si potreby iných veriacich; chvála Bohu za Jeho lásku, hlavne za lásku prejavenu v Kristovi, a prosba za ďalšie konkrétne problémy.
2. Denné čítanie Biblie podľa „Sprievodcu Bibliou“.

3. Meditovať o ponaučení, ktoré vyplýva z prečítaných veršov, alebo čítať „pripomenutia“ – štúdium kapitol Biblie, ktoré nás privedú k dôvodu našej služby – pripomenutiu si Krista.
4. Čítanie verša 1 Kor 11,23-29.
5. Chvilka tichého skúmania seba samého.
6. Modlitba za chlieb.
7. Lámanie chleba a zjedenie malého kúska.
8. Modlitba za víno.
9. Odpitie dúška vína.
10. Záverečná modlitba.

Celá služba by mala trvať len niečo viac ako hodinu.

10.6 Manželstvo

Túto časť začneme úvahou o slobodných (neženatých a nevydatých) ľuďoch z pohľadu krstu. Existuje niekoľko veršov, ktoré sú spojené s príkladmi Ježiša, Pavla a ďalších, ktoré povzbudzujú slobodných, aby aspoň pouvažovali nad tým, či nezostanú slobodnými, aby sa mohli úplne venovať službe Pánovi (1 Kor 7 7-9-32-38 porov. 2 Tim 2,4; Mt 19 11-12-29; Kaz 9,9). „Ale ak sa oženiš, nezhrješ“ (1 Kor 7,28). Mnohí z apoštolov boli ženatí (1 Kor 9,5). Svadba, ktorá sa uskutoční podľa Božieho želania, prináša mnohoraký telesný aj duševný prospech. „Manželstvo nech majú všetci v úcte a manželské lôžko nepoškvrnené“ (Hebr 13,4). „Nie je dobre človeku byť osamote“, ak sa nedokáže úplne venovať duchovným záležitostiam. Boh preto ustanovil manželstvo (Gn 2,18-24). Preto, „kto našiel ženu, našiel znamenitú vec a priazeň dostal od Hospodina...ale rozumná žena je od Hospodina“ (Prís 18,22; 19,14).

Z týchto veršov vyplýva, že nemanželské oddávanie sa sexuálnym túžbam je smilstvo. Nový Zákon často varuje pred smilstvom (styk medzi slobodnými ľuďmi), cudzoložstvom (styk medzi ľuďmi, ak jeden z nich alebo obaja žijú v manželstve s iným partnerom) a ďalšími nemorálnosťami. Skoro každý list obsahuje varovania. Uvádzame zoznam niektorých z nich: Sk 15,20; Rim 1,29; 1 Kor 6,9-18; 10,8; 2 Kor 12,21; Gal 5,19; Ef 5,3; Kol 3,5; 1 Sol 4,3; Júd 7; 1 Pt 4,3; Zjv 2,21.

Základný princíp vo verši Gn 2,24 odhaľuje hriech homosexuality. Podľa Božieho úmyslu sa majú muž a žena vziať a priľnúť k sebe. Boh stvoril ženu, aby bola Adamovi oporou, nestvoril ďalšieho muža. Biblia opakovane odsudzuje sexuálne vzťahy medzi mužmi. Bol to jeden z hriechov, kvôli ktorým bola zničená Sodoma (Gn kapitoly 18 a 19). Apoštol Pavol veľmi zreteľne vysvetlil, že takéto praktiky vyvolajú Boží hnev a hriešnika vylúčia z Jeho Kráľovstva (Rim 1,18-32; 1 Kor 6,9-10).

Ak sme sa aj niekedy zúčastnili na takýchto veciach, nemali by sme mať pocit, že nám Boh nepomôže. U Boha je odpustenie. Od tých, ktorí poznali Jeho odpustenie, by mal sa dočkať milujúcej úcty (Ž 130,4). V korintskej cirkvi bolo dosť kajúcnych záletníkov: „A niektorí ste toto boli. Ale obmyli ste sa (krstom), boli ste posvätení, boli ste ospravedlnení (pokrstením) v mene Pána Ježiša Krista“ (1 Kor 6,9-11).

10.7 Spoločenstvo

Grécke slová, ktoré sa prekladajú ako „spoločenstvo“ a „spoločnosť“, popisujú v základe stav existencie niečoho spoločného: spoločný zväzok. Slovo „spoločenstvo“ je príbuzné aj so slovom „komunikovať“. Pretože poznáme a riadime sa Božím slovom, sme v spoločensťve s Bohom a s ďalšími ľuďmi, ktorí robia to isté prostredníctvom jestvovania „v Kristovi“. Ľahko zanedbávame zodpovednosť, ktorú máme voči spoločensťvu s inými: „nezabúdajte na dobročinnosť a vzájomnú pomoc (t. j. v spoločensťve)“ (Hebr 13,16). Vo verši Flp 1,5 sa hovorí o „účasti (spoločensťve s) na evanjeliu“. Základom nášho spoločensťva je teda učenie, ktoré sa nachádza v pravom evanjeliu. Spoločensťvo, v ktorom žijú skutoční veriaci, je omnoho silnejšie, ako spoločensťvo v iných organizáciách alebo cirkviach. V mene tohto spoločensťva jeho členovia cestujú na veľké vzdialenosti, aby sa vzájomne stretli, a navštevujú osamelých veriacich. Kde je to možné, mali by využívať poštový a telefonický kontakt. Pavol hovorí o „spoločensťve Ducha“ (Flp 2,1), t. j. o spoločensťve, ktoré sa zakladá na spoločnom nasledovaní Božieho Ducha a Božích úmyslov, ako ich zjavuje Jeho Duch a Jeho slovo.

Jedným z najdôležitejších prejavov nášho spoločensťva sú spoločné služby lámania chleba. Prví veriaci „vytrvalo sa zúčastňovali na učení apoštolov a na bratskom spoločensťve, na lánaní chleba a na modlitbách...lámali chlieb...s radosťou a úprimným srdcom“ (Sk 2,42-46). Spoločný podiel na symbole, ktorý predstavuje centrálny pilier našej nádeje, by nás mal „s úprimným srdcom“ spojiť

dohromady. „Nie je kalich dobrorečenie, ktorému dobrorečíme, účasťou (podielom) na Kristovej krvi? A chlieb, ktorý lámeme, nie je účasťou na Kristovom tele? Keďže je jeden chlieb, my mnohí sme jedno telo, lebo všetci máme podiel na jednom chlebe“, t. j. Kristovi (1 Kor 10,16-17). Preto je našou povinnosťou podeliť sa so symbolom Kristovej obete so všetkými, čo majú osoh z Jeho diela, čo majú „podiel na jednom chlebe“. O symbol sa delíme len s ľuďmi, čo boli správne pokrstení v Kristovi po spoznaní pravdy. Deliť sa o tento symbol s inými ľuďmi je fraškou.

Spoločenstvo s Bohom, Kristom a ďalšími veriacimi nezávisí len od spoločného prijatia pravdy učenia, ktoré obsahuje „jediná viera“. Spôsob života sa musí zhodovať s princípmi, ktoré učenie vyjadruje. „Boh je svetlo a niet v ňom nijakej tmy. Ak hovoríme, že máme s ním spoločenstvo, ale chodíme vo tme, luháme a nekonáme pravdu. Ale ak chodíme vo svetle, ako je on vo svetle, máme spoločenstvo medzi sebou a krv Ježiša, jeho Syna, nás očisťuje od každého hriechu“ (1 Jn 1,2-7).

Teraz by už malo byť zrejmé, že spoločenstvo sa rozpadne, ak veriaci začínajú prepadať učeniu alebo spôsobu života, ktorým sa otvorene stavajú proti jasnému učeniu Biblie. „A nemajte účasť na jalových skutkoch tmy, radšej ich odhaľujte“ (Ef 5,11). Podľa príkladu dobrého pastiera, ktorý hľadá zablúdenú ovečku, na prinavrátenie zblúdilých treba vynaložiť všetko úsilie.

Verše 2 Kor 6,14-18 sú jedny z najzrozumiteľnejších veršov týkajúcich sa spoločenstva: „Neťahajte jarmo s neveriacimi! Veď akú účasť má spravodlivosť na nepravosti?! Čo má spoločné svetlo s tmou?!...A preto vyjdite spomedzi nich, oddel'te sa, hovorí Pán, a nečistého sa nedotýkajte; a ja vás prijmem a budem vašim Otcom a vy budete mojimi synmi a dcérami, hovorí všemohúci Pán.“

Už sme si ukázali, že Božie slovo je svetlo. Uvedené verše vysvetľujú, prečo by sme sa nemali spolčovať s cirkvami, ktoré učia nesprávnu náuku, prečo by sme sa nemali ženiť s partnerom, ktorý nepozná Pravdu a prečo by sme sa mali vyhýbať spôsobom sveta. Za oddelenie sa od sveta získavame úchvatnú slávu – stávame sa Božími synmi a dcérami, súčasťou celosvetovej rodiny všetkých, čo majú k Bohu takýto vzťah, rodiny našich bratov a sestier. Je len „jedno telo“, t. j. pravá cirkev (Ef 1,23), ktorá sa zakladá na ľuďoch s jedinou nádejou – jeden Boh, jeden krst a „jedna viera“, t. j. jediný pravdivý súbor náuky, ktorý obsahuje jedna viera (Ef 4,4-6). Nie je možné byť časťou tohto „jedného tela“ a zároveň sa spolčovať s inými náboženským organizáciami, ktoré nezachovávajú pravú vieru. Vieme, že svetlo sa nespoločuje s tmou. Ak si zvolíme spoločenstvo s tmou, verejne sa prihlasujeme k tme.

Ak sme naše štúdie sledovali pozorne, musí nám už byť jasné, že neexistuje žiadna polovičatosť vo vzťahu k Bohu. Buď sme prostredníctvom krstu v Kristovi, alebo nie sme. Buď sme na svetle, pretože sme prijali pravé učenie a prakticky sa mu podriaďujeme, alebo sme v tme. Nemožno sedieť na dvoch stoličkách.

Poznanie týchto okolností nám prináša určitý stupeň zodpovednosti voči Bohu. Teraz už nebudeme chodiť po uliciach a žiť svoj každodenný život ako priemerný človek tohto sveta. Boh ostro sleduje našu odpoveď. Boh a Pán Ježiš, ako aj všetci praví veriaci, by si želali, aby ste sa rozhodli správne. Aj keď tak Boh a Kristus ako aj my ostatní urobíme všetko, čo môžeme, aby sme vám pomohli – Boh

pomohol do takej miery, že kvôli nám dal na smrť svojho jediného syna, naša spása závisí v konečnom dôsledku od slobodného rozhodnutia uchopiť veľkú Nádej, ktorá sa nám teraz ponúka. Rozhodnite sa preto, prosím, prijať krst a držať sa tejto cesty. Ak nám napíšete na adresu uvedenú na začiatku knihy, radi sa o vás postaráme.

Štúdia 10: Otázky

1. Čo znamená slovo „svätosť“?

- a) Nestýkanie sa s neveriacimi
- b) Izolácia *od* hriechu a ponorenie sa *do* Božích záležitostí
- c) Chodenie do kostola
- d) Konanie dobra iným

2. Ktoré z nasledujúcich výrokov hovoria pravdu o lámaní chleba?

- a) Malo by sa slúžiť raz do týždňa
- b) Malo by sa slúžiť raz za rok v čase pašiových sviatkov
- c) Chlieb a krv sa doslovne menia na Ježišovo telo a krv
- d) Chlieb a krv predstavujú Ježišovo telo a krv

3. Ktoré z nasledujúcich výrokov hovoria pravdu o svadbe?

- a) Mali by sme si vziať len pravého veriaceho alebo pravú veriacu
- b) Veriaci sa môžu rozvádzať
- c) Veriaci (veriaci), ktorý (ktorá) má neveriaceho partnera, by sa mal (mala) pokúsiť zostať s ním
- d) V manželstve muž predstavuje Krista a žena veriacich.

“Bible Basics” by Duncan Heaster in Slovakian

Carelinks, PO Box 152, Menai NSW 2234 AUSTRALIA www.carelinks.net email info@carelinks.net

